ל' סיון תשמ"ד, 19.6.1985 מיספר 2494 שנה 49 המחיר 1500 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

סקופ

כבר לפני חמש שנים הזהיר העולם הזה שאוטובוס זה עלול לגרום לתאונות בדרכי־עפר

האם אשם האוטובוס?

♥קפה האג♥

קפה האג. לאנשים שאוהבים הרבה
קפה ביום וגם בלילה.

חדש!
קפה טורקי נטול קפאין
באריזת וואקום.

עלית
קפה האג.
ליהנות בעיניים עצומות.

מכתבים

סיגנון הפאשה התורכי

לא בודקים, לא חושבים, רק דוחים.

„לדחות על הסף!" כך הגיב דויד לוי בתקיפות של שור־בר על היוזמה האמריקאית־הירדנית החדשה. ולא רק הוא ולא רק עתה. כל חבר־מרעיו הגיבו ומגיבים בצורה דומה גם בהזדמנויות אחרות.

קוצר־ראייה ואיוולת פוליטית זו, המאפיינים את אנשי הליכוד, אינם יכולים שלא להזכיר את סיגנון הפתיחה באש של חיילי הוד רוממותו, הפאשה התורכי, בזמנו. אלה היו יורים ספונ־טאנית ואחר־כך היו ניגשים לבדוק במי ירו.

סמי ארגון, נתניה

● ● ●

חרוז לי את חרוזך!

אריק שרון איננו הפיתרון (העולם הזה 12.6).

יש לי מה לומר על אחד היושב בלוס־אנג'לס ונותן עצות מעוותות, שבגלל לאה צמל המוצא היחיד הוא אריק שרון את מאיר כהנא. אבל לתת למיכתב של הקורא הזה את הכותרת הפיתרון הוא שרון. זה יותר מדי, בכל זאת.

מי מנע מכם להכתיר את המיכתב, כמו שצריך (וגם כן בחרוזים): „אריק שרון הוא אסון," או „הקורא לוין בכלל איננו מביך?"

רם גרוס, תל־אביב

● ● ●

תיקוות אסירי חו"ל

רצוי שמדינת ישראל תצטרף לר־שימת הארצות אשר חתמו על הסכם הרפטריאציה של אסירים למול־דתם.

אני אזרח ישראלי, המרצה שמונה שנות מא־סר בכלא אנגלי, באשמת הברחת־סמים (טענתי ועודני טוען שאני חף מפשע). אני בן 28, נשוי ואב לבת בת שמונה ובן בן חמש. אשתי, ילדיי וכן שאר מישפחתי הקרובה חיים בארץ.

ביוזמתה של אנגליה התקבל בקיץ האחרון, ונחתם על־ידי מיספר רב של מדינות (מקנדה עד קפריסין), הסכם הרפטריאציה של האסירים. הסכם זה מאפשר לכל אסיר פלילי, שמדינתו חתומה על ההסכם, לרצות את יתרת עונשו במדינתו הוא, בכפוף להסכמתם של כל הצדדים — האסיר, המדינה שבה הוא כלוא והמדינה שאליה הוא רוצה לחזור.

המטרה והמניע מאחורי הסכם זה היא אנושית, כי העונש שאליו התכוון השופט בשולחו אדם למאסר הוא הרחקתו מהחברה, אבל לא שלילת זכות־הביקורים, שהיא, ללא ספק, זכותו החשובה ביותר של כל אסיר.

ישראל חייבת להצטרף ולחתום על הסכם זה ואני גם משוכנע שאני דובר בשמם של אסירים ישראליים רבים בבתי־כלא מחוץ לישראל, שבני־משפחותיהם מנועים לראותם, קודם כל מהסיבה הכספית של הוצאות הנסיעה.

ש"ג, בית־הכלא של הוד מלכותה, איווסהאם, אנגליה

● ● ●

קו־הירכיים

קו אדום, קו ירוק, קו סגול. אבל קו־ירכיים (העולם הזה 12.6)?

כירושלמי ותיק אני חייב לפתוח בסיפור שמספרים על אחד מבני מישפחתו של יצחק נבון, שקיבל בראשית המאה את הזיכיון להנחת מסילת־הברזל ירושלים־יפו. בהעדר מילה עברית מתאימה, השתמשו הכלבמונח הצרפתי שמן דה־פר (מסילת־ברזל).

עד ששבת אחת לא התאפק אחד המתפללים בבית־הכנסת בעיר העתיקה, שהצרפתית לא היתה הצד החזק שלו, ושאל את חבריו לתפילה, בעת הקידוש: מה זה מה שסניור נבון עושה? כבר שמעתי על שמן־זית, ושמעתי על שמן־פישתן, ושמעתי על שמן־תירס, אבל על שמן־דפר טרם שמעתי.

כך גם אני. מאז ומתמיד אני יודע מה זה קו אדום. מאז קמה המדינה אני גם יודע מה זה קו ירוק ומאז מילחמת ששת־הימים אני יודע מה זה קו סגול. אבל קו־ירכיים? החגורה התחתית הזאת, הנועלת את האשה החרדית בתוך שמלתה, מתחת לירכיה? **יעקב גוטי**, ירושלים

● ● ●

הנוסחה של פייסל

גולדה מאיר תמיד היתה על הכוונת (העולם הזה 12.6).

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקידמי:

אוטובוס הדמים

בעוד המישפחות המומות מן האסון המחריד, עולות שאלות חמורות ביותר: האם האוטובוס היה מסוגל בכלל לנוע ברכי־עפר? האם קומיסיון מיסתורי השפיע על שיקולי הרכישה של דגם זה? האם קשור העניין בפרשת לוינסון?

8

כתבת השער האחורי:

הנהגת

חבריה לעבודה של רות דוידוב (בתמונה). הנהגת שנהרגה יחד עם נוסעיה, מעידים עליה כי היתה בעלת־מיקצוע מעולה. בעלה, אבנר, מכחיש את כל השמועות כי נפרדו, ומבכה אותה, יחד עם הילדים. סיפורם האישי של בני־מישפחת נהגת האוטובוס שהוכתה באסון.

10

סנדלי צ'יץ'

ראש עיריית תל־אביב גר בסרבר־וילות, וליד מקום עבודתו שמור לו מקום־חניה מיוחד. בעלי המכוניות האחרים, שלהם יש סחות מזל, זו־עמים על תעלול־הסנדלים שלו, אך נבנעים בכבר־שים. בבשים על גלגלים.

7

סודות המנכ"ל

דויד אדמון ומיכה ינון עונים על האשמותיו של אורי פורת, על ניגודי־אינטרסים וביזבוזים ברשות־השידור, בעוד התיק הסודי שנגנב ממנכ"ל הרשות מאיים לפוצץ את הרשות. כתבה שניה בסידרה.

42

זהירות, מיקרופון!

עציר בבית־הכלא, שביקש להחליף תא, נענה בתשובה מקורית של השיל־טונות: הדבר הוא בלתי־אפשרי, כי בתא מתבצעת ברגע זה האזנה סמויה!

19

ריקוד החיים

„הריקוד הוא כל החיים שלי. אם לא ארקוד — אמות!" מכריזה **מיה ארבטובה**, ותיקת רקדניות־הבלט בארץ, שלקחה בשני שיטפי־דם במוח וחזרה אל ריצפת־העץ. לפני 40 שנה אמרו שבבית־הספר שלה היא מנהלת בית־זונות. היום מכבדים אותה בתואר־כבוד.

35

הנגר שבא לקאן

הריסון פורד, שחקן־קולנוע ונגר לעת־מצוא, גיבור סירטי־פעולה שפתח בקאר־יירה חדשה – בפסטיבל־קאן גנב את ההצגה משר־התרבות. להעולם הזה הוא סיפר על תפקידו החדש, שלמענו בילה חודשים ב־מישטרה, במיחלק־הרצח.

20

בלוף ושמו כהנא

אמצעי־התיקשורת מנפחים אותו, משווים לו תדמית של מנהיג עולה ומצליח, שהמונים מתגייסים לתנועתו. אך העולם הזה חרשף את הבלוף: הוא מתכחש עם כל מי ש־מתקרב אליו – ונותר ת־מיד לבדו, בודד ומבודד.

18

תאונת דנוור

קורבן הדמים הראשון של מגפי דנוור בתל־אביב: **אריק טל** ראה את הפק־חים מתקרבים למכוניתו – כשבידם מלתעות הבר־זל. הוא רץ לעברם ותוך כדי כך נפגע מאוטובוס.

16

התנכלות האימים

כשהתלוננה **שוש עוזרי** כי בעלה לשעבר **שימשון מיזרחי** מתנכל לה, נראה סיפו־רה מסמר־השיער כפרי־הרמיון. השבוע הוא הורשע בכך שביים סחיטה, ירה באביה וניסה לחטוף סוחר, ונדון ל־13 שנות מאסר.

30

מחיר האהבה

הציירת **רחל טימור** נאלצת להתגונן בבית־המישפט מפני תביעה של מחזר־לשעבר. „הוא איש קטן־קטן," היא טוענת. „הוא מפני שאשלם לו 500 דולר או שאתחתן איתו!"

39

לבן זה יפה

הצבע הלבן הוא אופנתי מאוד. קיצי מאוד. מחמיא מאוד לנשים שזו־פות – אבל גם חביב מאוד על כל בעלי המיכבסות.

28

רחל המרחלת מדווחת:

לרונית, בתו של **יוסף שטיינר** מ־רבלון" אין מזל בחיים ★ רב־פקד **חרותה הראל** יצאה בזול מתאונת־הדר־כים אך שילמה ביוקר על ענייני נישואין ★ מזל טוב **למאיר שמ־גר**, נשיא בית־המישפט העליון. לרגל נישו־איו ★ בתי־השימוש המעודנים של **חיים שיף** ★ סוף־סוף גט **לקרולין לנגפורד** (בתמונה) **מאסי דיין**. הפעם זה סופי ★ **מירה**, גרושתו של פרקליט מפורסם התאהבה **באור ריאל רייכמן**, המורה ה־מפורסם של עורכי־הדין.

44

העולם הבא

ביצד נתגלה אלוהים, כשהוא מסתתר בתוך מחשב בטכניון ● מדוע חוטפי המטוס השיעים מגלים עניין ב„אתא" ● צעיר שחטף תיק מזכנה קיבל קילה ● יוזך מנגלה מאשר: „אלה עצמותיי!"

46

המדורים הקבועים

מיכתבים – המלך פייסל וגולדה מאיר	3
קו"א יקר – עוד על פרשת לוינסון	4
תשקיף – שופט לדין וסלטים מוכנים לאסירים	5
במדינה – המחשב של צה"ל והאיש שנפל במיבצע קדש	6
הנדון – כבשים על גלגלים	7
תשבץ – תעודת־מעבר צבאית (2 אותיות)	14
יומן אישי – מדוע אין כסף למחסומים	15
אנשים – איפה עובד אביו של משה קצב	16
קולנוע – מרתון סרטים קצרים. המסתיים בארותת־בוקר	21
גם זה וגם זה – כמה עולה לול לתאומים וכמה מרוויחה פקידה	22
שידור – מי הוא וולטר קרונקייט הישראלי	27
חלון־ראווה – אופנתי, בתולי, טהור וזך	28
הזרוסקופ – לסרטן: עבודה חדשה הקשורה בחו"ל	33
מיכתבים לרותי – לא חייבת להיות יפה. מספיק שתהיה נחמדה	34
הדוי – כמה כדורים לאקדח, וכמה לרובה־ציד	34
ספורט – ההישגים של נשיא־המדינה בגולף ודעתו של לי ג'ונסון על העניינים	38
מה הם אומרים – „אשה יכולה לנהוג במכונית כמו גבר!"	40
רחל המרחלת – הוא אוהב את ארץ־ישראל והיא אוהבת את אמריקה	44
העולם הבא – דובר האוצר מודיע...	46

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4־03. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורך כיתוב: גיורא נויפלד ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת סרגוסטי ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם פיטוסי ♦ מחלקת המודעות: רפי זכריני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הסצה: „גד" בע"מ תל־אביב

קו ישר

מותר לעיתונאי אריה אבנרי, הביוגראף שנבחר על־ידי יעקב לוינסון עצמו, כדי להנ־ציח, לתאר את גיבורו כאוות נפשו — כקדוש מעונה, כענק־הדור, או כקורבן של קשר זדוני. לוינסון היה אדם מרתק ורב־צדדי, ולכל אחד מותר להדגיש צד אחד ולהעלים את השאר.

אולם אם רוצה אריה אבנרי שמישהו יתייחס לדבריו ברצינות, מוטב שלא יכתוב שטויות.

למשל: „...התפוצצות הפרשה בהעולם הזה, בסידרה שהחלה ב־11 בינואר 1984, חודש וחצי לפני ההתאבדות. מה היה בפירסום בהעולם הזה? כמעט כלום. מי שלא מצוי בתחזם הבנקאי לא הבין במה המדובר. מי שמצוי בנושא הבין שאין שום ממש בחומר שפורסם. הרבה מיסמכים חסויים. הרבה פרטים על פעולות בנקאיות מיסתוריות, אך גם הרבה קש וגבבה. אך הרושם הכללי היה, שמשהו מסריח מן הפרשה, שמישהו עשה משהו לא אסתטי. זה הכל."

האומנם? זה הכל?

יעקב לוינסון, ענק־הבנקאות, שליט כל־יכול באימפריה כלכלית אדירה, נשאר חסר־הגנה מול קש וגבבה"? מנהיג כביר זה, כפי שאריה אבנרי מתאר אותו, אינו מסוגל להסביר במה פעולות בנקאיות שאין בהן ממש? בגלל כמה מיסמכים חסרי־תוכן קמה המהומה הכלכלית הגדולה ביותר בתולדות המדינה. הופעלו מוסדות החקי־רה, וביצע לוינסון בסוף את מעשהו הטראגי?

נדמה לי שלתיאור כזה אכן מתאים הכינוי קש וגבבה".

אשר לסידרת העולם הזה: היא תיארה במפורט כמה עסקות מדהימות, תוך הבאת כל המיסמכים החשובים. בין השאר: העברת המניות השולטות בחברת־דלק אדירה לידי חברה פרטית שבשליטת לוינסון, במחיר אפסי, גביית קומיס־יונים חשאיים על עיסקת־ענק של רכישת אוטו־בוסים; הקמת החברה האמריקאית של לוינסון, ועור ועוד.

קש וגבבה? לוינסון עצמו לא חשב כך. הוא גם לא טען זאת בפגישות שלו עימי, שאריה אבנרי מתאר אותן.

ועוד נקורה: אריה אבנרי מכיר, מפי חנה זמר, תמיהה על כך שלא שאלנו את פי לוינסון לפני הפירסום הראשון, אלא אחריו בלבד.

יש לכך סיבה פשוטה. ידענו שאנחנו נכנסים למילחמה עם ענק כלכלי, שהצליח להשתיק את הפרשה בכל כלי־התיקשורת של ישראל. חשש־נו, בצדק, מפני האמצעים שאותם יכול היה לוינסון לנקוט אילו ידע על החקירה. על־כן ניהלנו אותה בחשאיות יוצאת־דופן, עד לרגע הפירסום הראשון.

לא היינו זקוקים לתגובתו עד לאותו רגע, כי הפירסום הראשון הכיל רק עובדות ממוסמכות, המדברות בעד עצמן. למחרת הפירסום הזה, ולפני פירסום הפרק השני בסידרה, שמחנו להיענות להזמנה להיפגש עימו. ישבתי איתו במשך שעות ארוכות וניתנה לו ההזדמנות המלאה להסביר את העסקות התמוהות. לצערי — ואני משתמש במילה זו במלוא מובנה — לא הצליח להסביר, ולמעשה גם לא ניסה. לא היה מנוס מן המסקנה שלא היתה תשובה בפיו.

ועוד פרט חשוב, הנעלם בערפל הנוכחי: אף פרט אחד שפורסם בהעולם הזה לא הופרך עד היום, כעבור שנה וחצי.

החקירה נמשכת

עד מתי תימשך הישערוריה הזאת?

החודש מלאו שנה ורבע לרצח שני חוטפי־האוטובוס בקו אשקלון. אבל החקירה נמשכת. הרצח נוצע בנוכחותם, או בקירבתם של תריסר מראשי המדינה, צה"ל ושרותי־הביטחון. כל אלה מסרו מזמן את עדויותיהם. אבל החקירה נמשכת.

הפשע תועד וצולם על־ידי כמה עיתונאים, וביניהם כתבת העולם הזה. גם אלה העידו מזמן. אבל החקירה נמשכת.

החשד מצטמצם בסופו של דבר לקומץ אנ־שים שחקרו את החוטפים — ביניהם תת־אלוף איציק מרדכי, היחיד ששמו פורסם, ואנשי שרות־הביטחון. מי שאינו אשם, וכאי שהדברים יפורסמו ברבים, כדי להיטהר מן החשד. האשמים צריכים לעמור לדין. אבל שום דבר אינו קורה. החקירה נמשכת.

החקירה היא בידי פרקליט־המדינה, במישרדו של היועץ המישפטי לממשלה. נגר מישרד זה מופעלים כיום לחצים פוליטיים רבים מכיוונים שונים. צריך להיות לו עניין בכך שתדמיתו לא תיפגע, וכי הצדק ייעשה וגם ייראה.

אבל החקירה נמשכת.

העולם הזה לא יוניח את הפרשה, ובל תהיה לאיש האשליה, כי נניח לה להישכח במרוצת הזמן. שאלנו השבוע את מישרד־המישפטים. וקיבלנו בפעם המי־יודע־כמה את התשובה: החקירה נמשכת.

פרשת הסייר הירוק

אין זה מיקרה בודד. זוהי שיטה.

מה שקרה לחקירת הורגיהם של חוטפי־האוטובוס, קרה לחקירת מפקד הסיירת הירוקה, אשר ירה בבדווי כשהוא־בוקר. החקירה נמשכת.

אילו היה הבדווי יורה במפקד הסיירת הירו־קה, היה לוחד־הזמנים כלהלן: שעה לתפיסתו, יומיים לחקירתו, להודאתו ולשיחזור המצולם של המעשה: שבועיים למישפטו, חודש לשלי־חתו למאסר של 18 שנים בעוון נסיון לרצח.

מכיוון שקרה ההיפך, ומפקד הסיירת הירוקה — אירגון־טרור, הפועל מטעם המדינה נגד הערבים בכלל, והבדווים בפרט — ירה בבדווי, לוח־הזמנים שונה לגמרי. החקירה נמשכת.

האיש, אלון גלילי, ירה בבדווי מפני שחשד שבא לגנוב. הבדווי נפצע קשה. החקירה התנהלה בעצלתיים. גלילי שוחרר מייד בערבות. למה לא? הרי זה לא ערבי אשר ירה ביהודי, אלא להיפך. אחרי חקידה ארוכה מאוד וממושכת מאוד, הועבר התיק לפרקליטות המחוז. עכשיו החליט פרקליט־המחוז להחזיר את התיק למיש־טרה, מפני שחסרים בו פרטים אלמנטריים. המישטרה תחקור, ובעוד כמה חודשים תחזיר את התיק לפרקליטות. הפרקליטות...

בקיצור, החקירה נמשכת.

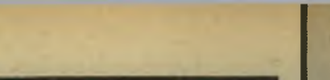

מכחבים

(המשך מעמוד 3)

ג'ורג' בראון המנוח הטיח בפניה של גולדה מאיר שהיא בסך הכל יהודיה מרוסיה (שבאה לארץ דרך אמריקה) וגמר עם זה, אבל לפחות למלך אחד העניין הציק הרבה יותר.

לפי זיכרונותיה של גולדה היה זה פייסל מלך ערב, שניסה פעם לשכנע את הנרי קיסינג'ר, כי היהודים הם שהקימו את התנועה הקומוניסטית, כדי לכבוש את העולם. וההוכחה הכי־טובה לכך: גולדה מאיר. היא הרי נולדה בקייב. ומכאן, פסק המלך: קייב — רוסיה; רוסיה — קומוניזם. והרי הנוסחה בשיא פשטותה.

ירמיהו בין, רמת־גן

● ● ●

כל אחד והשיטה שלו

אריה קוצר המנוח השתחרר ממעצרו בעיקבות שביתת־רעב (העולם הזה 12.6).

רק כדי להזכיר נשכחות. אמנם אריה קוצר המנוח שוחרר אחרי רצח ברנדוט, כששבת שביתת־רעב. אבל עציר אחר, ראש לח"י, נתן ילין־מור, השתחרר בצורה יותר מקורית.

כאשר נערכו באותם ימים הבחירות לכנסת הראשונה, הועמד ילין־מור בראש אחת הרשימות שהתמודדו בבחירות, רשימת הלוחמים (לוחמי חירות ישראל — לח"י) ומשזאת זכתה במקום אחד בכנסת, שוחרר ילין־מור ממעצרו, שעבר עליו בבית־המעצר בעכו או בבית־שאן (כדי למנוע את שיחרורו בכוח) ועלה אחר כבוד, חופשי, ירושלימה.

סנחם יולוביץ, תל־אביב

● ● ●

לולב זה זונה

נמאס כבר מהגימטריות.

די. מספיק. גם אתם כבר נהייתם כמו כל העיתונים — מי רצח את חיים ארלזורוב? (1269) — לאלוהים פתרונים (1269). אז קודם כל, שם הז"ל היה ארלוזורוב, וזה כבר מקלקל את כל חישובי הגימטריה, אלא אם כן כותבים מי רצח את חיים ארלוזורוב (1275), ולאלוהים פתרונים (1275).

אבל כל זה שטויות. אפשר להדביק מילים ולהרכיב גימטריות אינסוף. אז זה אומר משהו? זה מרמז על משהו? זה סתם צירוף־מיקרים.

יכולתי, למשל, להודיע לכם על גילוי הגדול — לולב (בגימטריה 68) שווה בדיוק־בדיוק זונה (68). מה המסקנה?

אני אגיד לכם מה המסקנה. לעשות בדיוק מה שאתם אכן עשיתם (העולם הזה 12.6): לשים את הגימטריה במדור העולם הבא. ואיך שאתם רוצים. עם מ"מ קמוצה או עם מ"ם סגולה.

גרשון לוי, גבעתיים

● ● ●

תרופות עיראקיות

האם אבות העדה הבבלית באמת היו אשפי־מיטבח (העולם הזה 12.6)?

כדי שאורי סיגי, שכתב על מיבחר המיטבח העיראקי, כפי שהוא תואר על לוחות־אבן עת־קים, לא יחשוב שהוא האדם היחיד בארץ הקורא ירחונים ארכיאולוגיים אמריקאיים, אני מבקש להעמיד דברים על דיוקם:

כארכיאולוג במיקצועי אני מקפיד לעיין בירחון ביבליקאל ארכיאולוגי („ארכיאולוגיה תנ"כית"), ואכן קראתי שם על דבר פיענוחו של החוקר ז'אן בוטרו. אבל מה שמר סייג שכח להזכיר זה, כי קיימת גם דיעה שהלוחות בכתב־היתדות אינם מכילים מתכונים למעדני־בשר, אלא דווקא נוסחות לייצור תרופות (אולי למי שהיה אוכל את אותו צלי־היעלים האכדי־בבלי־עיראקי).

גיורא שדה, ירושלים

● ● ●

פינת דויד רמז

אליעזר בן־יהודה לא היה היחיד.

כל שבוע גורמת לי רניאלה שמי הנאה מחדש, בפינת בן־יהודה שלה. אפילו שכמה מהמילים שהיא ממטירה עלינו, בחסדי האקדמיה, הן משונות למדי, כגון מרקוע (העולם הזה 12.6) לביסקוויט.

אבל יש לי בעיה עם הפינה הזאת. כבודו של אליעזר בן־יהודה במקומו מונח. אבל האם הוא מחדש־המילים היחיד בלשון העברית? מה, למ־של, על דויד רמז?

האם ידעתם שרמז, שר־התחבורה הראשון (ולאחר מכן גם שר־החינוך), אביו של מי שהיה מפקד חיל־האוויר וסבו של אחד מעורכי קול־

גולדה מאיר וג'ורג' בראון
להוולד בקייב ולכבוש את העולם

ישראל, הירבה לחדש מילים? לזכותו עומדות, בין השאר, דחפור, תמרור, ותק.

כך שפינת בן־יהודה זה אולי מוגזם; פינת דויד רמז לא כל־כך מצלצל ולכן, בהתחשב בהברקות כמו המרקוע הנ"ל, הרשו לי להציע הצעה: פינת הפנינים.

אסרים ריבקין, רחובות

כלב טרנזיסטור

מאז ומתמיד התייחסו בארץ ברצינות תהומית לעובדות סטטיסטיות מצד אחד וב־קלילות חיננית להגדרות קולעות, מצד שני. דוגמות משני הסוגים, כפי שהובאו בגליון העולם הזה. אשר הו־פיע השבוע לפני 25 שנה:

● **המרומסור ישעיהו ליבר־ביץ:** „לפי הסטטיסטיקה, רק אחד מע־שרת אלפים מת מהרדמה בשעת ניתוח. אבל לגבי המת, זה הרבה מאוד?"

● **גברבר תל־אביבי**, אל יפהפיה מקומית שעברה בריזגוף עם כלב מיניאטורי: „תראו עם איזה כלב היא הולכת! בחיי! כלב־טרנזיסטור!"

דה תשקיף

הפתעה בליברלים

כמה פעילי המיפלגה־הליברלית מתכננים תרגיל חוקתי בישיבת הוועידה, שתתכנס ביום החמישי השבוע, כדי לדון ולהצביע בשאלת האיחוד עם תנועת החרות.
היוזמה היא להודיע שהוועידה היא ריבונית להחליט מחדש על פירוק כל מוסדות המיפלגה — מועצה, מרכז, מזכירות ונשיאות, ולהבריז מייד על הצבעה להרכב החדש של מוסדות אלה.
מהלך אחר העשוי לגרום להפתעה הוא פגישה מוצלחת שהתקיימה ביום השישי אחרי הצהריים בין השר יצחק מודעי וראשי המתנגדים לאיחוד, שבה סוכמו דרכי פעולה והתימרונים שנועדו לטרפד את מאמצי מחנה התומכים: שריר, ניסים ופת.

רגן ייעזר בידידים

בוושינגטון צופים משקיפים כי הנשיא רגן לא יסתפק בנצחונו בקונגרס. אשר אישר לו הקצבה של 27 מיליון דולר ל„קונטראס", המורדים הפאשיסטים בניקראגווה.
הנשיא יפנה בחשאי לממשלות ידידותיות בעולם, המוכנות להעניק לו שרותים אפלים, בבקשה להזרים דרכן עזרה גדולה פי כמה למורדים. מבחינתו תהיה זו פעולה חוקית, מפני שהקונגרס גם ביטל איסור „לספק נשק אמריקאי לקונטראס' מכל מקור שהוא."

פרס עם אמנים וסופרים

ראש־הממשלה, שימעון פרס, ייפגש בסוף החודש עם אמנים, בתוכם אנשי־קולנוע, ציירים, מוסיקאים, שחקנים, זמרים ובדרנים, במיסגרת ניסיון התקרבות המיפלגה לציבור זה. באמצע חודש יולי מתוכננת לו פגישה, בהיקף מצומצם יותר, עם סופרים.

ש"ס בקאסטות

חברה ירושלמית מפיקה קלטות („קאסטות") מוקלטות של כל שישה סידרי־המישנה ללימוד ביתי. החברה מבטיחה שהלימוד יארך ארבע שנים, והתלמיד יקבל עשרות קלטות לביתו, במחיר של עשרה דולר לחודש.

ניסים נגד הדתיים

התקפה חסרת־תקדים, שהשמיע השר משה ניסים על המיפלגות הדתיות, מעוררת תדהמה בליכוד וחשש מפני התנתקותם של הלוויינים הדתיים מהליכוד.
בפגישת תומכי איחוד־הליכוד עם סניף תל־אביב של המיפלגה הליברלית, דיבר ניסים על הסכנה כי המיפלגה הליברלית תתגמד לגודלה של מיפלגה דתית, אם לא יתקיים האיחוד.
אחד המאזינים הסביר לניסים, שאותן מיפלגות זכו בהישגים גדולים.
אז ענה ניסים: „טענות אלה אין להן שחר. אני רוצה לומר לכם משהו בסודי־סודות, ואני מקווה שהם לא ישמעו אותו — הדתיים בכנסת העשירית קיבלו אפס מאופס מוחלט. רק שהם לא ישמעו. וגם בכנסת ה־11 הם לא יקבלו."
30 איש שמעו את דיברי ניסים, וביניהם השרים אברהם שריר וגידעון פת, שנרהמו אף הם מהתפרצות השר חובש־הכיפה.

מדוע שובתים יצרני המזון?

הודעת יצרני המזון על שביתה בת שלושה ימים, שתחל ביום הרביעי השבוע, בגלל מאבקם בעיוות שיוצרת עיסקת החבילה, אינה רצינית, משום שבכל מיקרה לא היו יכולים התעשיינים לעבוד באותם ימים בתפוקה מלאה.
ביום הרביעי יוצאים הפועלים המוסלמים מישראל ומהשטחים לחופשה בת שלושה ימים, לרגל חג עיד אל־סיטר, המסיים את חודש הרמדאן, ולכן הם יעדרו מהעבודה. רובם המכריע של הפועלים בענף־המזון הם מוסלמים.

גוראל לא שילם

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, עדיין לא החזיר לקופת העיריה 40 אלף דולר שהיועץ המישפטי לממשלה הורה לו להחזיר, אחרי שהכסף הוצא במירמה, מתקציב ניקוי החצרות של העיריה, לתעמולת בחירות שלו, בבחירות המוניציפליות האחרונות.
זמיר טיפל חודשים ארוכים בתיק, ולבסוף החליט שלא להעמיד את גוראל לדין, אלא להסתפק בחיוב ראש־העיריה להחזיר חלק מהסכום שהוציא — 100 אלף דולר.

שופט לדין

שופט מבית־המישפט המחוזי בתל־אביב יועמד בקרוב לדין על עבירת־תנועה וניסיון לשכנע את השוטר שעצר אותו כי יבטל את הדוח שנכתב.
השוטר ממחלקת־התנועה סירב לבטל את הדוח, למרות שהנהג הזכיח במיסמכים כי הוא שופט, ודיווח על כך לממונים עליו.

כך השתלט כהנא

סעיל מרכזי של „כך", צעיר דתי מירושלים, הוא שחיבר את נאומה של אם החייל משה תמם, אשר דיברה בעצרת גוש־אמונים בתל־אביב.
בגוש שורדת תדהמה מהצלחתו של כהנא להשתלט על העצרת, שהפכה את האירוע לכישלון, מבחינתם. כמה פעילים אף התבטאו בכיטויים גזעניים נגד חסידיו המשולהבים של כהנא, מאנשי־השכונות, „שיש להבחין בינם לבין הנוער התרבותי שלנו."

מישרד־הרישוי בוועדת־הכלכלה

ניתוח מכאיב למישרד־הרישוי ולמכונים הפרטיים צפוי בוועדת הכלכלה. ליושב־ראש הוועדה הגיע חומר רב על הנעשה בתחום זה ועל שיטות העבודה של ה„מעברים". הוא יקבל גם דיווח ממקור ראשון, באמצעות עוזרים פרלמנטריים, שחקרו בעצמם במכונים.

התעשיינים נגד משפחת לוי

ויכוח עירוני בלוד, על העלאה בשיעור של 1200 אחוזים בדמי־ארנונה למיפעלים, עלולה לגרום למילחמה של התעשיינים גדולים במישפחתו של השר דויד לוי.
ראש עיריית לוד הוא מקסים לוי, אחיו של שר־הבינוי והשיכון. התעשיינים, ובראשם בעלי קרגל, טלרד, אוויס ועלית יוצאים למיתקפה מישפטית ותיקשורתית נגד ראש־העיריה, שבה יטענו כי ייקור כזה במיסים העירוניים — 1.3 מיליון דולר בשנה — יגרום לפיטורי־עובדים, שלהם מתנגד השר לוי.

חקירות ברמת־גן

ברמת־גן מתנהלת בסודיות חקירה הקשורה בשילטון הקודם. חושדים בכמה פקידים בכירים, ואולי אף נבחרים, שהעניקו זיכיונות וזכויות־יתר לאדריכל.
הסתבכותו של האיש בעסקים ומריבות עם שותפיו, עומדות לחשוף עובדות מדהימות.

סלטים בכלא־רמלה

עד חידוש של נציב שירות בתי־הסוהר, רפי סוויסה: סלטים מזכנים לאסירים. בכל בוקר עורך סוהר רשימת הזמנות של האסירים לסוג הסלט שהם מעדיפים לאכול באותו היום.
להצלחה גדולה בקנטינה בכלא רמלה זוכה הסיגריה „ברודווי 100", שהחלה להימכר שם רק באחרונה.

הישועה תבוא מבר־כוכבא

עסקני התחיה החלו מדברים נבבדות באלוף משה („ברייל") בר־כוכבא, ומוכנים להציע לו מקום רציני ברשימתם בבחירות לכנסת הבאה, אם יפרוש עד אז מצה"ל.
בנסיונם הקודם, לחזר אחרי האלוף (מיל') יהושע שגיא, הם העלו חרס בידם.
חיזורים אלה של התחיה אחרי דמויות ביטחוניות קשורים באכזבה העמוקה מרפאל איתן, שהוכיח את עצמו כח"כ עלוב ביותר.

מירוץ שליחים ציוניים

שליח חדש של ההסתדרות הציונית בחוף המערבי של ארצות־הברית מעורר התנגדות רבה, גם מצד הקהילה היהודית במקום, הטוענת שהוא מיותר לחלוטין. האיש שבו מדובר הוא קובי לקט, סמנכ"ל במחלקה להסברה של ההסתדרות הציונית. הוא אחיו של יחיאל („חיליק") לקט, יושב־ראש תנועת העבודה הציונית.
שני שליחים נוספים יצאו בקרוב, וגם יציאתם מעוררת רוגז רב.

וילות ב„בנק המיזרחי"

ריבויות ב„בנק המיזרחי" הביאו לאגירת מידע על אנשי צמרת־הבנק, שממנו עולה כי מרביתם הם בעלי וילות. לכמה בכירים, שהם שבויים, דירות במקומות שונים בארץ, המושכרות בדרך־כלל על־ידי חברת־הבניה הדתית „משה־ב".
המידע יוצר, בין השאר, גם לוועדת־החקירה לעניין מפולת הבנקאיות, וגם למס־ההכנסה, כדי לבדוק אם הבכירים משלמים מס כחוק על השכרת דירה שניה ושלישית.

„אסטרא" ללא הצלחה

אנשי „התעשיה האווירית" מרבים לדבר על הצלחות מטוס הנוסעים החדש „אסטרא", אולם האמת העגומה היא שיש קיפאון חמור במכירות.
כאשר הוצג המטוס לראשונה לפני שנה, בנוכחות שר־הביטחון הקודם, משה ארנס, נמכר על 10 הזמנות. מאז אין אנשי התעשיה־האווירית מוכנים לדווח על הזמנות נוספות.

איסר רוכב על מנגלה

בקהילת המודיעין מגיבים בחיוכי ביטול ורחמנות על ניסיונותיו של איסר הראל לתפוס כותרות. הוא מחזר באחרונה אחרי עיתונאים, מעניק ראיונות ואף מדליף מידע ישן, חסר ערך אקטואלי.
עתה מנסה הראל לרכוב על גל ההתעניינות בפושע הנאצי יוזף מנגלה ולזכות בתשומת־לב ציבורית, אגב עיסוק בעצמות שנמצאו בברזיל.

הונג־קונג המאוימת

יהלומנים ישראליים חוששים מאוד מהאירגון מחדש של הבורסה ליהלומים של הונג־קונג, שתברסם במכירות של ישראלים במיזרח הרחוק.

העם כלבת לבנונית

כל מי שנגע בלבנון נדבק בטרוף שלה. גם ישראל.

הטרור הוא מחלה מדבקת.

לבנון היא ארץ חולה. כל חלקיה נגועים בטרור — כמו שבלהקה של תנים הנגועים בכלבת, כל הפרטים חולים.

השבוע חזה העולם כולו בהתפרצות נוספת של מחלה זו. קבוצה של שיעים חטפה מטוס של חברה אמריקאית, רצחה נוסע אלמוני וטילטלה את המטוס לאורכו ולרוחבו של הים ה־תיכון, עד שבא לחניית־קבע בביירות.

בביירות התברר כי אין החוטפים האלה קבוצה שולית של מטורפים, אלא פלג הנהנה מתמיכת ההנהגה הרשמית של העדה השיעית. מנהיג אירגון אל־אמל, נביה ברי, ראש המינ־ מדינה השיעית שקמה בדרום־לבנון ובמערב ביירות על חורבות המינ־ מדינה הפלסטינית, העניק את חסותו הרישמית לחוטפים. למעשה קיבל ברי על עצמו את האחריות למעשה־הטרור של חטיפת המטוס.

קורה מבין עיניך. ישראל יכלה לעמוד מול תופעה זו בתרעומת מו־ סרית — אלמלא היתה במצב של „טול קורה מבין עיניך, ואל תטול קורה מבין עיני רעך."

בראשית השבוע היו 21 חיילים פי־ ניים מכוח האו"ם מוחזקים כבני־ערובה בידי חבורת־השכירים של אנטואן ל־ חד, המכונה בשם הגראנדיוזי צד"ל. הם נחטפו בעיקבות פרשה מוזרה של 11 אנשי צד"ל, שהועברו על־ידי חיילים פיניים אחרים לידי אירגון אל־אמל. לחד טען כי אנשיו נחטפו, האו"ם טען כי הם ערקו. בסופו של דבר נאלץ לחד לקבל את הודעותיהם של ה־ חטופים/הערקים שאין בכוונתם לח־ זור אליו, והפינים שוחררו.

חטיפת בני־אדם חפים־מפשע והח־ זקתם כבני־ערובה כדי להשיג את שיחרורם של אחרים הן מעשי־טרור מובהקים, לפי עצם הגדרתם. העובדה שכוח־שכירים של ישראל מבצע טרור כזה, בחסות ממשלת ישראל ובהס־ כמתה הפומבית, מכניסה גם את ישראל לרשימת הנגועים בכלבת הלבנונית.

כך ראה זאת העולם כולו. שיחרור בני־הערובה הפיניים לא שינה עובדה בסיסית זו.

כנחלים בעירים. היה לישראל קשר עקיף גם למעשה־הטרור השיעי במטוס האמריקאי.

החוטפים — בחסות ברי — תבעו שישראל תשחרר 700 שיעים לב־ נוניים, שהועברו למחנה־עתלית ב־ שעת הנסיגה הישראלית מלבנון.

עצם העברתם של אנשים אלה מלבנון לישראל היא הפרה גסה של החוק הבינלאומי. חוק זה אינו מרשה בשום פנים למדינה כובשת להעביר תושבים של איזור כבוש אל תוך גבולותיה.

ממשלת ישראל היתה מודעת לעובדה זו, ועל כן הודיעה שהיא עומדת לשחרר את העצירים האלה בקרוב־קרוב. השיחרור היה צריך להתבצע לפני שבועיים. אולם באחת מהתקפות־הטרור שהמערכת לוקה בהן מאז ראשית מילחמת־לבנון, נדחה השיחרור ברגע האחרון, כדי „ללמד את השיעים לקח", בגלל ההת־ נכלויות באיזור הביטחון.

אילו שוחררו העצירים לפני שבו־ עיים, לא היתה ממשלת־ישראל עומדת השבוע במצב־ביש שבו מצאה את עצמה. עתה היו עצירים אלה כגחלים בוערים בידיה. שיחרורם היה מהווה סימן של חולשה וכניעה, ואילו אי־ שיחרורם היה עלול להביא עליה את זעם האמריקאים ושינאת העולם.

כל עוד יש לממשלת־ישראל רגל אחת בלבנון, באיצטלה של „רצועת־ ביטחון" וצד"ל, היא לא תירפא מן הכלבת הלבנונית.

הפגנות אגרוף קמוץ

כהנא השתלט על הפגנת גוש־אמונים — למרות שהיו לו רק כמה עשרות איש — ואולי 20.

מי שנקלע במיקרה למקום, נבהל. הוא היה בוודאי בטוח שמיספר אוהדיו של כהנא גדל והגיע כמעט ל־100 אלף איש. יש אומרים שהיו 150 אלף מש־ תתפים בהפגנה.

ראשי גוש־אמונים תיכננו במשך כמה שבועות. מאז חילופי־השבויים, הפגנה רבת־משתתפים, שתוכיח את כוחם הרב, ושתבהיר לשילטונות מה גדול האחזו בציבור הדורש חנינה ל־ חברי אירגון הטרור היהודי, מאנשי ה־ תנועה וחביביה.

מארגני־ההפגנה לא חסכו בכסף ופירסמו מודעות רבות. על פני עמודים שלמים, בעיתונות היומית, מודעות ה־ עולות הון רב.

אוטובוסים של התנחלויות. ימים אחדים לפני מועד ההפגנה ה־ מתוכנן הודיע היועץ המישפטי לממ־ שלה, כי עריכת הפגנה למען שיחרור עצירי־המחתרת מהווה פגיעה חמורה בעיקרון הסוב־יודיצה. המארגנים חש־ בו רגע ושינו מייד את הכותרת ל־ „עונש־מוות למחבלים".

ראשי הגוש הזמינו עשרות רבות של אוטובוסים, שיסיעו את המפגינים מן המקומות השונים בשטחים ה־ כבושים — בגדה המערבית, ברצועת עזה וברמת־הגולן. גם המועצות ה־ אזוריות של כל ההתנחלויות בשטחים האלה שלחו אוטובוסים שלהם, ואלה מילאו את הרחובות הצדדיים שליד כיכר־מלכי־ישראל.

בשעה שבה היתה ההפגנה אמורה להתחיל, המתה הכיכר אדם. ברמקולים ניגנו שירים של ארץ־ישראל (לא הש־ למה), שירים שנוהגים לנגן גם בהפ־ גנות של שלום עכשיו.

למטה, בקהל, נוגנה נעימה אחרת לגמרי: „כ־ה־נא! כ־ה־נא!" תומכי כהנא שבקהל, כמה עשרות מעטות של אנ־ שים, ואולי רק עשרים איש בסך־הכל, עשו כל־כך הרבה רעש, צעקו כל־כך בקול, הניפו כרזות צהובות, נופפו בדגל עצום ועליו אגרוף קמוץ, עד שנראה היה שכל ההפגנה וכל המפ־ גינים הם שלהם. שאר המפגינים, אנשי גוש־אמונים, חובשי כיפות סרוגות ושביסים מבד פשוט, עמדו בצד, כשהם אוחזים בידיהם שלטים שונים, לא הוציאו הגה מפיהם, לא נשמע קולם.

אגרוף קמוץ. על הבימה התאספו בינתיים הנואמים. העצרת, לדיברי ה־ מארגנים, היתה מורכבת משני חלקים. משתתפי החלק הראשון היו הורים שכולים. בין השאר אמה של אסתר אוחנה, שנהרגה מפגיעת־אבן בגדה־ה־ מערבית, ואמו של החייל משה תמם, שהיתה הנואמת הראשונה. לבושת שחורים עמדה מאחורי דוכן שעליו סמל־המדינה, וקראה בפאתוס רשימה שמישהו כתב עבורה, ואולי חלק ממנה כתבה לבדה. מאחוריה עמד צעיר, לבוש בחולצה צהובה ועליה סמל „כך" — אגרוף קמוץ, מונף אל־על.

רוצחיו של משה תמם לא נמצאו עדיין, ולא ברור מהי זהותם הלאומית. אמו קראה רשימת שמות שכולם, כך אמרה — ואיש בקהל לא חשב אחרת — נרצחו על־ידי ערבים. בין השמות הופיעו גם הרס קדמי ונאווה אלימלך, שרוצחיהן לא התגלו עדיין ולא ברור מאין באו, ומירי הרצוג, שנרצחה בסיני ולא ברור מי ומדוע רצחו אותה.

קומץ חמומי־המוח בתחתית הבימה המשיך לצעוק „כ־ה־נא! כ־ה־נא!" גם חלק מן הקרובים השכולים שנאמו אל המיקרופון, היללו ושיבחו את כהנא בנאומיהם, חלקם סיימו את הנאום ה־ מרגש שקראו בצעקה רמה: „כ־ה־נא!" מי שלא ידע, היה לו קשה להבין שגוש־אמונים הוא שאירגן את ההפ־ גנה, ושאנשיו מהווים את הרוב המכ־ ריע של הציבור שעמד בכיכר. סיסמו־ תיהם של אנשי הגוש החווירו ליד צע־ קותיהם של קומץ אוהדיי הרב הגיזעני (ראה עמודים 18־19). גם המארגנים השתמשו במישפחות השכולות, שאותן מנצל בדרך־כלל כהנא להוכחת התיאוריות הפאשיסטיות שלו.

אנשי גוש־אמונים, עם כל רבקותם ברצון לשחרר את חבריהם הטרוריס־ טים, לא העזו להניף באופן גלוי של־ טים למען השיחרור. אנשי כהנא לא עשו חשבון, וגם בכך משכו את תשו־ מת־ליבה של התיקשורת, בעיקר ה־ עולמית.

ברור שגוש־אמונים נכשל בהפגנת־ כוחו, מכיוון שהיה צריך להתקפל אח־ רי דרכו הגיזענית של בעל האגרוף ה־ קמוץ והעיניים המזרות אימה.

הכנסת הסימטריה הקדושה

בעזרת רעיון מבריק של יוסי שריד הצליחה הקנוניה של הליכוד והמערך

„זהו בית־דין־שדה!" קרא ח"כ שבח וייס, איש מיפלגת־העבודה. הוא הת־ כוון לחבריו למיפלגה.

בית־דין־שדה הוא מכשיר של רצח שרירותי. מכנסים כמה קצינים, עור־ כים ישיבה דמויית־מישפט, ובסופו של דבר מוציאים את הנאשם להורג. כך קרה, בראשית ימי המדינה, כאשר הוצא אדם בשם מאיר טוביאנסקי ל־ הורג על־ידי בית־דין־שדה של צה"ל, בטענה של ריגול. לאחר מכן טיהר מכל אשמה על־ידי דויד בן־גוריון, ו„שופטיו" הורשעו.

הפעם קרה משהו עוד יותר מוזר. בית־דין־השדה הוקם על־ידי חברי ה־ כנסת, המופקדים על שמירת החוק. התהליך כולו היה מופרך ובלתי־חוקי

(המשך בעמוד 14)

אנשי כהנא מניפים כרזה למען עצורי הטרור היהודי בהפגנת גוש־אמונים בתל־אביב
הדס קדמי, נאווה אלימלך, מירי הרצוג...

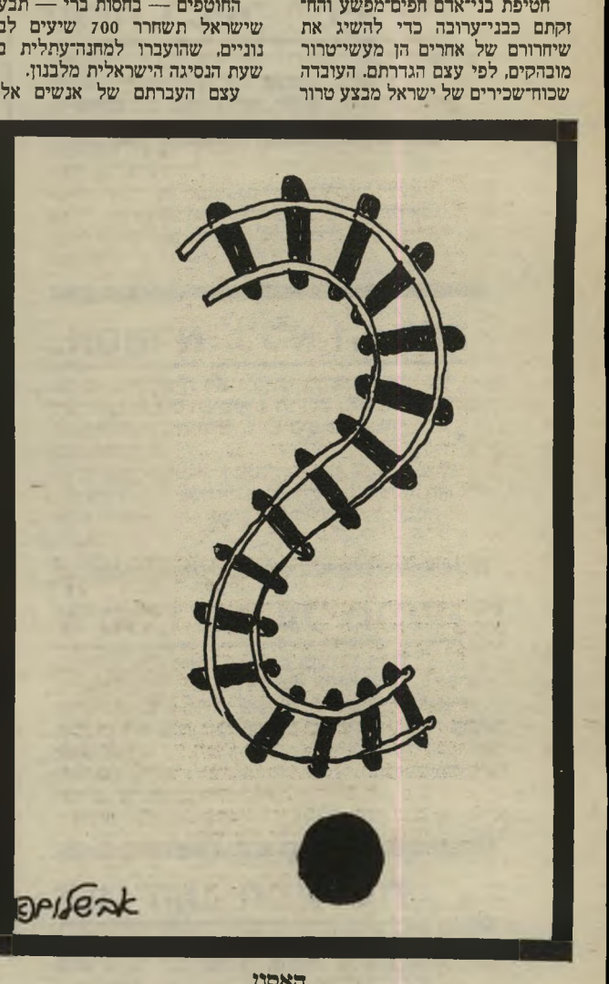

האסון

הנדון:

עם של כבשים אנחנו. כי אחרת היינו חוסמים את הרחובות

סנדלי צ'יץ'

ב דיחה אנגלית: צעיר וצעירה, המכירים זה את זה בקושי, נפגשים במיקרה ברחוב פיקאדילי.

הוא: בוקר טוב. מה שלומך. אולי את רוצה לבוא ולשכב איתי?

היא: יופי. אצלך או אצלי?

הוא: נו טוב, אם את עושה בעיות...

זה היה פעם. עכשיו זאת באמת בעיה.

מי מהשניים יוותר על מקום־חניה מצויין ויוציא את מכוניתו כדי לנסוע למישכב המתוכנן, בהיותו בטוח שבשובו לא ימצא מקום־חניה אחר ויפול קורבן לסנדלי דנוור:

מי מוכן להביא קורבן כזה על מיזבח האהבה?

■ ■ ■

ק שה לחשוב על הסנדלים החדשים של צ'יץ' ברוח מבודחת.

הם מרגיזים.

זה מכבר לא ראיתי כל־כך הרבה אנשים המתרגזים כל־כך על החלטה כלשהיא של עיריית.

מדוע, בעצם?

אנשים מתרגזים גם על רוח חניה. הם מתרגזים כפליים על גרירת מכוניתם.

אבל זהו רוגז חולף. משלמים את הקנס, מוציאים את המכונית מן הכלא, וזהו זה. שוכחים.

אך סנדלי־דנוור מעוררים זעם מסוג אחר לגמרי. יש כאן משהו פיסי, כמו עוינת מלקות. כאשר כובלים את מכוניתך, כאילו כובלים אותך.

העיריה שהיא בדרך כלל מוסד אלמוני, כמעט מופשט, שאין לה ולא בלום עם חייך היומיומיים, חודרת לפתע אל התחום הפרטי שלך, ביד גסה ושרירותית.

להרגשה זו של עלבון צריב מתוספת המחשבה שכל העניין הזה אווילי ובלתי־צודק מעיקרו.

■ ■ ■

צ ריך להיות חוק וסדר. בוודאי. החברה כולה אינה יכולה להתפקד בלי חוקים וכללים, והתנועה בחוצות לא בל שכן.

לאן נגיע אם כל נהג יחנה את מכוניתו באמצע הכביש, או יסתום את ההצטלבות, או יחסום את הי מדרכה?

העיריה אחראית לכך שלא תשתרר אנדרלמוסיה. זהו תפקי־ דה. אין לכעוס עליה כאשר היא ממלאה אותו.

אלא מאי?

התפקיד הזה אינו מתחיל ברישום דוחות, בגרירת מכוניות או — על אחת כמה וכמה — בבליאת רגלי האזרחים בסדי־העיניים שהומצא בעיר דנוור אשר במדינת קולוראדו.

התפקיד מתחיל בכך שהעיריה וראשיה יראגו לכך שאזרח נורמלי, הגון, שומר־חוק, המחזיק במכונית ושילם עבורה את כל המיסים האפשריים והבלתי־אפשריים, יוכל להחנותה מבלי להפוך לפושע פלילי.

מה עשתה העיריה כדי לאפשר זאת?

■ ■ ■

מ אז שנעלמו עגלות־הנפט וסוסיהן מרחובות העיר העברית הראשונה, עברו בעיריה כמה ראשי־עיריות והרבה עסקנים.

לכולם היה מכנה משותף אחד: הם לא עשו חצי דבר ורבע־דבר כדי לדאוג למקומות־חניה בעיר.

נדמה שדבר המצאת המכונית על־ידי גוטליב דיימלר וקארל בנץ, בדיוק לפני מאה שנים, עדיין לא הגיע לאוזני העיריה. על כל פנים, העובדה שמדי שנה נוספים לתל־אביב ולמרחב המטרו־ פוליטי שלה רבבות כלי־רכב חדשים באה לה כאפתעה גמורה.

ואולי היא מתייחסת לדברים אלה כאל תופעת־טבע שאין מה לעשות בעניינה, מין גזירה מן השמיים. „זוהי בעיה שאין לה פיתרון," ממלמלת לעצמה העיריה, ולוגמת מספל־הקפה, „פשוט צריכים להתעלם ממנה. שבעלי־המכוניות ידאגו לעצמם. שימצאו חניה מעל לגגות או מתחת לאדמה. התפקיד שלנו הוא להנעיל להם סנדלי־דנוור. הנהג הגדול השוכן במרומים ירחם עליהם."

■ ■ ■

א ת תוצאות הגישה הזאת אנו רואים מכל עבר. לכל אחד מאיתנו יש על כך סיפורים אישיים.

אני, למשל, גר בסביבת־מגורים בלב תל־אביב. מאז שנכנסתי לדירה זו לפני 25 שנים, בנו ברדיוס של 50 מטרים מדירתי שני בתי־קולנוע. מועדון־לילה. בית־מלון אחד ובית־כנסת. נוסף על הסופר־מארקט הגדול שקדם לבואי.

אף לאחד המוסדות האלה אין מיגרש־חניה, מלבד פיסת־אדמה קטנטנה ומגוחכת. אך כולם קיבלו רשיונות מהעיריה.

פירוש הדבר הוא, שמשעות־הערב המוקדמות ועד אחרי חצות אין מקום־חניה אחד לרפואה בכל הסביבה. נהגים נואשים, המא־ חרים עם נשותיהם וילדיהם להצגה, מחנים את ריכבם בכל מקום, וקודם כל על המידרכה. מנעילי־הדנוור אורבים להם, כמו ציידי־ חיות ליד בורים אפריקאי.

לדיירים עצמם אין, כמובן, שום סיכוי למצוא חניה בקירבת בתיהם. כולם יודעים שאל להם לחזור הביתה לפני חצות. כל דפוסי־חייהם הותאמו לעובדה זו.

■ ■ ■

א ך מדוע נתעכב על המתרחש בפינה זו או אחרת של העיר, כאשר אפשר להרים על נס את יצירת־המאר הגדולה של צ'יץ'?

צ'יץ' החזיר את עטרת הטיילת ליושנה. שפת־הים נגאלה (אף שהמצילים שובתים עדיין — או שוב — כפי שעשו מאז שהחלה המילחמה הגדולה של צ'יץ' להריסת תשתית־המצילים.) נבנו מיתקני־חוף יפהפיים.

זוהי יצירה עירונית לתיפארת. צ'יץ' ערך טקסים, נאם ובירך, צולם והוקלט.

ובכל השימחה וההמולה לא נמצא אף ילד קטן אחד ששאל: „רגע, אדוני המלך, אבל איפה יחנו כל ההמו־ נים שיבואו למקום הנהדר הזה בריכבם?"

מסתבר שפרט קטן ושולי זה נשכח.

יש איזו שהיא פיסת־חניה, לכמה עשרות מכוניות. אך מדי יום ביומו, בעונת הרחצה וגם לפניה ואחריה, באים לשפת־ימה של תל־אביב אלפי בני־אדם על ריכבם. התוצאה היא שבכל איזור־ החוף של תל־אביב, המשתרע לאורך קילומטרים ולרוחב של כמה רחובות, אין שמץ של סיכוי למצוא חניה חוקית בשעות־היום.

רבבות הדיירים, הגרים באיזור זה, הכפיפו את חייהם לגזירת

שלמה להט ומעריצה: הסנדלר של העיר

החניה. יש היוצאים בבוקר לעבודה ואינם חוזרים אלא מאוחר בערב. יש המשאירים את מכוניתם ליד הבית, ומתרוצצים במשך היום במוניות ובאוטובוסים.

אפשר היה, כמובן, לצפות את הדברים מראש. אפשר היה לב־ נות מיגרש־חניה ענקי לאורך כל שפת־הים, מתחת לרציף הרברט סמואל ורחוב הירקון. אך ממתי יודעת רשות כל שהיא בישראל לתכנן מראש? הרי סמוך־הגרוע וסמוך־הקטן, שני המאלתרים המפורסמים, שולטים בכיפה.

הם וסנדלי־צ'יץ'.

■ ■ ■

ש ם מעתי אוויל כלשהו אומר: הרי זה טוב! שישאירו את המכוניות בבית, ויסעו במוניות!

איני מסוגל לעקוב אחרי תרגיל זה בהגיון הצרוף. מה טוב בזה?

המכונית החונה ליד הבית תופסת מקום־חניה. שבו היה יכול להשתמש נהג אחר, שיש לו עיסוק בסביבה. כשבעל־המכונית נוסע במונית, הוא צורך את אותה כמות הדלק — ואולי יותר — מכפי שהיה צורך אילו נסע במכוניתו. הוא גם מעסיק אדם שיכול היה באותה עת לעשות דבר מועיל יותר למשק.

רבבות מכוניות, שרכישתן עלתה למשק־המדינה הון כביר במטבע־חוץ, מובטלות למעשה ואינן מביאות טובה למשק ולאיש.

פועל כאן ההגיון של חלם.

לפי אותו הגיון אפשר היה לנתק את הטלפונים הפרטיים ולהפסיק את הדואר הפרטי.

אם סבור מישהו שמצב זה יביא לכך שירכשו פחות מכוניות, כך שהמשק ייצא נשכר מכך בעתיד, אינו יודע מה הוא שח. המכונית אינה רק מכשיר־חיבורה. היא סמל של עמדה. היא הארכת אישיותו של בעליה. היא צורך פסיכולוגי עמוק. היא גם כלי חיוני לבילוי סוף־השבוע בישראל מוכת־הדת.

הנסיעה באוטובוסים — שהיא החלופה הרצויה — אינה באה בחשבון במיקרים רבים, אם מפני שהאוטובוס אינו מגיע למקום הרצוי, אם מפני שאין די זמן.

כל נעלי־צ'יץ' וכל נעלי־טדי לא ישכנעו אף אחיז אחד של נהגי ישראל לוותר על מכוניתם הפרטית.

מרי פעם בא עסקנצ'יק עירוני כלשהו ומברבר על סינגאפור, על קאמצ'טקה ועל טימבוקטו, על סגירת העיר בפני מכוניות הבאות מן החוץ, על מיגרשי־חניה ענקיים שיוקמו בכניסה לעיר וגן־עדן של תחבורה ציבורית. ושאר חלומות בהקיץ. זה יפה וזה מבטיח כותרת נאה בעיתון.

שמענו על כך לפני עשרים שנה, ונשמע על כך בעוד עשרים שנה. שום דבר לא ישתנה, אלא החלפתו של עסקנצ'יק א' בעסקנצ'יק ב', שגם הוא יהיה זקוק לכותרת נאה בעיתון.

■ ■ ■

א ין שום סיכוי לכך שהעיריה תדאג באמת למקומות־חניה. חסר דמיון. חסר שכל. חסר תיכנון. וחוץ מזה גם חסר כסף.

בשאין כסף לחינוך הילדים, ואין כסף לקיום בתי־ חולים הגונים — האם יהיה כסף לתיקון החניה?

יתכן שעם קצת דמיון ושכל אפשר היה לפתור את הבעיה מזמן, גם בלי כסף ציבורי. אנשים משלמים בעד החניה. יתכן שבתנאים מתאימים, ותוך עידוד מתאים, היתה היוזמה הפרטית רואה שבניית מקומות־חניה היא עסק ריווחי.

אך במצב של היום, מהו הפיתרון המיידי?

אחד הפיתרונות הוא דווקא לחנות על המידרכות. לא חניה פרועה, בבחינת איש הישר בעיניו יעשה וכל דאלים גבר. אלא חניה מסודרת.

יש מידרכות רבות בעיר שהן מיותרות לחלוטין. אפשר לחשב היטב מהו רוחב המידרכות הנחוצות למעבר נוח של הולכי־הרגל. יש רחוב שבו מספיקה מידרכה אחת. כך שאת השניה אפשר לצמצם לרצועה דקה, תוך הרחבת הכביש, או לחלקה למקומות־ חניה מסומנים על גבי המידרכה עצמה.

קבוצה של אנשים בעלי דמיון יכלה למצוא פיתרונות רבים מסוג זה. אך לשם כך היא זקוקה להנחה: שהעיריה קיימת כדי למצוא פיתרון חוקי לבעיית־החניה. צ'יץ' קיים כדי לעוור לאז־ רחים שבחרו בו.

ביום ההנחה היא הפיכה: על מכוניות האזרחים לפרנס את העיריה בקנסות. צ'יץ' הוא הסנדלר הגדול של מכוניות העיר.

■ ■ ■

ל ש, במובן, פיתרון הרבה יותר פשוט, פיתרון־פלא ממש.

יש להניח שהמצב לא היה מגיע כלל לאן שהגיע אילו היו שרי ישראל — וביניהם שר־התחבורה (אם יש דבר כזה), שר־המיש־ טרה ושרי־הפנים — צריכים לנהוג בעצמם במכוניות פרטיות ולהתנועע.

אחת הצרות החמורות ביותר במדינת־ישראל היא מכונית־ השרד. בעלת הנהג הצמוד.

מי שנוסע במכונית־שרד, דגול מרכבה ונשוב מעם, פטור מכל הבעיות של האדם הנורמלי. הנהג מוריד אותו לפני בית־המלון, שבו הוא נואם באוזני המישלחת החשובה מחו"ל. המכונית חונה בלי בע־ יות על המידרכה.

זה היה נראה לגמרי אחרת אילו היה כבוד השר צריך לנהוג בעצמו ולחפש מקום־חנייה. אילו היה מבלה חלק ניכר מיומו בהתרוצצות זו, אילו היה מאחר לטקסים ולצילומים ומפסיד את זכותו לנאום את נאום־הפתיחה ההיסטורי — או אז היה חושב על בעיית־החניה בצורה חדשה לגמרי.

גם צ'יץ' היה רואה את הדברים לגמרי אחרת אילו גר במרכז עירו, ולא בשכונת־וילות בפאתי העיר, ואילו היה צריך לחפש מקום־חניה (לא שמור) ליד ביתו וליד מקום־עבודתו.

אין לדרוש זאת. זמנו של ראש־העיריה יקר מדי. אך האם זמנם של רבים־רבים מתושבי העיר יקר פחות?

■ ■ ■

ה אמת הפשוטה היא שאנחנו עם של כבשים. בזה מתחיל צ'יץ' ונגמר כל העניין.

ככבשים הובילו אותנו למילחמת־הלבנון, וככבשים הוציאו אותנו (אולי). מטילים עלינו מדי יום־יומיים היטלים חדשים, כשם שגוזזים את צמרן של כבשים. עכשיו מנעלים אותנו בסנדלי־ צ'יץ', כשם שמנעילים סוסים בפרסות.

אלמלא היינו עם של כבשים, כי אז — — —

כי אז היו נהגי תל־אביב מחליטים להעלות את כל מכוניותיהם על המידרכות, איש־איש על המידרכה הקרובה ביותר, ומשאירים אותן שם במשך יום־ יומיים, עד שהעיריה תחכים ותשכיל.

או אז היו כל נהגי תל־אביב מחליטים כי ביום מסויים ובשעה מסויימת יועמדו כל המכוניות לרוחב הכביש — כך שכל התחבורה בעיר הגדולה תושבת לחלוטין, למען אותה המטרה החינוכית.

עוד לפני שהוצמד הסנדל הראשון של צ'יץ' לגלגל הראשון של מכונית היה קם מטה־חירום, לניהול המאבק בשיטות שכל־ עדיהן לא יצלח שום מאבק במדינה זו.

אבל עם של כבשים אנחנו. כבשים על גלגלים.

מאת אורי אבנרי

חקירה מיוחדת

לפני חמש שנים ניבא העולם הזה: האוטובוסים מדגם זה יגרמו לתאונות, כאשר הם יסעו בדרכי־עפר

אוטובוס הדמים

ה אם התאונה המחרידה, שגרמה למותם של 19 תלמידים ושלושה מבוגרים, היתה מוכרחה להתרחש?

אי־אפשר היה לחזות במדויק אם זה יקרה, מתי, היכן וכמה אנשים ייפגעו בה. אבל מהיום שבו רכש "אגד" אוטובוסים מתוצרת "מרצדס" היה חשש לאסון בדרכי־עפר.

המיבנה הנמוך של האוטובוס, מיקומו של המנוע מאחור וחוסר־השילדה מאפשרים לאוטובוסים לנסוע בביטחה רק על כבישי־אספלט. כשאוטובוסים מסוג "מרצדס" יורדים למסלול־עפר, נוצרת סביבות גבוהה לתאונה חמורה.

כבר לפני חמש שנים היה מי שהזהיר: "העולם הזה" ומישרד־הביטחון.

העולם הזה (26.3.1980) פירסם אז כתבת־תחקיר של יגאל לביב, שציטטה בין השאר את עמדתם של אנשי אגד ומישרד־הביטחון, שהזהירו מפני אסון צפוי בעת גיוס כוחות־מילואים במילחמה. הטענה היתה שבשעת־חירום, אם האוטובוסים המובילים חיילים לחזית יירדו מכבישי־האספלט אל דרכי־עפר, הם ייתקעו.

מישרד־התחבורה, שהתעקש אז לתמוך ברכישת האוטובוסים הגרמניים, נימק את עמדתו בכך שאין זה מתפקידו לדאוג לביטחון המרינה, אלא לנוחיות הנוסעים. הוא הניח כי אוטובוס ייסע תמיד בכבישים ובדרכות עירוניים.

השורה הארוכה: ההיה האסון נמנע באוטובוס אחר?

דואג לפנסיונר

ה שבוע שילמו 22 איש את הדמחיר. כיתה שלמה, ז' 12 בבית־הספר ברנר שבפתח־תיקווה, התרסקה לאוטובוס מרצדס שנת 80', מסוג 303, בעל הריצפה הנמוכה, לא קרה נס. התאונה הצפויה אכן התרחשה — אך לא לחיילי־מילואים, אלא לנערים ולנערות, כשהאוטובוס שלהם ירד לשכיל־עפר.

מי אשם במותם של הילדים? האם ניתן היה למנוע את האסון? איך התקבלו ההחלטות? למי היה עניין מיוחד לרכוש דווקא את האוטובוסים של מרצדס, ומי הרוויח מכך?

ספק אם ועדת־החקירה, שמינה שר־התחבורה, תצליח לתת את התשובות לשאלות האלה — או אף במה שונים המרצדסים מהליילנדים?

למרצדסים יש עוצמת־מנוע חזקה יותר מאשר לליילנד. לכן יציאה שלו מהמקום מהירה יותר. לרכב שעוצר בתחנות יש, אם כן, יתרון בולט.

מנועו של מרצדס נמצא בחלק האחורי של האוטובוס, והוא אטום מלמטה. המנוע של הליילנד בנוי לאורך שמונה מטרים, מתחת לגחון. המנוע האחורי של מרצדס מעביר את מרכז־הכובד, וגם את הרעש, לסוף האוטובוס.

והעיקר, מרצדס אינו יושב על קפיצים, כי אם על כריות־אוויר, הצמודות לגלגלים — ארבע כריות מאחור, שתיים מלפנים.

כריות־האוויר הן הסיבה לכך, שמרצדס אינו יכול לנסוע אלא בדרך סלולה. נסיעה במסלול שיש בו מהמורות, הרסנית לכריות־האוויר, ועלולה בתנאים מסויימים להביא לשחיקתן, וכתוצאה מכך ל"נפילת" המירכב כולו.

כדי להבין במה המדובר, אפשר לתאר מצב שבו כל שש הכריות נשחקות. אז יורד מירכב־האוטובוס כולו עד לקרקע. אם רק כרית אחת נשחקת, האוטובוס נוטה על צידו. במיקרה זה, אוטובוס כזה אינו רשאי לצאת לדרך.

הכתבה של "העולם הזה", שהזהירה מפני האסון

תעלה אותן. ברוח, שלהכנתו וכתיבתו דרושים לא פחות משמונה ימים תמימים, לא תגע הוועדה, מן הסתם, בשערוריה שהיא אי־אבות האסון בשמורת־הבונים.

בסוף שנות ה־70 נוצר בשני הקורסים לתחבורה מחסור באוטובוסים המתאימים לשנות ה־80. אגד, בעידודו הנמרץ של מישרד־התחבורה, הימר על כלי־הרכב של מרצדס. לכאורה היו אלה אוטובוסים אידיאליים, משוכללים וקלים להפעלה. היה להם יתרון נוסף: האוטובוסים הקודמים של אגד, מסוג ליילנד, היו גבוהים מאוד מהכביש, בעוד שמרצדסים גבוהים רק ב־30 סנטימטר. בנסיעות עירוניות היתרון ברור. הנוסעים עולים במהירות רבה יותר לאוטובוס, וכן יורדים ממנו. מכאן שמשך הנסיעה מתקצר.

גם בנסיעות בינעירוניות ניתן היה להשתמש ב"מרצדסים", אבל תוך מיגבלה ברורה: אך ורק בכבישי אספלט. אם בנסיעות בינעירוניות יש קיטעי־כביש לא־סלולים, אין אוטובוס מסוג "מרצדס" רשאי לנסוע בתוואי זה.

גובה המירכב מהקרקע מגיע במדרגות העליה והירידה מהאוטובוס לפחות מ־30 סנטימטר. בסיבובים חדים, או בעליה על תלוליות, כמו פסי־רכבת, עלול איזור המדרגות לי־השתפשף בקרקע. דבר זה אינו גורם, כמובן, לעצירת האוטובוס, אך יתכן שזה עשוי לגרום לעיכוב של חלקיק שניה. לעיתים — זמן זה הוא קריטי.

ואם נשוב לרכישת המרצדסים:

מי שהיה אז יושב־ראש מזכירות אגד, אמנון בוגין, דרש ממישרד־התחבורה שיצרף לוועדה שעסקה בקביעת העקרונות לרכישת האוטר־

הנבואה שהתגשמה

מייד אחרי פירסום כתבתו של יגאל לביב על "אוטובוס המחדל", פנו ראשי אגד אל ראש המערכת אז, אלי תבור, ובפיהם היו טענות רבות נגד תוכן הכתבה.

נערכה פגישת־בירור, שבה השתתפו ראשי אגד, לביב, תבור ועורך העולם הזה, אורי אבנרי. הכל הסכימו שאבנרי יהיה הבורר בסוגיות שהועלו לדיון, ושהכרעתו תהיה סופית.

כעבור שבוע, ב־3.4.80, פירסם אבנרי את מימצאיו. להלן שני קטעים רלוונטיים:

לביב צדק בתארו את ההשלכות הביטחוניות של העיקה, אולם האשמה למחדל חלה כל כולה על מישרד־התחבורה, ואין ל"אגד" חלק בה. שוכנעתי, כי רכישת האוטובוסים האלה אכן עלולה לגרום נזק חמור לאינטרסים ביטחוניים חיוניים, בשעה שיהיה צורך לחזביל מיספר גדול של אנשי־מילואים למקומות הערכות, שלא בכבישי אספלט סלולים. בפי שלביב ציין בכתבתו, היפנו ראשי "אגד" את תשומת־לבו של מישרד־התחבורה לסכנה זו, אולם מישרד־התחבורה כפה על "אגד" הנחיות שהתעלמו מצורכי־ביטחון אלה.

בסיכום קבע אבנרי:

מימצאים אלה אינם צריכים להפחית במאומה מחומרת קביעותיו של לביב לגבי חוסר־האחריות המתעקש של מישרד־התחבורה, שניעור מעל עצמו כל דאגה לצורכי־הביטחון החיוניים של ישראל. יש לקוות, כי גילויים אלה יעוררו את מישרד־הביטחון לערוך בירור יסודי של צורכי־ביטחון אלה. חוסר־התיאום, המתגלה בפרשה זו בין מישרד־התחבורה ומישרד־הביטחון, מזכיר לעורר את הדאגה החמורה ביותר.

השיחזור הראשון של התאונה *: אוטובוס מדגם „מרצדס" במקום שבו עצרה הנהגת רות דוידוב

בוסים גם נציג של מישרד־הביטחון, בגלל העובדה שהאוטובוסים ישמשו את צה"ל בשעת־חירום.

מישרד־התחבורה סירב. / למעשה היה זה מנכ"ל המישרד, אהוד שילה, שניהל אישית את העיסקה. שילה אמר לבוגין, ש.אם מישרד־הביטחון רוצה באוטובוסים עבור צה"ל, שירכוש אר־תם בעצמו."

העולם הזה פנה אז לשילה. הוא השיב: „אני דואג לפנסיונר, ולא ל־ביטחון. תוכנית הרכישה אושרה על־ידי ועדת השרים הכלכליים... תפקי־רנו הוא לשפר את השרות לציבור, כך שבעלי רכב פרטי יעדיפו לנסוע באוטובוס, וזה יתכן רק באוטובוס בעל מירכב נמוך. חוץ מזה יש עוד אלפי ליילנדים ישנים, שיוכלו לשמש את צה"ל."

שילה לא העלה אז על דעתו שאוטובוסים אלה לא יתאימו גם לטיולים, שבהם מרבית ה־ נסיעה היא במסלולי־עפר, ולא בכבישים סלולים.

איך התקבלה ההחלטה? האם רק שיקולים של נוחות המשתמשים ברכב ציבורי־עירוני עמדו מול עיני מקבלי ההחלטות?

השבוע שב העולם הזה לבחון את הפרשה על כל היבטיה. בחמש השנים האחרונות נוספו פרטים נוספים, לכ־אורה לא קשורים להיבט הבטיחותי של המרצדס הנוסע בדרכי־עפר. אבל ה־תמונה המושלמת, כפי שתצייר להלן, היא מבהילה.

על הצורך של אגד באמצע שנות ה־70 בחידוש צי־האוטובוסים שלו לא היה ויכוח. השאלה היתה איזה רגם יירכש. על־פי עקרונות מישרד־התח־בורה ניתן היה לרכוש אך ורק כלי־רכב מתוצרת אירופית.

אחרי שנה וחצי של בדיקה עמדו לפני אגד שלוש אפשרויות: אוטובו־סים של ליילנד, מאן או מרצדס.

לליילנד התקשתה לספק במועד אר־טובוסים מתאימים לנסיעות בינעירי־ניות. צרכי אגד ועמדת מישרד־התח־בורה התאימו לרכישה של מרצדס דווקא. דן, לעומת זאת, רכש אוטו־בוסים של מאן, שהמיפרט הטכני שלהם זהה לזה של מרצדס.

שווי העיסקה היה 100 מיליון דולר. החליטו עליה, למעשה, שניים: שילה ומי שהיה אז החשב־הכללי של מישרד־האוצר, גיורא („ג'ורי") גזית. כיום יו"ר הנהלת בנק הפועלים. הצד הפינאנסי של העיסקה טופל אז על־ידי בנק הפועלים.

יושב־ראש מועצת המנהלים וההנהלה של הבנק באותה תקופה היה יעקב לוינסון.

שר־התחבורה עצמו, אישיחרות חיים לנראו, לא תיפקד באותה תקופה. הוא מונה לתפקיד על־ידי מנחם בגין, באמצע הקאדנציה של ממשלת־ה־ליכוד הראשונה. היה זה אחרי שמאיר עמית התפטר מתפקיד זה. בגין ידע

* תצלום של דני שדה.

שלנראו, ידידו הקרוב מימי „המיש־פחה הלוחמת", חולה אנוש, ובכל זאת מינה אותו לתפקיד, במחווה אישית. לנראו לא יכול היה להשתלט על העבודה, ואת הניצוח על המלאכה תפס המנכ"ל הדינאמי.

ב.אגד" הריחו מייד שזה עיסקה ממריחה.

בבחירות שהתקיימו באגד בחודש דצמבר 1980 היה שם מהפך. הקבוצה בראשות בוגין עפה, ושלא כמקובל, עזבו רוב חבריה את אגד.

בחקירה מיוחדת אחרת שפירסם העולם הזה (29.8.1984) על אגד, דווח שהמנצחים, ובראשם הירשב־ראש החדש של המזכירות, שלמה עמר — כיום ח"כ מטעם יחד — נכנסו לחדרי ההנהלה וחיפשו מיסמכים. אלה לא נמצאו, למורת־רוחם של המנצחים. באותה כתבה הוזכר שפרשת המרצד־סים, ובעיקר ענייני העמלות, הועברו לטיפולה של היחידה הארצית לחקי־רות הונאה. נושא החקירה לא היה אגד, אלא תיק לוינסון.

איך התקשר לוינסון, חצי שנה אחרי התאבדותו, בעיסקת המרצד־סים?

בשיאה של פרשת לוינסון, חשף העולם הזה (8.2.84) פרק מדהים נוסף בסידרת הגילויים על לוינסון. הפרשה כונתה אגדה מארץ האגדות; הפרה הקדושה בע"מ. מי שקרא בין השורות הבין מייד במי ובמה המדובר (ראה מיסגרת).

ועדת השניים — עמירם סיוון ושרגא רוטמן — שחקרה את פרשת לוינסון, התייחסה ב־28 מילים בלבד לפרשת העמלה הסודית, בת כ־230 אלף מארק, ששולמה על קניית צי־האוטובוסים, ושהוכנסה לחשבון סודי בחו"ל.

בדו"ח הסודי של השניים, שפורסם בהעולם הזה (29.2.84), מדובר על מיסמך שנמצא בבנק האיגודים המיק־צועיים בגרמניה, בנק פיר גמיינ־ווירטשאפט, ושעניינו עיסקת־האר־טובוסים. לוינסון עצמו סירב להגיב על הפרשה כשנשאל על־ידי סיוון להסבריו. לפני כן לא היתה תשובה בפיו, כשנשאל על־ידי אורי אבנרי (ראה עמוד 4).

זמן קצר אחרי ביצוע עיסקת האר־טובוסים פרש גזית ממישרד־האוצר ונכנס לבנק הפועלים כיו"ר ההנהלה. בעידודו ובתמיכתו של לוינסון. שילה עצמו עבר ממישרד־התחבורה לסולל בונה, והוא מנהל מחלקת עבודות־חוץ של החברה.

עיסקת המרצדסים, שהולדתה וביצועה בחוסר ניקיון־כפיים מצד חלק מהגורמים שנטלו בה חלק, כמעט ונשכחה. ביחידה הארצית לחקירות־הונאה טופל תיק־לוינסון בעצלתיים. חיים ברגשטיין, איש בנק הפועלים לשעבר, שמשמו הוזכר בנשימה אחת עם לוינסון בעניין עמלת המרצדסים, יצא ללונדון לפני כמה חודשים. מאז לא שב ארצה. לכן הוא גם לא נחקר.

השבוע, כשהתברר שיתכן כי העיסקה התמוהה הביאה לקורבנות רבים בדם, יש צורך לחדש בכל התקיפות את החקי־רה המישטרתית. עתה, אחרי ש־22 ילדים ומבוגרים שילמו בחייהם, ומספר דומה נמצעו, מן הסתם, בגלל עיסקה זו, יש לזרז את הטיפול בתיק.

השניה החסרה

ד שאלה שנשאלה השבוע בכל בית בישראל היתה אם התאונה

(המשך בעמוד 42)

בשיא מסע־הגילויים של „העולם הזה" בפרשת־לוינסון, פורסם הסיפור הבא, מתוך תיקוזה שהמבין יבין.
וכך כתב „העולם הזה" (8.2.84):

אגדה מארץ האגדות: HOLY COW LTD.

מעשה בחברת האוטובוסים החודית ה־ידועה, חברת הפרה הקדושה בע"מ, שהיתה זקוקה באופן דחוף לחידוש צי־הרכב שלה. החברה מצאה את הספק המתאים. היה זה מיפעל רב־יוקרה לייצור אוטובוסים ברומניה.

הפרה הקדושה פנתה אל הבנק ההודי הידוע, ברהמפוטרה בנק אוף אינדיה, שהרכיב לה את חבילת האשראי־מימון לביצוע העיסקה, שהס־תכמה בעשרות מיליונים רבים של דולארים.

מנהל הברהמפוטרה בנק אוף אינדיה, מר נייפול נייפול, החליט שמעיסקה כזאת גם לו מגיע משהו. הוא סיכם עם חברת האוטובוסים הפרה הקדושה, כי היא תודיע לספק הרומני שאת דמי הקומיסיון המגיעים, כמקובל, לסוכן של הרומנים בהודו, תשלם הפרה הקדושה בעצמה.

לעומת זאת, יחזיר הספק הרומני את הכסף בחו"ל למי שיורו לו להחזיר. וכדי להקל על הרומנים, הסבירו להם שהכל יעשה דרך הבנקים.

אומנם נכון שהדבר עלה לפרה הקדושה כמה מאות מיליוני רופיס. אבל ייתכן כי קיבלה פיצוי בתנאי האשראי והמימון. לחברת הרומנית הדבר לא עלה מאומה. מה איכפת לה כיצד היא משלמת את הקומיסיון לסוכן שלה בהודו?

אבל למי שהיה צריך לקבל את הקומיסיון מרומניה יהיו עוד כמה מאות אלפי דולארים בכיס, או ליתר דיוק, בחשבון בסניף השווייצי של בנקה מונצ'יטורילור רומן.

ביצוע העיסקה היה פשוט. כאשר החלו מע־מיסים את האוטובוסים על הספינות בחוף היפ השחור, הגיעה לבנקה מונצ'יטורילור הוראה לשחרר את הכספים שברשותו נגד שיטרי המיט־ען (ז"א, מאחר שהאוטובוסים כבר היו בדרכם, אפשר לשלם ליצרן). אבל לא 100% של הכספים, אלא רק 99% או 98%. את היתרה הורו להעביר לחשבון מסויים בסניף הבנק בשווייץ.

הפעולה ברומניה היתה חוקית. מותר לכל קונה, אם המוכר מסכים לכך, להורות כיצד ולמי ישלמו, עבור קנייתו. גם הפעולה בשווייץ היתה חוקית. מותר להכניס כסף לשם ומותר גם להוציא כסף משם.

רק בהודו היתה הפעולה לא חוקית. משלוש בחינות: אם הגיעה לבנק ברהמפוטרה טובת־הנאה כלשהי, בגלל טיב האשראי או בגלל כל סיבה אחרת, היה צריך הבנק לקבל אותו ולא המנהל שלו. אם אכן קיבל המנהל את הכסף, זאת בפשטות „גניבה על־ידי מנהל".

עבירה שניה, היא, כמובן, הברחת מטבע־חוץ (תשלום מוגדל לרומניה, כפיצוי על הקומיסיון) ואחרון אחרון חביב: עבירה פשוטה על חוק מס־הכנסה. מר נייפול נייפול בוודאי לא דיווח ל־פקיד־השומה בניו־דלהי על הכסף שמשך מחש־בונו בבנק הרומני בשווייץ.

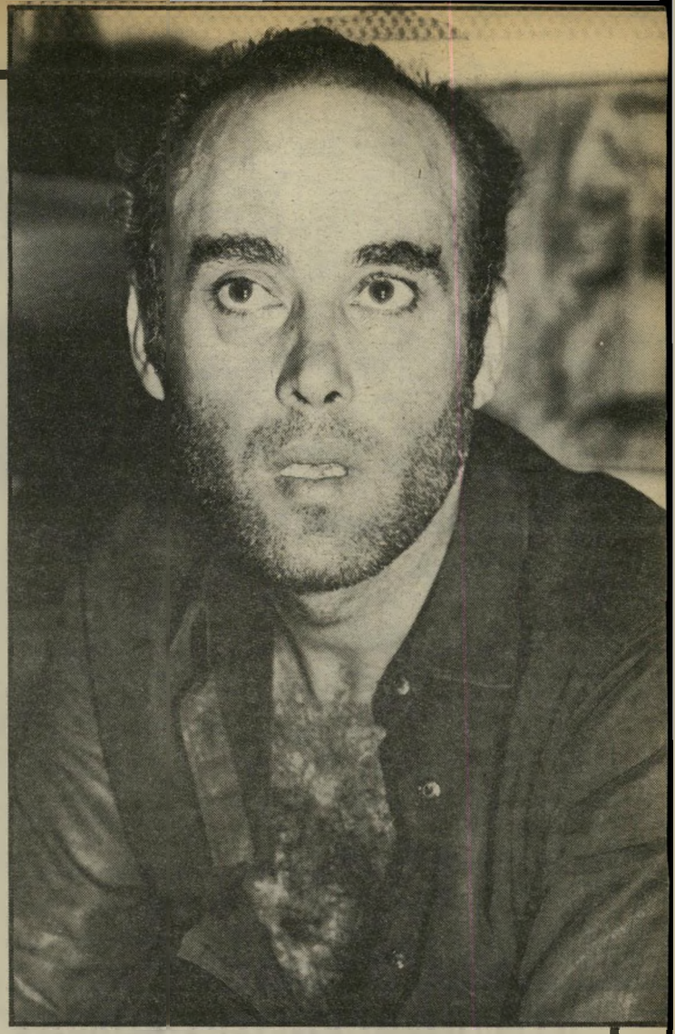

רות דוידוב, הנהגת של אוטובוס הדמים, כפי שהיא מצטיירת בעיני בעלה אבנר (ימין), ילדיה ושכניה

התבקשה לעזוב.

בקול שקט, רגוע ותרבותי, הוא התחיל לדבר. מדי פעם שיסעה המיש־פחה את דבריו וניסתה למנוע להמשיך בראיון. אך בכל פעם חזר ושפך את ליבו.

הבן רצה להצטרף

אבנר דוידוב היה בזמנו מזכיר הבורסה לאבני־חן. לפני 16 שנים נשא את רות, שהיתה אז גרושה ואם לילדה בת שנתיים. בכל העיתונים פורסם שהוא התגרש מאשתו. הדבר אינו נכון. גם התצלו היחידי שהופיע בעיתון אינו כלל שלו, אלא של נהג־אגד כלשהו.

הבת, לימור, בת 18, יפהפיה, שערות שחורות גולשות, הדומה מאוד לתצלומי אמה במהדורה שחורה, הסתגרה בחדר סמוך ולא יצאה. בימים אלה היא עוברת את בחינות הבגרות במגמה לאמנות בבית־הספר תלמה ילין.

הבן דויד, בן ה־10, מתרוצץ כל הזמן בין האבלים. מנסה להתלוצץ, כאילו אינו תופס עדיין את גודל האסון שפקד אותו. בכל ערב מגיעים המחנ־כת והמנהל של בית־הספר שלו כדי לשוחח איתו. בבית־הספר קבעו תור־נות של תלמידים, הבאים אליו כדי לשהות בחברתו.

ברגעים שהצלחתי ליצור מגע עי־מו, אמר לי: „אני לא חושב על כלום.

הלילה האחרון של רות

„בהגות אינן רוצחות: רות אינה רוצחת." קראה בזעם שכנה קשישה, מחנכת בדימוס, שנכנסה לדי־רתה של רות דוידוב ברחוב כצנלסון 80 בגבעתיים.

עשרות אנשים פקדו את הדירה המרווחת, בת ארבעת החדרים, בטרק־לין, ליד הכניסה, צוחק ליצן בציור גדול, ומולו פסל־עץ של אשה המחזי־קה בילד.

הבית מטופח. במרכזו פסנתר שחור, ובכל מקום פזורים רובונים ובובות, שהתבלו מרוב שימוש.

אשה דתית בשם אילנה, שביט ל־ראשה וגרביים שחורים לרגליה, שהתגלתה כאחותה של הנהגת. אומ־רת: „רק אדם אחד בדירה הזאת קובע אם לדבר או לא. זה אבנר. בעלה."

אחרי כמה דקות נכנס אבנר. גבר נאה, שקיות שחורות מתחת לעיניו, זקן של יומיים שבו זרקה השיבה. חול־צה שחורה, מכנסיים בהירים, רגליים יחפות, עייף ורצוץ. הוא נראה כאילו לא ישן ימים ולילות.

„עד הרגע הזה לא נתתי ראיון לשום עיתון, מלבד כמה מילים לעיתון־ערב אחד. וגם בהן הכניסו טעויות." הוא זעם על הכתבת של צהרון אחר. שנכנסה לחדר, ישבה מבלי להציג את עצמה, שהתה רבע שעה כאחת האבלות, ורק כשנשאלה לזהותה גילתה שהיא עיתונאית. היא אני רק ממשיך לחפש אצלי בראש את אמא." אחרי זה רץ לחדר השני ופרץ בבכי.

קהל המנחמים היה גדול ומגוון. אנשי־בורסה, תיקי־אגד, חברי המושב שדה־יורבורג שבו נקברה.

כל הזמן הגישו נערות, ידידות המישפחה, פלחי־אבטיחים, בורקס חמים וקפה. הן המשיכו עד השעות הקטנות של הבוקר.

חיילת משוחררת בשם שרית גולדווסר, שכנה ממול, היתה האחרונה שראתה את רות בחיים בביתה. היא מספרת שנכנסה לדירה ערב לפני האסון, ונקלעה לוויכוח קשה בין רותי ובנה דויד.

הילד רצה להצטרף לאמו לטיול. הוא הירבה לנסוע איתה בטיולים כאלה. אך רות לא הסכימה הפעם, מפני שהיה עליו ללמוד בבית־הספר וגם לקבל אחרי־הצהריים שיעור בג'ודו ולהיות בגדנ"ע. „בשום אופן אתה לא נוסע," אמרה. הילד הלך לישון בכעס.

„האם שתתה בערב?" שאל מישהו.

„אולי היתה במצב־רוח רע במיוחד?"

„לגמרי לא." השיבה שרית בלהט. „מעולם לא ראיתי אותה לוקחת כדור. גם כששתתה נס־קפה, היתה ממלאה את הספל בחלב. בכלל, היא היתה טבעונית קיצונית."

רות היתה קפדנית בענייני נקיון. לפני לכתה לישון, היתה שוטפת כל כלי וגם את הריצפה. „היא היתה ייקית אמיתית."

באותו ערב לפני האסון ישבה רות והכינה לעצמה ריישום מדוייק של מסלול הטיול. כשהיא נעזרת במפות. כך נהגה לפני כל טיול. אולם המסלול שהכינה היה לגלבוע. זאת היתה התוכנית.

מסתבר שבבוקר האסון פלשו לאו־טובוס שלה ילדים שלא היו צריכים לנסוע לגילבוע. אלא לשמורת־הבו־נים. האוטובוס השני התעכב. אז אמרו לה: „טוב. את תסעי לשמורה. והאו־טובוס השני יסע לגילבוע במקומך." שרית חששה — כמו כל השכנים

רות בנשואיה הראשונים, הבת לימור, עם אבנר בנשואיה השניים, הבן דויד

„כמה רכה היית. כמה פגיעה היית..."

— שמא הורי הקורבנות יעלו לביתה של רות ויאשימו את המישפחה או יטרידו אותה. זה לא קרה. להיפך. הכ־ על נשאל אם הוא רוצה שרות תיקבר בקבר־האחים, ליד הקורבנות האחרים. הוא לא הסכים. מפני שרצה שהיא תיקבר במושב, שבו גדלה ושבו קבורים אמה ואביה החורג. בהלוויה בשדה־יורבורג השתתפו מאות אנשים, ושם ניסה הבעל לקרוא הספד שהכין מראש. אך לא היה מסוגל.

מישהו אחר קרא את ההספד הזה, לאמור:

בסיגנון דיבורך
נחשבת לקשוחה.
אבל מי שהכירך באמת ידע
כמה רכה היית.
כמה פגיעה היית.
מי שהכירך היטב ידע להוקירך.
בצניעות לימדת הדרכת עזרת ותמכת!

אבנר סיפר שרותי היתה כה מנוסה, עד כי הנהגים האחרים ביקשו ממנה להוביל את השיירה. כשיצאה היתה במקום השלישי או הרביעי, אך במהלך הנסיעה היא עברה לראש־השיירה.

סיפר אבנר דוידוב (44), בעל הנהגת:

לעולם לא אמצא אשה אחרת שתש־ווה לרות. כיום, כשאני מלקט את הזיכ־רונות שלי אחרי האסון האיום שקרה, ברור לי שהיא חיה למעני.

רות היתה אשה מיוחדת במינה. היא נולדה בגרמניה, במינכן, והיתה בת יחידה להורים שעברו את הטראגדיה של השואה. כשהיתה בת שנה וחצי, נפטר אביה, וכשמלאו לה 6 נישאה אמה בשנית ומאוחר יותר עלתה המישפחה לארץ. כאן נוספו לה שתי אחיות.

רות זכתה בחינוך יקי קפדני ביותר. היא לא היתה ילדה מפונקת, ולא קיבלה את אותה תשומת־לב שמקבלים כיום ילדים.

היא שירתה בצבא באילת והכירה את אלי חביב, מדריך־נוער מבית ברל. אחרי נישואיהם הם עברו לדירת־שיכון בקריית־אתא. שם נולדה הבת לימור, שהיא כיום בת 18. כשלימור היתה בת שנתיים וחצי, התגרשו הוריה. רות את אדומה וחולצה לבנה. היא תמיד הלכה באדום, זה היה הצבע האהוב עליה.

היא היתה רקדנית מעולה, ואני שנאתי לרקוד. התחתנו למרות ש־ בדיוק אז היה משבר בעיסקי אבני־חן, המיקצוע שלי. הצעתי לרות לעבור קורס לדוגמנות ולנסות לעבוד בעיר כדוגמנית. אך למרות הקורס שהיא עברה, היא לא התמידה ברוגמנות, כי היא התחילה לעבוד כלוטשת־אבנים.

בעבודה שלי העייפות של העובר בה אינה פיסית, אלא נפשית. ומאחר שאני לא יודע לשחק, היא מהר מאוד הרגישה, בחוש הנפלא שלה, מתי אני צריך עזרה, והיא התחילה לעבוד. רות

רות, לימור, אבנר והידידה דינה
"רות. מה קרה?"

אבנר, דויד ולימור (בזרועות חבר) בהלוויה
"רות אינה רוצחת!"

רות כדוגמנית
ישר מן הקיבוץ

כשהיא היתה מבקשת שאקנה חולצה לבן, באחת הנסיעות, הייתי מביא שש חולצות. לא היה דבר שהיא ביקשה ולא קיבלה. הצרה היתה שהיא כמעט לא ביקשה כלום. שלחתי אותה לטיול לאירופה. רק לפני שלוש וחצי שנה חזרנו מטיול משגע במיזרח הרחוק, שכלל שש ארצות. היינו מאושרים מאוד במשך 15 שנה.

אני איש־תובלה בצבא. הייתי מג"ד של משאיות, ובמילואים אני מפקד של מיכליות־ענק, המובילות מים. כל חיי אני מתעסק עם נהגים צבאיים, ואני יכול להגיד בשקט שרות היתה נהגת טובה יותר מעשרה נהגים ביחד. כשהיינו נוסעים לטיולים בארץ, היתה היא תמיד הנהגת. אני הייתי נח ויישן בשקט לצידה.

כשפרצה מילחמת־הלבנון, היה זה הרעיון שלי שהיא תקבל רשיון־נהיגה על אוטובוס, ותוכל לתרום את חלקה בשעת־חירום.

עברה להתגורר עם הבת בקיבוץ יקום. אלי חביב, בעלה לשעבר של רות, אוהב אותה ומעריך אותה מאוד עד היום. למרות נישואיו השניים. מאז האסון הוא יושב ערב־ערב שיבעה.

היא אהבה אדום

רות עבדה בקיבוץ, בלול ו־ במדגרה, והיתה מעולה בכל מה שעשתה שם. אלמלא נפגשנו, היתה נשארת שם עד היום.

היה זה במסיבה בתל־אביב ב־69'. היה לה אז שיער שאטני־אדמוני, היא היתה יפהפיה, עם גוף מקסים. שנשאר לה עד לסוף המר. במסיבה לבשה חצ־ עברה שלב אחרי שלב בעבודתה, עד שהפכה למדריכה, ולבסוף ללוטשת־ האבנים הטובה ביותר בארץ.

גרנו 10 שנים בדירה שכורה. חלמנו על בית משלנו. לפני 10 שנים נולד לנו בננו, דויד. ואז, במלטשה שעברה, החליטו להקים לרות מלטשה ב־ מירפסת של ביתנו, כדי שהיא תוכל להמשיך ולעבוד בבית. כקבלנית־ מישנה.

במשבר הפוקר לאחרונה את הענף היא לא פעם פשוט פיטרה אותי. עד היום אני מלקט את השברים של המשבר. היא היתה יושבת בלילות ולוטשת את האבנים היפות ביותר בבורסה.

בדרכי שלי ניסיתי לפנק אותה.

(המשך מעמוד 11)

היא למדה במשך שישה חודשים לנהוג באוטובוס. בקורס מיוחד שנערך באשדוד. היא נהגת מאז 71', בלי שום הרשעה. למעשה, היא לא נהגה בשביל הכסף. כי בליטוש היא הרוויחה הרבה יותר. היא פשוט אהבה לנהוג. לאחרונה היא עברה חמישה ימים בשבוע באגד. שמונה־תשע שעות ביום. בזמן ה־שיבעה הגיעו נהגים שסיפרו איזו נהגת היא היתה. עובדה שהיא נבחרה להיות הנהגת בקייטנות של ילדי אגד עצמם.

לשחק בפאזלים

ביום השני לאסון התקשרה איתי־נו מחנכת של בית־ספר, שנהג להעסיק אותה. היא אמרה לנו שהיא מוכרחה לומר לנו שרות היתה נהגת מעולה, ושלא יהיו לנו שום ריגשי־אשמה.

עד יום מותי לא ארע מה בדיוק קרה. אבל אני לא מוכן להאמין שרות נעתה. ושיש שמץ של אפשרות שה־אסון קרה בגללה.

כי רות היתה האדם הקפדן והדייקן ביותר שהיכרתי. איזו אינטואיציה הי־תה לה בכלי במשבר, כשהפסדתי הרבה כסף, הייתי תמיד שומע לה, והיא תמיד צדקה. שלוש פעמים, כשלא שמעתי בקולה, שילמתי מחיר והפסדתי הרבה כסף. לצערי. במשך השנים התחלתי להרבות בנסיעות. הייתי נוסע לקנות ולמכור סחורה. בעיקר במיזרח הרחוק. מייד כשהייתי נוחת בארץ הייתי נקרא למילואים. נוסע, ומייד למילואים בש־נית. בקושי הייתי בבית שבוע־שבו־עיים.

אני לא רוצה להיות אדם עשיר. גם רות לא היתה אשת־זוהר ולא אשת החברה הגבוהה. תמיד היינו רות־ואבנר ואבנר־זרות. וכל מה שרצינו זה לסיים את חיינו באידיליה בבית יפה, ולתת לילדים את כל מה שמגיע להם.

לפני כמה חודשים אמרתי לרות שלדעתי אני חייב לנסוע לכמה חוד־שים לחו"ל, כדי לבנות משהו רציני שיאפשר לנו להשתקם סופית. ניסיתי להסביר לה שבמיקצוע שלי בלי חופש אני אבוד, וגם לא אצליח לעשות כלום בארץ. היא בעסה, נעלבה מאוד והציעה שניפרד. כמובן רק לנסיון.

באחד במארס ליוותה אותי רות בדרכי לנמל־התעופה. נסעתי לחוד־שיים וחצי. כשחזרתי לפני שבועיים גרתי אצל אמי. זה היה יותר מתוך גאווה שוביניסטית. לא רציתי להיכנע לרות. מעולם לא חשבנו להיפרד. יום־יום דיברנו בטלפון, והיינו נפגשים.

מותה לא החזיר אותי הביתה. כי למעשה מעולם לא עזבתי אותה.

כשהגיעה הידיעה על האסון, לא הבנו בכלל איך היא הגיעה להבונים, במקום לנסוע לגיליבוע, כמו שתיכננה יום קודם. למחרת ביקרו בבית שוט־רים, שביקשו להחתים אותי על טופס שבו התחייבתי לספר אם היא היתה חולה. רות היתה טיבעונית, אנטי־זריקות, אנטי־כדורים, ולא היתה לה שום מחלה.

לילדים סיפרתי על האסון בהדרגה. בהתחלה סיפרתי להם שהיא נפצעה בתאונה. ובשלבים סיפרתי כל פעם על הרעה נוספת במצבה.

עד היום לא בכה הילד אצלי מעולם. רק אצל אמו. היום אין לו אצל מי לבכות. אתמול הוא הסתגר בחדרו וביקש שלא יפריעו לו, כי הוא הולך לשחק בפאזלים. מישחק שהוא היה רגיל לשחק בו שעות עם אמו. הוא ישב שעות בחדר. כשהוא מנסה גם לשחק במקומה. זה היה איום.

עד כאן דבריו של אבנר, הבעל.

דינה גרשונוביץ (25), גננת, היתה בת־בית אצל רות, והבייבי־סיטר של הבן במשך 10 שנים.

מספרת דינה: הייתי בת 15 כש־נכנסתי לראשונה לביתם. מאז הפכתי לבת־בית שם. כשהייתי מגיעה לפע־מים לביתם, והיה לי רע, היא היתה מייד מנחשת. מושיבה אותי ומנסה לעזור. היא הרגישה כל־כך את הסובב לה: תמיד הייתי המומה איך היא ידעה!

היא סרגה לי שישה סוודרים. היתה יושבת בלילות, ותוך יממה אחת סורגת סוודר. לכל אחד מבני המישפחה נש־ארו סוודרים בלי סוף. שסרגה.

מאז האסון הפסקתי לחלום. אבל יש לי חלום גדול אחד בהקיץ, המלווה אותי כל הזמן: להיפגש איתה אולי בחלום הבא שלי. ולשאול אותה את השאלה המטרידה אותי כל־כך יום־יום: רות, מה קרה?

שולמית ידיב

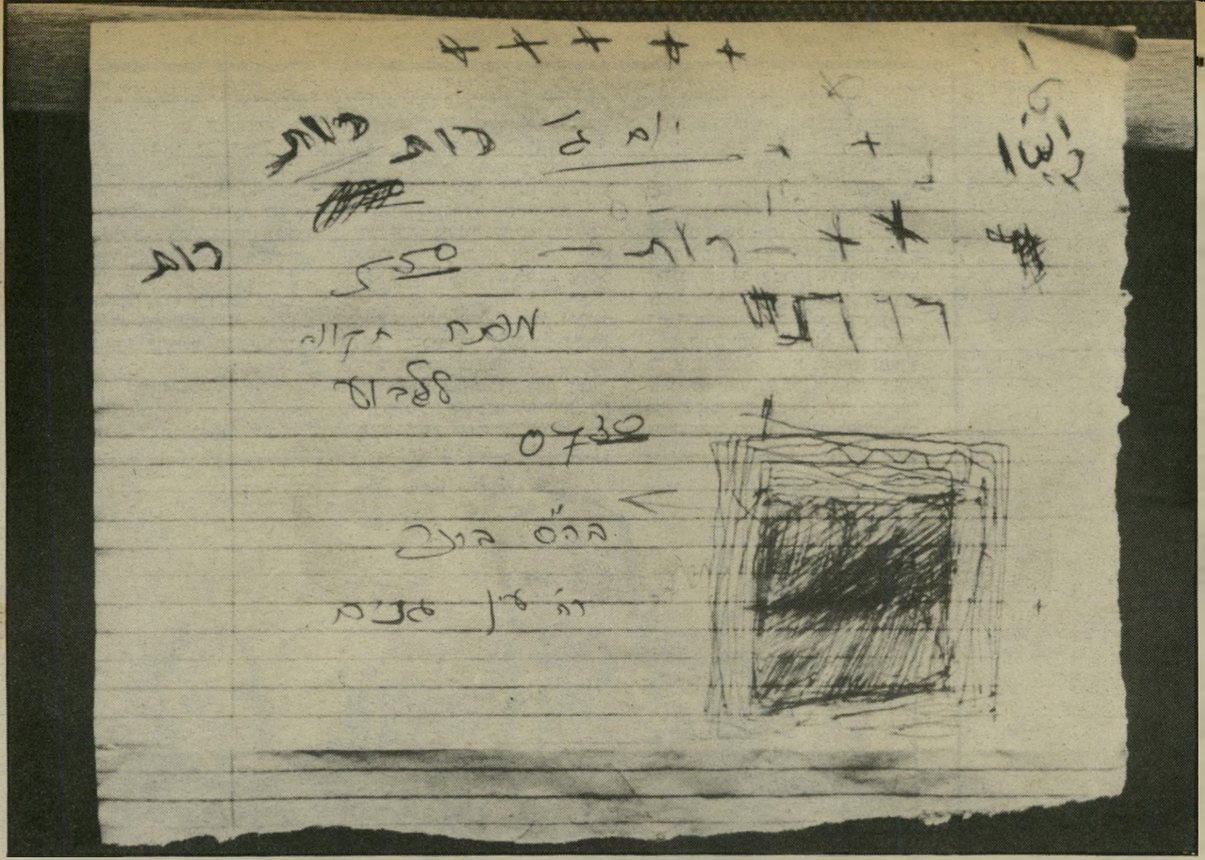

הסתק שרשמה רות לעצמה ערב הנסיעה
5.50- – מפתח־תיקווה לגלבוע – בי"ס ברנר"

האם הנהגות מסוכנות יותר?

מזה שבוע ימים מחפשת לאה כהן את תיק־הידיד של רות דוידב, נהגת אוטובוס־התאונה. התיק התער־בב בין שאר חפצי ההרוגים והפצועים, ועדיין לא הגיע לידי המשפחה.

באגד אומרים ללאה: „אין לנו זמן לטפל בשטות כזו". וכך מיטלטל ה־תיק מיד ליד, וכל שוטר מיקרי יכול להציץ בו. כמו אל תוך תמצית עולמה של המתה.

לאה כהן, אף היא נהגת באגד וחברתה של רות, בוכה כשהיא מדברת על התיק, וכועסת כאשר מנסים למ־צוא קשר בין התאונה לבין מינה של הנהגת.

תחילתה של נהיגת הנשים באגד במילחמת יום־הכיפורים. הנהגים־הגב־רים שירתו או במילואים. האוטובוסים עמדו בחניונים. באין אוטובוסים. ב־אגד החליטו ליצור מאגר של נהגות לשעת־צרה.

מאז עברו עשרות נשים קורס־נהי־גה באוטובוס. רק מעטות הפכו לנה־גות של יום־יום. כיום עובדות באגד, בכל רחבי הארץ, כ־200 נהגות. אף אחת מהן לא התקבלה כחברה באגד. רק שתיים קיבלו קביעות.

לאישה אין שום סיכוי

לאה, 27, סטודנטית ללימודי ארץ־ישראל בבית־ברל. עברה לפני שלוש שנים את קורס הנהיגה. אגד מתיר לה לעבוד במשך שלוש תקופות של נהיגה, כדי למנוע קבי־עות. זמנה המירבי של כל תקופה הוא שנתיים.

„אני יודעת שלא אקבל קביעות. אמנם, גם רוב הנהגים־הגברים אינם מתקבלים לעבודה קבועה בקואופ־רטיב. אבל לאשה אין שום סיכוי. וזהו, בעצם. ההבדל היחידי בין הנהגים לנה־גות," היא אומרת.

האם אין איפיונים מיוחדים לנהיגת נשים?

„לא. אני נוהגת בדיוק כמו הגב־רים".

האם שינויים הורמונליים בימי ה־מחזור החודשי אינם משפיעים עליך לרעה בנהיגה?

„לא כל אשה מושפעת לרעה מה־מחזור. וגם אם אני קצת עצבנית כ־אותם ימים, הנהיגה מרגיעה אותי. יש בנהיגה משהו מרגיע, נעים, שגורם לי לשכוח הכל".

האם נהיגתן של נשים אינה עדינה יותר, ללא נטילת סיכונים?

„אם אני נוהגת בערימות, זה לא מפני שאני אשה. יש גם גברים ערי־נים".

האם אחרי התאונה של רות פחדת לנהוג?

„כן. חששתי לעלות לאוטובוס. אבל מהרגע שהתיישבתי על־כיסא־הנהגת, נעלמו פחדי־הנהיגה ונשאר רק החשש מפסקי־הרכבת ומתגובת ה־נוסעים".

ואיך הגיבו הנוסעים?

רבים אמרו: „אנחנו פוחדים מאשה נהגת; קבוצת־חיילים אף ירדה מהאו־טובוס, כשהתברר להם שאני הנהגת".

אותם חיילים לא ידעו, כמובן, כי בשלוש שנות נהיגתה לא היתה לאה מעורבת אף לא בתאונת־דרכים אחת. סביר להניח כי גם העובדה הבאה מעולם לא הובאה לידיעתם: על כל אלף נהגים, 21 מסתכסכים בכל שנה בתאונות־דרכים. רק 6.8 נהגות מתוך אלף מעורבות בתאונות.

המשטרה לא מתייחסת

לתורי הלישבה המרכזית לסטא־טיסטיקה מפרסים: מבין 870 אלף בעלי רשיונות נהיגה במדינה, 380 אלף הן נשים. בשנת 1984 היו 2613 נשים מעורבות בתאונות, לעומת 18,350 גברים. 41 נשים גרמו לתאו־נות קטלניות. לעומת 451 גברים. תאונות קשות נגרמו בשל 327 נשים ו־3140 גברים. התאונות הקלות מת־חלקות בין 2245 נשים ו־14.759 גב־רים.

„העובדות האלה מאמתות את מה שהרגשנו במינהל," אומר משה עמירב, מנהל מינהל הבטיחות בדרכים. „מי שאומר כי הנשים הן נהגות גרועות יותר, שוגה בדיעה קדומה. בין שני המינים אפשר למצוא מטורפים מסוכנים, אלא שהנשים נוהגות פחות, וממילא גם מעורבות פחות בתאונות. לדעתי הן גם והירות יותר, פחות נוטלות סיכונים".

הנהגות מסתייגות מההערה הזאת. אין שום הבדל בינינו לבין הגברים, הן חוזרות ואומרות. גם לא בעניין הזהי־רות.

בלה זיו, 39, הנהגת הוותיקה הזות־קה ביותר של חברת אגד ואחת משתי הנהגות הקבועות, הנוסעות בדרך כלל בקו 74 מחולון לרמת־אביב: „אנחנו אולי יותר סבלניות לנוסעים, אבל חוץ מזה לא שונות במאומה מנהגי־גבר. כשאני יוצאת מהתחנה ביחד עם אוטו־בוס של נהג, מעולם אינני מזרחלת אחריו, תמיד עומדת בקצב שלו ומגי־עה ביחד איתו לתחנה הסופית," היא אומרת, ומבלי להתכוון מפריכה את טענת הזהירות. מי שממהר ומתחרה אינו יכול להיות זהיר.

בעשר שנות עבודתה כנהגת היתה בלה מעורבת בכמה תאונות קלות. כולן ללא נפגעים.

המישטרה אינה מוכנה להתייחס לתאונות של נשים. עדי גונן, דובר ה־מטה הארצי, מסרב להשיב על שאלות, ואינו מתיר לאחראי על הנושא להת־ראיין. „אין לנו עניין להיכנס לנושא הזה," הוא מודיע בקול נחרץ, וטורק את אפרכסת הטלפון.

אבלים ליד קבר התלמידים
לא יותר בטוחות, לא פחות בטוחות

„אני ממש מופתע"

דשבוע סורסם בגרוסלם פוסט שקבוצת־הורים בירושלים שיגרה לפני שבועיים מיכתב לאגד. ובו התלוננה על נהיגה פרועה של רות דוידוב, כשהסיעה את ילדיהם לטיול.

אומר על־כך איצ'ה מנחם, סגן־יו"ר מזכירות אגד ויו"ר הוועדה של אגד. החוקרת את התאונה: „אני ממש מופ־תע: התיק האישי שלה נקי לחלוטין. היא היתה נהגת מעולה! מאז התאונה קיבלנו מיכתבים ממורות שנסעו איתה בטיולים, וכולן שיבחו אותה."

קנה עכשיו שלם אחר כך

טלויזיה מץ ״20, ״22, ״27.
ב־5 תשלומים שקליים שווים
קבועים וסופיים

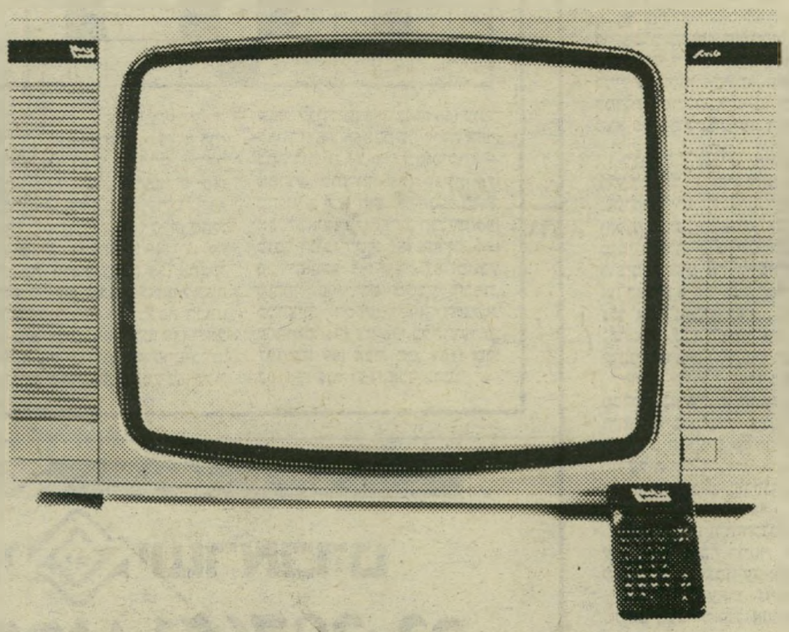

• מועד האספקה: — לאחר התשלום הרביעי (בחודש השלישי)
• ערבות בנקאית לכל רוכש באספקה מאוחרת,
בהתאם לדרישתו וכנגד תשלום ההוצאה.
• המבצע עד גמר המלאי

להשיג בחנויות המובחרות בארץ. מודיעין 19 בני ברק, טל. 03-799114

מץ טלויזיות ומכשירי חשמל (ישראל) בע״מ

RALO (ישראל) בע״מ יצרני TV

מבט אל עולם אחר

להשיג בחנויות החשמל המובחרות ● לפרטים נוספים בית מץ, מודיעין 19 ב״ב, טל. 03-799114

תשבץ העולם הזה 2494

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) מעונות: 5) עושה רק את שלו (3,3): 10) תעודת־מעבר צבאית: 11) מילת־ברירה: 13) חית־טרף גדולה: 14) תקנה על־ידי רשות עליונה: 15) משקה: 16) עץ־יער, הלבנה הצפוני: 18) מרחף: 20) כבש רך: 21) כפה, בליטה בתבנית חצי־כדור: 22) צליל מוסיקלי: 24) כינוי למזמורים קי"ג — קי"ח בתהילים: 25) פה פעור: 26) יצירה של ש"י עגנון: 28) הנכריה הראשונה במקרא: 30) צלע בהליכתו: 31) מיכרה: 32) מס־עקיפין: 34) שרשרת לצואר: 35) כינוי לכדור־הארמה: 38) גשם שקפא: 39) עפר מרכב מקוארץ וסיליקאטים שונים: 41) בורא־עולם: 42) חברה לתקשורת: 43) בן־אדם: 45) תנובת־הצמח: 47) שניים: 48) זרז: 50) מחיצה: 51) תשלום־חובה: 52) עושה רע בכוונה: 54) תפקיד צבאי: 57) ריק, עזוב: 61) מידה לנוזלים: 62) נבל: 64) פס צר: 65) אנכי: 66) נמצא במקום ההתרחשות: 67) חזר: 69) רעיה: 70) שלם לו כפעלו: 72) דרום: 74) אשנב: 75) הכהן הגדול בשילה: 77) שפת־ים: 78) כונן, הקים מפעל חדש: 81) תלש: 83) מדף: 85) קרה ביום מסוים: 86) כופר: 88) הוראה: 89) מעין אורטוריה קצרה: 91) ארון מארץ השפלה: 93) לא התבשל עד תום: 95) דימה: 96) מפחד: 98) האלוף בקלפים: 100) נודד: 102) צד אחד של הפנים: 103) אחוריים: 104) שנה את המהלך. שנה את הכוון (3,3) (מלכים א' כ"ב, ל"ד) (ח): 105) ציוד לכלי־נשק (מ).

מאונך:

1) תרשים גיאוגרפי: 2) סדרי המשנה (ר"ת): 3) פינה בנוף טבעי: 4) מסמר: 6) קיטור: 7) זמורה: 8) ציפה, מרח: 9) מפסלת: 12) עור של בעל־חיים ממולא קש: 15) רופי, פגם: 16) ידיעה שנמסרה בעל־פה: 17) רעל: 19) אבן טובה מן החושן: 20) הסר מעליך: 21) הדורש להשליט את הדת על חיי המדינה: 23) גבע רם: 24) תבלין: 26) שילוח: 27) בת־קול: 29) אחד משבעת המינים: 30) זוהמה: 33) עזרה לדיון (4,2): 68) במשך לילה אחד, במהירות (4,2): 71) במוסיקה — ממוצע. להצאין: 73) לגיון: 76) מתנועע: 77) זעם. או הספן בדרך אל השאול: 79) צורה, תבנית: 80) מוסד חנוכי לטף: 82) אחריות: 84) כלי־תאורה: 85) ענף: 87) מטבע מזרחי: 90) שם מטבע קדמון, כמחצית הסלע: 92) התנשא, התרומם: 94) צי: 96) בלי תשלום: 97) שי: 99) אבד, תם: 101) שר: 102) מוקש: 103) אבן־שיש.

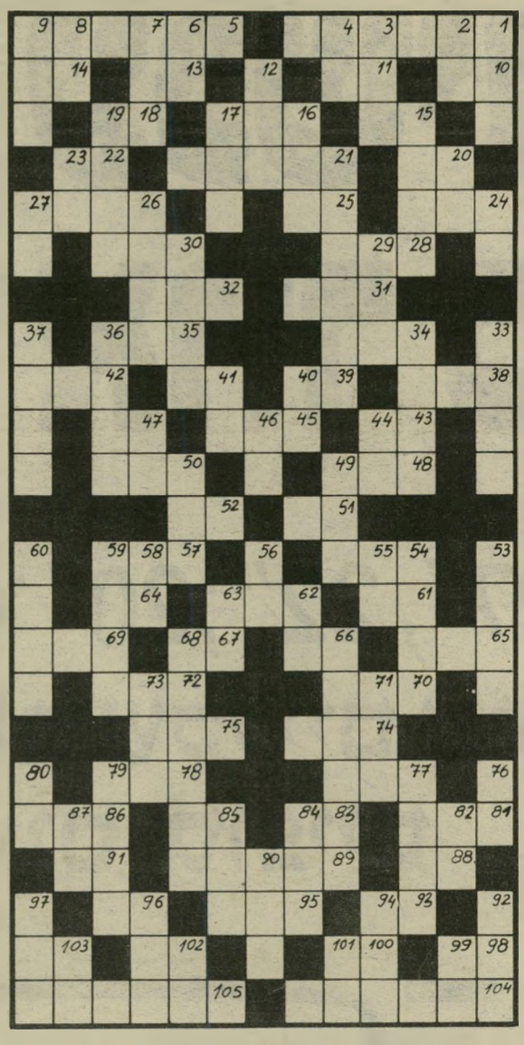

למחזיקי ישראכרט

חייג טלכרט, 03-287651

למסירת מודעות לוח, מודעות מסגרת ומודעות משפחתיות

בשעות 8.30 – 17.00

תן טרמפ לחייל

במדינה

(המשך מעמוד 6)

בעליל. אך חברי מיפלגת־העבודה הצטרפו לחבריהם מן הליכוד, אחרי שקיבלו הכשר לכך מידי ח"כ ר"ץ. ההחלטה: לשלול את הזכויות הפרלמנטריות מח"כ מוחמד מיעארי מן הרשימה המתקדמת.

שגיאה חמורה. התקדים להרס הדמוקרטיה נוצר, גם הפעם, על־ידי מאיר כהנא. לפי בקשת ח"כי המערך, נשללה ממנו הזכות לבוא בכל מקום במדינה. זכות זו, המובטחת לח"כים על פי חוק החסינות, נלקחה ממנו.

היתה זאת החלטה מסוכנת מאין כמוה. מחייבה טענו שאין דרך אחרת כדי למנוע מכהנא לבוא לכפרים ערביים ולעורר שם מהומות. מכיוון שאין בארץ חוק נגד גיזענות. אנשי־השמאל הצביעו בעד ההחלטה של ועדת־הכנסת. היתה זאת טעות חמורה.

עוד לפני הבחירות גובשה קנוניה חשאית בין הליכוד והמערך. מטרתה: למנוע את הופעתן בבחירות של תנועת "כך" והרשימה המתקדמת. "כך" איימה לגזול קולות מהליכוד, וה־רשימה המתקדמת איימה לגזול קולות מן המערך, בעיקר במיגזר הערבי. אך הליכוד לא העז להצביע נגד כהנא, והמערך לא העז להצביע נגד המת־קדמת.

הפיתרון: מכהנא נשללה הזכות להשתתף בבחירות באמצעות הקולות של המערך, תוך הימנעות כמה מאנשי הליכוד. מהמתקדמת נשללה הזכות בקולות הליכוד, תוך הימנעות והעדרות אנשי המערך.

אולם קנוניה זו לא הצליחה. בהחלטה פה־אחד פסל בית־המישפט העליון את שתי ההחלטות גם יחד. בנימוקיו, שפורסמו לאחרונה, מתח בית־המישפט ביקורת קטלנית על ועדת־הבחירות וביזה אותה לחלוטין במילים בוטות ביותר.

אך בית־המישפט לא התייחס לשתי הרשימות באופן סימטרי. כל חמשת השופטים גינו את רשימתו של כהנא במילים חריפות ביותר, וראו בה סכנה למהות המדינה. איש מן החמישה לא מצא כל פסול ברשימה המתקדמת.

קורבן השלום. אולם זה לא הפריע למערך ולליכוד להמשיך בקנוניה, שעיקרה: יצירת סימטריה בין "כך" והמתקדמת. הטענה: אלה קיצוניים מימין, אלה קיצוניים משמאל. אלה רוצים להרוס את הדמוקרטיה, ואלה את הצביון היהודי של המדינה. כל צעד נגד אלה מוכרח להיות מלווה בצעד נגד אלה, כדי לשמור על האיזון וכדי ששני הגושים יהיו מרוצים.

אחרי שלילת החסינות המוחלטת מכהנא, בא על כן התור של מיעארי. היוזם: ח"כ מיכאל איתן, אחד המקקארתים הקטנים שצמחו בערוגות הימורעלות של אירגוני הסטודנטים של חרות. הוא הגיש קובלנה נגד מיעארי וח"כ רק"ח תופיק זיאד.

הכתובת: ועדת־הכנסת, שבראשה עומד ח"כ מיכה רייסר, אף הוא מקקארתי קטן שצמח על אותו הרקע.

העילה: מיעארי וזיאד השתתפו שניהם בעצרת־אבל אחרי רצח פאהד קוואסמה, ראש־העיריה של חברון לשעבר, שנרצח בעמאן על־ידי טרוריסטים סוריים. טענת איתן: מכיוון שהאיש היה חבר הוועד־הפועל של אש"ף, היתה העצרת כינוס של הזדהות עם אש"ף.

את איתן ורייסר לא עניינה העובדה שקוואסמה נרצח על־ידי הסורים דווקא מפני שדגל פומבית בהסדר־שלום עם ישראל, וכי מיעארי הזדהה בעצרת עם הקו הזה.

הברקה של שריד. המהלך כולו היה מופרך מעיקרו. ההזדהות עם אירגון־טרור היא עבירה פלילית. אם מבצע ח"כ עבירה פלילית, על היועץ המישפטי לממשלה לפנות ליו"ר הכנסת ולתבוע את הסרת חסינותו, כדי להעמידו לדין ככל אזרח אחר. היועץ המישפטי לא עשה זאת. די היה בעובדה זו כדי לזרוק את קובלנתו של איתן החוצה. וזה היה גם קורה, אילו נדונה קובלנה זו בלבד.

אך בישיבת הוועדה קרה משהו מדהים. ח"כ יוסי שריד, הדובר הבלתי־נלאה של "השמאל" בכנסת, העלה נקודה חדשה לגמרי: מיעארי לא הסתייג, לדבריו, מן הטרור האש"פי.

על מציאה זו עטו מייד אנשי הליכוד והמערך. הם שכחו את עילת הקובלנה, והתמקדו עתה באישום חדש: מיעארי "לא גינה את הטרור".

לא היה בכך ממש. מיעארי הסתייג בדבריו בוועדה מן האלימות של שני הצדדים. כפי שמחייב אותו מצע ה־רשימה המתקדמת.

אך תוקפיו לא הירפו. אחרי שיוסי שריד נתן להם את הרעיון המבריק, הם

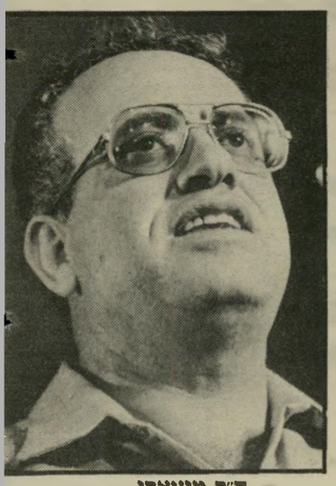

ח"כ מיעארי
היו"ר לא רצה

המשיכו בו. הם תבעו ממיעארי לא רק לגנות את הטרור, אלא גם קבעו לו את הנוסח המדוייק, בצורה אולטימטיבית — כך שהיענותו היתה נראית ככניעה אישית מבישה. הם ידעו שהוא לא יעשה זאת — ועל כך הם סמכו.

חסות לרק"ח. ואכן, בישיבה הסופית, בשבוע שעבר, הודיע מיעארי שהוא מגנה את הטרור משני הצדדים — הן הפלסטיני והן הישראלי.

תוקפיו לא הסתפקו בכך. שימחה דיניץ ובנימין ("פואד") בן־אליעזר, שקיבלו על עצמם למצוא עילה כלשהי שתאפשר למערך להצביע עם הליכוד. תבעו ממיעארי לגנות את הטרור הפלסטיני בלבד, מבלי להזכיר את הטרור הישראלי, או לפחות להזכיר רק את הטרור "היהודי" — כלומר, מעשי אירגון־הטרור של המתנחלים. בעוד שהנוסח של מיעארי כלל גם רמז להפעלת צה"ל נגד אוכלוסיה אזרחית.

מיעארי סירב להתכופף, והחסינות נשללה. כך ניצלה הסימטריה של "כך" והמתקדמת, ונוצר התקדים המבוקש כדי לשלול את זכות שתיהן להשתתף בבחירות הבאות.

שני פרטים מאלפים במיוחד: המערך לא הסכים להסיר את החסינות של תופיק זיאד הקומוניסטי, וההצעה נכשלה — כשם שגאולה כהן טענה בשעתו בוועדת־הבחירות שרק"ח היא כוח חיובי שניתן להשלים עימו. שיתוף־הפעולה בין המערך ורק"ח הפך זה מכבר לעובדה קיימת.

ובעיקר: המיפנה המכריע להסרת החסינות בא מפי יוסי שריד — שלבש לאחר מכן ארשת־פנים חסודות והצביע נגד הסרת החסינות.

הצעד הבא: הבעת כל העניין לבית־המישפט העליון, שיצטרך שוב לתפקד כקו־ההגנה האחרון של הדמוקרטיה.

בינתיים סירב יו"ר הכנסת, שלמה הילל, להעמיד את החלטת ועדת־הכנסת לאישור המליאה, כדרוש. הוא לא הסתפק בטענת סוב־יוריצה, אלא אמר לחבריו בסיעה שיש לפסול את ההחלטה כולה. שהרי אחרת, 61 חברי־כנסת יכולים לפסול את חסינותם של 59 האחרים!"

סכין קטנה בגב

כאשר חזרו שלושת השבויים, מי המתין להם בנמל־התעופה בז'נבה, ושוב בשדה־התעופה בארץ, כחתן המקביל פני כלתו? שמואל תמיר, כמובן. הוא היה גיבור היום. הוא התחבק והתנשק לעיני המצלמות. אי־אפשר היה לצלם אף תמונה אחת מבלי ששמואל תמיר יופיע במרכזה.

תמיר שיחרר אותם. תמיר ניהל את המשא־ומתן. תמיר השיג את ההישג הגדול.

מובן שבאותו יום האמינו הכל שקבלת פני השבויים תדמה לפסטיבל הגדול של קבלת פני השבויים הקודמים. שהעם כולו ישמח ויצהל. תמיר האמין שיהיה גיבור לאומי.

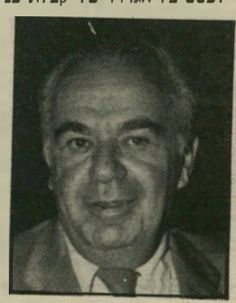

תמיר

אבל השימחה התנדפה במהירות, ועל העם ירדה אווירה של מפח־נפש. ההישג הגדול הפך בן־לילה למפלה, לגילוי של חולשת־הדעת, של חוסר־גבריות, כמעט של בגידה.

והנה, ראה זה פלא: מי עומד בראש המקטרגים? מי מתייצב נגד העיסקה, שהושגה על־ידי שמואל תמיר? מי מתקומם נגד הכניעה לטרוריסטים, נגד שיחרור המחבלים?

שמואל תמיר!

ולא מהיום, חלילה. לא, כבר שלושה חודשים לפני ביצוע העיסקה הוא היה נגד. כבר אז רצה להתפטר ורק ההפצרות והתחנונים של יצחק רבין מנעו בעדו.

האם כל זה מפתיע מישהו? רק את מי שאינו מכיר את שמואל תמיר.

אומרים שהאנשים משתנים עם הזמן. לא שמואל תמיר. הוא נשאר בדיוק כפי שהיה תמיד. כאז כן עתה: אם אתה חבר של שמואל תמיר, אם אתה משתף איתו פעולה, ובעיקר אם אתה עושה לו טובה — אל תפנה לו את הגב.

רבים מאוד למדו זאת לאורך דרכו הארוכה של תמיר. השבוע למד זאת יצחק רבין.

תמיר היה במיטבו בראיון־הטלוויזיה שהוזמן ושהוכן בקפידה כשהוא יושב קפוא מאחורי מכתבתו, הכניס במלים מדודות ואלגנטיות את הסכין, לאט־לאט ובביטחה, תוך ציון הידידות העמוקה שהוא רוחש לרבין ורבין לו.

אין כסף למחסומים

איך זה מוכנה מדינת־ישראל להרעיש שמיים וארץ, ולשלם מחיר־ענק כדי לשחרר שלושה שבויים, אך אינה מוכנה להתקין מחסומים במעברי־רכבת, כדי להציל חיי עשרות אזרחים, מבוגרים וילדים?

שאלה זו ביצבצה כלב רבים אחרי התאונה הגדולה. ביטא אותה אמנון דנקנר במילים בוטות: „איך זה... שכאשר מדובר בעניינים הנכנסים תחת הכותרת ‚ביטחון המדינה', לרבות הגנת ישובינו, חסימת גבולותינו והנחתת מכות על צרינו, אין בכלל חשבון, הכסף נשפך פעם אחר פעם בפרצים עזים של מילחמות, מיבצעים, פעולות שמבצעיהן משוחררים מחובת החשבון הכספי, ואילו כשמדובר בהגנה על חיינו ביום־יום האפור־אדום של תאונות־דרכים, שרות־בריאות וכיוצא באלה, תופס את מקומו בראש שורת המטפלים האיש בעל מחשב־הכיס ופינקס החשבונות?"

שאלה טובה, ואפשר — כמו דנקנר בהמשך דבריו — להסיק מכך מסקנות עגומות על טיב המדינה ואופי המישטר.

אך איני סבור שווהי תכונה המיוחדת לעם ישראל דווקא. היא טבועה עמוק בטבע המין האנושי.

מאז ומעולם ידעו מנהיגי כל העמים שהרבה יותר קל להלהיב המונים למיבצעי מילחמה מאשר למיבצעי שלום. אזרחים, השוכבים בלילה על יצועם כשהם מחפשים דרכים חדשות להשתמטות מתשלום מסים, יפתחו בחרווה את ליבם וכיסם כדי לממן את המילחמה באוייב הזומם לכלותנו. חברה נורמלית, שתחומות פעולות בין מעמדותיה ופלגיה, ושאינה מסוגלת לשום מעש גדול לקידום הכלכלה, מתלכדת כאיש אחד כאשר משמיעה הממשלה סיסמות לאומניות וקוראת לקרב.

שתי מעצמות־העל אחוזות בולמוס מטורף של ייצור נשק, כשכל אחת מהן מסוגלת כיום להרוג מאה פעמים ויותר את כל אזרחי המעצמה היריבה, עד האחרון שבהם. אך בשתיהן נמקות שכבות גדולות של האוכלוסיה בעוני ממאיר. ואילו המדינות החדשות של העולם השלישי, שאין להן כדי להגיש לחם לפי ילדיהן, פשוטו כמשמעו, מגייסות בקלות את המשאבים הדרושים להקמת מחסנים ענקיים של גרוטאות־מתכת, הקרויות נשק.

יש הקובעים כי תולדות המין האנושי, בתור שכזה, מתחילות עם השימוש במכשירים. הכוונה היא למכשירי־הרג. הנשק נולד עם המין האנושי.

כאשר אדם חש שהוא נתון בסכנה, קורים אצלו כל מיני דברים. דמו מתמלא באדרנלין, עורו מסמיק או מחוויר, שערותיו סומרות ועוד ועוד. כאשר ציבור שלם (שבט, אומה או קיבוץ אחר) חש שהוא נתון בסכנה, הוא מגייס מתוכו כוחות רדומים, ומסוגל למאמצים אדירים.

למרבה הצער, שום רעיון של שלום, קידמה, רווחה, שיפור איכות־החיים וכיוצא בזה לא היה מסוגל עד כה להביא לגיוס כזה, אולי מחוץ לתקופות קצרות של להט מהפכני.

איני פסימי. איני מאמין שמה שהיה הוא שיהיה, והוא שצריך להיות. אפשר לתקן. אם רוצים אנחנו שכדור־הארץ המיסכן הזה יחזיק מעמד עוד כמה דורות, מוכרחים לתקן ולשנות. אבל אין טעם להתעלם מן האמת — שקל להתגייס להרס ולהרג, ושקשה להתגייס לחיים ולהצלה.

במדינת־ישראל, החיה בתחושה מתמדת של סכנה — אמיתית או מדומה, אין זה משנה — לובשת תופעה זו לבוש קיצוני עוד יותר. אך אין זה חריג. למרבה הצער, זהו הכלל.

אורות דולקים

אגב, משהו מן האחדות והסולידאריות, המציינות אומה במילחמה, התגלה השבוע בעיקבות האסון.

נעתי בכבישי הארץ, והופתעתי מן המיספר הרב של הנהגים שהדליקו את אורותיהם, כאות של סולידאריות עם מישפחות הילדים שנהרגו.

אפשר לטעון שכלי־התיקשורת יצרו היסטריה מפוברקת. אפשר לטעון כי פוליטיקאים ניסו לרכוב על הגל. אך עובדה היא שהיה גל כזה, שהיה אותנטי, שפרץ מלב הציבור.

אולי זה מוכיח כי ציבורים גדולים בארץ חשים בכל ימות השנה

שהעניינים מתנהלים בלעדיהם, וכמהים להשתתפות בענייני המדינה. כך טוענים חסידי הרעיון הקרוי „דמוקרטיה השתתפותית".

עברתי בוואדי־ערה והתרשמתי במיוחד מן המספר הרב של נהגים ערביים. שהדליקו אף הם את אורותיהם. זה בוודאי מוכיח כי הציבור הערבי בישראל מתגעגע להשתתפות בחיי המדינה, כאזרחים שווים. האבל הכללי על הילדים — אחת הטרגדיות המעטות שאין להן שום היבט לאומי — איפשר להם זאת.

הציבור הישראלי הגיב כולו בצורה יפה. ושוב: חבל שזה קורה רק בעיקבות טרגדיה. שקטפה חיים, ולא למען רעיון חיובי של טיפוח החיים.

מיהו ערבי?

אני צופה את בואו של משבר פוליטי גדול, אשר יגמד את הבעיה של „מיהו יהודי".

אם אכן ישוחררו כל רוצחי הערבים — ונדמה שעל כך כבר הוסכם בין הליכוד והמערך — תעלה בכל חריפותה שאלה נוקבת: מיהו ערבי?

אין בעיה לגבי הבחורים היקרים שמעדו ורצחו אדם שאביו ואמו ערביים שהוורים. הם יזכו בחנינה, שהרי עשו את מעשיהם לשם שמיים, וכוונתם רצויה.

אך מה ביחס ליהודי טוב שרצח אדם אשר אביו ערבי ואילו אמו, ר"ל, יהודיה?

לפי ההלכה, הנרצח הוא יהודי, ועל כן אין רוצחו זכאי לחנינה כלל ועיקר. אך על פי הדין האיסלאמי, הנרצח הוא ערבי כשר למהדרין, ורוצחו עשה מיצווה.

אני רואה לפני אי־סוף בעיות, הצעות־חוק בכנסת, הכרזות של רבנים וקאדים, בג"צים, משברים קואליציוניים, פילוגים ומה עוד. עוד נתגעגע לימים הטובים, כאשר עסקנו בשאלות כל־כך פשוטות כמו „מיהו יהודי?"!

נהג מונית

אני רוצה להגיד מילה טובה על נהגי המוניות.

לא, אין זאת טעות־דפוס. וגם רעתי לא השתבשה עליי. אני באמת מתכוון לזה.

הנהגים שובתים, יש מהומות פה ושם, אך לא קראתי בשום מקום מילה טובה עליהם. וזה בכל זאת קצת מוזר.

מחירי הנסיעות במונית זולים בארץ יותר מאשר בכל מקום מערבי שאני מכיר. ערכתי השוואות חובבניות, ומצאתי שבכל המקומות שבהם ביקרתי המוניות יקרות יותר. בכל זאת היחס הציבורי אל נהגי המוניות אצלנו הוא, במיקרה הטוב ביותר, דו־ערכי.

לידידי חיים הנגבי יש תיאוריה על כך. הנסיעה בטכסי נחשבה, בשעתו, כדבר שבמותרות, מין פינוק עצמי פרוע, שנודף ממנו ריח חריף של חטא. בחברה החלוצית של העליה השניה והשלישית כלל לא עלה על דעתו של איש הגון להיכנס למכונית שכואת. שרגא נצר, כך אמרו לי, לא נסע במונית מעולם.

בינתיים זרמה תנועה רבה בכבישי הארץ, אך היחס הזה אל המונית, כאל סמל השחיתות הבורגנית, נשאר נעוץ בתת־ההכרה הציבורית. יש משהוא פסול במוניות, וממילא גם בנהגיהן.

אומנם, כיום הנסיעה במונית רחוקה מלהיות מותרות. מבחינה כלכלית, מוטב לנסוע במונית מאשר לרכוש מכונית פרטית. זה טוב יותר למשק, זה חוסך מטבע זר ומקטין את הצפיפות ברחובות ובכבישים. לאדם עסוק, שעניניו חשובים, יותר כדאי לא־פעם להשתמש במונית מאשר באוטובוס, שאינו מגיע לכל מקום. המונית מגיעה במהירות, ואין לה בעיה של חניה. ואם אדם, המרוויח את לחמו ביושר, רוצה לפעמים להתפנק ולנסוע במונית, תחת להיטלטל באוטובוס (הגם שתחבורת האוטובוסים השתפרה בהרבה), מה רע בכך?

נהג המונית הישראלי אינו זועף ומסוגר בעצמו, כמו הנהגים במקומות רבים. הוא פתוח ומסביר פנים. הוא מוכן בכל עת להסביר לך בפרוטרוט את דיעותיו על כל עניין שבעולם.

מספרים לי שכל הנהגים היהודיים הם גיזענים פרועים, שה־מתונים שבהם הם חסידי אריאל שרון והקיצוניים חסידיו של מאיר כהנא. אם כן, היה לי מזל. נתקלתי בהרבה חריגים, המתלוננים על הביזבוז של מילחמת־הלבנון, והמקווים שהמערך ישפר את המצב. פעם אף נתקלתי בנהג־מונית מפ"מ.

בסך הכל, תפקידו של הנהג מחורבן למדי. זהו תפקיד קשה, מעצבן, שוחק. נהיגה של חצי שעה בשעות־היום בעיר מתישה כל אחד. איני מקנא בנהג העוסק בזה במשך שמונה שעות, ביום קיץ חם, בלי מיזוג־אוויר.

בזה הגעתי לאחד השיגעונות שלי. לפני 18 שנים טענתי בכנסת כי בארץ כשלנו יש לחייב את כל התחבורה הציבורית בהתקנת מזגני־אוויר. בחלק מן האוטובוסים זה הושג, בינתיים. אך אין מזגנים במוניות.

מדוע? מפני שהממשלה גובה על מזגנים אלה מיסים כבדים, כאילו היו עניין שבמותרות. אך זהו אבזר בטיחותי, מכשיר חיוני לשמירה על עצבי הנהגים והנוסעים. תבעתי שוב ושוב לשחרר אותם מכל מיסוי, או לאפשר גביית תוספת קטנה למחיר־הנסיעה במוניות המצויידות במזגנים.

אם בעיקבות השביתה ידובר על הכל, מן הראוי שידובר גם על כך.

שור בדישו

כל ידידיי נרעשים. הם טוענים שקצינת־מישטרה אחת, בעלת דרגה של פקדת, גרמה לתאונת־דרכים ונקנסה ב־20 אלף שקל, כמחיר ארוחה במיסעדה.

אז מה?

פעם, כשהיו פועלים יהודיים בפרדס, היה מקובל שכל פועל יקח הביתה תפוזים. נהגי אוטובוסים ומישפחותיהם נוסעים בחינם. עובדי חברת החשמל צורכים חשמל חינם. פוליטיקאים, השולטים בתקציב המדינה, נוסעים על־חשבון המדינה לחו"ל. אז קציני־מישטרה עושים תאונות בחינם.

הכל לפי העיקרון העברי העתיק והיפה: לא תחסום שור בדישו.

סיפורי פולה

סיפורי־הרכילות של לולה בר על פולה בן־גוריון העממית ועל ורה וייצמן הסנובית, שהתפרסמו בגליון האחרון של העולם הזה, העלו בראשי כמה זיכרונות.

הכרתי את פולה לראשונה לפני מילחמת־העצמאות. באתי אליה בביתה, בשדרות הקרן־הקיימת בתל־אביב (כיום שדרות בן־גוריון), כדי להיפגש עם עמוס בנה. עמוס נחשב אז כצעיר מרדן, ובאנו אליו בקשר עם יוזמה פוליטית כלשהי.

עמוס לא היה בבית, ופולה הזמינה אותנו למיטבח כדי להמתין לו. נדמה לי שהגישה לנו תה, וגילגלנו דברים. השיחה עברה במהרה לארלוזורוב.

פולה

לנו היה אז הרושם שחיים ארלוזורוב היה ענק אינטלקטואלי בעוד שיורשו, בן־גוריון, הוא עסקן פוליטי. שאלתי אותה על הכישורים האינטלקטואליים של שני האישים.

אני זוכר את תגובתה. „איך אתה יכול להשוות ביניהם! בן־גוריון הוא אינטלקטואל!"

בשנים שלאחר מכן שוחחתי לא־פעם עם פולה. גילוי הלב שלה היה מרענן. ביחוד כשדיברה על ורה וייצמן. „הכלבתא הזאת! היא חושבת את עצמה ליריידי גרולה!"

אחד הסיפורים האופייניים ביותר נוגע לאריק רולו, שעליו כתבתי בשבוע שעבר במדור זה, לרגל מינויו כשגריר צרפת בתוניסיה. באחת המסיבות נתקלה פולה ברוזיו רולו, מי שהיתה אז אשתו. כמו אריק, גם רוזי היא ילידת־מצריים. אך בעוד שאריק הוא צאצא של מישפחה ספרדית, רוזי היא בת אחת המישפחות האשכנזיות שחיו במצריים.

פולה דיברה ארוכות עם רוזי, ונראה שהתרשמה ממנה עמוקות. כי בסוף הפליטה: „איך בחורה נחמדה כמוך התחתנה עם פרענק?"

אנשים

מה עשה אריק שרון בלילה, איפה עובד האבא של משה קצב ומדוע גיחכו העיתונאים בכנסת

■ אחד משרידי מפא"י ב־מישרד העבודה והרווחה, אדם שהצליח להישרד בכל תהפוכות תמ"י וחרות שאירעו במישרד בשנים האחרות, סיפר, כי ליווה את השר **משה קצב** בסיור במיפעלים בקריית־מלאכי. מש־נכנסו לאחד המיפעלים, נתן להם השומר בשער־המיפעל לע־בור על פניו בחיוך. קצב עצר את מכוניתו, פנה בנימוס לשומר והותיר את מלוויו פעורי־פה. „אבא!" נזף קצב באביו, „זה לא בסדר! אתה צריך לברוק אותנו, כמו שאתה בורק כל אדם אחר הנכנס למיפעל!"

■ המרד הנמוך שימח אולי רבים מכם, אך קילקל דווקא לסגן־שר־האוצר **עזי אמור־אי**. אמוראי הוזמן לנאום ביום השישי במועדון המיסחרי. כי־אות לארם מסודר, הוא הקציב לעצמו שעה שלמה, כדי להכין עצמו להרצאה. לפני שהספיק להתרכז, הוועק אמוראי בדחי־פות אל השר. **יצחק מודעי**, מסתבר, רצה הסבר מפי צוות־מומחים מדוע המדד כה נמוך. ישבו המומחים, ניתחו, חישבו והסבירו, וכך עברה לה שעה. המדד אומנם ירד אך אמוראי הגיע בלתי־מוכן להרצאתו.

■ **לילי שרון** הצדיקה השבוע שוב את השם שיצא לה כ„עזר שכנגד". אנשים שונים, שהתקשרו לבית־שרון בלילה הגורלי, שבמהלכו בישל שרון בסודיות גמורה את עיסקת ה־מכירה של אתא. וחיפשו את בעל־הבית, נענו על־ידי רעייתו שאין לה שמץ של מושג היכן הוא, מתי יחזור ומה הוא עושה. תשובותיה ניתנו בטיבעיות, ולא הותירו צל של ספק או מיסתורין אצל המטלפנים, שהתעוררו ב־בוקר ולמדו לדעת היכן באמת היה שרון בלילה, ומהי הסיבה להיעדרותו הממושכת מביתו.

■ **משה קול**, המנהיג הוו־תיק של הליברלים־העצמאיים, הוא „צלול ובעל בריאות טובה," כפי שמעידים הנצר למיפלגת ל"ע, חבר־הכנסת **יצחק ארצי**, וח"כ העבודה **עבד־אליהאב דראושה**, שביקרו אצלו. ארצי יום את הביקור, כדי שדראושה יוכל להודות אישית לקול עבור התמיכה המסיבית שבה זכה ממנו בעת מסעו לירדן. שהס־תיים בקפריסין. קול תמך בו במאמרים בעיתונות. האורחים דיווחו שהמארח אירח אותם ב־חום וכיבד אותם במו־ידיו. בסיום הפגישה הזמין קול, המכהן ע־דיין כיושב־ראש מועצת ל"ע, את דראושה להרצות לפני שרי־די המיפלגה.

■ ח"כ **אהרון נחמיאס**, אחד הסגנים המרובים ליישב־ראש־הכנסת חש על בשרו את המיגרעות שבתופעה אינפלצ־יונית זאת. הוא נטל את פטיש ניהול הישיבה מידי סגנית היו־שב־ראש **חייקה גרוסמן**. חי־לופי הפטיש נעשו מכיוון ש־גרוסמן היתה כלולה ברשימת הנואמים בהמשך הדיון. בעוד נחמיאס מנסה לנהל את הדיון הסוער על פי תקנון הבית, תיק־נה אותו גרוסמן ללא הרף מ־מקום מושבה באולם. גרוסמן השמיעה את פרשנויותיה ותיקו־ניה בסמכותיות רבה, נחמיאס התווכח עימה ממרומי כס היו־שב־ראש, והנוכחים במליאה וב־יציע העיתונאים גיחכו קלות.

■ **חנניה גיבשטיין**, לש־עבר ראש־עיריית ראשון־לציון, מספר, כי בתקופת כהונתו היה הפרלמנט של ראשון בשיא פרי־חתו ופיריסמו: „אנשים היו פו־נים לעיריה ומבקשים סיור מוד־רך בפרלמנט." מכיוון שהפר־למנט הוא מוסד פולקלוריסטי ואין לו בית, היה קצת קשה לסייר בו.

■ **דוק מאירוביץ ואמ־נון נחמיאס**, חברי הפרלמנט המפורסם של ראשון, נטרו חו־דשים רבים לאיש ראשון, **אורי סורת**, על ששכחם כביכול אחרי שעלה לגדולה. לאחרונה הציע להם פורת לעלות ולסעוד עימו בירושלים. בשעה 1.30 בדיוק. ביום המיועד נאלצו הש־ניים להשתרך בפקקים הארוכים שנוצרו עקב שביתת המוניות. בדרך גם פגשו בשר־האוצר **יצחק מודעי**, מנהיג מיפלגתו של מאירוביץ, והחליפו דעות. מקץ שעתיים פקוקות ומפו־קקות הגיעו סוף־סוף לבירה. רעבים ומלאי־ציפיות המתינו לבד־עירם המנכ"ל, שלא היה במקום. בסוף, מיואשים ורעבים, פנו לעבר מיסעדה ערבית ופתחו במלאכת־האכילה, ואז הופיע פורת למנה השניה. אחרי שאכ־לו, ריכלו ושילמו, פנו השניים ללכת לדרכם. „רגע, רגע!" ת־לוצץ פורת. שנהגו התמהמה ולא הגיע. „מה אתם משאירים אותי פה לבד עם כל הערבים?"

■ שני סגני־שרים, **שושנה ארבלי־אלמוזלינו ועדי אמוראי** היו הנציגים היחידים של השילטון בישיבתה של לי־שכת מיפלגת־העבודה, שהתכנ־סה בשבוע שעבר לדון בנושאים הקשורים בוועידת־המיפלגה הקרובה. בחניון ליד בניין המיפלגה ברחוב הירקון בתל־אביב, חנו שתי מכוניות וולוו בלבד בעת הישיבה, והבליטו את היעדרם של השרים הרבים.

שימעון פרס הגיע במיסגרת הסיור השבועי לקריית־מלאכי ונתפנה לביקור במיפעל לייצור שכראש־ממשלה חייב פרס לשמש דוגמה וביקש ממנו להניח תפילין: „כדי שהעם יראה יהודי אמיתי!"

■ **חוה אלבר־שטיין**, שלא הרגישה טוב במיוחד לאחרונה. לוויתן תפס טרמפ על העצות וההרווה (או הפסיד, כשהמדובר במישקל.)

■ הקולנוענית **רותי פרס**, אחיינית ראש־הממשלה, מנסה לגייס כספים לסידטה הראשון באורך עלילתי מלא. התסריט הוא עיבור סיפרה של **שולמית לפיד**, גיא אוני. על אף איכותו של הספר ושמה הטוב של לפיד, מתקשה פרס לגייס כספים למיבצע. הסיבה — כך מתל־חשים בחוגי הקולנוע — היא, שעד כה עשתה רק סרטים קצרים, ואנשי־כספים מעדיפים להשקיע ביצירתו של בימאי ותיק ומנוסה יותר.

■ **יואב סלאטר־שרון** חגג ביום־השבת את יום־הולדתו השישי ברוב פאר והדר, כנהוג אצל הורין — **אנט וסמי סלאטר־שרון**.

■ האם הקשר בין השחקן **מאיר בנאי**, בנו של שופט בארי־שבע, והשחקן **דני שגב**, ששיחק בתיאטרון, הוא העיר בארי־שבע? לאורדווקא. אמיר בנאי מגלם דמות של איש־צוות הסרטה שמת, מת ממש להיות סטאר, ובסוף קצת מצליח, ומקליט שיר ההופך לשלאגר — כל זאת בסירטו החדש של **אבי נשר**, שוברים. דמות זאת מבוססת על דמותו החיה וקיימת של דני שגב. איש צוות־ההסרטה בסירטו הראשון של נשר, הלה־קה. שגב היה אמן מתוסכל ונהג לתפוס את כל מי שהזדמן בדר־כו, להעמידו בפינה ולהכריח או־תו לשמוע את יצירותיו. לבסוף, עשה זאת — הוא הפך לשחקן ואף זכה בכך ששחקן אחר ישחק את דמותו.

■ השם **זמירה חן** אינו אומר הרבה לצעירים. אצל המ־בוגרים, לעומת זאת, הוא מעורר נוסטלגיה. חן, ילידת לוב, היתה כוכבת־זמר יחד עם **שושנה דמארי, יפה ירקוני** ושאר הגוורדיה הוותיקה. בימים אלה חוזרת חן ארצה, אחרי היעדרות בת 20 שנה, הוציאה תקליט ויש בדעתה לחזור ולהשתלב במפת הזמר העברי, אי־שם בין **יזהר אשדות** לבין **אלון אולאר־ציק**. לכבודה נערכה השבוע מסיבה עליזה במיסבאה תל־אביבית. בהנחייתו של **דודו תן**, הזמרת **חווה אלבר־שטיין**, שלא הרגישה טוב במיוחד לאחרונה. לוויתן תפס טרמפ על העצות וההרווה (או הפסיד, כשהמדובר במישקל.)

■ הקולנוענית **רותי פרס**, אחיינית ראש־הממשלה, מנסה לגייס כספים לסידטה הראשון באורך עלילתי מלא. התסריט הוא עיבור סיפרה של **שולמית לפיד**, גיא אוני. על אף איכותו של הספר ושמה הטוב של לפיד, מתקשה פרס לגייס כספים למיבצע. הסיבה — כך מתל־חשים בחוגי הקולנוע — היא, שעד כה עשתה רק סרטים קצרים, ואנשי־כספים מעדיפים להשקיע ביצירתו של בימאי ותיק ומנוסה יותר.

■ **יואב סלאטר־שרון** חגג ביום־השבת את יום־הולדתו השישי ברוב פאר והדר, כנהוג אצל הורין — **אנט וסמי סלאטר־שרון**.

■ האם הקשר בין השחקן **מאיר בנאי**, בנו של שופט בארי־שבע, והשחקן **דני שגב**, ששיחק בתיאטרון, הוא העיר בארי־שבע? לאורדווקא. אמיר בנאי מגלם דמות של איש־צוות הסרטה שמת, מת ממש להיות סטאר, ובסוף קצת מצליח, ומקליט שיר ההופך לשלאגר — כל זאת בסירטו החדש של **אבי נשר**, שוברים. דמות זאת מבוססת על דמותו החיה וקיימת של דני שגב. איש צוות־ההסרטה בסירטו הראשון של נשר, הלה־קה. שגב היה אמן מתוסכל ונהג לתפוס את כל מי שהזדמן בדר־כו, להעמידו בפינה ולהכריח או־תו לשמוע את יצירותיו. לבסוף, עשה זאת — הוא הפך לשחקן ואף זכה בכך ששחקן אחר ישחק את דמותו.

■ השם **זמירה חן** אינו אומר הרבה לצעירים. אצל המ־בוגרים, לעומת זאת, הוא מעורר נוסטלגיה. חן, ילידת לוב, היתה כוכבת־זמר יחד עם **שושנה דמארי, יפה ירקוני** ושאר הגוורדיה הוותיקה. בימים אלה חוזרת חן ארצה, אחרי היעדרות בת 20 שנה, הוציאה תקליט ויש בדעתה לחזור ולהשתלב במפת הזמר העברי, אי־שם בין **יזהר אשדות** לבין **אלון אולאר־ציק**. לכבודה נערכה השבוע מסיבה עליזה במיסבאה תל־אביבית. בהנחייתו של **דודו**

תאונת דנוור

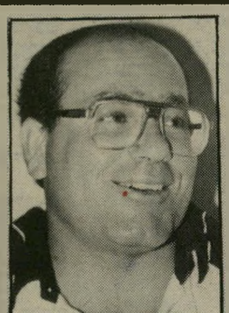

יענקל'ה טל
מזל

מכת סנדלי דנוור ממשיכה להכות בעוז בתושבי תל־אביב. הזמר אריק סיני וחברו יענקל'ה טל חשקו בגלידה. עד שזכו ללקק מהמתוק־המתוק הזה, הם נאלצו לשוטט לאורך כל רחוב דיזינגוף, כדי לחפש חנויה. הם לא מצאו, ונאלצו להחנות את מכוניתם על המידרכה. ממול לגלידריה. בעוד הם מלקקים גלידה להנאתם, הביטו לעבר המכונית ועיניהם חשכו. צבא סנדלי־הדנוור היה בדרכו לרתק את המכונית ל־48 שעות. טל איבד את העשתונות וזינק לרחוב, לעבר מכוניתו שחנתה בצד השני. השלב הבא היה חריקת־בלמים נוראה של אוטובוס. נהג האוטובוס לא הספיק לבלום בזמן. טל נותר שרוע על הכביש. ברחוב נוצרה בהלה. האוטובוס נראה כאילו התנגש בכלי־רכב אחר – השמשה הקידמית שלו היתה מרוסקת לחלוטין. טל הובהל לבית־חולים ושם הוברר כי ניצל בנס. טל, שמתאמן בג'ודו, פשוט הציל את עצמו על־ידי זינוק מוצלח לאחור.
בכל ההמולה שכחו, כמובן, לרתק את מכוניתו.

כור בממשלה

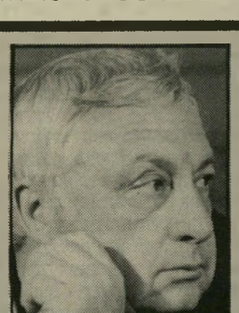

אריאל שרון
רומנטיקה

אריאל שרון אינו מפסיק להפתיע. בשיחה שקיים בש־בוע שעבר עם יורם בליזובסקי, מנכ"ל רשות־ההשקעות, ועם שאול עמור, ראש־מועצת מיגדל־העמק, הצליח להדהים את השניים. עמור שטח לפני שרון את הבעיות המציקות למיפעל־פסנתרים בישובו. ב־מיפעל עובדים מומחים. עולים חדשים מברית־המועצות. עמור ביקש להדגיש את הצד הציוני שבמיפעל. אולם לא היה כל צורך – אריק נדלק. מצב־רוחו השתפר. על אף היותו בעיצומו של משבר אתא וב־מילחמתו בחגיגת־התיקשורת במלאת שלוש שנים למיל־חמת־הלבנון. הוא פרט באצבעותיו על הפסנתר, תוך כדי שיחה נלהבת.

„אריק," השתאה בליזובסקי, „לא ידעתי שאתה כזה רומנטיקן!"

„אל תשכח," הפתיע אריק, „שאני גם השר היחיד שניגן בעבר בכינור!"

קווין ואן־אריק

אלוף־העולם בהיאבקות חופשית, עשה השבוע שרירים בעת ביקורו בארץ. אבל אפילו כשאכל במיסעדה סינית, התעקש לשתות רק חלב.

אבינועם מליחי

כוכב קבוצת הכדורגל בני־יהודה וידידה, במסיבה לכבוד עלייתה של בני־יהודה מהליגה הארצית ללאומית. המסיבה לא היתה עליזה במיוחד ורוב הבזקי־המצלמות התמקדו על מליחי ועל ידידתו.

דו טופז – פליטת פה.

■ **באלדי אוליר**, הגיטא־ריסט המכונה „השגריר הישר־אלי של הפלאמנקו", חגג השבוע באווירה ספרדית את הופעת־הבכורה של מופעו החדש ויציאת תקליטו החדש. כיצד חגג באווירה ספרדית? במיסעדה סינית! יחד עימו חגגו **בני אמדורסקי, ישראל גוריון**, להקת רקדניות פלאמנקו ואחרים. מטבע החוגגים, כללה המסיבה ריקודים סוערים.

■ האם ייפגשו ראש־הממשלה **שימעון פרס** ומיס לוסי, ויצטלמו, כמיטב המסורת החביבה כל־כך על פרס? שאלה זו העסיקה הן את יועציו של ראש־הממשלה והן את אנשי יחסי־הציבור של מיפעל המייצר בשר. מיס לוסי אינה אלא נקניקיה, שחדרה ברעש לשוק המקומי. יצרניה החליטו להפתיע את שימעון פרס בביקורו הצפוי במיפעלים ולצלמו עם דוגמנית המוצר. ההפתעה דלפה ללישכת ראש־הממשלה, שם הביעו הסתייגות תקיפה. הטענה היתה: „אין זה יאה לראש־ממשלה."

■ **אורי ברנשטיין**, מנכ"ל חברת־מקררים, היה שרוי השבוע בעיצומה של מילחמת־המקררים הגדולה. המילחמה התבטאה במודעות בעיתונים, ריגול תעשייתי ובכל אמצעי כמעט, הנהוג במילחמות אלה. כל מי שפגש השבוע בברנשטיין הופתע. תחת למצוא את המנכ"ל יושב בחדר־המילחמה מוקף יועצים, ניתן היה למצוא את ברנשטיין, שהוא גם משורר, יושב רגוע, מוקף סיפרי־שירה שיצאו לאור לכבודו של שבוע הספר **דותן** ובהשתתפותם של כל המי ומי בזמר העברי.

■ עוד הצלחה ל**שלמה להט**: סנדלי־דנוור ממשיכים להכות, והפעם במיסגרת המיבצע: „הסבר פניך לתייר". בגלל שביתת המוניות המתמשכת נאלצו תיירים רבים להשתמש בשרותי חברות להשכרת־רכב. את הרכב החנו, בדרך הטבע, בקירבת מלונותיהם, קרוב לשפת־ימה של תל־אביב. מה הופתעו רבים מהם למצוא השבוע קישוט צהבהב על גלגלי מכוניותיהם, שרותקו כמובן ל־48 שעות.

■ שניים אוחזים בטלית: ח"כ **פינחס גולדשטיין** היה זה שהציע לקצר את ישיבת־המליאה ביום הרביעי, בעיקבות אסון־התאונה המחריד. חבריו בכנסת קפצו על המציאה, בביטויים נרגשים, אך להלוויית הילדים הגיעו שישה ח"כים בלבד, מלבד השרים שנכחו. שאר־חברי־הכנסת נטשו את המליאה מוקדם ומיהרו לעיסוקיהם. גולדשטיין יזם הצעה לסדר־היום של הכנסת בנושא, אולם ביום השישי צילצל אליו ח"כ **חיים קופמן** והפציר בו שיעביר אליו את זכות ההצעה. הניסיון — קופמן הוא תושב פתח־תיקווה, ולכן הרגיש חובה מיוחדת לפעול בעניין. גולדשטיין הפגין חברות ונענה לו.

■ למזכירתו של גולדשטיין בתל־אביב, שם הוא פועל ביומי חופשת הכנסת, היה השבוע משמח במיוחד. בנה **טוביה דובאלרו**, המוכר יותר בכינוי „טוביה השמן", מככב בסרט החדש חסמבה ושודדי הסוסים.

יהודה ברקן

הבימאי־בדרן, משיק כוסית עם הזמר יוני נמרי (משמאל) ומנציח בכך שותפות משהייה ממושכת – מה שקרוי ידידה זמנית – בחו"ל. נמרי מנסה לבנות מחדש את הקאריירה שלו בישראל. ברקן הפגין טוב־לב או חוש־עסקים – את זה ימים יגידו – והציע להיות אמרגנו של יוני נמרי.

■ השם **רמונד** אולי אינו אומר דבר לרבים. רמונד היא אלילת הזמר המארוקאי בארץ. על מעריציה נמנים השר **דויד לוי**, ח"כ **אהרון אבו־חצירא** ועוד רבים־רבים. ביום השלישי השבוע הוקלטה תוכנית־יחיד עם הכוכבת באולפני הרצליה. התוכנית היא יוזמה פרטית של **עמרם חדידה**, שכבר הקליט במסגרת זו את הופעתו של דור העברי.

■ במאי־הקולנוע האיטלקי, **ויטוריו טאוויאני**, הופתע בוודאי למראה ההתנפלות של צבא העיתונאים הישראליים — לא, לא עליו, כי אם על הבשר שהוגש בקבלת־הפנים שערכה לכבודו **ליה ואן־ליר**. הסיבה היתה פרוזאית למדי — במשך כל ימות הפסטיבל בירושלים זכו העיתונאים בארוחות צימחוניות בלבד, ורק ביקורו של טאוויאני חולל מיפנה גסטרונומי בתוכנית הפסטיבל.

■ שר־התיירות הצרפתי **מישל קרסו**, שביקר השבוע בארץ, התארח במלון קרלטון בנהריה. ההתעניינות סביבו היתה רבה. אולם במרכזה לא עמד דווקא המיניסטר, כי אם חברתו, הצעירה ממנו בשנות דור, „צעירה יפה ועסיסית", כפי שהגדיר אותה אחד המארחים.

■ במלון קרלטון התארחו באותו הזמן ח"כ **בנימין בן־אליעזר** ורעייתו. נוכחותם גרמה בעקיפין למתח רב והתרוצצויות מצד אנשי המלון: השר הצרפתי נעלם ליום שלם ולא ניתן היה למצוא אותו, למרות הסריקות הנרחבות שערכו המארחים באיזור. הסריקות בוצעו בעקבות אזעקה טלפונית מצרפת. מקץ שעות של חיפושים, נמצא השר, מבלה להנאתו בחברת חברתו היפה ובני הזוג בן־אליעזר, בחופו של מועדון הים התיכון.

פסוקי השבוע

● **ג'ורג' שולץ ליצחק רבין**, בעת הוויכוח על יוזמת־ערפאת: „אל תשמיע לי נאומים!"

● **אמו של אחד הילדים שנספו בתאונה הקטלנית:** „זה הכל בגללי. אני אמרתי לו: תיסע כמו כולם, תעשה חיים!"

● **שלמה סומך, נהג הרכבת שהתנגשה באוטובוס:** „כשהיה הקטר במרחק של 200 מטרים מהאוטובוס. הבנתי שהתאונה בלתי־נמנעת. אז הבנתי שלא נותר לי אלא להמתין להתנגשות."

● **נתיבה בן־יהודה:** „מי שמזפת את הגג, הידיים שלו מתלכלכות!"

● **משתתף בדו־שיח** בנושא אכילת חזיר בקול־ישראל: „בסקר — יש רוב נגד; בצלחת — יש רוב בעד!"

דפנה ברק

כהנא:

כך הוא נראה בכלי־התקשורת: מנהיג עולה ומצליח, שההמונים מריעים לו ומתגייסים לתנועתו —

ה וא נמצא בכל מקום. הוא מקיים שתי „עצרות־עם" ביום, ואנשיו מגיעים לכל אירוע שיש בו אנשי תיקשורת.

אבל כמה הוא שווה באמת?

הסקרים מנבאים לרב מאיר כהנא עלייה גדולה. הוא מתרברב באוזני מאזיניו על תמיכה גוברת והולכת בו. אבל בפועל ניצב כהנא בראש תנועה מתפרקת, חסרת בסיס אירגוני ארצי, והעיקר — רזלת־פעילים.

הסיבה המרכזית למשבר התנועתי של כהנא, למרות הצלחתו האלקטורלית לפני עשרה חודשים, קשורה באישיותו וברכרי התנהגותו הדיקטטוריים בתנועת כך.

אחרי שנבחר לכנסת הציג כהנא את תנועתו לפני הציבור בכנס גדול באולם־הקטן של בנייני האומה בירושלים. היו לו דובר. מזכ"ל, פעילים רבים. ראשי־סניפים וסתם תומכים. עתה מתברר שלמעשה היתה זו פיקציה.

תחילת הפיקציה היא ברשימת חברי כך.

בתום כל אסיפה קורא כהנא למאזיניו — עוברי־אורח והולכי־בטל — להצטרף לסניף התנועה הקרוב למקום מגוריהם. לעיתים שולף אחד מאנשיו, שבא איתו, נייר ומחתים מצטרפים חדשים לתנועה.

חותמים על ניירות

ב עשרת החודשים האחרונים החתימו אנשי כך קרוב ל־7000 איש ברחבי־הארץ. אחרים באו לסניפים כדי להירשם. אך בפועל, מיספר הפעילים שיהיו מוכנים להיקרא לדגל ולעבוד למען כהנא ולמען התנועה מגיע רק לעשרות מעטות במיקרה הטוב — ורק בימי־חג ומועד, שבהם רבים מהחותמים, תיכוניסטים, נמצאים בחופשה מלימודיהם.

גיל החותמים חשוב. פעיל בכך, שפרש מהתנועה, העריך באוזני הערלם הזה שהרוב המוחלט של החותמים הם צעירים, שעדיין אין להם זכות־הצבעה, ושאינם מודעים לכל עקרונותיה.

במישרדי התנועה בירושלים, ב־רחוב אגריפס, מצויים שמות של רבים, שספק אם הם ידעו שהם חותמים על טופסי תמיכה או הצטרפות לתנועתו של הרב כהנא. הסיבות: לא אחת החתימו צעירים ברחובות על עצומות שונות, כמו תמיכה בעונש־מוות למבצעי פיגועים, או שיחרור עצורי־המחתרת, או החלת החוק הישראלי בגדה המערבית, או תמיכה בשיחרור הרב כהנא מהכלא, שבו היה במעצר מינהלי לפני חמש שנים. לא כל מי שחתם על ניירות אלה חלם ששמו יופיע בכרטיסיית כך.

מיהו חבר ומיהו סתם אוהד? גם על כך אין לכהנא תשובה חד־משמעית. כשהוא נשאל על כך בישיבות קצרות עם פעילים מסניפי־שדה, אין הוא נותן תשובה זולת: „כל יהודי שמצטרף אלינו הוא חבר בתנועת כך."

ברחוב אגריפס בירושלים נמצא המישרד המרכזי. ממנו גם יוצאות ההחלטות וההוראות לסניפים. שם מחליטים איפה ינאם הרב, ואז מעדכנים את הסניף המקומי ומורים לו לשלוח פעילים לאירוע.

מישרד זה שוכן במרכז שוק מחנה־יהודה, בקומה השנייה של בניין־מישרדים, ברובו נטוש.

למישרד שני חדרים, שחולקו בעזרת מחיצת־עץ לשלושה חדרים.

בחדר הראשון יושבים שלושה פעילים: הדובר גד סרוטמן, בחור תימהוני העונה לשם נוימן, ואחד בשם שמוליק. איש אינו יודע את שמם המלא או את מעשיהם של השניים, לפני שהגיעו לתנועה. בחדר־הקבלה מחתימים את המצטרפים החדשים.

בחדר השני יושב כהנא, אך רק לעיתים רחוקות. לצידו מזכירה — רתית, כמובן.

בחדר השלישי מצוי כל חומר־הפירסום של התנועה.

כהנא תלה, ובצדק, תיקוות רבות בסניף התל־אביבי דווקא. אחרי הבחירות התברר לו שהסניף הזה עשה לו את מרבית העבודה. הסניף התל־אביבי ממוקם בלב התחנה המרכזית הישנה, ברחוב הנגב 8. אולי מסיבה זו הוא מושך בשעות היום סקרנים.

שטינקר בכל סניף

ה סניף התל־אביבי הוכיח את עצמו. אנשיו יצאו לשטח, יזמו הפגנות ופרובוקציות. ממנו החלו להתהוות קבוצות־בת לתנועת כך, כמו המישמרות הלאומיים או החשמונאים — תנועת־הנוער של כהנא.

לא במיקרה הצליח הסניף התל־אביבי.

בראש הסניף עמד מי שמונה אחר־כך מזכ"ל כך, אלי אדיר — הרכש הרציני היחידי של כהנא. סטודנט לשעבר באוניברסיטת חיפה, בעל תואר שני במינהל, היה פעיל בימין הקיצוני סוקולוב באחת מהפגנות תעלולי הפירסומת של כהנא. צעיר אחר שנשאר הוא אריה — איש התחנה המרכזית שנכנס לשתות תה ונשאר בתנועה.

הליכתו של אדיר, בעיקבות סיכסוך אישי עם כהנא על חלוקת־סמכויות ודרך ניהול התנועה, הביאה לשידוד מערכות בתנועה. אדיר ניסה, למעשה, לערער על סמכות הסניף הירושלמי, שבו מכהן גם העוזר הפרלמנטרי של כהנא, ברוך מרזל גדול־המימדים. מרזל נעצר בחודש שעבר אחרי שהטלוויזיה צילמה אותו מאיים על האסירים ש־שוחררו מהכלא בעיקבות הסכם חילופי־השבויים עם אחמד ג'יבריל. סילוקו של אדיר היה חיזוק משמעותי לסניף הירושלמי, שבו סוגדים הפעילים באופן עיוור לכהנא.

הסניף הירושלמי עסוק באספקת מידע לכהנא על הנעשה בסניפים. רוב המידע מורכב מהלשנות על מי שמדברים בגנות פעילות זו או אחרת של כהנא. פעיל כך, שביקש לשמור על עילום־שמו, סיפר להעולם הזה שבכל סניף נמצא מלשין. „השטינקר מעביר מידע לירושלים, ואחר־כך מתקבלת משם הוראה שזה וזה אסור לו להיכנס לסניף התנועה. בדרך־כלל עושים זאת למי שמפגין עצמאות."

במקומו של אדיר מינה כהנא את שלמה פרץ, המספר שהוא קצין־מישטרה בדימוס. הוא יושב בסניף התל־אביבי במשך שנים, תחילה בראש קבוצת־סטודנטים ימנית באוניברסיטה. אדיר, כיום חוזר בתשובה, הכניס לתנועה אירגון אלמנטרי, וחשב באופן רציונלי על צרכי כך.

סביב אדיר התרכזו כל מיני טיפוסים, חלקם תימהוניים, אחרים מוכטלים או שבויים בקיסמו של כהנא. הגרעין המוצק כלל פחות מעשרה אנשים. בהם אחת מזל, צעירה רזה ופאנאטית, אוהדת להוטה של אדיר. היה שם בחור בשם יחזקאל, מתגייר שהועזב מסניף־התנועה בבית־שמש. הוא ניהל את „המחלקה הצרפתית" של התנועה. היו שם אח ואחות, שלומי ואירית. שלומי הוא מי שעיצב את הגרפיקה לסימלי כך שהוטבעו על חולצות טי־שרט. בחור אחר בסניף ה־תל־אביבי היה יגאל מיזרחי.

כל אלה הועפו מהתנועה אחרי שאדיר הודח על־ידי כהנא. הם נחשבו כאנשי אדיר.

נשארו בסניף תל־אביב: צעיר מ־פתח־תיקווה בשם פרטוש, בחור נוסף העונה לשם יוגב שנעצר בעבר בבית־

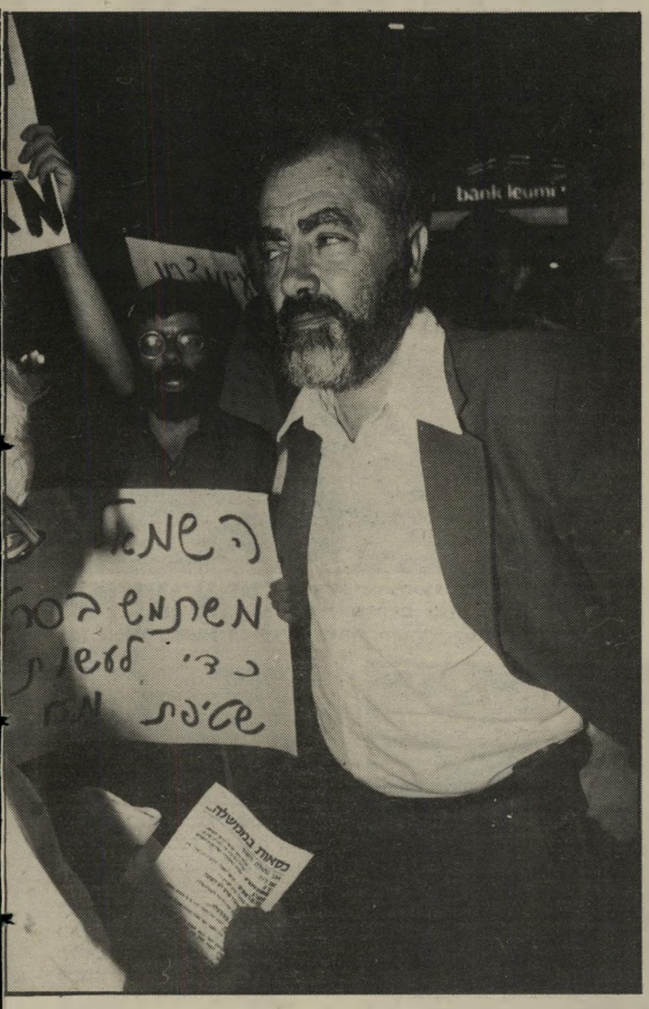

אך למעשה כהנא מבודד לגמרי, תנועתו מתפרקת והוא עובד אך ורק למען כלי־התקשורת המשרתים אותו

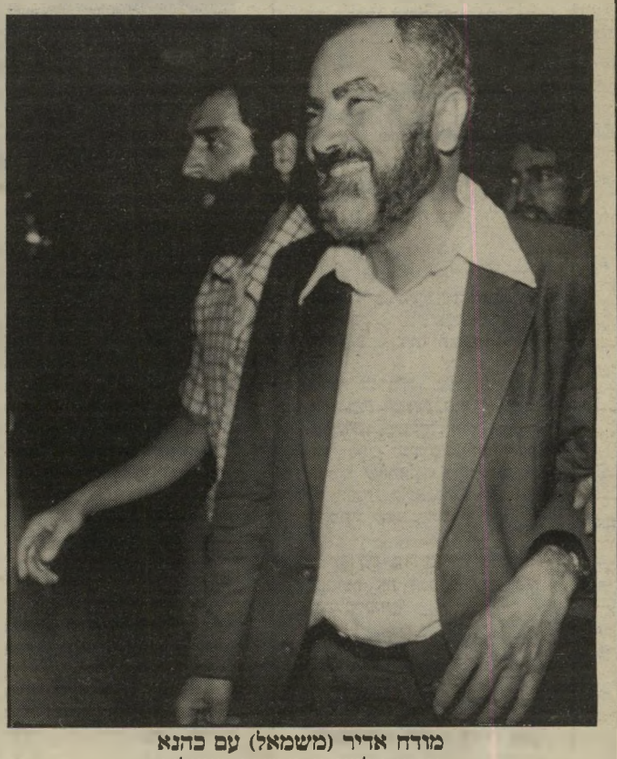

מודח אדיר (משמאל) עם כהנא
ארגון אלמנטרי, מחשבה רציונלית

איש לבדו

אביבי, ולמעשה ריסק אותו אחרי ש־דאג, על־פי הוראה אישית של כהנא, לסלק את כל תומכי אדיר וכל מי שגוייס על־ידו.

פרץ מנסה לאחות את שיברי־התנועה מבחינה אירגונית, אך ספק אם יצליח.

כמו סולן על פסנתר

ב חיפה נמצא סניף בלתי־פעיל. בראשו עומד צעיר שנמצא ערב גיוסו לצה"ל. שמו צרפתי.

בנאר־שבע הסניף לא פעיל.

סניפים בלוד ורמלה נסגרו כי כל אנשיהם הלכו עם אדיר.

בסניף כפר־סבא נמצא אבנר אוזן, שנדון למאסר אחרי שפגע בח"כ מרד־כי וירשובסקי בכניסה לכלא תל־מונד, כשח"כים באו לבדוק את תנאי המעצר של נאשמי אירגון הטרור היהודי. הס־ניף עצמו מפרפר.

באילת זכה הסניף לכיסוי אחרי שכהנא בא לשם להפגין נגד הקונסול המצרי, הסאן עיסא. כיום אין סניף ואין פעילים.

הסניפים בערים הקטנות ובשכונות קיימים על הנייר. בשטח. כלום!

כהנא אינו משלם לאנשיו. למרות שיש לו תמיכה חודשית מהכנסת ותרומות מיסתוריות מארצות־הברית שהוא מביא אישית, אין לאיש פיקוח על הכסף. רק קומץ פעילים, כמו מרזל, הדובר סרוטמן ופרץ, מקבלים שכר, שנע בין 150 ל־200 דולר לחודש. האחרים עובדים בהתנדבות, אף הוצאותיהם אינן מוחזרות להם.

כהנא נמנע מכל קשר אישי עם אנשיו. מילבד השלושה שהוזכרו אין הוא משוחח ואף לא בענייני יום־יום, עם פעילי־התנועה, שלא לדבר על בעיות אישיות או על תוכניות שהם מעלים. הוא דוחה את כל הפונים אליו ומסתפק בלחיצות־ידיים קצרות בעת ביקורו בסניפים. אין הוא יודע את שמותיהם של מרבית אנשיו, אותם עשרות אנשי הגרעין הקוצץ שלו, והם אינם רשאים לפנות אל ' אישית, אלא באמצעות המזכ"ל.

כהנא נכשל בשתי אוכלוסיות־יעד שלו: גם בהתנחלויות וגם בעיירות־הפיתוח ובשכונות. הוא מרבה להופיע שם ולדבר, אבל בסופו של דבר מלבד מחיאות־כפיים וניענועי־ראש הרוב אינו נענה לפנייתו להצטרף או לתמוך בכך.

השאלה המתבקשת היא איך הוא מצליח לחדור כל־כך לתודעה הציבו־רית?

כהנא פועל כיום כאילו הוא נמצא ערב הבחירות לכנסת ה־12. הוא מת־רוצץ יום־יום במקומות שונים בארץ, בריכבו הפרטי. לצידו שלושה עד ארי־בעה פעילים, ולעיתים אף שומרי־ראש בשכר. על־פי החלטות מירושלים, מפעיל המזכ"ל כמה פעילים מקומיים.

כשכהנא מגיע למקום ההופעה, בדרך־כלל בתיאום מוקדם עם המישׂ־טרה, הוא שולף ממכוניתו את המיק־רופון הנייד ושני רמקולים, ומתחיל לדבר. אם הפעילים המקומיים מגייסים שולחן, הם מנסים גם להחתים עוברים־ושבים.

בתום העצרת הוא מקפל את הציוד ונוסע למקום אחר. הוא עובר ביום, לעיתים, בארבעה מקומות שונים.

לא אחת נקבע מקום הופעתו על־פי האירועים השוטפים, או על־פי מיקומם של אמצעי־התיקשורת, בעיקר זרים. כהנא „מבוקש" מאוד על־ידי תחנות טלוויזיה זרות, בגלל דיעותיו. הוא גי־לה שפירסום בחו"ל מכניס לו גם תרו־מות רבות.

הצלחתו נובעת מחשיפתו לכלי־התיקשורת. הוא מגיע למקומות שפר־ליטיקאים אחרים אינם ממהרים לבקר בהם — כמו שוקים ועיירות־פיתוח.

המטרה העכשווית שלו היא גיוס בני־מישפחות של מי שנרצח על־ידי ערבים בשנים האחרונות. הוא מבקר בבתיהם, בא לנחם ומבקש תמיכה, כגון השתתפות בכנסים שלו.

תופעה אחרת, מסוכנת פי כמה, היא קשריו של כהנא עם גורמים מפוק־פקים. מן המפורסמות שבני־מישפחת אלפרון הודיעו על תמיכתם בו, ואף נאותו להקים את סניף כך בגבעת־שמואל. במישטרה חוששים שהכרזה זו באה לכסות על פעילות מסוג שונה של תומכי כהנא, חלקם עבריינים ידו־עים. עובדה — סניף בגבעת שמואל לא קם. כך קרה גם בשכונת־שפירא בתל־אביב ובבאר־שבע.

כהנא ניסה כל הזמן למכור לבני־השכונות את תורתו הגזענית ואת תורת־ישראל, אך התברר לו, להפ־תעתו, שרובם המכריע אינם רוצים לחזור בתשובה.

תנועת כך היא חממה לחובשי־כיפות. החילוניים מוצאים את עצמם בהדרגה בחוץ.

בשיאה של פרשת הדחת אדיר פנו תומכיו לכהנא וביקשו ממנו לשמוע לפחות מה בפי אדיר, כמקובל בתורה שבה שומעים את שני הצדדים. כהנא: „אצלי שומעים רק את ירושלים, ושם אני נמצאי."

זוהי תנועה של איש אחד. אין היא מצליחה להתרומם מעבר לכמה תי־הונים ופסיכופאתים. כל השאר הוא רעש של פירסומת, בעזרתם האדיבה של כלי־התיקשורת, שכהנא פורט עליהם כמו סולן על פסנתר.

להתווכח ואפילו להצביע

ב אמצע שנות ה־70, בעיקבות סיכסוך עם הסניף האמריקאי של הליגה להגנה איבד כהנא את אנשיו ואת השם והקים את כך.

בתקופת מעצרו, בתחילת שנות ה־80, היה מזכ"ל התנועה הצייר אנדרי קלצ'ינסקי, חבר מרכז חרות, כפי שסיפר להעולם הזה. הוא פרש כעבור כמה חודשים אחרי שלמד על אופיו, אורח מחשבתו ומעשיו של כהנא.

לאורך כל דרכו הפוליטית בארץ כהנא מקים גופים שבהם רק אחד דן, מחליט ומבצע — כהנא בעצמו. כל מי שהעז להמרות את פיו, מצא את עצמו בחוץ. בתוך זמן קצר התרוקנו כל הגופים מחבריהם.

משום מה היו שחשבו שרווקא עתה, אחרי הצלחתו האלקטורלית, הוא יתבית ויקים גוף מאורגן ומסודר, שלפחות כלפי חוץ יתנהל על־פי כללי־מישחק כלשהם. אבל כהנא, בארץ. גם אז לא מנו פעיליו יותר מ־200 איש בכל רחבי היבשת.

בתחילת שנות ה־70, היה לו חבר נאמן, יואל לרנר. הם הקימו תנועות תחת שמות שונים ומשונים. החברות ביניהם לא החזיקה זמן רב. היום הם בקושי מדברים. איש מספר 2 שלו, יוסי דיין, מקריית־ארבע, קרא תגר על מנהיגותו של כהנא והודח באמצעות מיכתב־התרחה.

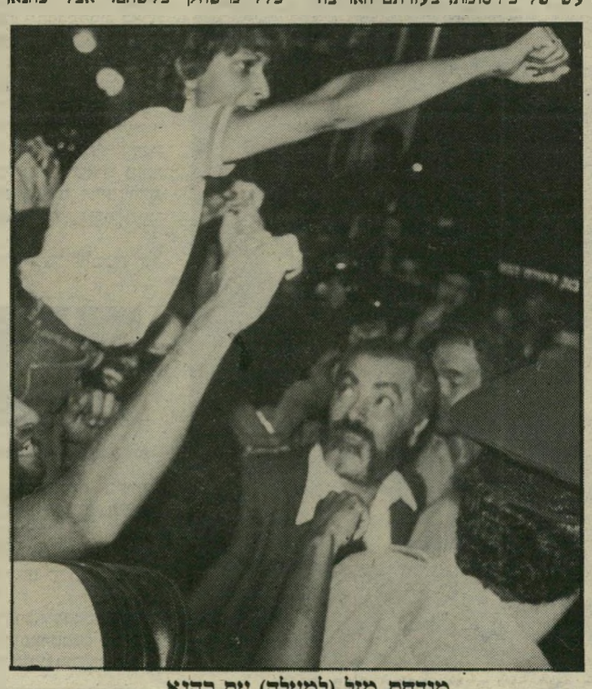

מודחת מזל (למעלה) עם כהנא
רק אחד דן, מחליט ומבצע

בקושי מדברים

ל מי שעוקבים מזה שנים אחרי כהנא, עוד כשהיה תופעה שולית מבדרת, זוכרים בוודאי שאין זו הפעם הראשונה שתנועות שהוא מקים מת־פרקות, והוא נשאר לבדו.

אופיו ותכונותיו לא מאפשרות לו לעבוד בקבוצה. כפי שפורט בכתבה המקיפה על כהנא, כאיש השנה של העולם הזה תשמ"ד, כהנא ידע פי־לוגים ופרישות מאירגוניו השונים, עוד בארצות־הברית. כך הליגה להגנה יהודית, שפתחה סניפים מעבר לים וגם כהרגלו, בז לפעילים שאיתו ומתייחס אליהם כמו לאוויביו שבנפש. פעילים אלה, שרוח הדמוקרטיה הישראלית עדיין אוחזת בהם, לא מסוגלים להש־לים עם שיטותיו ודרך קבלת החל־טותיו של הרב. בטח שלא החילונים שבחבורה.

הפעילים של כהנא אוהבים לדבר, להתווכח ואפילו להצביע. כהנא לא מכיר בזה ולכן הוא מרחיק אותם מעליו.

מסתבר שכהנא לא לומד דבר לעולם. והוא נדון להיות איש בודד בזירה הפוליטית. מי שמביט מקרוב בתנועה שלו, עתה, לא יכול להשתחרר מההרגשה שאם ההמונים לא יתנו לו את קולם, הוא כבר לא יהיה בכנסת הבאה.

במדינה

צה"ל
המחשב פלט את המת

מדינת ישראל שכחה את יהודה

ב־19.11.56 נפל סמל יהודה לב־קוביץ ברפיח. כשנקבר עמדו על־יד קיברו כמה חברים ואלמנתו, הדסה. היא היתה אז בת 22, אלמנה ללא ילדים, ללא מקום־מגורים, ללא כסף, ובאותם רגעים חשבה שגם ללא עתיד.

כשחזרה לדירת־החדר השכורה של־הם, מצאה שם רק זיכרונות. באותו היום היא החליטה שתעשה הכל כדי שיהודה לא יישכח. היתה לו אמא באיזה מקום בקנרה אבל לא היה קשר ביניהם לפני מותו וגם לא אחריו. ילדים לא היו וחברים נוטים לשכוח אחרי זמן־מה.

הדסה החליטה, שעד יום־מותה, ולא חשוב מה תעשה בחייה, היכן ועם מי, היא תזכור את יהודה, וגם העם, שלו נתן את חייו, יזכור אותו בוודאי. היא השבוע היא קיבלה טופס מהיחידה להנצחת־החייל, ובו היא מתבקשת למלא את הפרטים כדי לזכות בשי ליום־הזיכרון.

הדסה בוכה כבר יומיים. לפי דעתה קרה הנורא מכל. מדינת ישראל שכחה את יהודה. הם רוצים שהיא תמלא טופס שעליו כתוב: שם החלל, תאריך־הנפילה, מקום־קבורה וכו'. הם יצאו מדעתם. היא אומרת. לא רשום להם בשום מקום מתי הוא נפל ואיפה הוא נקבר? אחרי 30 שנה הם מגרדים לי את הפצעים שבקושי הגלידו. אני צריכה את השי שלהם?

כל מה שאני רוצה שיזכרו שפעם היה איש, שנתן את חייו למען המדינה הזאת ובגלל שהיה כל־כך צעיר לא הספיק לחיות ולא הספיק להשאיר בן, שישא את שמו. עד עכשיו חשבתי שהזיכרון שלו יישמר לעד. היום אני יודעת שביום־מותי יקברו אותי ואת זיכרו של יהודה לבקוביץ ולא יישאר ממנו כלום.

יש, לצערי, מתים יותר טריים בארץ

יהודה והדסה לבקוביץ (1956)
אחרי 30 שנה, מגרדים את הפצעים

קיבלה מיכתב השתתפות־בצער משר־הביטחון דאז ומיכתב־השתתפות מה־מחלקה להנצחת־החייל. ברפיח גם הקימו גלעד לזכרו. הדסה נירגעה.

תמונות בכל תיק. לימים ניש־אה הדסה מחדש, ליצחק פילטר, ואיתו הקימה מישפחה. כשנולדו הילדים וגדלו סיפרה להם הדסה על יהודה לב־קוביץ ואיזה איש נהדר הוא היה ואיך נפל במילחמת סיני. הילדים מעולם לא הכירו אותו, אבל במשך השנים הם ידעו עליו כל פרט אפשרי. כי במשך הזמן נעשה זכרו בן־בית במישפחת פילטר.

כל בוקר יצאה הדסה לעבודה ונש־אה עימה את תיקה האישי. השנים עברו. האופנות השתנו, עשרות תיקים הוחלפו ובכל אחד מהם היו תמונות של יצחק, שאר התמונות, המיסמכים הרש־מיים ו־60 מיכתבים ששלח לה בזמן המילחמה. למעשה כל מה שנשאר מאדם שלא השאיר קרובים, הונח בתיק קרטון הנושא את שמו. בתוך הארון בבית פילטר.

במשך השנים, כשהילדים גדלו ורצו לדעת יותר על הדוד יהודה, הם פתחו את התיק וקראו במיכתבים. בע־לה השני של הדסה, יצחק פילטר, ידע שהפחד הגדול של הדסה הוא שאיש שהיה כל־כך יקר לה יישכח פתאום.

כל שנה, לקראת יום־הזיכרון, הגי־עה מעטפה, הנשלחת לכל המישפחות השכולות והדסה ידעה שגם זוכרים אותו וחשבה שזה יהיה המקום שיזכרו אותו גם אחרי מותה. אבל פתאום, בש־נה שעברה, המעטפה לא הגיעה. הדסה טילפנה למחלקה להנצחת־החייל. הפ־קיד התנצל ואמר שכנראה המחשב פלט אותו. איך פולטים אדם שמת לפני 30 שנה ולמה פולטים אותו, שאלה הדסה בבכי.

להקים צעקה. השנה שוב לא הגיעה המעטפה והדסה טילפנה שוב. הפעם כבר אף אחד לא התנצל. שאלו אותה מה שמה ואיפה היא גרה ואמרו שיתקשרו שוב.

הזאת ואותם זוכרים. אבל גם המתים האלה יתיישנו יום אחד ואם אני לא אקים צעקה, ישכחו גם אותם. אז אני אבליג על העלבון ואמלא את הטופס הנורא הזה ואשלח אותו שוב עד לפעם הבאה, שהמחשב יפלוט אותו, אומרת הדסה נרמעות.

מנגנון פתק־התשובה

אינטליגנציה של סוהר

כאשר ביקש העציר, עורך־הדין אלכסנדר קוסטין, לעבור לתא אחר בבית־המעצר, הוא לא חלם מה תהיה תשובת השילטונות. אולם כאשר חזר הסוהר ובידו פתק־התשובה הביט קוס־טין בפתק ולא האמין למראה־עיניו. התשובה היתה מפורטת ובנה: „אי־אפ־שר להעביר את העציר מתא זה, מכיוון שמתבצעת הקלטה."

קוסטין (שבינתיים נגזר דינו לשנ־תיים וחצי מאסר), היה עצור בחודש ינואר השנה בחשד כי עזר לאילן מרג־לית להוציא במירמה מאות אלפי דולא־רים מזוג יהודי באמסטרדם. המישטרה חשדה כי הוא מתכוון לשבש את המיש־פט ולהמציא עדי־שקר. כדי להשיג ראיות לעבירה נוספת זו, הוחלט להק־ליט את שיחותיו עם עצירים, שהסכימו לשתף פעולה עם המישטרה.

אחד העצירים לבש על גופו את מכ־שיר־ההקלטה וניסה לדובב את קוס־טין. בעוד השניים משוחחים והשיחה ביניהם מוקלטת, נכנס לתא סוהר ובידו פתק־התשובה לקוסטין. בתשובה לבק־שתו לעבור לתא אחר, כתב מי שכתב, כי הדבר בלתי־אפשרי מכיוון שהוא מוקלט בתאו. קוסטין קרא את הפתק בקול רם וכך הוקלט גם פרט זה והפך לחלק מהמוצגים המישפטיים.

בבית־המישפט הסבירה התובעת, עורכת־הדין פנינה גיא, כי הסוהר ש־קיבל את הפתק, כדי שיעבירו לתיוק, טעה ומסר את הפתק לעציר.

האריסון פורד וג'ואנה קאסידי ב„בלייד ראנר" של רידלי סקוט
הספר האוסטרלי גילח אותו

הנגר שובר הלבבות

מה יכול כוכב לבקש עוד? מרגע שהוצ־פה הטיילת הזוהרת ביותר בעולם, קאן, בשמועה כי השחקן היפה ביותר בין הנגרים עומד להגיע לפסטיבל נכנסו הכל לכוננות.

אין זו בדיחה. הריסון פורד אכן היה נגר בין התקופה שהקאריירה שלו בקולומביה דעכה, לבין החייאתו מחדש אצל כנופיית לוקאס והמופלאים שלו באמריקן גראפיטי.

המתוח ביותר היה שר־התרבות המארח, ז'אק לאנג. הוא אינו אוהב שגונבים ממנו את הצגה על המיגרש שלו. אומנם לגיטימי בהחלט שבמעלה המדרגות של ארמון־הפסטיבלים, לפני סרט־הבכורה החגיגי העד שהאריסון פורד הוא כוכבו, יעדיפו הצלמים את אינדיאנה ג'ונס האגדי על פני פקיד לענייני־תרבות של הנשיא מיטראן. אבל, חשב בליבו לאנג, אחרי הפרמיירה, בארר־חת־הערב, יראה לאמריקאים מי הם באמת נושאי נס התרבות במערב. וכך דאג לאנג להתבצר בין שתי יפהיות, הנסיכה קארולין ממונאקו ותג־לית־הבית שלו, השחקנית הצעירה ז'ולייט בי־נוש. אבל אנשי יחסי־הציבור יודעים את המיק־צוע — הצמידו לטוקסידו של פורד תווית הנו־שאת את שמו, להבטיח כי גם מי שאינו מזהה אותו מייד לא יחמיץ את השניה ההיסטורית המוקדשת לו להתוועד אל האן סולו, גיבור מיל־חמות הכוכבים.

התווית פעלה את פעולתה על הלבבות של העיתונאים ושל הקרואות המעודנות כקרן־לייזר. כולם התפתלו לרגלי פורד כאותם נחשים במיקדש האורור של טיבט הספילברגית.

לאנג רתח. הוא ויתר אפילו על הנימוס הצר־פתי הדו־פרצופי הירוע והתעלם לחלוטין מבן־שולחנו. השר לא דיבר אליו.

ידה של הוליווד פעלה מרחוק. למחרת הוגשה תלונה רשמית של הסטייט־דיפארטמנט למיש־רד־החוץ הצרפתי: „יחסי שתי המעצמות בסכנה".

פורד במסיבת־המריבה של ז'אק לאנג, עם ז'ולייט בינוש
השר הצרפתי לא דיבר איתו

פורד בתפקיד אינדיאנה ג'ונס ב„שודדי התיבה האבודה"
המישטרה האמריקאית אימנה אותו

לאנג שכח שהוא בסך הכל שר, ואילו פורד הוא שר־החלומות.

רק לא פוזות

ל מחרת התחיל הכוכב לעבוד. בסטייל. משום שהסרט העד, של הבימאי האוסטרלי פיטר ויר (גאליפולי, שנה בצל הסכנה), לא עשה מכירות מוקדמות באירופה — הסביר פורד בעצמו יותר מאוחר — הוא הטריח עצמו לצאת מערבות לוס־אנג'לס עד הלום. אחרת לא היה טורח לבוא. כידוע, קאן מסוכנת יותר לאנשי־קולנוע מכל המיפלצות הרעות ומל־שונות־האש של המיקדש הארור, והעיתונאים שבה מסוגלים בהחלט לעקור ליבו של אדם בעודו בחיים.

אנשי חברת־ההפצה מנוסים. הם לקחו טווח מניין הצלקת הזו על הסנטר? מצטער לאכזב אותך. שום דבר רומנטי. כשהייתי צעיר נכנסתי עם מכונית לתוך עץ. זה הכל."

4 — חשיפה מיקצועית: „אינני נהנה כלל כשאני מנחית מהלומה על הבר וכולם מריעים לי בכיסאות. אני מתעב כל סוג של אלימות. אפילו כשהיא נובעת מתוך פרץ של אהבה. משום כך אני פה. אני מאמין בסרט הזה ובמה שיש לו לומר לעולם. אחרת לא הייתי בא. אני שונא את הדוחק. לא סובל שנילחמים כדי להתחכך בי. אני איש פשוט."

האריסון פורד, במיכנסי ג'ינס ובעל פני נער, שאינם מסגירים את גילו. בחשבון גס הוא מתקרב לסוף שנות הארבעים בחייו.

הוא הספיק כבר שני סיבובים של קאריירה: הסיבוב ראשון לא יירשם לזכותו בספר־הזהב של הקולנוע. סרטים קטנים: חם נורא בסחרחורת.

(המשך בעמוד 30)

הוא נחת על פסטיבל קאן כפי שרק כוכב־קולנוע יכול לעשות. הצלמים כמעט חנקו אותו ושר־התרבות החרים אותו מרוב קינאה

ביטחון ושיכנו את פורד רחוק מן הפרולטריון הסוער שבקאן, כשעה־נסיעה לאורך חוף־הת־כלת, במלון־ארמון הוטל די קאפ. כל הרוצה לראות את המלך — יעלה ויבוא.

אלא שהפעם ידע המלך להודהות עם בן־דורו העני בתוכנית פעולה מתוכננת היטב.

1 — גילוי־לב תהומי: „הראש המגולח הזה אינו התדמית החדשה שלי. פשוט נרדמתי בשעה שהספר שלי בסידני נגרר אחרי המיספריים שלו. לא כעסתי. אפילו נתתי לו טיפ של חמישה דולר."

2 — צניעות וענווה: „לא איכפת לי שתצלמי אותי, רק אל תבקשי ממני לעשות פוזות. אני שונא שמבקשים ממני לדגמן תנוחות לצלמים."

3 — דמיסטיפיקציה עצמית: „את שואלת

אירועים

עד אור־הבוקר

מרתון־סרטים המסתיים בארוחת־בוקר

בזמן האחרון זכה הסרט הקצר לתגובת־תת־עוררות מואצת. הנה, רק קד לו קידה סינמטק ירושלים במרתון של אחרי־הצהריים, שעלה באחוזי הצפיה שלו על כל המצופה, ופסטיבל חיפה מתכונן גם הוא לרטרוספקטיבה של הקצרים הישראלים, אחרי שכבר עשה זאת בשנה שעברה. השנה גם יהיה חידוש מרגין: אחרי טקס חלוקת הפרסים, עם כל הממונים ועם כל המכר־בדים, יוזמנו כל המתעניינים בתחום זה לצפות בסרטים קצרים לכל אורך הלילה. כשבבוקר, עם זריחת החמה, תוגש להם ארוחת־בוקר. בוקר חדש במסורת חדשה ועם טעם תרבותי בפה. יפה.

הרעיון כולו מתבשל אצל עדי סמל, מנהל האירועים של מוסיאון תל־אביב, כבר מזמן. למעשה, חוץ מהיזומה לנצל את השעות הנסבלות ביותר של הלילה הים־תיכוני, שהוא למעשה שעת היממה הנוחה ביותר לפעילות בקיץ הישראלי, יש מאחורי הדברים גם מסר: הסרט הקצר אינו סתם סרט שנגמר מוקדם, משום שחומר־הגלם אזל או שלא היה כסף להשלימו. זו צורה אמנותית מסויימת ומוגדרת לעצמה, נסיון לבטא בדרך קולנועית תמציתית סיפור או רעיון.

אך אין גם לשכוח: רוב היוצרים הישראלים, שהיו בעבר אורחים בתחרויות כאלה, עשו בינ־תיים סרטים באורך מלא. וטוב שכך. גדל דור חדש, המתרגל שפה ותבניות קולנועיות חדש־ניות, בכוונה לפרוץ סוף־סוף את החומה הסוגרת בישראל את המוסיקה והתיאטרון מזה ואת הקול־נוע מזה. כוונה טובה, לכל הדיעות.

לבר מסרטים ישראלים קצרים ישובצו במיב־חר גם כמה פנינים שכבר התפרסמו: שאריית — שקיבל פרס ראשון בטורונטו; פלאמנקו בחמש ורבע, הסרט הקצר שזכה באוסקר (84); הסרט הצרפתי לילֿמנוחה לבילי בראקו, הסרט התי־עודי שנעשה על ג'ון קאסאבטס והוקרן בפסטיבל הקולנוע הירושלמי, ומארלנה של מאכסימיל־יאן של, שיסיים את הלילה התל־אביבי.

בין הסרטים הישראלים הלא חדשים בחר עדי סמל בכמה סרטים שהפכו לקלאסיקה: סמר של יגאל פארי, רנסאנס של ליהי פקר, המכונה אוטיסט של ישי גבריאלי ומיסטר קאירו, סרט שכבר אין צורך להציגו, של בית־צבי. בין יבול השנה יוצג גם חביב הקהל במרתון שנערך בירושלים, עד כלות, סירטו של אבי המי.

אפשר להזמין לאירוע גם אותם נספחי־תרבות שרצו לעזור והציעו לעדי סמל סרטים קצרים על נושאי השקיה בארצות מתפתחות או על שבטים ההולכים ונעלמים בנופים פראיים. בקיצור, סיר־טי־סוכנות.

לא, לא רבותיי, הסרט הקצר אינו סתם תשדיר־שרות, למרות שאפשר להשתמש בו גם לצורך זה. אבל בשביל זה כבר באמת צריך מעוף.

קומזיץ סיציליאני

מרגריטה לוזאנו: היו גם גאריבלדים רעים

קאוס (גורדון, תל־אביב, איטליה): **"מי שמוכן לחוויה אמיתית בסיגנון הישן של סיפורי־השבט מסביב למדורה," אומרים האחים טאוויאני, "יתיישב ויבוא." אחרי שסיפרו על האדמה של סרדיניה, בפאדרה פאדרונה, על האדמה של טוסקאנה בהאחו – מספרים הפעם שני האחים על אדמת סיציליה חרוכת השמש, שאנשיה הטובים והעקשנים, העניים והאצילים, מהווים את המירקם האמנותי של היצירה הנפלאה הזאת.**

האחים הלכו ונטלו את סיפוריו הסיציליים של לואיג'י פיראנדלו, המגלה כלפי דלת העם אורך־רוח, חסד וחיבה, שלא כלעג שהוא שופך על הבורגנות הבינונית ביצירותיו המאוחרות יותר, והוסיפו אהבה מנה אחת אפיים. האהבה לגזע האנושי, לחולשותיו, לפרוורטיות שלו, לחסדיו ולרחמיו, למיפלצתיותו ואכזריותו. השפה הקולנועית, המורכבת מתמונות מהממות, בשילוב מוסיקה מרתקת, המציינת את הטאוויאנים כסמל מיקצועי, והדראמות הקטנות, ארבע האפיזודות (מתוך חמש במקור, באישור המחברים) – מתגבשות למיני־אופרות, כל אחת פנינה לעצמה.

בסיפור הראשון זוכרים הטאוויאנים באירוניה את איחוד איטליה, כאשר היו גם תמימים שסבלו מכך, ביניהם האשה שאחד הפושעים ששיחרר גאריבלדי מן הכלא הוליד לה בן, שאינה מסוגלת לראות את פניו, כי הוא מזכיר לה את המיפלצתיות של אביו הפושע. הסיפור השני מדגים כיצד גוברת החמלה בליבו של גבר על יצר־המין שלו. בסיפור השלישי לומד גביר קמצן כי לא הכסף יענה את הכל. בסיפור האחרון, האפילוג, מסביר פיראנדלו את חוכמת־החיים שניסתה אמו להנחיל לו – לנסות לראות את העולם בעיני הזולת.

כדאי ללכת לסרט כפי שהולכים לחגיגה.

איש המריבה

מוריס סיאלה הוא שמורת־טבע בקולנוע הצרפתי. איש הבוחר להיות זאב בודד ואף מתהדר בכך. מתחילת הקאריירה שלו דרך על יבלות מימין ומשמאל, כל מי שמופיע בסרטיו מספר אחר־כך סיפורי־זוועה על החוויה. ועם זאת, הוא אחד היוצרים המקוריים המועטים שנותרו היום בקולנוע הצרפתי. סירטו לחיי אהבותינו זכה בפרסים רבים, למרות שהוא שונה בתכלית בצורתו מסרט מיסחרי רגיל, מציג מצבים בחייה

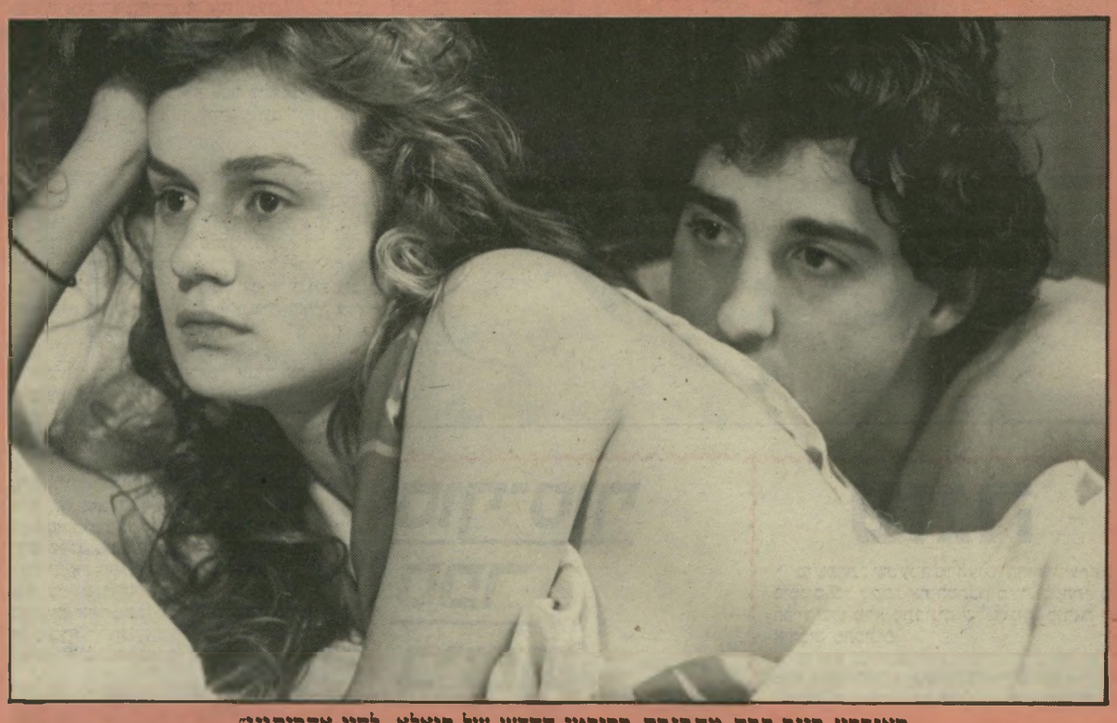

סאנדרין בונר בכבת מתבגרת בסירטו החדש של סיאלה "לחיי אהבותינו" סיפורי־זוועה על החוויה

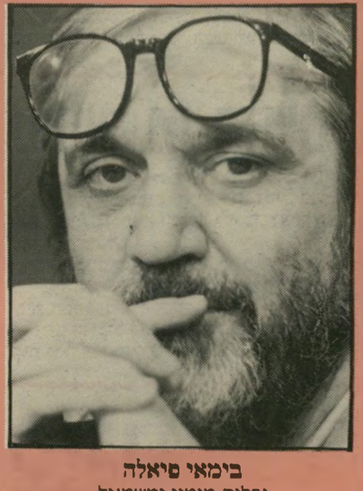

בימאי סיאלה
יבלות מימין ומשמאל

של מישפחה יותר משהוא מספר סיפור, והשחקן המפורסם ביותר בתוך הסרט, לפני שיצא לאק־רנים, היה פיאלה בעצמו. מאז הבכורה, הפכה תגליתו הצעירה, סאנדרין בונר, לאחת התיקוות של הקולנוע הצרפתי.

כמה פנינים של פיאלה על הקולנוע, בעיניו, יבהירו במקצת מי האיש.

● **על כתיבת תסריטים:** "אני שונא לכ־תוב. אני איש־קולנוע ולא סופר, ואני מקווה שלא אצטרך להיות כזה. (מאז שנאמרו הדברים הוא שינה את דעתו.) התסריטים שלי קצרים, כמה שורות מקוטעות הנרשמות במהירות על דף־נייר בשעת־התלהבות. הדבר הראשון שצריך לעשות על בימת־הצילומים הוא לשכוח את התסריט. כאשר איני נוהג כך ואני נצמד אליו, אני תמיד נכשל. אולי משום שלא למדתי אף פעם קולנוע. בראשית דרכי הייתי צייר."

● **על אסתטיקה:** "אני מעדיף להגדיר עצמי כצייר ריאליסטי. אני אוהב את איכות הצי־לומים בכמה מן הסרטים שלי, דווקא משום שהם מכוערים, כמו המציאות. כדי שסצינה קולנועית תצליח, צריך לחוש אותה בעצמות, ואז, כאשר הרגשה זו עוברת אל כל מי שנמצא על בימת־הצילומים, יש לצלם מהר — לא חשובה התאורה, הרכב הצבעים, מבנה התמונה."

● **על פוליטיקה וקולנוע:** "אני איש ימין ומסרב לעסוק בסרטיי בפוליטיקה. אם זה מתגנב פנימה, לעיתים, אני מצטער. איך אני יכול להיות איש השמאל, כאשר התנאים מאלצים אותי להיות מפיק של עצמי, וכאשר אני רואה את הצוותות שבאים לעבוד עימי — כך הם אומרים — וכל עיסוקם הוא כיצד להתחיל את העבודה מאוחר ואיך להרבות בשעות נוספות?"

● **על אמת ושקר בקולנוע:** "קולנוע אמיתי הוא זה שמצליח לגנוב כמה שניות של אמת מן החיים, ולהנציח אותן לעולמי־עד. לומי־אר עשה זאת בסרטיו הראשונים שלו, כשצילם ארוחה של תינוק או פועלים יוצאים מבית־חרושת. קולנוע כזה מצליח להערים על המוות בעצמו. הקולנוע של פליני הוא קולנוע שיקרי, כי הוא מסתתר מאחורי קישוט מלאכותי של המכוער ליפה ושל הבנלי למיוחד במינו. פליני פוחד מן המציאות, משום שאינו מעז להתייצב בפניה, מבחינה אמנותית זה חוסר־אונים המוני."

● **על הקולנוע הצרפתי:** "הוא נורף ריח של בינוניות. לפני המילחמה היה בו קסם מסויים, היו בו כמה בימאים גדולים, כמו רנואר. היתה בו התבוננות כנה בתקופה. אחרי המשבר של השנים שאחרי המילחמה באה תקופה של בינוניות הוגנת. תקופתם של אורנש, בוסט ואוטן־לארא. בעיקבותיהם הגיעה האפסיות עצמה. הגל החדש. כל אחד זעק בקולי־קולות את כישרונו הגדול, וכל אחד מהם הוכיח עד כמה הוא משועבד לכל מה שהוא הוקיע כביכול, מן הפה ולחוץ. גודאר אינו אלא כישרון מזוייף שהתמוטט, הרבה טכסי־סים, אבק־שריפה לאחז את העיניים וקולאז'ים."

וגם זה...וגם זה...וגם זה...

לפני שמרימים ידיים - קוויק פרש

דיאודורנט שווייצרי

זה נהדר זה יצהר

קנדה

מונטריאול

■ 11 מלונות
מ-**$11.25** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$128.**

וושינגטון

סיאטל

■ 5 מלונות,
מ-**$12** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$107.**

עד
20% חסכון

לטיול חסכוני
חוף אל חוף"

אתה קונה כרטיסי טיסה לאחד מ-6 היעדים המרכזיים בהם נוחתת אל על באמריקה — ניו-יורק, מונטריאול, מיאמי, בוסטון, שיקאגו ולוס-אנג'לס — ואתה בפנים!
שלם בשקלים ותקבל גם את שוברי הלינה והרכב. כך אתה חוסך המון! שוברים אלה הם אמצעי התשלום שלך במבחר עצום של כ-1,500 בתי-מלון ומוטלים בכל רחבי ארה"ב וקנדה ובחברות להשכרת הרכב.
שים לב! שילמת מראש עבור 2 מרכיבי ההוצאות המרכזיים בטיול והשארת בידיך את כל קצבת המט"ח לבלות כאוות נפשך.

"אמריקה מחוף אל חוף" של אל על.
את התכנית הזו אסור לך להשאיר על הנייר!
ואם תהיה בין 2,000 המצטרפים הראשונים — תקבל מאל על מתנה נחמדה ושימושית — אטלס דרכים של צפון אמריקה.

טיול נעים.

היעדים והמסלול המופיעים במודעה הובאו **לדוגמא.**
פרוט היעדים הנוספים מופיע בחוברת **"אמריקה מחוף אל חוף".**

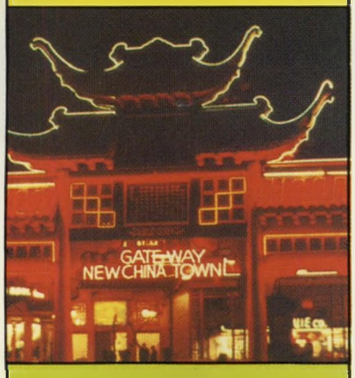

קליפורניה

סאן פרנציסקו

■ 19 מלונות,
מ-**$13.75** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$83.**

קליפורניה

לוס אנג'לס

■ 45 מלונות,
מ-**$9.75** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$83.**

הנוסע המאושר
אל על EL AL

חינם!

טקסס

יוסטון

■ 25 מלונות,
מ-**$9.75** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$101.**

אריזונה

טוסון

■ 5 מלונות,
מ-**$9.75** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$101.**

נבדה

לאס וגאס

■ 4 מלונות,
מ-**$11.25** לאדם.
■ מכונית לשבוע
מ-**$107.**

דרך צלחה!

מסצ'וסטס

בוסטון

- 19 מלונות
- מ-**$12.25** לאדם.
- מכונית לשבוע
- מ-**$129.**

אילינוי

שיקגו

- 26 מלונות,
- מ-**$10.5** לאדם.
- מכונית לשבוע
- מ-**$101.**

איכות אל על EL AL

שרות מהפכני

"אמריקה מחוץ אל חוץ"

התייר הישראלי שכבר גילה את אמריקה ומעוניין לטייל בה שוב — עם כל המשפחה ובהוצאות נכונות למצב הנוכחי — ישמח לגלות שהתכנית החדשה של אל על תוכננה בדיוק בשבילו.

"אמריקה מחוץ אל חוץ"- תכנית עם יתרונות בלי סוף

עיקר התכנית הוא הוזלה משמעותית — עד 20% — במחירי המלונות והרכב להשכרה, בארה"ב ובקנדה. כל זה יכול לקרות רק הודות להסכמים שחתמה אל על עם הרשתות הגדולות של בתי המלון "רמדה", "הולידיי-אין" ו"הווארד ג'ונסוניס" ואשר במסגרתם יהנו הישראלים מלינה במחיר החל מ-$39 לחדר! (בכל חדר ניתן לאכסן עד 4 אורחים במחיר הלינה). הסכמים דומים להוזלות במחירי השכרת רכב נקבעו בשיתוף עם 2 החברות הגדולות "בדג'ט" ו"אלמו".

הכנס לסוכן הנסיעות וצא עם כרטיס אל על ושוברי "אמריקה מחוץ אל חוץ"

כל מה שאתה צריך לעשות זה לרוץ מהר לסוכן הנסיעות, לקבל ממנו את חוברת "אמריקה מחוץ אל חוץ" ולתכנן עם משפחתך את הטיול. בחרת את המסלול!

ניו-יורק

ניו יורק

- 20 מלונות,
- כולל תכנית Hotel Check
- מ-**$18.25** לאדם.
- מכונית לשבוע
- מ-**$152.**

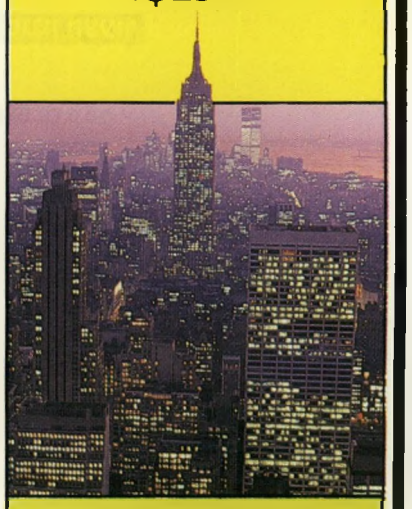

וושינגטון D.C

- 29 מלונות,
- מ-**$13** לאדם.
- מכונית לשבוע
- מ-**$129.**

הערה:
המחירים למלונות — לאדם אחד, בתנאי שיש 4 אנשים בחדר. חלק מהמחירים אינם כוללים מיסים מקומיים.

דרוש את החוב מסוכן הנסיעות

פלורידה

מיאמי

- 24 מלונות,
- מ-**$9.75** לאדם.
- מכונית לשבוע
- מ-**$64.**

לואיזיאנה

ניו אורלינס

- 16 מלונות,
- מ-**$11.5** לאדם.
- מכונית לשבוע
- מ-**$101.**

את התכשיטים המצולמים כאן ראיתי לראשונה ב**Macy's**, ניור-יורק.
"מתי ילמדו בארץ לעצב תכשיטים כאלה" אמרתי לעצמי.
אחרי שחזרתי לארץ ראיתי את צמיד היהלומים (בפינה השמאלית העליונה)
על זרועה של חברתי, שולה.
"אהה, מ"מייסיס"..." אמרתי לה בחיוך של שותפה לסוד.
"דווקא לא. מהבורסה לתכשיטים".
"מהבורסה לתכשיטים?" החלטתי שאני מוכרחה לוודא את העניין בעצמי.
וכך, לראשונה בחיי, מצאתי את עצמי באולם התצוגה של הבורסה לתכשיטים.
"כן, זה נכון". אמר לי המוכר (בחור נחמד) "התכשיטים שלנו נמכרים
ב"מייסיס", **Lord & Taylor** ובחנויות יוקרה נוספות בניו-יורק.
רק שאותם התכשיטים בדיוק עולים לך בארץ 30% פחות, כאן זה המקור..."
אולי אני סנובית, אבל כשיש לי הזדמנות לקנות תכשיטים בנוסח "מייסיס"
בלי לשלם מחיר נוסח "מייסיס" — אני לא מהססת.
מסתבר שאת העיצובים האלה ראו בניו-יורק עוד שתיים מחברותי.
כשראו אותם עלי חייכו: "אהה, "מייסיס"..."
לא העמדתי אותן על טעותן. למה לי? שיחשבו!

בדקי אם יש עוד מקום שנותן לך מבחר עיצובים, כה עשיר ומגוון, רמת גימור וביצוע מעולה, אמינות של שנים, חותמת מכון התקנים על כל תכשיט, תעודת אחריות לתמיד, ותעודת הערכה לביטוח.
את המחירים ההוגנים המעניקים לך תמורה אמיתית לכספך, את רואה בעצמך.
ולבסוף עוד יתרון בלעדי שיקל עליך בקניה:

7 תשלומים שווים ללא ריבית (צמודי דולר).

הערה:
כל התכשיטים במודעה זו עשויים זהב 18K. הענק - 14K, משובצים ביהלומים נקיים.

תכשיטים קונים במקום מהימן

הבורסה לתכשיטים

ישראכרט VISA ויזה דיינרס קלאב

פתוח בימי השבוע: 9.00-20.00 ובמוצאי שבת 19.30 - 23.00

סניף תל-אביב:	דיזנגוף 98 (ליד הככר)	טל: 03-246194	סניף חולון:	סוקולוב 54, (פינת קוגל)	טל: 03-853545
סניף ירושלים:	בן-יהודה 8 (במדרחוב)	טל: 02-249501	סניף רעננה:	רחוב אחוזה 104	טל: 052-25455
סניף חיפה:	רחוב הנביאים 16	טל: 04-664111	סניף אילת:	מרכז מסחרי שלום, ד.הערבה	טל: 059-76822
סניף הצפון:	דרך עכו 14, קריית ביאליק	טל: 04-727523	באר-שבע:	מלון נאות מדבר, דרך אילת	פתוח במוצ"ש

חדש
קוקה-קולה דיאט!

זה הזמן
לקוקה-קולה דיאט
משקה חדש
עם קלוריה אחת בלבד.
לאנשים שאוהבים
לחיות טוב,
להיראות יפה
ולהרגיש נפלא -
יש משקה תוסס
עם הטעם האמיתי
של קוקה-קולה:
קוקה-קולה דיאט.
אם החלטת שזה הזמן
למשקה טעים,
מרווה וקל -
קוקה-קולה דיאט,
בדיוק בשבילך.

שתו קוקה-קולה דיאט

זה הזמן... קוקה-קולה דיאט!

מיוצר בישראל ע"י החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ. יצרן מוסמך של קוקה-קולה.

חדש

בואו להתפעל מקרר האפשרויות הבלתי מוגבלות

אמקור XL

שרות
אמפא
שרות ללא תחרות

להשיג בכל חנויות אמפא אצל סוחרים מורשים רשת שקם, מת"מ.

אמקור

(המבקר) ויצר טעם בבין (העקבים)

שידור

צל"ג

ריק מתוכן

● **לטלוויזיה הישראלית**, שבעמל וכ־כישרון ראויים־לציון הצליחו מוסדותיה ומנהליה לרוקן את לוח־המישדרים של ליל־שבת מכל תוכן. במעשה־מרכבה מתוחכם הועבר יומן ה־שבוע ליום החמישי בערב, ובמקומו נאלץ עם־ישראל להסתפק במהדורת־חדשות פחות מן הרגילה, שאינה כוללת כימעט כתבות מן השטח.

את התוכנית המקורית סיבה למסיבה יע־בירו בעתיד למוצאי־השבת, כדי שגם הציבור הדתי יוכל לחזות בהפקה היוקרתית, ולהעביר חוויות ביום הראשון בבוקר ביחד עם כל בית־ישראל.

ביום השישי השבוע היה תפריט־השידורים עלוב ביותר, כשלמילוי החור שבין מהדורת־החדשות והסרט האידיוטי, הביא מי שהביא אל המירקע תוכנית־קירקס, כשאפילו בתוכניות־הילדים נגמלו כבר משידור תוכניות כאלה.

התוכנית על הקירקס התחרתה על כתר ה־תוכנית הגרועה עם הסרט השביל האפור. שגם כשהוא נעשה בהוליווד לפני 30 שנה (זו לא הגזמה, הסרט משנת 1955). איש לא חשב שהוא פאר היצירה הקולנועית.

לא ברור מהי המגמה שאליה חותרים מנהלי־הטלוויזיה. הממונים על קביעת לוח־המישדרים לערוץ־טלוויזיה יחידי, לגבי לילי־שבת, שבו יושב כל עם־ישראל מול המירקע (חוץ מן ה־דתיים) ומחכה שיאורו עיניו, והוא רואה חושך.

אולי מגמת היו"ר הדתי של רשות־השידור היא לגרש את היהודים מבתיהם, כדי שייסעו במכונית להצגת־הקולנוע של חצות או למישחק־הקלפים השכונתי.

מאחורי המירקע

לא להיות עורך זקן ומרודרך

מיכה לימור, עורך יומן השבוע, נוסע לגרמניה. להגיד על מישהו בטלוויזיה שהוא נוסע לגרמניה, זה כמו לזרוק פצצה. אחרי הפרשה הסבוכה שהתגלתה עם נסיעתו של **מיכאל קרפין**, עורך מבט לגרמניה. לימור נוסע כאורח של הטלוויזיה הבווארית במינכן, המפיקה מישדר הנקרא בגרמנית "ולט־שפיגל" ("ראי־העולם"), תוכנית המקבילה ליומן אירועים. הדברים ש־אינם דומים קשורים. כמובן. בתקציבים, במיספר

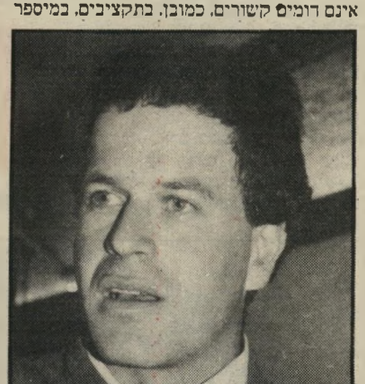

אברהם בורג
"אתה שחצן"

הכתבים, ביעילות ובמצלמות האלקטרוניות (שיש לגרמנים, כמובן).

לכמה זמן אתה נוסע?

"אני לא יודע."

מה זאת אומרת? יש לך כרטיס לכיוון אחד?

"תראי, אם יציעו לי עבודה שם, אני אשקול את ההצעה בחיוב. אבל ברצינות. אני נוסע ל־חודשיים."

אומרים שאתה שוקל לעזוב את עריכת יומן השבוע.

"האמת היא שבמלאת שלוש שנים לכהונתי ביומן..."

ובמלאת שלוש שנים למילחמת־הלבנון...

"את יודעת שהיומן הראשון שערכתי שודר בדיוק כשפרצה המילחמה. אני זוכר את יום השישי הזה. היו עיצומים בטלוויזיה, ואז נודע לנו על הפצצת חיל־האוויר בכיירות והעיצומים הופ־סקו בגלל פעולת צה"ל. ביום הראשון נכנסו כוחותינו ללבנון. אז. כמו שהתחלתי לומר, אחרי שלוש שנים היו לי הירהורים בעניין. חשבתי שבעצם כל אחד מקודמי בתפקיד שירת קדנציה של שלוש שנים. גם **יעקב אחימאיר** ו**יורם רונן**. כשדיברתי עם הממונים עליי על פרישתי, התחילה מילחמת היומן, וכשיש מילחמה אי־אפשר לסגת. הסרתי את המחשבה, עד שהיומן חזר להיות משודר. כשהזמינו אותי לגרמניה, התחלתי להרהר שוב. הממונים פנו אליי ואמרו: תחזור ונדבר."

אומרים שאינך מרוצה מאיכותו של "היומן" בצורתו החדשה. מאז שעבר ליום החמישי בערב.

"יש יומנים שאני מרוצה מהם, ויש שאיני מרוצה. בסך־הכל יש גם בעיות עם כוח־אדם ועם ציוד. בכל מיקרה החופשה אינה קשורה לזה, וגם לא הירהורי־הפרישה. אחרי שלוש שנים אדם ממצה את עצמו, וצריך לחזור לשטח ולעשות כתבות, אחרת הוא הופך להיות עורך זקן ו־מדולדל."

דורי גילבוע יחליף את לימור לתקופת היעדרותו, החל בתחילת חודש יולי.

מאחורי המיקרופון

סוב־יודיצה או לא

אחד הקטעים שלא שודרו בתוכנית ההומור והסאטירה של גל"ץ יתוש בראש. היה שיר של **חיים חפר**. הוא כתב לכבוד התוכנית שיר בן ארבעה בתים, הנקרא הוא היה בחור סבבה. הנוגע לחברי אירגון הטרור היהודי:

"הוא היה בחור סבבה / שש דקות גר מכפר־סבא / עם־ישראל־חי בער בעצמותיו. / הוא היה המי־זמי / גם דתי, גם לאומי / וגם את החוק לקח הוא לידיו...

"לכאורה האיש רוצה / אך אצלנו ישתכח / ומשיח יקראו לו ידידיו. / ורק אלוהים מעל / ידמע על הנבל / שרק את החוק לקח הוא בידיו."

בתיה שושני, מפיקה ועורכת יתוש בראש. השמיעה לרון **בן־ישי**, מפקד גל"ץ. חלק מן התוכנית לפני עריכתה הסופית ושידורה. בן־ישי חשב ששירו של חיים חפר פוגע בכללי סוב־יודיצה, והציע שלא לכלול אותו בשידור. הוא אף טילפן לח"כ שולמית אלוני, שהיא גם עורכת־דין, והתייעץ איתה. אלוני הודתה בחצי־פה שהעניין הוא סוב־יודיצה, אך אמרה שבעניין זה הדברים אינם חד־משמעיים.

השיר לא הוכנס לשידור. ביום הרביעי בבוקר הוא פורסם במלואו במוסף דבר אחר של היומן דבר. כשמסר חפר את השיר לדבר. לא ידע שהוא לא ישודר בגלי־צה"ל.

שוב נפתחות המגירות

התוכנית מגירות הלב. בעריכתה ובהגשתה של **עדנה עברון**, חוזרת אל המיקרופון בגלי־צה"ל. המרואיין הראשון, בתוכנית שתשודר ביום השישי הקרוב ב־7 בערב, הוא אברהם ("אברום") בורג, בנו של השר יוסף בורג.

עברון שאלה אותו, בין השאר, איך זה לחיות תחת צילו של איש ענק כאביו. בורג הצעיר סיפר שהיה ילד בודד ואמר: "כשהייתי בכיתה ב' בא אליי ילד אחד, סתם ככה, והטיח בפרצופי: 'אני לא אהיה חבר שלך! אתה שחצן! אתה בן של שר!' אפרופו, אבא שלו היום מזכיר־הכנסת."

הוא המשיך וסיפר שחברים לא באו לבקר אותו בבית, "כנראה לא אוהבים לבוא אל השרה הביתה."

כששאלה אותו עברון אם אינו חושש ש־עכשיו, כשהוא יועץ ראש־הממשלה לענייני תפוצות, הפך חלק מן השררה, ענה שהוא חושש מאוד. הוא אמר שיש הרבה מיכתבים ושיחות טלפון שהוא מקבל כחלק מתפקידו, ולצערו על הרבה מהם הוא נאלץ, מכל מיני סיבות, לענות בצורה סתמית ופורמלית. "בשביל אלה (שלהם הוא עונה כך) אני בוודאי מצטייר כמתנשא ויהיר, ואולי הדוגמה המגוחכת שעולה בדמיון היא זו של הסידרה הטלוויזיונית יס מיניסטר (כז, אדוני השר), שכל מה שמופיע שם הוא אמת לאמיתה. אתה נכנס למיסדרון מסויים, מתלבש בבגדים של המיסדרון הזה, צוחק על הבדיחות של המיסדרון. הגיחוכים שלך, והידע שלך, הם אחרים לגמרי ממה שהציבור יודע."

הוא סיפר על שירותו הצבאי, ואמר שהיה חייל מצטיין בצורה מופרזת. מכיוון שזה היה המיבחן האובייקטיבי הראשון שלו: "אף אחד לא יכול להגיד לך שאתה רץ הכי מהר בפלוגה מפני שאתה בנו של..."

בתוככי הרשות

"דאגה או יאוש"

כתבים ואנשי־הנהלה בכירים ברשות־השידור התאספו ביום החמישי במרכז־ההדרכה של ה־רשות בירושלים, להרצאה שנתן **יצחק זמיר**, היועץ המישפטי לממשלה, על בעיות מישפטיות הכרוכות באמצעי־התיקשורת.

הוא סיפר שהוא מקבל מיספר עצום של תלונות על אמצעי־התיקשורת ורשות־השידור. יום־יום מבקשים ממנו לתבוע את העיתונות הכתובה והאלקטרונית לדין. חוק־העיתונות הוא חוק מנדטורי מ־1929, ולפי אחד הסעיפים בו רשאי שר־הפנים להורות על סגירת עיתון, אם לדעתו הוא מעורר דאגה או יאוש בציבור. החוק אינו מופעל, למרבה המזל.

בסיום ההרצאה שאלו הנוכחים שאלות, כל־ליות וגם ספציפיות לרשות־השידור.

רפיק חלבי שאל על נסיעתו של העיתונאי אמנון קפליוק לירדן, ועל החלטתו של זמיר להעמידו לדין, בעוד שפוליטיקאים נפגשים עם אישים ירדניים ואנשי אש"ף. זמיר ענה שאין איסור להיפגש עם אנשי אש"ף. החוק אוסר נסיעה למדינות ערביות ללא אישור. צפון־אפרי־קה אינה נכללת בקטגוריה זו.

חלבי גם שאל איך יתכן שחברי הוועד־המנהל של רשות־השידור עושים שדולה אצל הפולי־טיקאים, ואם מותר להם להיפגש עם שרים.

זמיר ענה שאינו מוכן להשיב על השאלה, אך אין איסור על כל אזרח בישראל להיפגש עם שרים.

אדמונד סחייק, מנהל הרדיו בערבית, אמר שהוועד־המנהל מונע מהמנכ"ל לנהל. "פנינו אליך בנושא, ואתה לא התייחסת."

זמיר השיב שהעניין בבדיקה, ואין הוא יכול להגיב.

צל"ש בודד בחוכניות

כתב אורן
ללא עזרה

איש אינו יודע היכן נקבר אלי כהן, ואם יש עדיין שרידי־גופה. יש הטוענים שהגופה נשרפה, ושהאפר פוזר. הראייה לכך היא שגופתו של אלי כהן לא שימשה כקלף־מיקוח במשא־ומתן ש־נערך לחילופי־שבויים במשך כל השנים.

אחרי שידור הכתבה יצא יעקב כרוז, או איש בכיר במוסד, שאף התראיין ארוכות לכתבה, נגד אורן וטען שהכתבה לא היתה מאוזנת, ושהמוסד הותקף ללא פרופורציה. מסתבר שכרוז תקף גם הוא את המודיעין, שגייס את אלי כהן ואת מפקֵ־דיו. קטעים אלה לא הוכנסו לשידור משיקולי עריכה.

אורן הצליח בפעם הראשונה לערער את החזות סביב המנגנונים העלומים, ובפעם ה־ראשונה העלה ספק מבוסס אם לכידתו של אלי כהן היתה הכרחית. הוא האיר את הצד החשוך בכל הפרשה, הקשור למפקדיו של אלי, ששלחו אותו לדמשק ורצו ממנו תוצרת. "הוא הפך להיות סופר־מרקט." אמר מישהו על אלי כהן. "ביקשו ממנו דברים בכל הנושאים: למצוא פושע נאצי, לברר גורלו של חייל שנעלם, לבדוק מה עלה בגורלו של וחל"ם שהתפוצץ. ואילו מטרת הש־ליחות שלו היתה להיות סוכן רדום בדמשק להפ־עלה בשעת־חירום."

● **לאיתן אורן**, כתב הטלוויזיה, על כתבה יוצאת־מן־הכלל: "בודד בדמשק". אורן הצליח, אחרי 20 שנה לתלייתו של אלי כהן, לשפוך אור על אחד המיתוסים הגדולים של מדינת־ישראל. זו הפעם הראשונה שמישהו העז לתקוף בצורה גלויה כל־כך את מנגנוני המוסד, שהפעילו את אלי כהן, ולגלות בקיעים בתעלומה שהיתה לאגדה.

לפני חמש שנים, כשמלאו 15 שנה לתלייתו של אלי כהן, התחיל אורן לצלם כתבה עליו ליומן השבוע. הוא התחיל לערוך את התחקיר, ואף לצלם חלק מן הכתבה. אז גם נפגש ויצר קשרים עם מישפחתו של אלי כהן. בגלל סיבות טכניות הקשורות בטלוויזיה, לא סיים אורן את צילום הכתבה, והיא לא שודרה.

הפעם המשיך את משימתו. הוא ערך תחקיר מוקדם, שארך חודשיים ימים. במהלכם הגיש חמש בקשות למוסדות־הביטחון לעזרה, לחומר, לראיונות. כל הבקשות נדחו. את כל החומר אסף בעצמו. גם את התמונות שנראו בכתבה, של המקומות שבהם גר ובילה אלי כהן בדרום־אמריקה, השיג אורן בעצמו. הוא שלח קרובי־מישפחה שלו לכתובות מדויקות, שאליהן היה קשור אלי כהן, וביקש שיצלמו עבורו את ה־תמונות.

אחר־כך עבר מסע מורט־עצבים עד שהגיע לידיו הסרט המקורי, ובו צילום־טלוויזיה נדיר

אלי ונדיה כהן ביום־חתונתם
רדום לשעת־חירום

של אלי כהן התלוי בכיכר בדמשק, ועל גופו שלט. "ידעתי שהיתה שם טלוויזיה," סיפר אורן, "התקשרתי עם חברת ויז־ניז. שצילמה בדמשק. בתחילה הם הכחישו שיש סרט כזה. לקח שבועות עד שקיבלנו במערכת מעטפה חומה קטנה. הנחנו את הסרט על שולחן־העריכה וקיבלנו שוק. זה קטע נדיר של 41 שניות שלא שודר מעולם. 41 שניות, כמו שניה על כל שנת חיים של אלי כהן!"

שאר התצלומים נלקחו מארכיונים בנבירות של ימים ושבועות. חלק מן הצילומים היו שיח־זורים, כמו בית־הסוהר. הצילומים נעשו בכלא־שכם, שהוא כלא ישן ומתאים לתיאורים של בית־הסוהר בדמשק.

היד המתקתקת את סימני־המורס היא ידו של **מיכאל** ("מיקי") **גורדוס** (המכונה "קשבנו"), והוא גם הקליט עבור אורן את אות־התחנה ה־סורית.

הקטע שבו משוחזרים החיפושים האלחוטיים אחרי שידוריו של אלי כהן מדמשק צולם בעזרת ניידת־שידור של גלי־צה"ל, וקריינים מן הט־לוויזיה הערבית עזרו להכניס לאווירה הסורית.

חלק גדול מן החומר שאסף איתן אורן נפסל לשידור על־ידי הצנזורה. קטע אחד שניצל, במיקרה. היה קשור במורים, אחיו של אלי כהן, שעבד גם הוא במוסד באותה המחלקה שבה עבד אחיו, ולעיתים קרובות היה מפענח את מיברקיו מדמשק. הצנזורה לא רצתה לאשר לשידור את סיפורו של מוריס, עד שסיפר אברהם, האח הקטן, שהפרטים הופיעו כבר לפני חמש שנים בתוכנית שרתי לך. ארצי עם **דן אלמגור**, ושודרו אז. מוריס סיפר שם שעבד במוסד. אורן ניגש מייד לארכיון־הטלוויזיה, ואחרי חיפושים רבים גילה את הקטע הרלוונטי, הזעיק את אנשי־הצנזורה לצפות בו, ורק אז אישרו אלה את הופעתו של האח מוריס על המסך.

מוריס סיפר (בקטע שלא שודר) איך קיבל יום אחד מיברק מדמשק, שבו אלי מודיע למפקדיו שקיבל מכשיר־טלפון. מוריס חרט בזיכרונו את מיספר הטלפון. כשהגיע אלי כהן לחופשה לארץ, נודע לו שמוריס קיבל אף הוא מכשיר־טלפון, והוא ביקש לרשום את מיספרו. מוריס, כמו כדי לבחון את אחיו, התחיל לומר לו את המיספר בדמשק שזכר. אלי כהן החוויר, כך מספר אחיו, אך המשיך לרשום. כשסיים רץ לטלפון ונזף במפקדיו. אלי כהן לא ידע שאחיו עובר גם הוא במוסד.

ההרשעה תלויה בשרשרת-הזהב

כך נמצאה סימי פרץ הקשישה: מתה, מתחת למיזרונים שערמו עליה, כשידיה קשורות ופיה סתום

השודדים חסרי־המזל לא ידעו כי הגורל היתל בהם. הכסף, בגללו פרצו לבית, נמצא בדיוק באותם מזרנים שערמו על הישישה. הכסף נשאר שם עד שבני־המישפחה, שחזרו הביתה, מצאו את סימי מתה מתחת לערימת־המזרנים מלאי־הכסף.

נתיחת־הגופה הראתה כי הישישה, שכנראה נאבקה בתוקפיה, נחנקה עקב סתימת פיה בסרט הדביק וכיסויה במזרנים.

המישטרה גבתה עדויות מבני־המישפחה, ערכה רשימה של התכ־שיטים שנגנבו מעל גופה של המנוחה והחלה בחקירה. אולם עברו ארבע שנים והחשודים לא נתגלו.

בשנת 1984 פנה עבריין, שישב בכלא, למישטרה, וביקש לעשות עיס־קה. הוא הבטיח לפענח פרשת־רצח תמורת סגירת כמה תיקים נגדו. המישטרה חקרה את העבריין, מאיר שייאר, והוא סיפר, כי בעת שישב בכ־לא פגש עצור בשם יחזקאל שמאי. השניים פתחו את לבם אחד בפני רעהו ואז גילה לו שמאי כי בשנת 1980 היה שותף לרצח סימי פרץ ביפו וגנב את תכשיטיה. שמאי סיפר לשייאר, כי שותפו לפשע היה עבריין מתל־כביר, ששמו דויד עמר.

המישטרה והפרקליטות בדקו את האינפורמציה שמסר שייאר. הקליטו את שיחתו עם שמאי והחליטו לעשות איתו את העיסקה.

מאותו רגע היה עמר חשוד ברצח הישישה. הוא נעצר עד תום ההליכים והמישטרה עשתה לו תרגיל מחוכם. השוטרים התירו לעמר לטלפן לאשתו מבית־המעצר, אך הם שמו ציתות לקו. בשיחה אמר הנאשם לאשתו, רבקה, שתלך לאדם בשם משה פרנקו והוא יעזור לה להשיג כסף כדי לשכור עורך־דין. עמר הכחיש בפני המישטרה כל קשר לפשע וטען, כי הוא חף מפ־

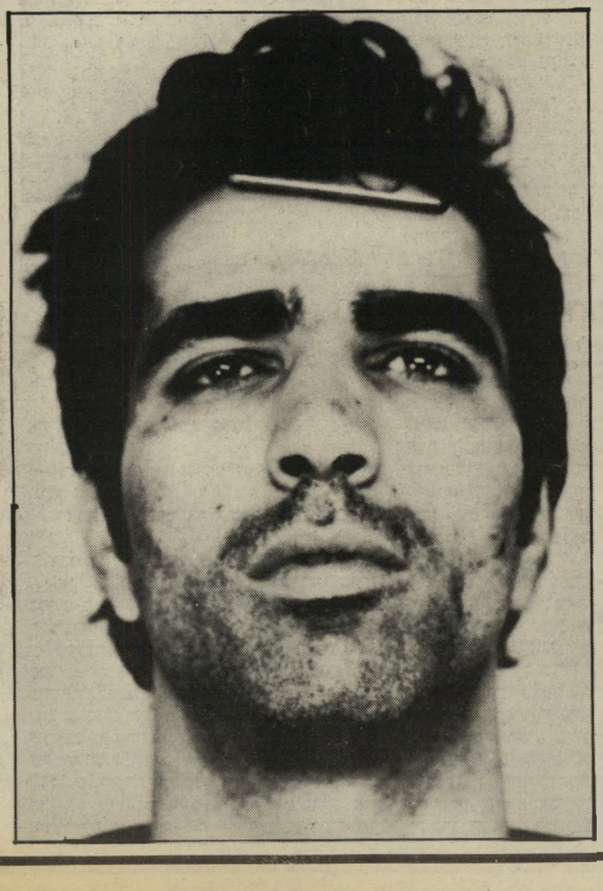

ב**אוקטובר 1980** עסקה סימי פרץ, בת הששים, בניקוי ביתה בתל־כביר. כאשר הפתיעו אותה שו־דדים. הם גברו על האשה כבדת־הגוף, סתמו את פיה בפיסת סרט מבודד בצבע ירוק, השכיבו אותה על ריצפת־המיטבח וערמו עליה ערימה גדולה של מזרנים.

לשודדים היה, כנראה, מידע מוקדם כי בביתה של פרץ נמצא כסף מזומן

למי היתה שייכת שרשרת הזהב — לסימי פרץ שנרצחה (מימין עם נכדה) או לאשתו של דויד עמר (משמאל) הנאשם ברציחתה?

ותכשיטים. הם הסירו קודם כל את תכשיטי־הזהב הרבים שענדה הישישה על גופה, ואחר־כך פנו וחיטטו בכל מקום בבית. הם חיפשו בארונות ובמ־גירות ואף חתכו בסכין תיקים ואר־נקים שמצאו תלויים על הקיר, אך לא מצאו כסף. הם עזבו את הבית והשאירו את האשה תחת ערימת־המזרנים.

שע. אליבי לא יכול היה, כמובן, לספק אחרי ארבע שנים.

המישטרה מיהרה לערוך חיפוש בביתו של פרנקו ומצאה שם תכשיטי־זהב שונים. התכשיטים נאספו והובאו לזיהוי בפני בני־מישפחתה של סימי פרץ. חלק גדול מהתכשיטים לא זוהה על־ידי בני־המישפחה, רק שרשרת־זהב עשויה חוליות־חוליות ותליון בצורת פרסה משובץ אבני־חן כחולות, זוהו על־ידי בעלה של הנרצחת ועל־ידי בתה.

פרנקו נחקר על־ידי המישטרה והודה, כי עמר מכר לו את שרשרת־הזהב הזו. התובעת פנינה דבורין השתמשה בשרשרת־הזהב כראיה מרכזית בתיק הרצח. ראיה המוכיחה את הקשר בין הנאשם לרצח הישישה.

לשמוע את רטט הקול

כ אשר הגיע מועד המישפט, התברר כי לתביעה נולד קושי גדול, שכמעט ואין דרך להתגבר עליו. העד העיקרי בתיק, יחזקאל שמאי, שהודה בביצוע הפשע יחד עם עמר, התאבד בתליה בבית־המעצר.

בידי התביעה היו אמנם עדותו המוקלטת של העד שהתאבד ואפילו סרט וידיאו, בו נראה האיש חוזר על עדותו, אולם דיני־הראיות מנעו מהתביעת לעשות שימוש בעדות חשובה זו.

מיד, ברגע שניסתה התובעת להעלות חלקיק מעדותו של המתאבד בבית־המישפט, קפץ הסניגור, עורך־הדין מנחם רובינשטיין, וטען בפני השופטים שאין בידה לעשות כן. על־פי החוק קבילה עדות רק אם ניתנה בפני בית־המישפט. המטרה היא שהשופטים יוכלו להתרשם מהעד, לראות את הבעות־פניו ולשמוע את רטט־קולו. על העד גם לעמוד לחקירה נגדית בידי עורך־דין של הצד שכנגד ורק אז תהיה העדות קבילה ותוכל לשמש ראיה בתיק.

נסיון של מאות שנים גיבש את ההלכה המישפטית כי עד שאיננו עומד בפני בית־המישפט ואיננו נחקר חקירה נגדית על עדותו, כאילו לא העיד. הדבר מקשה אמנם על התביעה, שאיננה יכולה להשתמש בעדות חשובה, אם ניתנה במישטרה או במקום אחר והעד אינו בא לבית־המישפט. רק במקרים חריגים קבילה עדות חיצונית כזו, ומקרים אלה מועטים מאוד. אחד המקרים הוא כאשר העדות היא עדותו של שכיב־מרע. החוק מניח, כי אדם השוכב על ערש־דווי, ויודע כי מותו קרוב, לא ישקר כדי להפליל אדם אחר או להתנקם בו. ולכן כאשר גוסס מוסר עדות בידעו כי הוא עומד למות בכל רגע, תהיה עדות זו קבילה למרות שניתנה מחוץ לבית־המישפט. אלא שעדותו של שמאי לא היתה עדות שכיב־מרע. כאשר מסר שמאי את עדותו היה עדיין בריא מאוד ולא ידע כי מותו קרוב. לכן לא חל על עדות זו החריג המיוחד של החוק.

התובעת, עורכת־הדין דבוריו, שיש מנקמתו של עמר ובני־משפחתו. לוא היתה התביעה מוכיחה זאת, היתה עדותו של שמאי הופכת קבילה ונית־נת להגשה בפני בית־המישפט.

אולם עורך־הדין רובינשטיין טען ארוכות כדי לסתור את טיעונה של התביעה. הוא אמר לבית־המישפט כי מניעיו של העד להתאבדות נותרו עלומים. „זה סביר באותה מידה שהתאבד בגלל אהבה נכזבת או חשש ממחלה, ולא בגלל פחד מהנאשם," טען הסניגור ודרש לפסול את העדות.

היא פרקליטה מנוסה, ניסתה להכניס את עדותו החיונית של שמאי דרך חריג אחר בחוק, חריג שנתקבל על־ידי הכנסת רק לפני שנים מעטות והוא שנוי עד היום במחלוקת. החריג הזה, הידוע למישפטנים כסעיף 10 א', אומר כי ניתן לקבל עדותו של אדם שנמסרה מחוץ לבית־המישפט, אם נעלם לאחר מכן, או מת, בעקבות השפעה פסולה של הנאשם או שליחיו.

התובעת ניסתה לשכנע את בית־המישפט כי שמאי התאבד מכיוון שחשש שהיתה תמיד על צווארה של המנוחה, למרות ששכחו לדווח על שרשרת זו ברשימת התכשיטים שמסרו למישטרה מיד לאחר הרצח. הם לא ידעו לומר מה היה אורכה של השרשרת, מכיוון שהאשה נהגה לענוד אותה מתחת לבגדיה, אולם הם היו נחושים בדעתם שאת השרשרת הזו, כמו את רוב תכשיטי־הזהב שלה, הביאה איתה האם עוד ממארוקו.

כאשר הגיע מועד פרשת־ההגנה, הפתיע הסניגור את בית־המישפט. הוא ביקש להגיש כראיה שרשרת־זהב נוספת. גם שרשרת זו עשויה חוליות־חוליות ונראית זהה בכל לשרשרת שהציגה התביעה. „אין כל מחלוקת שהשרשרת היא של הנאשם. לאשתו היתה שרשרת־זהב כזו מזה שנים רבות. כאשר נזקק עמר לכסף, הוא חתך את השרשרת הארוכה לשניים ומכר את חציה לפרנקו, שם נמצא החצי על־ידי המישטרה," טען הסניגור.

היה ברור. כי אפילו זהים שני חלקי השרשרת, עדיין יהיה על הנאשם להוכיח מאיזה תאריך השרשרת בידיו. מכיוון שאם היא הגיעה לרשותו רק לאחר רצח הישישה לא תוכל עובדת השופטים ברקו את העניין והחליטו, כי אינם מקבלים את עדותו של שמאי ולכן לא תוכל התביעה גם להביא כל עדות אחרת המתייחסת אליה. כאשר עלה על דוכן־העדים מאיר שייאר, שעשה את העיסקה עם הפרקליטות ורצה להעיד ששמאי התוודה בפניו על הרצח, לא ניתן היה לחקור אותו אפילו מילה אחת על סיפורו של שמאי. שאיננו קביל בבית־המישפט.

לראות את השרשרת

ב כך נשמט הנדבך העיקרי מראיות התביעה, ותכשיטי־הזהב שנמצאו אצל פרנקו, ואשר נמכרו לו על־ידי עמר, קיבלו חשיבות ראשונה במעלה.

בני מישפחת הנרצחת טענו כי שרשרת־הזהב העשויה חוליות־חוליות, הזהות לעזור לו במאומה. אבל הסניגור היה מוכן גם לכך.

בישיבה האחרונה הביא לבית־המישפט שתי קלטות־וידיאו. הן הוקלטו על־ידי בני מישפחת עמר בנסיבות חגיגיות לפני שנים אחדות, לפני רצח סימי פרץ. באחת הונצחה חגיגת בר־מיצווה ובשני הונצחה חתונה. מתוך קלטות אלה צילם הסניגור שתי תמונות. בתמונות נראים בני־המישפחה החוגגים ואיתם גם רבקה עמר, אשתו של הנאשם. כאשר הוגדלו התמונות בידי צלם מומחה נראה בבירור, כי רבקה עמר עונדת על צווארה שרשרת־זהב העשויה חוליות־חוליות, ואורכה של השרשרת מתאים לשתי השרשרות שהוגשו לבית־המישפט, האחת על־ידי התביעה והשניה על־ידי הסניגוריה.

„מאחר שרואים בבירור, כי שרשרת־הזהב הארוכה, עוד לפני שנחתכה לשתיים, היתה ברשות משפחת עמר עוד כשנתיים לפני רצח הישישה, יש בכך לפחות כדי להטיל ספק סביר בחשיבותה של הראיה שהוגשה על־ידי התביעה," סיכם הסניגור.

המישפט הסתיים, וכעת יושבים השופטים יעקב מלץ, יוסף גולדברג ושרה סירוטה על המדוכה, כדי להחליט אם הוגשו להם ראיות מספיקות כדי להרשיע את עמר ברצח המתועב של הישישה, או שמא נותר ספק סביר בראיות התביעה.

אילנה אלון

השרשרת על צווארה רבקה, אשת הנאשם (למטה, בקטעים מוגדלים מתצלומי שמחות)

האם זו השרשרת?

על צווארה של רבקה עמר (קיצונית מימין) נראית שרשרת הזהב השנויה במחלוקת. לדברי התביעה נגנבה השרשרת מהישישה שנרצחה.

הוכחה מישפטית דויד עמר ואשתו כשעל צווארה השרשרת. התמונה צולמה בבר־מיצווה של בני־משפחת עמר לפני רצח הישישה. הקלטת עליה צולמה הוגשה לבית־המישפט.

הגדולה בחנויות אבי מודל נפתחה בתל־אביב

ברח' קלישר 21 נפתחה חנות המפעל החדשה של אבי מודל. שתי קומות מפוארות של בית אופנה משוכלל ומודרני.

צריך הרבה אומץ כדי לפתוח בימים אלה, חנות כזאת וכבר נתבשרנו על פתיחתן הקרובה של השמינית והתשיעית ברשת — ברמת־גן וברעננה

מאת: **ש. אביבית**

הזמינו אותי לפתיחה של בית אבי מודל החדש — ובאתי. אני מתביישת להודות, אבל אני מאד אוהבת פרמיירות. אולי זהו ריחו של הצבע הטרי, אולי הבגדים החדשים, או שמא זהו קיסמם של האנשים והנשים היפות של הקיץ — אני, **פרמיירות לא מפסידה. נקודה!**

במקום שבו עמד לפני כן מבנה מתקופת תל־אביב הקטנה, עיצב האדריכל הצעיר בית אופנה חדיש ומודרני, תוך שילוב של טוב טעם ופשטות. כשהתוצאה שובת עין. זהו, לטעמי, בית האופנה היפה באיזור

ברגעים חגיגיים אלה אני תמיד מסוקרנת לדעת, מה יש לבעל הבית להגיד. היה לי קשה לתפוס את **אבי שהם** המנכ"ל, אבל אחרי כמה „טיולים" מקומה אחת לשניה הצלחתי להושיב אותו לדיאלוג קצר.

אני: (מחייכת) אבי שהם. ראשית מגיע לך מזל טוב.

אבי: (מחייך בחזרה) תודה רבה.

אני: אבי, תמכור לי בשלושה משפטים את חנות המפעל החדשה שלכם.

אבי: חנות המפעל החדשה היא גם חנות הדגל של הרשת כולה. שתי קומות של בית האופנה. הראשונה, לקהל הרחב, השניה, מחלקה סיטונאית. האשה שבאה לקנות — תקנה, וזו שבאה לבלות, להסתכל וליהנות —

אני: מיהן הנשים הלובשות אבי מודל?

אבי: זה מתחיל בגיל 18 ואפילו

אבי מודל – חנות המפעל קלישר 21

לפני כן. הצעירות האלה קונות בעיקר את המכנסיים שלנו. זה ממשיך עם נשים צעירות בגילאי 20–30 וגם נשים יותר מבוגרות, האוהבות להתלבש וחשוב להן להראות במיטבן כל הזמן. בקיצור, נשים מגיל 18 עד גיל 40 מסתדרות יופי עם האופנה שלנו.

אני: (מנסה להקשות) איך זה יכול להיות שאשה בת ארבעים תתלבש כמו פרגית בת 17?

אבי: את זה את אמרת. זה לא מה שאני אמרתי! אבל במפעל המייצר למעלה מ־60.000!!! פריטי לבוש בעונה, ביותר מ־150 דגמים שונים, האמיני לי שגם פרגית בת שמונה עשרה וגם ליידי בת ארבעים יכולות להסתדר יופי. את מכירה הרבה מפעלים בארץ עם כושר ייצור כזה?

אני: (עדיין ממשיכה להקשות) אם הייצור של אבי מודל כל־כך גדול, האם אין זה הופך אתכם לאופנה עממית?

אבי: (בשלווה אמיתית) תראי, אם אופנה עממית היא זו שהעם לובש אותה, אזי אני מסכים שתכני אותי אופנה עממית. אבי מודל מייצר אופנה שנשות ישראל. לא כולן, אבל רבות מהן, אוהבות ללבוש. אף אחד לא יעז לקרא ל„מייר קארדין" או „קלוין קליין" יצרני אופנה עממית והם מוכרים מאות אלפי פריטי לבוש, נכון?

אני: איפה אפשר למצא את האופנה של אבי מודל?

אבי: קודם כל אצלך בארון. כי אם תפשפשי בדש בגדיך, יש סיכוי טוב שתגלי שיש לך משהו של אבי מודל, ודווקא בגד שאת יותר אוהבת ללבוש. לאבי מודל רשת של שבע חנויות אופנה בארץ, ובקרוב, תיפתחנה השמינית והתשיעית שלנו.

אני: אפשר לדעת איפה?

אבי: כן, זה לא סוד. בר"ג וברעננה. כפי שאמרתי, יש לנו רשת משלנו ועוד חנויות אופנה רבות שבחרנו לעבור איתן. לא תמצאי את אבי מודל ברשתות השיווק הגדולות.

אני: למה?

אבי: ככה.

אני: איך צריכה להרגיש אשה שלובשת אבי מודל?

אבי: (בבדיחות) אם היא קונה את המידה הנכונה, היא אמורה להרגיש מצויין. עכשיו ברצינות, הייתי אומר שהבגדים שלנו, אם נסתכל על כך מבחינה פילוסופית, מתאימים לאישיות של הנשים הלובשות אותם. למה הכוונה? בגד זה לא רק כיסוי לגוף. תפקידו להעניק לאשה הרגשה טובה וביטחון עצמי. היא צריכה לחוש שהבגד שלה משרת אותה, הולך איתה ומחמיא לה ולא מביך אותה. אני מאמין, שהבגדים שלנו עושים את „השרות" הזה.

אני: אבי, לסיום, מה מייחד את רשת החנויות של אבי מודל מרשתות אופנה אחרות?

אבי: ברשותך, אני אדבר על הרשת שלי, בלי השוואה לאחרות. ההישג הגדול ביותר שלנו, הוא לדעתי, הקשר האינטימי שהצלחנו לפתח בכל חנות, עם חוג הלקוחות שלה הצלחנו למצוא את השילוב בין חנות מפעל המאפשרת מבחר גדול ועשיר של דגמים, בשפע מידות וצבעים, מבלי לאבד את הטיפול האינטימי והאישי שהלקוחות אוהבות לקבל בבוטיק. מי שנהנה מכך הן הלקוחות שלנו – **מגיע להן!**

רח' ביאליק בר"ג מחכה ל„שמינית" של אבי מודל

זקני צפת, בתיאום עם זקני ר"ג, מודיעים, שמזמן לא הייתה שימחה גדולה בעיר רמת־גן, כמו זו שהייתה בהיוודע לתושבות המקום, כי בקרוב תיפתח ברח' ביאליק שלהן „השמינית" ברשת אבי מודל. רח' ביאליק, שהוא ללא ספק מהיפים ברחובות הארץ, חוזר לימים הטובים שלו. כי אם יש אבי מודל בעיר — סימן שרח' ביאליק שוב באופנה!

... ובשורה גם לתושבות רעננה — „התשיעית" ברשת היא שלכן!

את רחוב אחוזה ברעננה אין צורך להציג. הליצנים אומרים שהרחוב הראשי בעיר גדול יותר מרעננה עצמה. „נכון, רעננה אינה גדולה" — אומר אבי שהם, „אבל משום מה, וקשה לי להסביר מדוע, יש לי סימפטיה חזקה למקום. מה גם שנוכחנו שלנשות רעננה יש מודעות גבוהה לאופנה והן אינן מרגישות צורך לרוץ לדיזינגוף בשביל להתלבש". אם כך, אני שמחה להיות הראשונה לבשר לכן, תושבות רעננה, שבקרוב מאד תיפתח ברח' אחוזה „התשיעית" ברשת של **אבי מודל** והיא, כך מבטיחים לי, תהיה יפה ומשוכללת כמו כל האחרות.

האופנה הרעננה של אבי מודל מגיעה לרעננה.

"מציצים לתא ההלבשה"

שמלה בד ויסקוזה בדפוס עדין – גב בגיזרת בגדי־ים

ה„מלאכיות" של אבי מודל

כשמדברים על אופנה, חושבים על תצוגות אופנה. ומה שווה תצוגה יפה ללא דוגמניות יפות?

אבי מודל מקיים תצוגות רבות במשך השנה ולאט לאט התגבש צוות נאמן של דוגמניות שאוהבות לעבוד עם אבי והוא אוהב לעבוד איתן. **דנה וכסלר, דורית ילינק, סימונה גוזמן, עירית אלטמן, קיטי ממן וברברה טננבאום. ה„אסיות"** של הדוגמניות בארץ עובדות קשה ב**אבי מודל**. היום, תצוגה בחיפה ומחר, מדרימים עד לבאר־שבע לתצוגה — הפנינג ביום הסטודנט. „הן מאה אחוז" אומר אבי „יפות. אבל בכלל לא מפונקות. אחראיות. דייקניות ומצייגות את הבגדים שלנו בצורה נהדרת".

טריקו רומנטי באורך (יכולה לשמש כשמלה)

שמלת שנות ה־30 בד כותנה

צילום: אלדד מאסטרו דוגמנית: דורית ילינק

תודה

...מקרב לב לכל ידידינו המברכים

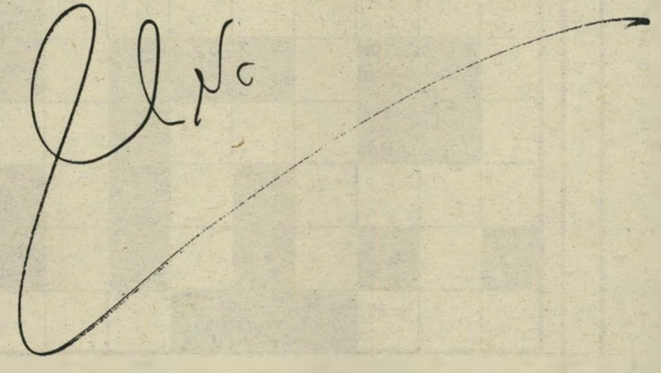

אגיש – הובלה בינלאומית בע"מ, ריב"ל 18 ת"א, 371282

אדגר – תעשית טכסטיל בע"מ, נחלת בנימין 28 ת"א, 661287

אמי גרוסמן בע"מ – יצרני סריגים ואריגים אופנתיים. נחלת בנימין 51 ת"א, 621177

אמזלג אלברט – קבלן שלד. תוספות לבנינים ועבודות שיפוצים כלליים. קיבוץ גלויות 24 בת־ים (גם שלמה המלך 54 ת"א). 871258

אפרתי בע"מ – יעוץ והנהלת חשבונות. ביאליק 71 ר"ג, 731636

אקהאוס – אביזרים אופנתיים. זבולון 10 ת"א, 823234

בני סגס – תשמלאות. דיזנגוף 40, 282330

ש. בר־אהרון – רקמה ותחרה. כפר גלעדי 5 ת"א, 825516

ברקוביץ עזרא – מסגרות ואינסטלציה. שטרית 27 ת"א, 809719

ג'קדור – ייצור־יבוא יצוא ושיווק חגורות ואביזרי אופנה. בר־כוכבא 8 בני־ברק, 706861

אחים גרין – מתקני תליה ותצוגה. מסילת חשמונאים 41 ת"א, 334795

דולי – טכסטיל. יהודה הלוי 17 ת"א, 654841

דסי טכסטיל – בדים. גרוזנברג 29 ת"א, 657948

דקו צל – סוככים דקורטיביים. מדינת היהודים 60 הרצליה פיתוח. 052־552168

דוגמניות: ברברה טננבאום
דנה וכסלר
דורית ילינק
סימונה גוזמן
עירית אלטמן
קיטי ממן

וריטס בע"מ – תויות. תימנע 3 אזור התעשיה חולון, 891574

חיים מורדוך – עבודות אלומיניום. קפלן 1 יהוד, 362701

יוחנן מדינה – אביזרי אופנה וסידקית. כפר גלעדי 17 ת"א, 823281

יוסי הרצברג – שקיות ניילון. המעלות 36 גבעתיים, 310110

כרית־כך – כריות אופנה. סמטת נס־ציונה 5 ת"א, 858297

כלטקס – פליזלין תוצרת פרוזנברג. כצנלסון 43 גבעתיים, 322080

לויתן מוליתן – חוטי תפירה וריקמה. לוינסקי 16 ת"א, 822002

מנטפילד – הובלה בינלאומית. בן־יהודה 12 ת"א, 204424

מיכה שוורץ – טכסטיל בע"מ. רענן 9 ת"א, 836641

מיכאל צימרמן – אדריכלות ועיצוב פנים. דובנוב 17 ת"א, 265463

מרדיקס – מפעלי מרדיקס. פרץ 24 ת"א, 371173

מור ביטוח – הרצל 61 באר־שבע, 057־78179

סלקתא – שיווק אריגים. נחלת בנימין 37 ת"א, 621145

אחים עזורי בע"מ – טכסטיל. לוינסקי 2 ת"א, 824665

עשת בר־זיו – סוכנויות לביטוח. יבנה 1 ת"א, 200110

עמירם חזן – הדפסות. נחמני 39 ת"א, 623756

פוליבנצ'יק – טכסטיל. בי"ח לאריגה. רענן 18 ת"א, 820630

פולידור – קולבים ואביזרי אופנה. שטימקין 9 ראשל"צ, 951728

פיאמה ישראל בע"מ – יצרני כפתורים ואביזרים אופנתיים. לבנדה 2 ת"א, 399390

צ'ק־פוינט – מערכות אלקטרוניות למניעת גניבות. ת.ד. 2012 אזור התעשייה הרצליה, 052־555550

קופרשטיין אבי ואילן – חגורות ואביזרי אופנה. נגבה 11 ר"ג. חנות המפעל: ביאליק 21 ר"ג, 772553

ריינס – טכסטיל. גרוזנברג 20 ת"א, 656673

רקור – טכסטיל בע"מ. נחלת בנימין 29 ת"א, 615066

שגיא – מחשבים. נחלת בנימין 75 ת"א, 622931

תל־רוף – פרסום חוצות. שאול המלך 37 בית הדר דפנה, 210884

אדית – נתניה
אורלי – יהודה המכבי
אודט – חולון
איילה – כפר־סבא
אופנת גרינברג – רמת־אביב
אופנת עכו
אורן – טבריה
אליסה – כפר שמריהו
אלדין – ראשל"צ
אסף – ירושלים
אסילו – ירושלים
אצל חמדה – ראשל"צ
אשה – נתניה
את – ראשל"צ
אתא – יונגסטר
אתא – ג'וליאן – קרית־מוצקין
אתא ינאי – טבריה
בגדי רוזן – נהריה
בון טון – חדרה
ביזי – בת־ים
בוטיק השרון
הבוטיק הקטן – ראשל"צ
הבית הירוק – סביון
בלי שם – כרמיאל
גלוריה – צפת
גיני בוטיק – ראשל"צ
גרינפלד אזוה בוכבה – גבעתיים
דניאל – רמת־השרון
הולנדר – רעננה
הרוכסן והנוצה – נווה מונסון
ויה וינטו – רמת־השרון
נוס – חדרה
חוה – ראשל"צ
טובה – פרדס־חנה
טוים – קרית־מוצקין
טטי – בת־ים
טיבי – זכרון־יעקב
לה ויולה – רמת־השרון
לה קוקט – חולון

ליאון – נוה שרת
לי לה לו – נוה אביבים
לייד די – הרצליה
לי עור – ירושלים
מטלון – תל־אביב
מרי – נתניה
נתי – רמת־גן
סופר היזל – רעננה
סיגל – ירושלים
סמרטוטריה – בני־ברק
ספורטליין – ירושלים
עטרת – ירושלים
עלם ועלמה – ראשל"צ
פאר – קרית־אתא
פרפר – ירושלים
קאן־קאן – כיכר המדינה
קסרי – נתניה
רבקה – חיפה
שופינג קלאב – טבריה
שונית – קרית־מוצקין
שוורין – ירושלים
שיק־פריי – ירושלים
שי – יהוד
תהילה – קרית־מוצקין
תמריקות סנינה – ירושלים
תשורות – לונדון מיניסטור

אבי מודל – ת"א, קלישר 21/א
אבי מודל – חיפה, נורדאו 20, 04־672680
אבי מודל – רחובות, הרצל 175 08־59195
אבי מודל – בת־ים, רוטשילד 27
אבי מודל – חולון, סוקולוב 44 854644
אבי מודל – פתח־תקוה, ההגנה 14 908555
אבי מודל – באר־שבע (טיפאני) ההסתדרות 73 057־77666

חנות המפעל החדשה בקלישר 21 — חנות הדגל של אבי מודל

תשבצופן השלם הזה 2493

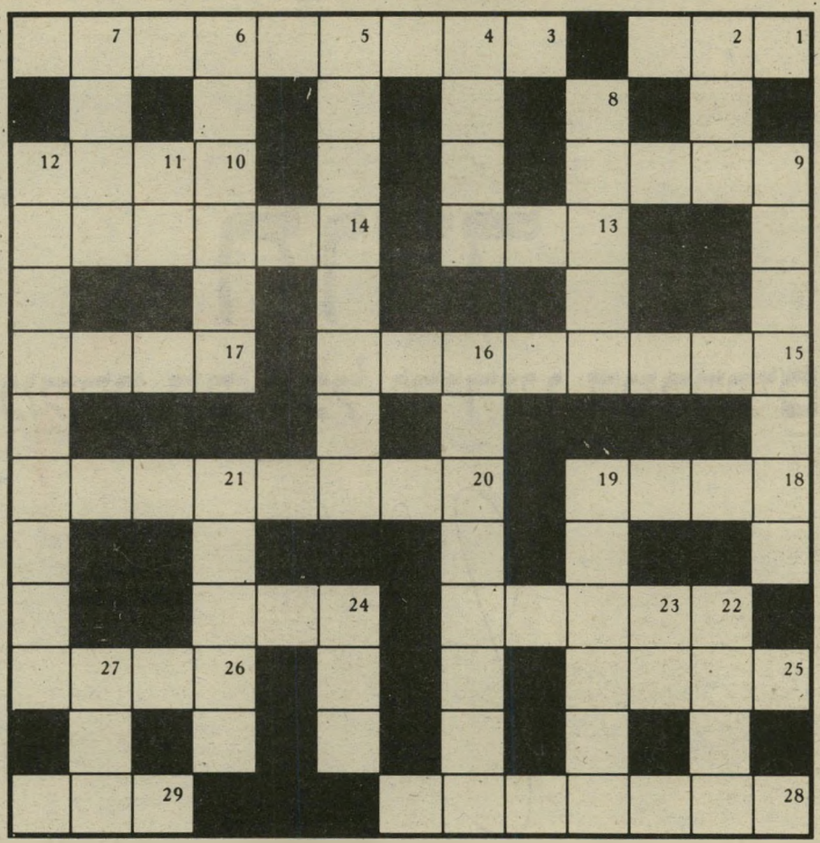

פתרון תשבצופן 2491

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) יש רב גם מן היקב (ח) (3)
3) הבעלים שבו הביתה, לא כצדיקים גמורים (5,4)
9) מת על חתול בסנדלים (4)
10) פנו לשר וזירזו את עניינם. זה קרה בתורכיה (4)
13) אורי זהר חוזר מאושר? (3)
14) הפסקת־עבודה בחדר (6)
15) הגנרל המכסיקאני בעד שיטת הזבנג (4,4)
17) סדר נכון ביהודה ושומרון (4)
18) ינשק רק בעיניים (4)
20) מצח לא נחושה, אף להריח ופה לאכול, גם שפה וסנטר, ברוח טובה ובלי לקנטר (4,4)
22) נקשיב בסתר, בפקודה (5)
24) מופת לנהול תיאטרון (3)
25) רן פה אורח (4)
26) לקחה בחכמה מה שנתנו לה (4)
28) הנקודות מגיעות למלאי־מקומו של הנשיא המודח (7)
29) קרבנו של מלחין (3).

מאונך:

2) חצי חצי (3)
4) שמענו מה דעתם עליו, ובכל־זאת קשרו לו כתרים (4)
5) צריך לתקן את המידות, כך שמענו, על־פי (3,2,3)
6) עליהם בברן ואש ברעש עצום: (4)
7) בחישה בהסכם תביא למדון (4)
8) איזה מזל יש לפלישתית (5)
9) גלגל בקבוץ (7)
11) גאה על הסדר (2)
12) המדד גרם שם הלם, בין השאר גם לשמעון פרס (6,3)
16) על־פי הספור טרף החזק את החלש כבר בימי־קדם (8)
19) קמים משנתם צעירים ורעננים (6)
21) החתיכה של הרוזן ברנדוט (בהשראת יגאל קם) (5)
22) קופץ, לא בלי יסוד (4)
23) טורף כלי־שיט (2)
24) עולמו חרב, על־פי שעלה בגורל (3)
27) לא התפלל לריק (3).

הנדון

(המשך מעמוד 7)

המאסר למאסר־על־תנאי.

כך יינתן חיזוק נוסף לרצונם של המשוחררים שלא לחזור לדרך הפשע. יידע הגנב, השודד והטרוריסט הפוליטי שאם ייתפס שוב, יתווסף העונש הקודם על עונשו החדש.

אני אופטימי מטיבעי. אני מאמין ביכולת האדם להשתנות. אדם שנכנס לכלא לפני 15 שנים, אחרי שביצע פשע אכזרי, אינו בהכרח אותו האדם הנמק ברגע זה בכלא. אם ייצא לחופשי. יש סיכוי סביר שיהיה אזרח שומר־חוק.

לא יהיה חלקי עם הציניקאים הקשוחים, השוללים אפשרות זו מראש.

אם יהיה השיחרור מלווה במאמץ חברתי גדול לשיקום האסירים, בעזרת מתנדבים וכל מוסדות הציבור, ובכללם צה"ל, ייטב.

■ ■ ■

א **חת המעלות** הגדולות של ההצעה היא, לדעתי, לגבי טי־בה של מערכת בתי־הסוהר.

זה עתה התמנה אדם חדש כנציב בתי־הסוהר, ונדמה שהוא בעל רעיונות חדשים וגישה הומאנית. אך הוא ירש מערכת של בתי־הסוהר, שהם חרפה למדינה נאורה. בתי־הסוהר הקיימים מפריכים את היומרה ההומאניסטית של החברה הישראלית. הם לא השתנו בהרבה מימי התורכים. אי־אפשר לתקנם כשהם מאוכלסים.

אם יתרוקנו — או כמעט יתרוקנו — ניתן יהיה לשנותם ולהתאימם לצורכי הפנולוגיה המודרנית וההומאניסטית.

אפשר יהיה להתקינם למגורי אזרחים, שהחברה נאלצה לכלאם לזמן־מה, אך שהחברה אינה מתכוונת להורידם לדרגת חיות, למנוע מהם כל כבוד אנושי, לצופפם כסרדינים, לשלול מהם כל אפשרות של חיי־מין תקינים.

להלכה לא נועדו בתי־הכלא לנקום את ניקמת החברה במי שעובר על כלליה. מטרתם המוצהרת היא לבודד אנשים המהווים באותה עת סכנה לציבור, ולהכשירם תוך כדי כך לשיבתם לחברה המתוקנת.

כיום אין יומרה זו אלא בדיחה עגומה. בתי־הסוהר הם בתי־אוילפנה לפשע, ומי שנכנס אליהם כעבריין מיקרי יוצא משם כפושע מועד, קשוח ומדופלם.

אפשר לשנות זאת. אם יש נציב חדש, בעל רעיונות מתקדמים, יש לתת לו את ההזדמנות לשנות את המצב מיסודו. מבחינה כלכלית זה יהיה בוודאי יותר זול מאשר ההוצאה הכבירה הכרוכה במילחמה־בפשע ובכליאת המונים.

■ ■ ■

ד **חינה היא** ערך יהודי עתיק, כשם ש„אמנסטי" היא ערך יור־ני קדום (א־מנסטוס, אי־זיכרון.)

„צדיק, חונן ונותן," אומר משורר התהילים (ל"ז), וכן (ק"ב): „אתה תקום תרחם ציון, כי עת לחננה, כי בא מועד."

במקורות ניתן ביטוי לרעיון יפה זה כמה פעמים. אחד הסיפורים היפים ביותר נוגע ליונתן בן שאול, שטעם מיערת־הדבש בשעת צום, ודינו היה מוות. אביו רצה להוציאו להורג, למען העיקרון, אך העם כולו רצה בחנינתו. „ויאמר העם אל שאול: ... חלילה, חי ה' אם יפול משערת־ראשו ארצה... ויפדו העם את יונתן, ולא מת."

■ ■ ■

ל **אמרו: האם** נבצע רעיון יפה ומתקדם דווקא עתה, בגלל פיש־עיהם של אנשי הטרור היהודי?

אם ממעשיהם של הטרו־ריסטים היהודיים (והערביים) תצמח תועלת זאת, שהיתה רחוקה מדעתם, ניתן לומר על כך: מזון יצא מתוק.

סנדלי דנוור לטלפון
עוד אין ציטוטים יש ויש
* מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
* שירות לגילוי מיקרופונים מושתלים
* מגלי מתכת
* מזכירות אוטומטיות
רדיו דוקטור בע"מ
רחוב שלום עליכם 18
תל־אביב – טל 286444

למחזיקי ישראכרט
חייג טלכרט, 03-287651
למסירת מודעות לוח, מודעות מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30 – 17.00

מתיחת פנים ללא ניתוח
בעזרת תרגילי התעמלות – יוגה לשרירי הפנים
טלפון בבית – 03-479777

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

שולה
השתלת ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית — ביידיים וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
תל־אביב, המלך ג'ורג' 89
טל. 284919—295318

מרים בנימיני

מזל החודש:

תאומים

הקשר לכוכב בכחוס

יש סברה שקיים כוכב־לכת נוסף מלבד אלה המוכרים לנו. עד 1930 חשדו בקיומו של כוכב פלוטו, אולם אי־אפשר היה לראותו. ב־1930 התגלה הכוכב, שהוא השליט של מזל עקרב. פלוטו אחראי על מוות ועל היולדות מחדש. הוא קשור במסות גדולות. מילחמת־העולם השניה היטיבה לבטא את הכוח ההרסני והנורא שיש לפלוטו. אך־פעם לפני־כן לא הכירה האנושות הרג בקנה־מידה כל־כך גדול.

וסבורים שקיים כוכב טרנס־פלוטוני ששמו בכחוס. המהלכים של כוכב בכחוס חושבו לראשונה בשנת 1946. זהו הכוכב האיטי ביותר, כפי שמתבקש מהיותו השליט של מזל שור. שור מזל יציב ואיטי. היום נמצא בכחוס במזל אריה ורק בסוף המאה ה־20 הוא ישנה את מקומו וייכנס למזל בתולה.

המיתולוגיה מראה שבכחוס קשור בר־עידות־אדמה והרי־געש. בכחוס היה ידוע כאל הקימה־לתחיה והחיוולדות־מחדש, או כאל הנותן חיים.

מזל שור נקרא כך בטעות. למעשה היה צריך להיקרא מזל פר. התרגום העברי

שיבש את המשמעות האמיתית של המילה. מזל פר הוא סמל הפוריות ובלי פוריות אין חיים. והפוריות שמבטא כוכב בכחוס קיימת במישור החומרי, אך ברמה הגבוהה שלו הוא עוסק בכוחות רוחניים. לבכחוס עוצמה רבה ואקטיביות ולמעשה הוא המאפשר לאדם להגיע לרמה הרוחנית הגבוהה ביותר שניתן להשיג. בכחוס אחראי על הטיהור והזיקוק של האופי שאליו יגיע לבסוף האדם.

אחת ממילות־המפתח למזל שור, שליט בית שני באסטרולוגיה, היא נכסים. הנכס הגדול ביותר שאותו בכחוס מעניק זו החירות. עם ישראל יצא מעבדות לחירות בתקופת מזל שור (חג־הפסח או חג־החירות), מדינת ישראל קמה גם היא במזל שור. המדינה קמה לאחר השואה. זו התחיה מחדש וייתכן שכל זה קשור בכוכב בכחוס.

כשכוכב פלוטו נכנס למזל שור, שנשלט על־ידי בכחוס, פרצה מילחמת־האזרחים של ארצות־הברית, שנסבה סביב עבדות וחירות. (למעשה טוענים שכל מעבר של פלוטו ממזל למזל מביא עמו מילחמה). באופן טיבעי הסתיימה המילחמה בהשגת חירות. מזל שור קשור גם בדם וזו היתה אחת מהמילחמות העקובות מדם שהחריבה מישפחות, בתים, כפרים וערים.

כוכב בכחוס הוא האוקטבה הגבוהה יותר של כוכב יופיטר. הוא שופט אנשים ברוח החוק, בעוד יופיטר שופט אנשים ככתבו וכלשונו של החוק. גם לכוכב סטורן זיקה חזקה לבכחוס. אכן שניהם כוכבים ארציים, השולטים במזלות־אדמה ולהם תכונות רבות דומות. במפות בהן מופיעים כוכבים אלה באספקט חיובי, אדם מרגיש שאת הכסף יש להרוויח ביושר, במאמץ ובעבודה קשה. מצב של קבלת כסף במתנה, בירושה או בהגרלה, אינו מתאים לכוכב.

ראוי לציון במיוחד – השפל הכלכלי בארצות־הברית, ה־24 לאוקטובר 1929 שהתחיל את הפאניקה הגדולה. במפת־הלידה של ארצות־הברית כוכב פלוטו ב־27 מעלות ו־22 דקות במזל גדי. בתקופת השפל הכלכלי נמצא כוכב פלוטו במזל סרטן (בית שני של ארצות־הברית) ובכחוס נמצא באותו יום ב־27 מעלות ו־23 דקות במזל סרטן, בדיוק מול פלוטו במפת־הלידה. יש הפרש של דקה אחת וזה יוצר אופוזיציה מדוייקת בין שני הכוכבים ההפוכים באופיים – פלוטו ובכחוס. ללא בכחוס אין כל סיבה נראית לעין שהובילה לשפל הכלכלי שהחל אז. שאר הכוכבים לא הראו אפשרות לבהלה כל כך גדולה סביב הכסף.

בכחוס שולט בשור ובבית השני, בית הכספים והרכוש. פלוטו שולט בבית ה־שמיני, שגם הוא קשור בכספים וברכוש הזולת. שני כוכבים אלה יצרו משבר הקשור בכסף פרטי ועיסקי. אספקט כזה יקרה בשנות ה־90 המוקדמות, 1992, שנה זו

עלולה להביא למשבר כלכלי עולמי. שכן בכחוס, הנמצא במזל אריה, ייצור זוית קשה לפלוטו, שיהיה בדיוק ב־20 מעלות במזל עקרב. כאשר יתחיל ההיבט המרובע בין פלוטו לבכחוס, יתרחשו אסונות־טבע, רעי־דות־אדמה, התפרצויות הרי־געש. אין צורך לומר שהמין האנושי יעבור נסיונות וילמד שיעור על השימוש הנכון בכוח.

ב־1939, עם פרוץ מילחמת־העולם הש־ניה, נמצא בכחוס בצמידות לפלוטו במזל אריה כששניהם יוצרים אספקט מרובע

בכחוס מייצג חירות ושימחה, זעם ושגעון, חסד ורחמים

לסטורן. היו כאן שלושה גורמים חשובים. זמן – שמבוטא על־ידי כוכב סטורן. חיים – על־ידי כוכב בכחוס ומוות של המונים שקשור בכוכב פלוטו.

לכוכב בכחוס עוצמה כל כך גדולה שהוא הכוכב היחידי שיש לו כוחות חומריים ורוחניים כאחד. יש לו כוח שיחרור עצום (הורס או בונה חומר ורוח), בכחוס מייצג חירות, הבעה, עדינות, נדיבות, שימחה, זעם, שיגעון, סלחנות, חסד ורחמים. אולם ההדגשה העיקרית היא על אופי הרוחני ולא על כספים חומריים.

הצירוף של התכונות החומריות והרו־חניות של בכחוס מלמד מדוע מתייחסים אליו כבולל את תכונותיהם של אוראנוס, נפטון ופלוטו.

תקופה הרבה יותר נעימה ונוחה צפויה לכם. בשטח הכספי, שבו היו לכם קשיים רבים, צצות כעת אפשרויות חדשות. תוכלו לשפץ ו־לשפר את פני הבית שבו אתם גרים. קשרים עם ידידים, קרובי־משפחה ואפילו עמיתים לעבודה עוברים שינוי. רוב הניתוקים, אי־הה־בנות והכעסים שהיו ב־עבר יתוקנו כעת ואפשר יהיה ליהנות מיחסים חדשים. בשטח הרומנטי, בני המין השני יותר מתחשבים בכם ומוכנים ליצור קשר.

* * *

ה־14 וה־15 לחודש לא יהיו קלים. שוב תגלו רגישות גבוהה מהרגיל, וכל הערה, שיחה, או חלילה ביקורת שתישמע, תישמר ותיזכר לת־קופה ארוכה. אתם נו־טים להתפרצויות־כעס חזקות ולאיבוד־הסבל־נות. מה־16 בחודש – הכל נראהי יותר נעים. בשטח הרומנטי צפויות פגישות מקריות, שיחות־טלפון של אנשים מה־עבר הרחוק – ובכלל, הפופולריות שלכם עולה בשטח זה. ה־18 וה־19 לחודש מסוכנים לנסיעות. שימו לב!

* * *

השבוע אתם עלולים לגרום לעצמכם הפ־סדים כספיים בגלל פיזור וחוסר תשומת־לב. אתם נוטים לחלום והעירנות שמאפיינת אתכם בדרך כלל, קצת התקהה. עד ה־16 לחו־דש תהיו עייפים וייתכן שתצטרכו לגשת לרופא לבדיקה רפואית. ה־16 וה־17 לחודש הרבה יותר טובים, כדאי אז להתפנות לעיסוקים ש־בהם עובדים, מבלים או נוסעים עם אדם נוסף. בשטח הרומנטי מתפתחת פרשה חדשה, מרתקת ושונה.

הכבדות, הלאות והעייפות עדיין לא חלפו, וכל פעולה שצריכה יותר אנרגיה, מכבידה ומתישה אתכם. ה־16, ה־17 וה־18 קשים במ־יוחד. ימים אלה מראים על מצב־רוח עצוב ועל רצון להסתגר בבית. ב־מיטבח או הטוב ביותר. במיטה, עיסקות או ח־תימה על חוזים, או כל התחייבות כספית, מ־סכנים אתכם. קל להע־לים אמת לא רצויה. כך שעליכם להפעיל עכשיו את כל החושים כדי שלא תהיו קורבן לאנשים שאינם ישרים.

* * *

ה־14 וה־15 לחודש אינם נעימים ביותר. תהיו מוקפים באנשים מתוחים ומעוצבנים. ייתכן שיבואו אליכם בדרישות או בתביעות מוגזמות. תנו לימים האלה לעבור – מבלי להיכנס למריבה מיו־תרת. מה־16 לחודש הכל שוב נעים. אנשים יהיו ידידותיים ויס־כימו לשתף פעולה בכל שטח שבו אתם מעונ־יינים. במקום־העבודה תוכלו לכוון את העניינים והישגיכם יהיו מרשימים. ה־18 לחודש מסוכן לנהיגה.

* * *

התחום המקצועי – עומד בראש מעייניכם. הצעות חדשות יוצעו לכם והפעם לא כדאי להסס. להתלבט ולד־חות את התשובה לפעם אחרת. אתם עלולים להחמיץ הזדמנויות טו־בות וחשובות. בין ה־13 ל־15 בחודש תוכלו ליהנות מידיעה משמחת שקשורה לאדם קרוב השוהה בארץ אחרת. ייתכן שקרוב־משפחה עומד לחזור ארצה. אך למרבית־הצער, אתם שוב נותנים יותר דגש לדאגה מאשר להנאה. צפוי סיכסוך עם ידיד.

עיסקות של מכירה וקניה שהתעכבו, יוכלו לצאת, לפתע, לפועל. כל מה שגרם קודם לכן לריצות, התרוצצויות ועצבנות, ייעשה עכשיו בקלות וללא מאמץ. ל־13 ול־14 בחודש לא כדאי לתכנן תכניות גדולות, כיוון שייתכן שיהיה עליכם לטפל בבני־מישפחה שאינם חשים בטוב. ב־17 וב־18 בחודש צפויה ידיעה משמחת שקשורה לבן־זוג או אדם חשוב וקרוב, שעימו אתם עומדים להתראות יותר מוקדם מהמצופה.

* * *

מצב־הרוח וההרגשה הכללית עדיין לא משתפרים, קשה להסביר מה עובר עליכם. אך יש רצון לשינויים. אלא שכל שינוי שעליו אתם חושבים, לא מת־קבל על דעתכם, בסופו של דבר. בשטח הרר־מנטי צפויה אכזבה ב־14 או ב־15 לחודש. אל תתייחסו לכך בקיצו־ניות ואל תסיקו מס־קנות מהירות. מה־18 לחודש תפוצו על כל האכזבות שנגרמו. בשטח הכספי יהיה עליכם לגלות זהירות, ביחוד ב־16 לחודש.

* * *

עד כמה שה־12 וה־13 לחודש עשויים להיות ימים של מזל והנאה מרומנטיקה, נסיעות או כל צורת־בילוי אחרת, כך יהיו ה־14 וה־15 קשים יותר. הקפידו לנוח, לישון ולחדש את הכוחות באותם ימים. נראה שתיפקוד אתכם חול־שה. אבל כל זה יימשך רק יומיים. ה־16, ה־17 וה־18 הם ימים טובים לרומנטיקה. נראה שלא יוכלו להתעלם מכם, או לסרב לכל בקשה, הצעה או אפילו חיזור. אין לנסוע בטרמפים.

במקום־העבודה אינכם מגלים עירנות מס־פקת. על־פי־רוב אי־אפשר להעלים מכם דבר ודווקא השבוע נראית נטיה להיות יותר מדי אופטימיים. רצוי שלא תנסו לשנות דבר. רק בצעו את עבודתכם בצורה הטובה ביותר ואל תתפתו לשתף או להאמין לאנשים, שכב־יכול יוצים בטובתכם. צריך לפעול בדרך גלויה וברורה – שלא יאשימו אתכם מאוחר יותר בכוונות לא־כשרות. ב־14 וב־15 לחודש תוכלו ליהנות מחיי־חברה.

* * *

נסיעות, פגישות וראיונות שתבצעו ב־12 או ב־13 לחודש, יהיו מוצלחים ויביאו לתוצ־אות טובות. ה־14 וה־15 אינם קלים, וייתכן שהמתח שייווצר סביב־כם, ידרוש מכם גישה חדשה. ב־16, ב־17 וב־18 לחודש אפשר יהיה לשוחח שיחת־סיכום עם אנשים שעימם א־תם מעוניינים לסיים את הקשר. כעת טוב לפתוח בקשרים חד־שים. מבחינה בריאותית, תצטרכו להיות זהירים באכילה. נראה שהבטן רגישה.

* * *

בכל דבר שבו אתם עוסקים, לא תוכלו לסמוך על איש. חוץ מאשר על עצמכם. זה לא הזמן להסתמך על הבטחות של ידידים. זה יוביל לאכזבה מאוחר יותר. סכום כסף ממקור לא־צפוי עשוי להגיע ב־12 או ב־13 לחודש. מה־16 כדאי להקדיש חלק מהתקציב לשינויים ב־מקום שבו אתם גרים. כעת הזמן לטפל בתחום זה. ה־18 וה־19 לחודש יפגישו אתכם עם אנשים חדשים – שיהיו מאוד משמעותיים לגביכם בעתיד הקרוב.

מיכתבים לרוחי

בתוך מערבולת

„האם אפשר לפרסם מיכתב זה במדורך?" מתחיל (1050/85) בהיסוס, ומייד מפגיז אותי בשיר. קראתי פעם אחת, הבנתי חלק. קראתי עוד פעם, בתיקווה, הבנתי עוד קצת. טוב, מה אני יכולה לעשות, בפרוזה אני יותר טובה. אבל אני יודעת שהמון נשים רק מזכות לרגע שמישהו יבוא אליהן עם שיר, או אני מצטטת: „ומי שנוסע אל עצמו, חתום בשעווה של זיכרונות/ ואותיות השמש — מילים למצחו, ואותיות הירח — מילים לעיניו/ ומצפן פרוע־לב בנדודיו, ועושה עם נפשו — אהבה."

אחר־כך הוא עובר למילים של יום־יום, ואני כבר מרגישה יותר בנוח. „זה חלק משיר," הוא ממשיך, „וכמעט הסגרתי את עצמי. אבל ממילא, קרוב לוודאי, שמיכתב זה לא יתפרסם, ואם יתפרסם, קרוב לוודאי שלא אזכה למענה ממישהי שתסכים להתכתב ולחלוק עמי את ביטחן עולמי־עולמה (בייחוד שאשתי מנוכרת ורחוקה מכל זה). וכי אפשר להעלות על הדעת, בימינו אלה, שירה? ספרות? יופי? רגישות? ודווקא בתוך מערבולת הריאליזם (גם שלי)? אבל ככה זה, כשאדם נוסע אל עצמו... ועושה עם נפשו אהבה."

עיניים מגנטיות

זמן רב, ככה מספרת לי (1051/85), היא עוקבת אחרי המדור שלי, בתיק־

יושבת על מיזוודות

סיגל כהן
אוהבת את החיים

הפנים הערינות האלה, השפתיים המצויירות וכל השאר שייכים לסיגל כהן, בת 21, שחקנית. היא כבר יושבת על מיזוודות ארוזות, ועומדת להי־עלם מכאן בקרוב מאוד למשך שנה, כדי ללמוד בסטודיו המפורסם של לי שטרסברג בלוס־אנג'לס. עד עכשיו חשבתי שיש צורך בראיון אישי ובחזי־נה כדי להתקבל לשם. אבל אני שומ־עת מסיגל שהיא עשתה את זה בהת־כתבות. שאלה אותם איך מתקבלים, והם כתבו בחזרה שיש צורך בקורות־חיים, תמונות צבע ושחור־לבן, המל־צות מבימאים, וכמה שורות על דיע־תיה בנושא המישחק.

בעזרת הצילומים, האינטליגנציה והאנגלית המצויינת שלה — היא חייתה במשך שנים עם ההורים בחו"ל כשהיתה קטנה, וכאשר החלה ללמוד את השפה, זה חזר אליה בצורה שר־טפת — היא הצליחה להרשים ממר־חק, וקיבלה תשובה חיובית. בין הממ־ליצים על כישרונה היה אבי נשר, שביים אותה בסידרטו זעם ותהילה.

„אני אוהבת את המישחק בקול־נוע," כתבה סיגל לסטודיו, „לא לדבר לקהל של כמה מאות, אלא אל המצ־למה. להתבטא בעזרת הבעה בעיניים. לא אוהבת לשחק בגדול, בצורה תי־אטראלית ועם כל הגוף, כדי שיראו גם בשורה האחרונה באולם. מאמינה בלעשות דמות אמיתית, בלי לזייף ובלי לחפף."

סיפור יקר, הסטודיו הזה, 5000 דולר. חלק היא חסכה. בעבודה קשה כמלצרית, בארמנית בפאב, מורה פר־טית לילדים ושחקנית, בסרט בנות. המוקרן בימים אלה. היא משחקת שם חיילת טירונית, בחורה צפון תל־אבי־בית מטומטמת. בטח היתה צריכה להתאמץ הרבה כדי להיות אמינה בתפקיד כזה.

סיגל היא ילידת חיפה, ממוצא יוו־ני־פולני, רצתה להיות שחקנית מרגע שהיא זוכרת את עצמה. השירות ה־צבאי עבר עליה בתיאטרון צה"ל. טי־פוס אופטימי, כפי שהיא מגדירה את עצמה. אוהבת את החיים.

וזה למצוא את האדם שאיתו היא תרצה ליצור קשר אמיתי, אך מכיוון שתמיד יש משהו שאינו מתאים, כמו גיל, דרישות, היא החליטה לנסות להציג את עצמה ואת הגבר שאיתו היא תשמח ליצור קשר. „אני רווקה בת 30, עוסקת בגרפיקה," היא כותבת, „כנה, סימפטית, שיער חום קצר, עיניים מגנטיות בצבע חום עם תערובת של ירוק־זית וצהוב, מבט חם, חיוך מיסתורי וגוף קטן וגמיש.

„מעוניינת בגבר אמיתי, ספורטיבי, כן, בסביבות גילי, עם צחוק פתוח וחופשי, החושף שיניים לבנות, עיניים חמות ומביעות, מבוסס ומצליח בע־בודתו. גבר המבין אשה והיודע להעניק הרגשת־ביטחון. אחד שאפשר לספר לו הכל ולשוחח על כל נושא. לגבר כזה אני מציעה (בלי שחצנות) אשה אמיתית, חמודה, מבינה, אוהבת, היודעת להעניק, לשמוע, לעזור, לעודד ולתמוך כמעט בכל תחום."

★ ★ ★

שמעתי מרווקה: „נסי להזיז אצלו תמונה על הקיר. אם הוא לא נותן, הוא רווק מושבע."

★ ★ ★

ביישן מטיבעו

הוא רווק בן 25, בן מזל אריה, גובה 1.80 מטר, עצמאי. מחפש בחורה נחמדה, המעוניינת בהיכרות למטרה רצינית בלבד. הוא אוהב תיאטרון, בילוי שקט, להאזין לשירים עבריים. מתוודה שמטיבעו הוא ביישן, ויש לו בעיה: הוא לא שירת בצה"ל מסיבות אישיות. יותר פרטים תוכלי לשמוע ממנו, אם תכתבי לת"ד 6568, חיפה. הוא מבטיח תשובה לכל מי שתכתוב. ומבקש לציין מיספר טלפון.

★ ★ ★

גבס אירוטי

הציירת עדית פאנק פגשה השבוע ידיד טוב. הפנטומימאי חנוך רוזן, מסתובב עם גבס על היד. הוא שיחק תפקיד של שוער־כדורגל עבור סרט־וידיאו, זינק גבוה באוויר, ונפל רע־מאוד. אחרי שגמרה להתעניין בש־לומו, שלפה עדית עט, ושירטטה על הגבס גוף של אשה עירומה, „שיהיה לו כיף להסתכל."

סיפורו של ספר־צמרת

מיספרת אורנה גולום (לפני ואחרי)
אחרי התיספורת, לא האמינה למראה־עיניה

דן די (לא מגלה את שם־מישפחתו המקורי), ספר, האוהב כשמצמידים לשמו את התואר ספר־צמרת, עם הרבה קלויז־טיות יפות, ביניהן זמרות ודוג־מניות, במיספרה שלו בכיכר־המדינה בתל־אביב, החליט לה־עלות על הכתב מה הן אומרות לו, כאשר הוא מטפל בשיערן, וזה מה שיצא:

● „היי דן, מתוק שלי, איך אתה מרגיש? תשמע, אתמול

ספר דן די
איך אתה מרגיש?

לסוף־שבוע בטבריה. מה אתה אומר על זה, לצאת איתו לשם, לבד. יש לי בגד־ים חדש משגע, אז אתה חייב לעשות לי את השיער פיקס. ביום חמישי אני באה בלי תור ומתקבלת ישר."

● „היי, דן די, היום אני חייבת לצאת ג'ינג'ית, כמו הזמ־רת הזאת. אני לנוקס מיורי־תמיקס. כבר נמאס לי מהשתור המשעמם הזה. כולן הולכות היום עם צבעים בהירים ובלונ־דיים, וזה פשוט נראה יפה בקיץ. יש לי בגד־ים חדש, ואני בטוחה שזה יהיה מדליק ביחד, רק שלא יהיה קצר מדי, טוב?"

● „יש לי היום מסיבה, ואני פשוט חייבת להיראות טוב, אז תעשה לי משהו ספיישל. בסיג־נון של סו־אלן מדאלאס, סכסי ואלגנטי יחד. רזיתי, לא? הדיא־טה פשוט הולכת לי פנטאסטי. סלט־ירקות בבוקר, בשר ועוד בצהריים ופרי בערב. דרך־אגב, הקוסמטיקאית ששלחת אותי אליה נהדרת, עושה לי פנים משהו־משהו, אני פשוט לא מ־כירה ת'צמי בראי. אני רק צרי־כה עכשו לשאוב קצת שומן אתה־יודע־מאיפה, ותראה איך שייצאו לכולם העיניים."

יחד עם הפנינים האלה דיווח לי דן על פעילות התנדבותית שלו, מדי פעם, במועדוני ויצ"ו, עבור נשים ברוכות־ילדים. בש־בוע שעבר הוא בא לערב כזה בית־אליהו, יחד עם מאפרת. מתוך 150 הנשים שהיו שם, הוא בחר ב־20, שנראו לו כז־קוקות באופן הדחוף ביותר ל־טיפוח. דוגמה טובה היא אורנה גולום, בת 40, אם ל־10 ילדים, נכה המתקשה בהליכה. הוא מספר, שאחרי שהיא ראתה את עצמה בראי, עם התיספורת הקצוצה והאיפור, היא היתה המומה, לא האמינה למראה־עיניה.

הווי

סוס לכל עת

ב **רעננה** עצרו שני צעירים בעל־עגלה, ביקשו לקחת את סוסו, אותו זיהו, לטענתם, כסוסם הנעדר בן הארבע, לא קיבלו את הסבר בעל־העגלה כי לא ייתכן שזה סוסם, מכיוון שהסוס הוא בן שבע, ויתרו על דרישה תם רק אחר שהוּבם ביחד פנו לווטרר־נאר המקומי, שברק את הסוס והודיע כי הוא בן 15.

★ ★ ★

חגיגת נהגים

ב **ירושלים** הודיעה הלשכה המר־כזית לסטאטיסטיקה כי מספר בעלי רשיונות־הנהיגה בארץ עבר את המיליון ורבע, כשכמעט שליש מהם הן נשים וכמעט רבע — חובשי־מש־קפיים, וכאשר בין כלל הנהגים גם מצויים 272 אלף הרשאים לנהוג במשאיות; 55 אלף במוניות ו־37 אלף באוטובוסים.

★ ★ ★

דולאריזציה

ב **ירושלים** קיבל בעל מכולת משך חודשים המחאות בדולארים, משוכות על בנק ניו־יורקי, כתשלום מקונה קשיש, יוצא ארצות־הברית, שלא הבחין, מפאת גילו, כי הוא כותב המחאות דולאריות ולא שקליות.

★ ★ ★

מחירות לעבדות

ב **הר־חברון** מצא בית־דין של שלושה שייח'ים ברווים שייח' ברווי אחר אשם בפגיעה בכבוד רעהו (בהקשר למתן מיקלט לצעיר שחטף צעירה), רן את השייח' לקנס של מיל־יון דינרים, 40 גמלים ושני עבדים, ובלבד שאחד העבדים יהיה שחור וה־שני לבן וגובהם יהיה חצי מטר בלבר.

★ ★ ★

אורך־דין

ב **נתניה** הגיש אדם תביעת־פיצויים נגד עורך־הדין שלו. אחר שזה הבטיח לו במשך עשר השנים האחרונות, כי יפתח בהליכים מישפ־טיים נגד חברת־הביטוח. שרכב. שהיה מבוטח אצלה. פגע באותו אדם. והודיע לבסוף ללקוחו, כי משהגיש את התביעה, היא נדחתה על הסף. מחמת שחל עליה חוק־ההתיישנות.

★ ★ ★

להעיף — כן להטיס — לא

ב **ירושלים** הסביר מישרד־הפנים מדוע אינו מתאמץ במיוחד להת־גבר על ריבוי העובדים הזרים. המוע־סקים בארץ ללא היתר. גם אם שירות־התעסוקה מצליח לאתר עובדים אלה. אין בידי מישרד־הפנים הכספים הדרו־שים להטסתם של עובדים אלה מן הארץ. לאחר שיוצא נגדם צו־גירוש.

★ ★ ★

כל האופציות פתוחות

ב **ירושלים** גילה מחקר, כי שלי־שי מכלל המתאבדים בארץ מתאבדים בתליה, שישית — בירייה והנותרים — בקפיצה ממקום גבוה, בנטילת סמים ובחיתוך ורידים.

★ ★ ★

עברית, קשה לשון

ב **לונדון** פירסם עיתונאי את זיכרונותיו על מסעותיו במרחב. סיפר על ביקורו בשכונת־חרדים ירו־שלמית בשם מאיר שערים לא הסת־פק בסירוס השם, גם תירגם אותו לא נכון: מאה כניסות *.

---

* *שם השכונה, מאה שערים במובן של תפוקה פי מאה לקוח מספר בראשית (פרק י ב), ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים.*

לולה בר, אופנאית־הצמרת הוותיקה, מספרת על לקוחותיה המפורסמות ביותר: ורה וייצמן, פולה בן־גוריון, ליידי הדסה סמואל, לאה רבין, אורה הרצוג, על תל־אביב הקטנה ועל התפתחות האופנה מאז אותם הימים

„פולה בן־גוריון היתה שלומפרית בבית וברחוב, אבל כשהיתה יוצאת עם בי־ג", היתה תמיד טיפ־טופ!"

„אשתו של קדיש לוז עבדה במיטבח של דגניה ב'. אז הביאו אותה אלי", שאתפור לה בגד"

ראיינה שרית ישי־לוי

„ורה וייצמן לא היתה מהקיבוץ. היא היתה מאוד אלגנטית, סנובית גדולה, ובגלל זה לא אהבו אותה"

„כשמאיר עמית הוזמן להכתרת אשתו של השאה, אמר לי: לולה, את מוכרחה ללמד את אשתי להתלבש!"

„לפעמים הייתי עושה לסוניה שימלה. מאז ששימעון נבחר, היא הפסיקה לבוא כדי לא להראות בזבזנית"

„ליידי הדסה סמואל הכירה לי את ורה וייצמן. שתיהן היו קליינטיות גדולות. ליידי הדסה חיה עד היום"

„היום זה לא מה שהיה פעם!"

מספרים על פולה בן־גוריון שהיתה לובשת כפפות ומחזיקה כפפה אחת ביד. שאלו אותה: פולה, למה את מחזיקה את הכפפה והיא ענתה: לולה בר לימדה אותי שגברת תמיד צריכה להחזיק כפפה אחת ביד.

לולה בר, הגברת הראשונה של עולם־האופנה הישראלי, אופנאית מהסוג של קוקו שאנל, כריסטיאן דיור וג'יבנשי, אבל בקנה־מידה ישראלי, כמובן. למרות ששני שליש מלקוחותיה, היא אומרת, הן תוצרת חו"ל, אם תשאלו אותי איך נראית שמלה של אובריזון, אדע לתאר אותה, אם תשאלו אותי כיצד תיראה חליפה של גרא, של מליץ או של פרוביזור, גם אותן אוכל לדמיין, אבל לולה בר היא כל כך בשמיים עד שמימי לא הזדמן לי לראות את יצירותיה.

לא מכבר הזדמן לארץ האופנאי ג'יבנשי, עם ידידו רוני פורר, ישראלי עשיר, הנשוי לגלית, בתו של המיליונר אבנר פלטק, והוא אירח אותו וערך לכבודו מסיבת־קוקטייל. מספרים שג'יבנשי ניגש אל גברת אחת, אשת בנקאי נודע, ואמר לה החיקוי כמעט מושלם. אלמלא הכפתורים הייתי בטוח שזה בגד שלי. הגברת היתה במבוכה. את היצירה שלבשה הזמינה זמן קצר קודם לכן אצל לולה בר. גברת בר מכחישה כמובן מכל וכל, כי היצירה היתה חיקוי של ג'יבנשי. קורה, היא אומרת, ששני אופנאים חושבים לפעמים אותו דבר.

כשהגעתי לביתה ברחוב הירקון בתל־אביב, דרומית לשגרירות האמריקאית, חשבתי שטעיתי בכתובת. הבית, שעמדתי מולו, היה בית מתפורר, מאותם בתים מטים ליפול שברחוב הירקון, באיזור הזו־נות. אבל כבר מהכניסה ניתן היה להבחין כי הבית הזה ידע ימים טובים יותר – חדר־כניסה מרווח, מדרגות־שיש עם מעקה־עץ ובוגונביליה מטפסת על הקירות. גברת בר פתחה את הדלת, לבושה בחלוק אדום אלגנטי. אולם־המבוא לדירה ענק. הדירה מחולקת לשניים. הסטודיו ודירת־המגו־רים. הכניסה לדירת־המגורים נעולה בש־ער־ברזל דקורטיבי. הרהיטים בדירה לא שונו במשך שנים ארוכות. לולה בר אומרת, אותם הציורים על הקירות, אותו פסנתר־כנף. דירה של שישה חדרים גבוהי־תקרה מרווחים. כבר לא בונים דירות כאלה בתל־אביב.

מההתחלה היא היתה חמוצה. את הצלם כמעט שסילקה, היא לא מצטלמת. בגילה היא לא יכולה להרשות לעצמה להצטלם

(המשך מעמוד 35)

בלי הודעה מראש. זה יקח לה שעות. היא עייפה ואין לה כוח. צילומים אין לה. היא נתנה לאיזה עיתונאית שלא החזירה לה. אותי היא מושיבה על כסא לא־נוח, בלב הסטודיו, בין השמלות התלויות ותאי־המדידה. יחסה אליי מלמד על זלזול מוח־לט. אני אומרת לציון הצלם שיילך ולאט־לאט הגברת מתרככת. לזכותה ייאמר שבסוף הראיון היא כבר כמעט ידידותית ואפילו מזמינה אותי לסיור בדירה.

אפשר לשמוע ממנה סיפורים בלי סוף ואצל מי נמצאים הסיפורים הקטנים של החיים אם לא אצל התופרת של כל מי שהיא משהו או היתה משהו בארצנו הקטנ־טונת. מהשיחה איתה קיבלתי רעיונות לעשרות ראיונות עם אנשים שנדמה היה לי שהלכו לעולמם מזמן, או עם צאצאיהם. היא יודעת הכל ולמרות שנדמה שהיא שמחה לגלות על לקוחותיה, במיוחד אלה שהלכו לעולמם, את הכל, הרי שעל עצמה היא מסתירה ואינה מגלה. רק אחרי שנפרדתי ממנה, בשיחה מקרית עם בני־משפחתי, המכירים אותה, נודע לי שלולה בר לא באה ארצה בגפה, כפי שגילתה לי, אלא כאשה עצת־המנהלים. אשה של כבוד. נשואה מזה 42 שנים לאדולף אבנר, סוחר־עצים בעבר ויבואן אבקת־חלב בהווה, ללא ילדים. אבל עם קאריירה עשירה ומקום טוב למעלה במיתולוגיה הארץ־ישראלית.

■ ■ ■

● את נמצאת בארץ כבר 45 שנים ועדיין לא מדברת עברית כהלכה. למה?

לא היה לי זמן ללמוד עברית וחוץ מזה ציונות בעיניי זה לגור פה, יותר טוב לגור פה ולא לדבר עברית מאשר לגור בניו־יורק ולדבר עברית טוב מאוד. מה לעשות, אני כל החיים שלי אומרת בשנה הבאה אני לומדת עברית, אבל אף פעם אין זמן. היום באים, לומדים באולפן. כשאני באתי, לא היה אולפן והיום כבר מאוחר, אני כל כך עסוקה. תמיד סחבתי את לימוד העברית משנה לשנה, עכשיו זה קשה. יש גיל שזה קשה ללמוד.

● באת לארץ עם ההורים?

באתי עם צרטיפיקט קאפיטלסטי מפראג. אז היה הספר הלבן, זה לא היה קל לבוא בארץ. הג'וינט השיג שלוש מאות צרטיפיקאטים וקיווה ששלוש מאות משפחות יהודיות יעלו, אבל בכל פראג לא מצאו שלוש מאות שרצו אמרתי נו, טוב אז אני אעשה משהו אחר ואז פגשתי חברה מווינה שעשתה כובעות...

● כובעים...

כן. אז היו אנגלים וערבים מיפו ואף אחד לא הלך לפארטי בלי כובע או כפפות והיתה לה הרבה עבודה. היא ראתה את השמלות שלי ואהבה מאוד. זה היה המודה של צנטרל־אירופה, פראג, בודפסט, וינה, שהיו אז מרכז־האופנה והיא אמרה לי: יש לי תצוגת־אופנה לכובעות, תני לי שתים־שלוש שמלות לבתורות. אמרתי: למה לא? למחרות באו כל כך הרבה גברות!

זה לא היה נכון שלא התלבשו, רק שלא מצאו איפה להתלבש. אז ראיתי שיש כואת הצלחה, לקחתי דירה בגרוזנברג ואחרי כמה חודשים היתה לי כל כך הרבה עבודה! אז באה העלייה מבוקרשט, עלייה מאוד אלגנטית, ומגרמניה, כל האירופאים שהיה חשוב להם אופנה, תל־אביב היתה קטנה ומיד ידעו שיש פה מישהי מאירופה שעושה שמלות יפות. אז היו גם המון תופרות. איזה בעלות־מקצוע! היום זה לא מה שהיה פעם, היום תופרים הכל במכונה או במחשב.

● התופרות היו מאירופה?

כולן. עד עכשיו כולן מאירופה, מרומניה, פולניה, הונגריה. כולן אשכנזיות, עובדות אצלי כל השנים. יותר מאוחר באו תופרות מאוד טובות ממארוקו ומאלג'יר, הן היו בעלות־מקצוע, בוג־רות של בתי־ספר מקצועיים צרפתיים. זה נגמר, עכשיו הכל אוטומטי, קומפיוטר, זה לא אופנת עילית של פעם, לא. בכלל לא.

■ ■ ■

● מי היו הלקוחות שלך בתל־אביב הקטנה?

הרבה ערביות, כולן מיפו, מאוד עשירות וגם מלבנון, שם היו העשירים רגילים לנסוע לפאריס

„הבן של וייצמן שנא את הציונות כמו הבן של תיאודור הרצל. הוא לא רצה לעלות לארץ. הוא גר עד היום בלונדון"

והיתה מלחמה אז לא יכלו לנסוע ובאו פה, לתל־אביב, לחופש למלון בת־רימון. זה היה המלון הכי אלגנטי, פה, ממול, כבר איננו, עכשיו יש מגדל גבוה, קוראים אותו ימית.

נו, הם גרו שם במלון והיו באות אצלי לתפור והיו באות גם מקיירו והמשפחות העשירות ביפו, לעלות ארצה, אז החליטו לתת את הצרטיפיקט לצעירים.

● באת לכאן לבדך, מבלי שאת יודעת לאן את הולכת?

לא. היה לי פה אח, הוא היה מוכיר של חלוצים בצ'כוסלובקיה והוא עלה כמו חלוץ ב־1936. באתי אליו. כולם, כל המשפחה, ההורים, כולם, נשארו ונפטרו בשואה. זה היה נורא. היה קשה להם להאמין שהעניין ייגמר לא טוב, הצ'כים לא היו אנטישמים כמו הגרמנים. הם לא ידעו שום דבר על הפתרון הסופי.

הגעתי לכאן עם הרהיטים שלי. אז יכולתי להביא הכל. הנאצים היו בפראג רק שלושה חודשים, אני עבדתי במשרד של אייכמן. פתאום כל החיים השתנו, החברים שלי היו גרמנים, כי היהודים היו מאוד קרובים לתרבות הגרמנית עוד מתקופת הקיסרות האוסטרו־הונגרית ופתאום אמרתי להם שלום ברחוב והם סובבו את הראש, פתאום היה אסור ללכת לסינמה, לתיאטרון, היה אסור לצאת אחרי שבע בערב. אמרתי: אני לא נשארת פה, אני יהודיה גאה ולא אסכים לחוקים האלה. אז בפראג היה משרד של פלסטינה וכך באתי דרך הצרטיפיקט שקיבלתי ושלחתי את כל הרהיטים.

● ואיך שהגעת לתל־אביב התחלת לתפור לעילית?

גמרתי בפראג אקדמייה לעיצוב־אופנה וכ־שבאתי הנה, אשתו של אחי אמרה: מה? את רוצה לעשות פה סלון־תפירה? זה לא מתאים! יש פה כל כך הרבה תופרות ואין להן מה לאכול. אז חומסי, נאששיבי, המון קליינטיות. עד היום אני מקבלת דרישות־שלום. הן כולן עזבו את הארץ, לא נשארו. הן היו מאוד אלגנטיות, היה להן חינוך צרפתי, כולן שלחו ילדים ללמוד בצרפת, בבריטניה, הם היו אינטליגנציה, כולם נוצרים, לא זוכרת שהיתה לי קליינטית מוסלמית.

● ומי היו הלקוחות היהודיות?

אלו שבאו ארצה בגלל מלחמת־העולם השניה ועזבו כשנגמרה המלחמה. הם באו הנה, כי לא היתה להם ברירה. ברגע שיכלו, חזרו לאי־רופה.

● איך קרה שמהתחלה היית לתופרת עילית?

זה היה הטעם שלי, זה מה שלמדתי בבית־הספר וזה מה שהיה צריך או בתל־אביב.

● ולמי פרט לערבים העשירים ולנשות האנגלים, היה כל כך הרבה כסף להוציא על בגדים?

או! היהודים שבאו לפה, בגלל המלחמה באירופה, היו עשירים, הם עשו פה חיים כמו באירופה, עם הקוקטייל־פארטיס והבגדים, אבל הם עזבו ברגע שנגמרה המלחמה, לקחו את הכסף ואת הבגדים ועזבו, הם לא היו ציוניים. אבל הזמן הכי יפה שאני זוכרת זה כשקמה המדינה. פתאום היו כל הגברות שבאו מקיבוצים, נשים שלא חשבו על שמלות, על תיק, על כובע, נשים של דיפלומטים, שנסעו לחו"ל וקיבוצניקיות מה־מיטבה, שהפכו לנשות שרי־ישראל, הן היו צריכות להיות ייצוגיות, אז אני לא רק תפרתי להן, גם לימדתי אותן איך לובשים כובע, איך לובשים כפפה, הרגשתי שאני עושה משהו למדינה שלי. היו לנו גברות שנסעו כשגרירות, נתתי להן עצות, לימדתי אותן איך לובש, מה לובש, מי לובש. זה היה חשוב מאוד בשבילן שתרגשנה נוח, לא כמו איזה מסכנות.

● מי היו הראשונות מנשות השרים שבאו אלייך עם קום המדינה?

פולה בן־גוריון וצפורה שרת וגברת וייצמן. היא לא באה מקיבוץ, היא היתה מאוד אלגנטית, היתה פירסט ליידי, מאוד אלגנטית והתלבשה בסלונים הכי גדולים. ליידי הדסה סמואל, ליידי רבקה זיו. וכשמאיר עמית היה ראש המוסד, פתאום הוא מטלפן אליי: לולה, אני צריך משהו בשביל אשתי. היתה אז הכתרה של אשתו של השאה הפרסי והוא נסע עם אשתו ובא הנה עם פרוטוקול, איזה שמלות היא צריכה. הייתי מוכרחה לעשות לה שלוש שמלות־ערב, היא אשה מאוד נחמדה, אבל בחיים שלה לא לבשה שמלת־ערב עם תיק ועם כובע. לימדתי אותה איך.

כשחזרו, באו הנה בשביל להראות לי ול־בחורות את הפילם שצילמו ומאיר עמית אמר: לולה, היו שם נשים שלבשו בגדים מכל בתי־האופנה, דיור, ג'יבנשי, ואני מוכרח להגיד לך שאשתי היתה אלגנטית כמו האחרות, לא נפלה מהן. ואני חשבתי זו התרומה למדינה שלי. וכש־אסתר הרליץ נסעה כשגרירה לדנמרק היא באה אליי עם הפרוטוקול שאומר איך היא צריכה להיות לבושה בשביל להגיש את כתב־האמנה. היא היתה צריכה שמלה ארוכה עם שרוול ארוך בצבע לא שחור ולא לבן, קנינו לה משהו בכחול־כהה ותפרתי לה שמלה משלושה חלקים שתוכל ללבוש לכל מיני ארועים, אחר־כך היא שלחה לי פוטו שלה עם ראש הטקס מרנמרק, שבא לקחת אותה למלך.

● גם לאה רבין לקוחה שלך.

כשלאה הלכה בפעם ראשונה לג'ונסון עשיתי לה שמלת־ערב. תראי בפוטו איך ליידי בירד ג'ונסון מסתכלת עליה. כמה שהיתה יפה. כשנסעה לוושינגטון עשיתי לה הרבה בגדים. חליפות, שמלות קצרות, שמלות־ערב. לאה או־הבת להתלבש.

● ספרי לי על ההברות שלך עם ורה וייצמן, רעיית הנשיא הראשון.

היתה לי קליינטית מלפני המדינה, ליידי הדסה סמואל, וכשהוויצמנים באו הנה ב־1949 היא הביאה את ורה. ב־1950 היה צריך להתקיים המיצעד־שלא־צעד, עשיתי לה בשביל הטריבונה משהו ליום ולרספשן בערב ברחובות, שמלת־קוקטייל. מאז זה היה מסורת, כל יום־עצמאות עשיתי לה שני דברים, אבל גם בין ימי־העצמאות היא היתה באה לעשות שמלות.

● זה הבן שוורה וייצמן לא אהבה לחיות בישראל?

זה לא נכון. היא אהבה את הארץ. אבל ורה היתה סנובית גדולה וזה עורר אנשים נגדה. היא לא היתה חברה של אף אחד והיתה מתיידדת בקושי רב. שלי ושל בעלי היא היתה חברה מאוד טובה. היו לה ולוייצמן שני בנים, בן אחד נהרג. הוא היה טייס ונפל בקרב על ברזיניה, מעולם לא מצאו את שרידי־המטוס או את גופתו. הבן השני היה מאוד נגד הציונות, הוא שנא את הציונות, סבל מאוד מזה שאבא שלו ציוני, כמו הבן של תיאודור הרצל. קראו לו בנג'י. הוא נפטר לפני שנתיים ויש לו בן. הנכד, דיוויד. היה תמיד

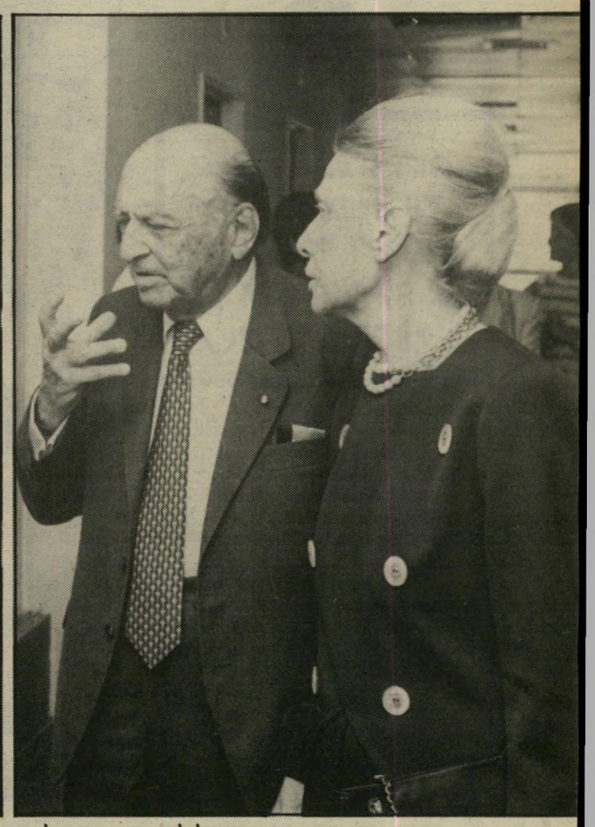

לולה בר עם בעלה דולפי ועם מרים אשכול (משמאל)
כשבאתי לארץ גיסתי אמרה לי: יש פה הרבה תופרות ואין להן עבודה

לולה בארי־ישראל הקטנה
סוניה פרס הביאה את לאה רבין

בא לארץ כשהסבתא היתה בחיים. הוא קיבל מילגה בכימיה לאוכספורד וורה קיותה שהוא יהיה כמו הסבא ושיבוא הנה לעבוד במכון וייצמן. כשהסבתא היתה בחיים הוא בא פעמיים בשנה לבקר, חשבנו שיבוא למכון, אבל כשהוא גמר את אוכספורד, הוא לא רצה לעלות ארצה, לקח ג'וב באיזו חברה לטרנספורטיישן. שם בלונדון, וחי שם עד היום. חיים וייצמן אף פעם לא היה

„היו לי הרבה קלינטיות ערביות מיפו, מישפחת חומסי, מישפחת נאשש'בי, וגם ערביות מב"רות. הן היו באות כל קיץ לתל־אביב, היו גרות ב„גת רימון", שהיה מלון מאוד אל גנטי"

פופולרי. הוא היה מאוד זקן ומאוד חולה כשבא לפה ובן־גוריון היה פיגורה דומיננטית. בגלל זה אולי לא אהבו אותו או את אשתו.

■ ■ ■

● ואיך קרה שאשה מאוד מרושלת, כמו פולה בן־גוריון, הפכה גם היא ללקוחה שלך?

פולה היתה שלומפר בבית. היא היתה באה הנה. אליי. עם מכנסיים שבן־גוריון כבר לא לבש. הייתי אומרת לה: פולה, איך את יכולה, יש פה אנשים, והיא היתה עונה: אל תבלבלי לי את המוח. אני עייפה וזה נוח. אבל כשיצאה עם ביג'י היתה טיפ־טופ. היא לא היתה יפה ולא היה לה גוף. אז לא ראו שהיא מתלבשת בכלל. כל החיים של פולה היו לשמור על בעלה. בן־גוריון חי כל כך הרבה שנים כי פולה היתה כמו כלב־השמירה שלו. תמיד שמרה שבן־גוריון מוכרח לנוח. בן־גוריון מוכרח לאכול. בן־גוריון מוכרח לקרוא. ביג'י שמע מאוד מה פולה אמרה לו וכשהיא נפטרה, שבועיים לא אכל. הוא לא קיבל את זה שהיא מתה. הוא לא יכול היה לאכול מאף אחד אחר.

פעם פולה באה לפה, ישבה ופתאום קפצה: אני מוכרחה ללכת, לתת לבן־גוריון אוכל. אמרתי לה: פולה, הבחורה לא יכולה לתת לו? היא אמרה: הוא לא לוקח אוכל מאף אחד. רק ממני.

כשנפטרה, בן־גוריון תרגם ביד שלו את המיכתבים שהוא כתב לה והיא כתבה לו. כשמלאו שנה למות פולה היתה אסיפה והוא קרא מיכתב אחד שכולנו ישבנו ובכינו. תיכף אחרי זה הוא שלח לנו את הספר מיכתבים לפולה וכתב: ללולה ולדולפי מפולה ודוד בן־גוריון. אפילו שכבר מתה. תמיד. כשפגשתי אותו, היה אומר: למה היא נפטרה לפניי. הוא תמיד, במשך שתים־עשרה שנים שחי אחריה, כל פעם שפגש אותנו היה מדבר רק על פולה.

● הוא דיבר איתך אנגלית?

הייתי היחידה שהסכים לדבר איתה אנגלית. הוא היה אומר: לולה. יש רק דבר אחד שאנשים יכולים להיות נגדך, זה שאת לא מדברת עברית.

● היה לבן־גוריון יחס לאוסנה?

לא. בכלל לא. אבל פעם אחת באתי עם פולה הביתה והיא הראתה לו שתי שמלות שעשיתי לה ואמרה דויד, מה אתה אומר. השמלה הזאת או הזאת, או הוא ענה: יש לך פה המומחית הכי גדולה בארץ, מה את רוצה ממני. הוא היה איש עם לב. פולה היתה אומרת: בן־גוריון מאוד חכם. אבל לא מבין באנשים, אני מבינה. היתה לה חכמה כפרית והיא תפסה את הבן־אדם. לפעמים היתה אומרת: זה קוץ־מוץ' הבן־אדם הזה, זה שום דבר, לפעמים היתה אומרת: זה איש חכם. איש טוב ואף פעם לא היתה טוענה.

● אומרים שהיא לא המציאה את הטקט.

זה נכון. פעם אחת היא ישבה פה, היא אהבה מאוד רכילות ולהסתכל על אנשים, היא אהבה לבוא לפה לראות מה הולך. הייתי אומרת לה: פולה, את לא צריכה לחכות והיא היתה אומרת: לא, זה בסדר, יש לי זמן והיתה ככה יושבת ומרכלת ומסתכלת. אז פעם אחת היא ישבה פה ושם מדדה איזה גברת בגר, אז פולה שואלת אותה: את מקרקוב, לא? והגברת עונה: כן, גברת בן־גוריון. איך את יודעת? את נראית לי כמו גליצייה, ענתה פולה והגברת נהייתה חיוורת כמו הקיר.

אם פולה אהבה מישהו, היא אהבה. אם לא אהבה, אז אוי ואבוי. את דאג המרשילד היא לא אהבה ובגלל זה שאלה אותו את השאלה המביכה הזו למה הוא לא מתחתן. היא ידעה בדיוק למה הוא לא מתחתן. אבל רצתה לתת לו להרגיש לא נוח.

היא היתה קנאית עד יומה האחרון. כשבן־גוריון היה בן 80 ומלאו 50 שנה לנישואיהם, הם היו צריכים לנסוע לארוחת־ערב של הבונדס במיאמי. לפני זה פולה צלצלה ואמרה: לולינקה, אני לא מרגישה טוב ומוכרחה לנסוע לארצות־הברית, בואי הנה ותעזרי לי לבחור בגדים. באתי אליה, לא הייתה לה עוזרת כל הזמן, רק כמה שעות, אז היא קראה לשוטר מבחוץ שיוציא את השמעטס מהארונות. אמרתי לה: פולה, זה שמעטס, את לא יכולה ללבוש את זה. ואז היא אמרה: אני לא מרגישה טוב ואין לי כוח לבגדים. אמרתי לה: אז אל תסעי. היא הסתכלה עליי ואמרה: מה עם כל הוורברס. שאני אתן לבן־גוריון לנסוע לבד?

הייתי בדיוק בסיור באמריקה ובאתי לפגוש אותם במיאמי. נסענו לשדה־התעופה והיו שם עיתונאים ועיתונאית אחת שאלה: מיסטר בן־גוריון, זהו הביקור הראשון שלך במיאמי... ועוד לפני שבן־גוריון הספיק לענות. ענתה פולה בשמו: כן. זה הביקור הראשון שלו והוא לא הפסיד מי־יודע־מה.

בניו־יורק בא לבקר אותם נלסון רוקפלר. שהיה מושל ניו־יורק. הוא בא למלון והביא להם כמתנה לרגל היובל של הנישואין פסל מודרני, מאוד יפה. פולה לא אהבה את הפסל ואז רוקפלר אומר לבן־גוריון: נו, אחרי 50 שנה, מי מנהל את הנישואין שלכם? בן־גוריון ענה, בהומור: שאל את אשתי ואז פולה הסתכלה על רוקפלר במבט הורג ואמרה: אתה יודע מה? שאלת שאלה אחת יותר מדיי. רוקפלר השתתק מיד.

● ואיך הגיב בן־גוריון על הדברים האלה שלה?

הוא צחק. הוא אף פעם לא אמר לה כלום. לפני מלחמת ששת־הימים לא ידענו מה הולך. בן־גוריון לא היה בממשלה והוא ואשכול לא דיברו ביניהם ואז פולה מצלצלת יום אחד ואומרת: לולינקה, בואי הנה: באתי עם בעלי ופולה אומרת: לולינקה, את יודעת מי למעלה? שאלתי: מי? והיא אומרת: יש פה בגין? אמרתי: בגין? איך זה יכול להיות? אז היא אומרת: בגין ויוסף ספיר ופרס ודיין. הם מתייעצים עם ביג'י איך להכריח את אשכול שייתן את תפקיד שר־הבטחון לדיין.

בערב הזה אני זוכרת בא גרשום שוקן, נכנס השוטר ואמר יש פה ארון שוקן מעיתון הארץ הוא רוצה להיכנס. ופולה אמרה: לא בא בחשבון. בעלי אמר לה: פולה, זה עתון חשוב. הארץ. ופולה בשלה: עכשיו, אף אחד לא נכנס: והיא לא נתנה לו להיכנס והוא הלך הביתה.

במלחמת סיני, ב־56', אף אחד לא ידע מה קורה, אז ידעו לשמור סוד. לא כמו היום. שכל הזמן מדליפים. אנשים ברחוב הריחו משהו, בגלל המטוסים בשמיים. בן־גוריון בא מירושלים, היתה לו גריפה, הוא היה חולה, פולה טילפנה ואמרה: לולינקה, מה מדברים אנשים? אמרתי לה: אומרים שיש משהו נגד הפראיון. ואז היא אומרת: לולינקה, אל תשמעי מאנשים מדברים. קחי מזוודה קטנה, שימי בפנים חלוק־בית חם, גם בשביל דולפי וקחי גם ואלריאן שדולפי לא יהיה עצבני.

אמרתי לה: פולה, מה קרה? והיא ענתה: עשי מה שאני אומרת לך ואל תשכחי ואלריאן. אחר־כך היא סיפרה שהיה פחד שהמצרים יתקיפו את תל־אביב ורמזה לי שארד למקלט.

■ ■ ■

● מי הלקוחות שלך כיום?

שני שליש מחו"ל. הן באות לפה במיוחד מאנגליה, מניו־יורק, מברזיל, ממכסיקו.

● יצא לך לסגוש אוסנאים בעליי־שם בעולם?

אני מכירה אישית את כל האופנאים החשובים, דיור, ולנטינו, ג'ינשי. סן־לוראן גם מכירה.

● סוניה פרס גם תופרת אצלך בגדים?

היא קליינטית שלי מלפני הרבה זמן. לפני 25 שנים באה לעשות חליפה. היא מאוד צנועה. היא הביאה אליי את לאה רבין. עכשיו לא עשיתי לה בגדים. היא מאוד נזהרת. מאוד לא רוצה שיגידו עליה שהיא נוזנזנית.

● תפרת גם לעליזה בגין?

לא. אף פעם היא לא ביקשה.

● ולאורה הרצוג?

כן. היא קליינטית טובה. כל פעם שהיא נוסעת. אני עושה לה בגדים. כשנסעה למלכה

„הנכד של ל"ד הדסה סמואל, הבן של אדווין, הוא מדען במכון וייצמן. הוא ידש תואר לורד, ויכול לשבת בבית־הלורדים הבריטי"

באנגליה, גם כעת. בשביל הנסיעה לאירלנד. עשיתי לה.

● מי שילם את הבגדים של לאה רבין, כשנסעה לוושינגטון ואת הבגדים של אורה הרצוג?

אני באמת לא יודעת. בטח יש לזה תקציב. הן מוכרחות להיות ייצוגיות.

● כמה עולה לתפור אצלך שמלה?

אני לא מדברת על זה, זה לא יפה לדבר על דברים כאלה, זה תלוי למה. למי. אני באמת לא מדברת על זה.

● את בטח מלמדת אוסנה?

(המשך בעמוד 42)

לולה עם דויד ופולה בן־גוריון
פולה אמרה: אל תבלבלי במוח! זה נוח לי!

אנשים

למי יש דרישת־שלום מהיענים, מי עובר קורס לקריאה מזורזת ומי כוחו עדיין בידיו למרות שהגיע לגבורות

■ בעלת ההופעה האלגנטית ביותר של השבוע היתה **טובה שפירא**, רעייתו של הח"כ־תע־שיין, **אברהם שפירא**. בחתו־נת בנה **שמואל**, סיפרה כי הצ־טרפה למיבצע הריאטה של בע־לה, והצליחה להפחית 15 קילו־גרמים ממישקלה.

■ גם **לילי שרון**, רעיית שר־התעשיה־והמיסחר, בלטה ב־הופעתה בחתונה זו. שרון ה־אלגנטית נהנתה למרי בעזרת־הנשים בחתונה, ולכן התאכזבה כששלח לה בעלה, שסעד במדור הגברים, שליחים שהודיעו לה על רצונו לפרוש מהאירוע. „מ־דוע?" שאלה באכזבה. „הוא לא נהנה כמוני?"

■ כתב קול־ישראל בכנסת, **עודד בן־עמי**, הופתע מאוד לקבל, במהלך דיון בכנסת, פתק שבו היה כתוב: „יש לך דרישת־שלום מהיענים..." בדיקה מהירה העלתה שהכותב היה חבר־הכנ־סת **שבח וייס**. וייס, שטייל עם מישפחתו בשמורת־טבע בצפון־הארץ, חזה בסרט על היענים שבשמורה. הוא זיהה בנקל את קולו העמוק והמלא של בן־עמי, כקריין שליווה את הסרט בהס־ברים, והביא לו ר"ש חם משות־פיו להסרטה.

■ לאור החוברות עבות־הכרס המציפות את שולחנותיהם של חברי־הכנסת (רו"ח מבקר־המדי־נה, מסקנות ועדת־החקירה על רצח ארלוורוב, ועוד) ומלאי ה־דואר המצטבר בתיבותיהם, יום חברי־הכנסת **מאיר שיטרית** רעיון מבורך. הוא מארגן בימים אלה הרשמה של חברי־הבית לקורס לקריאה מזורזת. ההי־ענות מפתיעה לטובה.

■ לעיתונאי **אילן שחורי** היתה בעייה עדינה. הוא קבע פגישה עם אחד מפעילי ש"ס, שלא היה מעוניין להדגיש את הפגישה יתר־על־המידה. שחורי הבחין בשולחן עמוס בפעילי־ש"ס במירפסת הכנסת. מובן שלא יכול היה לשלוף מהשולחן את איש־שיחו. הוא המתין והמ־תין, אך השיחה סביב השולחן במרפסת נמשכה. שחורי, שמיהר לרדת לתל־אביב, הסתובב אובר־עצות. לבסוף, בעצת עמית, יצא למירפסת והחל מסתובב בצורה הפגנתית. מקץ כמה דקות, הת־פרק שולחן־ש"ס, אנשיו התפזרו, מלבד האחד שפנה לעבר העי־תונאי.

■ לחיצות־ידו של הפרופסור **ישעיהו ליבוביץ** היוו את שיחת־היום בחגיגות ה־20 ל־קיומו של מוסד החינוך, אוהלו. ליבוביץ, שהגיע כבר לגבורות, היה אחד מאורחי־הכבוד של ה־אירוע, שהתקיים בשבוע שעבר, והוכיח בשורה של לחיצות־ידיים איתנות שכוחו עדיין ב־ידיו.

■ **סאלי וסם לואים** מ־שיכים בפסטיבל־הפרידות שלי־הם מישראל. השבוע היו אורחי־הכבוד בהצגה החגיגית של מכור לאהבה, שהועלתה בת־אטרון יובל. השניים נפרדו באו־תה הזדמנות חגיגית אף מידי־דתם הטובה, **מרים עציוני**, מפיקת־ההצגה.

■ עציוני סיפרה באותה הז־דמנות על חוסר־המזל שפקד אותה לאחרונה: היא פנתה לשח־קנית **חנה לסלאו** והציעה לה הצעה מפתה ביותר — לכבכ בהצגת־יחיד. לסלאו התרגשה מהרעיון, אך סירבה וגילתה לה שהיא בחודשים הראשונים להר־יונה. זמן־מה אחר־כך פנתה עצ־יוני לזמרת **נורית גלרון**, בה־צעה לכבכ בערב שירי רחל. גלרון ראתה בהצעה מחמאה, אך נאלצה להשיב את פני המפיקה חינם. הסיבה — גם היא בתחילת הריונה. עציוני המיואשת שאלה השבוע: „מה זה, לא נותרו בשוק שחקניות לא מעוברות?"

■ כמדי שנה, חוגגים הזוג **מישה אשרוב** (63) ורעייתו, הבימאית **בלהה מס** (41), את יום־הולדתה של בתם, **חן**, ב־הצגה חדשה. בשבוע שעבר הציגו לפני ילדי שכונת רמת־אביב ג', איזור מגוריהם, את הה־צגה גוזמאי־הבדאי. חן, כוכבת האירוע, לא היתה על הבימה אלא ישבה בנחת וצפתה בהוריה.

■ השחקן **עודד תאומי** הו־מין בשבוע שעבר את כל הפרט־נריות ששיחקו לצידו במשך ה־קאריירה הענפה שלו, כאור־חותיו בפרימיירה החגיגית של על החיים ועל המוות. מחזה שכתב בעצמו. בין האורחות שלן ניתן היה למנות בקהל את **רחל מרכוס**, **יונה אליאן**, **דינה דורון**, **עדנה פלידל** ואחרות. תאומי נימק את זימונן: „לפחות בערב־הכבורה שלי איני רוצה להיות לבד."

■ אחרי ההצגה הזמין תאומי את אורחיו ואורחותיו לסעוד במועדון. בחצות, משהיתה ה־מסיבה בעיצומה, הסתבר שזאת גם מסיבת־הפתעה עבור בתו, **עינת**, שחגגה באותו לילה את יום־הולדתה ה־20. **אמירה**, בתו השניה של תאומי, לא נסחפה בשימחה הכללית. הסיבה — אמירה בת ה־17 היא מעריצה מושבעת של הזמר **שלמה ארצי**. זה לא הגיע למסיבה, למרות שהוזמן, והשבית את שימחתה של המעריצה הנאמנה.

■ **יוסף בראל**, מנהל ה־טלוויזיה, אינו חובב־כדורגל

חותמות ומפתחות

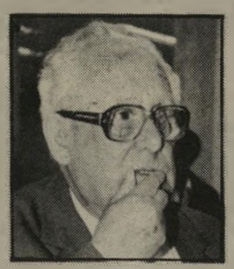

רנר

● **הסיפור הבא נשמע כל־קוח מן הדמיון, אך הוא אמת־לאמיתה. מאז פרשת החותמות של אליעזר שוסטק, לא נש־מע סיפור שכזה בהיסטוריה המיפלגתית בישראל:**

הסיפור מתחיל בחברת־הכ־נסת שרה דורון, חברת המיפלגה הליברלית, שלא שבעה נחת מהמועדון שעמד לרשות חברי־המיפלגה, בבניין ה־מיפלגה הליברלית ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב.

המועדון, ששימש כמקום־מיפגש לשרידי המיפלגה, היה רעוע וחסר־מיזוג. „בקיץ היה חם ומחניק, ואילו בחורף — קור־אימים," כפי שתיאר אותו השבוע אחד מבכירי־המיפלגה.

בעידודם של חברים במיפלגה פעלה דורון למען שיפור התנאים במועדון.

לבסוף, אחרי תלאות רבות, זכתה דורון לראות פירות לעמלה – המועדון שופץ, הריהוט הוחלף, נתלו וילונות, הותקן מיזוג־אוויר.

אלא מה? המועדון אינו פועל. משום־מה? או אולי: משום מי? צבי רנר הישיש, היושב־ראש הנצחי של איגוד העובדים הליברליים. פשוט נעל יום בהיר אחד את דלת מועדון־החברים. לקח את המפתחות עימו וזהו. חסל סדר מועדון.

טלוויזיה לפייסי

גרופר

● **פרק נוסף בסידרת־הטל־וויזיה בכנסת־ישראל. הפרק הראשון היה שייך לחבר־ה־כנסת בני שליטא. הוא הת־עצבן, כרבים מחבריו, מהצפייה במכשיר הישן־נושן, המשדר עדיין בשחור־לבן במיזנון־ה־כנסת. ופנה ליושב־ראש ה־כנסת, שלמה הילל, בבקשה שהכנסת תרכוש מכשיר חדש. ציבעוני, למען נבחרי־העם. הילל השיב, כמיצוות־השעה: „אין תקציב!" השבוע קם חבר־הכנסת פסח („פייסי") גרופר והודיע שיש באפשרותו להשיג מכשיר־טלוויזיה חדש למיזנון־הבית. המכשיר, סיפר, הוא תרומה מידיד למען כנסת־ישראל. הילל סירב לקבל את התרומה. בטענה שאין זה נאה שכנסת־ישראל תקבל נדבות. יאה או לא, השבוע, בעת הצפייה במישחק־הגמר על גביע־המדינה בכדורגל, התרעמו על טיב המכשיר הישן רבים מחברי־הבית, שנאלצו לצפות במישחק המכריע בין קריאה לקריאה במליאה. אחדים מהם אף הציעו לגרופר לעשות תרגיל: לקבל את התרומה מידידו, להציב את מכשיר־הטלוויזיה החדש בחדרו שבבניין, ואחר־כך להעבירו למיזנון, בטענה שהחדר קטן מדי וקהל־הצופים גדול מדי.**

אלדד שרים ואשתו ענת שרתוק, הצמד שכותב שירים ביחד – היא את המלים, הוא את הלחן – ישבו צמודים בערסל־הקש במסיבה שערכה רינה כרמלי, מפיקת טקס־הפתיחה של המכביה הקרובה. בדירתה בפתח־תיקווה. אלדד כתב את המוסיקה למופע „12 השבטים", שיועלה באותו ערב. על אותו ערסל

תפסה אחר־כך יהודית שוויצר החדרתית (בשמלה הלבנה, משמאל) מורה לריקוד, הכוריאוגרפית של המופע, פוזה יחד עם הבימאי הצעיר אורי פסטר. שוויצר חטובת־הגוף סיפרה שכאשר התחילה בעבודה המעשית במופע, נבהלה, כי הרגישה ש„נכנסה לנעליים גדולות ממידתה". היא נכנסה ללחץ, שקלה פרישה, אבל לבסוף נשארה.

חני פרי הופיעה בפתיחת המיסעדה של חבר שלה בתילבושת־עור, שרכשה בנסיעה האחרונה שלה לארצות־הברית. בתמונה היא נראית עם הזמר שאול נמרי. משמאל: הדוגמנית פינצ'י מור, בלבוש נועז. למטה: מוטלה שיפמן, המלווה על־ידי אשתו שושנה ואחותה התאומה תחיה, שהיא אלמנת אחיו התאום דויד. רק מעטים מבין מכריהן יודעים להבדיל בין השתיים. במסיבה לפתיחת המיסעדה נוכחו כ־2000 איש.

מושבע, בלשון־המעטה. אך הוא נטל פסק־זמן מעבודתו ונסע לצפות עם בנו במישחק־הגמר על גביע־המדינה בכדורגל בין בית"ר ירושלים לבין מכבי חיפה. הוא חזר מלא חוויות מהמישחק. בחדרו בטלוויזיה, אחרי המשחק, לא חדל מלהתפעל, „כיצד ה־צופים ממש מייעצים לשחקנים מה לעשות — זרוק לכאן, כדור לשם — כאילו שהשחקנים יכולים לשמוע." בנו הצעיר ישב כל אותה עת ליד אביו, לבוש בחולצת־בית"ר צהובה, ראשו עטור בסרט צהוב שעליו כתוב בית"ר, ולא הבין ממה מתפעל אביו כל־כך.

■ **האוורד קוסל**, מגדולי השדרנים בעולם הספורט, הגיע לביקור בארץ. הוא בא ל־ירושלים, ויש באמתחתו סיפור מרגש על קורות חזרתו לחיק היהדות. קוסל, שהגיע לסקר את אולימפיאדת־מינכן ב־1972, לא היה מודע למשמעות היותו יהודי. רצח של ספורטאי־ישראל גרם לו לחשוב על כך. הוא התחיל לגלות עניין בישראל, ומה שיותר חשוב — לתרום כספים למוסדות שונים בארץ, ובכללם האוניברסיטה העברית, המארחת אותו בישראל.

■ כוכבת־תקשורת נוספת ה־מתארחת בארץ ובאותו המלון, אך באנונימיות מוחלטת עד לר־גע זה, היא **מורין ליפמן**, עור־כת־עיתון ירועה באנגליה ובע־לת־פינה פופולרית בבי־בי־סי.

■ המיסעדן **ג'קי רונן** שמח בשימחתו של **אורי מלמיליאן** והחליט להעניק לו מתנה אישית — זכיון לאכול חינם במסעדתו במשך כל שנת־מלכותו.

■ רונן, שרואיין לפני שבו־עיים בהעולם הזה וקבל על בעיות־החניה בתל־אביב, המזי־קות לעסקיו, הופתע לטובה. למ־חרת הפירסום בעיתון, כך סיפר, הופיעו פקחים וסידרו מקום־חניה ליד מיסעדתו.

■ המחזאי **יהושע סובול** קוצר הצלחה לאומית חסרת־תקדים בגרמניה, שבה מוצגים במקומות שונים שניים ממחזו־תיו, גטו ונפש יהודי, בעברית וגם בגרמנית, על־ידי שחקנים מקומיים. אחרי הצגת גטו בוויס־בארן, המתין לסובול ולשחקני תיאטרון חיפה אנגלי בשם **סול מאייר**. כשהוא נרגש עד דמעות הוא סיפר לסובול שאת אשתו — היום פסיכולוגית — הוא הכיר אחרי המילחמה, ומ־סיפוריה למד הרבה על מה שע־בר עליה ועל יהודים במילחמה, אך את החוויה האמיתית של השואה העניק לו סובול. הוא ואשתו הזמינו את כל משתתפי מסע־התיאטרון — 45 איש — לארוחת־ערב חגיגית בעיר.

■ להצלחה דומה לזו של סובול זכה כוכב שני המחזות. השחקן **דורון תבורי**. אחרי כל הצגה מתקיים דיון בהשתת־פות הקהל. תבורי הוא המבוקש ביותר, ואליו מפנים שאלות רבות, גם פוליטיות.

■ מנהל התיאטרון, **נועם סמל**, סיפר איך נולד הרעיון להעלות את גטו על הבימה. סובול סיפר לו בנוכחות **גדליה בסר** שהוא מחטט במיסמכים ישנים ששרדו מגיטו ורשה. סמל הוציא מיד פיסת־נייר והחתים את סובול עליה. נאמר שם: „אני מזמין ממך, יהושע, את המחזה על הגטו." כששמע את הסיפור הסופר היהודי, **סטפן היים**, המתגורר במיזרח־גרמניה ושנכח בהצגות בגרמניה המערבית — משום שיש לו זכות־מעבר חופ־שית — אמר לסובול: „הנה, גם אני מוציא מפית־נייר ומומין אותך לכתוב במשותף איתי את המחזה לספרי אחשוורוש ה־יהודי עבור תיאטרון חיפה."

פסוקי השבוע

● **התעשיין־החי"כ אברי־הם שפירא**, בהזדמנות של נשואי בנו, שמואל בנימין (ראה גם עמודים 16-19): „אני מיי־בא כלות ומייצא שטיחים!"

● **מספקדים של חטיבת גולני**, עם סיום אימון הקיץ ה־ראשון: „קודם הוצאנו את צה"ל מלבנון ועכשיו אנחנו מוציאים את לבנון מצה"ל!"

● **שר־האוצר יצחק מו־דעי**, על פרשת אתא: „אין טעם להחיות מיפעל שהוא מת!"

● **השר דויד לוי**, במהלך מישחק־הכדורגל בין בית"ר־ירושלים לבין מכבי חיפה: „צריך לשים עין על (אלי) אוחנה. חייבים לשמור עליו!"

● **פטריק ריים**, הקצין שהיה ממונה על חקירת רצח־ארלוזורוב מטעם הבריטים, על השמועות בדבר פרשיית־האה־בים שניהל עם סימה ארלוזורוב, אשת הנרצח: „הלוואי והייתי כזה בן־מזל, שכן היא היתה אשה יפה ומושכת." ריים, שמת לפני כמה שנים, צוטט על־ידי בנו.

דפנה ברק

שפרה בורלא נראתה, ביום שבו נערכה החתונה של שמואל, בנו של אברהם שפירא, במלון „הילטון", כשהיא לבושה בתילבושת בעלת שרוולים ארוכים. עופרה הודיעה בשבוע שעבר להנהלה של המלון שהיא מתפטרת.

„להורים שלי לא היתה מחשבה לשלוח אותי ללמוד פסנתר, אז מה נשאר לי? כדורגל!"

„אני אוהב סרטים, בעיקר ג'מס בונד. אוהב לקנות בגדים, לשבת בבתי־קפה, לבלות!"

אוחנה: גיון טרבולטה הירושלמי

ד סיפור של אלי אוחנה מורכב מעוני, מוות, כסף והצלחה. באמריקה, ארץ ההוליבוד וההגזמה, היו הופכים אותו למחזמר נוצץ או לסרט מהחיים. והרולד רובינס, מחברם של השאפתנים, ההרפתקנים וסוחרי־החלומות, היה בוודאי מזדרז לשזור אותו אל רב־מכר חדש: המצליחנים הכדורגלן. או מלך־השערים.

בינתיים, עד שכל זה יקרה, או עד שתגיע שעתו לפרוש, משחק אלי אוחנה כדורגל, מחוזר על־ידי אינספור בחורות, קורא עיתונים, קונה בגדים, אוכל במסעדות. כך בדיוק, על־פי הסדר הזה.

תחילתו של אלי, הוא אליהו, במעברת האז־בסטונים בקרית־יובל בירושלים, ב־1 בפברואר 1964. בן שביעי להוריו, מסעוד ורחל אוחנה. אחריו יבואו עוד שניים.

על ילדותו, כמו על שאר המאורעות בחייו, מדבר אלי בקול רשמי. שוקל בזהירות כל מילה. תמיד יאמר רק מה שנשמע לו כראוי שייקשר עם שמו, ישתדל שלא לפגוע באחרים או בשמו הטוב.

„גדלתי במשפחה שחיה מהיד לפה. ישנו אר־בעה אחים בחדר ולא כל מה שרצינו קיבלנו. אופניים אף פעם לא היו לי. בשביל לקבל נעלי־התעמלות הייתי צריך לחכות הרבה זמן בתור. ובסוף קיבלתי נעליים לא כל כך טובות. אנחנו לא נולדנו לצעצועים וספרים ודברים כאלה. אבל היה לנו טוב עם זה. כי לא היינו רגילים לעושר. וגם לא היה לנו במי לקנא. מסביבנו כל החברים שלנו חיו ממש כמונו".

תפירת־שמלות לערביות

כ אשר יוסי, 31, רס"ר בצבא קבע, הבכור לבית אוחנה מתערב ואומר „מהאזבסטונים כולם יצאו עבריינים. רק במשפחה שלנו, בזכות אבא סמכותי, לאף אחד אין תיק במשטרה." כועס אלי. יוסי יכול להגיד כל דבר, אבל הוא, אלי, אינו מוכן להאשים את אוהדיו בעבריינות. „אני לא יודע מי עבריין וכמה. איזה מין שטויות אלה?"

אך לבסוף הוא מזכיר את המילה פשע. ולא כדי לפגוע במעריציו. חס וחלילה, אלא כדי לשבח את הוריו. „אם יצאנו איך שיצאנו, זה רק בגלל ההורים. הם החזיקו אותנו חזק. היינו גם פוחדים וגם מכבדים את ההורים. כך שבכלל לא העזנו לחשוב על הנושא של פשע."

מסעוד אוחנה, 58, אבא של אלי, אינו מבין מה כל כך מיוחד בשיטת־החינוך שלו. „הכל פשוט מאוד. אני התחנכתי טוב מההורים שלי, שמעתי אותם עד הסוף, וככה גם הילדים שלי שמעו לי. הייתי אומר להם: תברחו מדבר שאסור לכם לעשות. והם ברחו. לא, לא הרבצתי להם. בשביל מה זה יעזור? לפעמים הייתי מעניש. למשל אלי. אם לא היה רוצה לבוא אתי לבית־כנסת, הייתי אומר לו: אם אתה לא בא אתי, אני לא מרשה לך ללכת לאימון."

מסעוד נולד בעיירה מארוקאית קטנה, סמוכה לקזבלנקה. היו לו ארבעה אחים ואחיות. אמא ואבא שהיה סנדלר של נעלי־בד. כשהיה מסעוד בן שמונה נשלח לקזבלנקה לבן־דודו, שם למד להיות סנדלר של נעלי־עור. עשרים שנים שהה מסעוד בבית בן־משפחתו. עד שנשא לאישה את רחל.

היא נולדה באותה עיירה, ארבע שנים אחריו. אביה־שלה הוציא את לחמו ממכירת חמרי־ניקוי. כשהיתה ילדה קטנה מת האב והותיר אחריו אלמנה ושישה ילדים. רחל למדה לתפור. את חלקה בפרנסת־המשפחה תרמה בתפירת שמלות לערביות.

כשמלאו לרחל עשרים, לחשה לה אחותה שהוריו של מסעוד, שהוא בחור טוב, גרים בשכנותה ואם היא רוצה, אפשר לסדר משהו. רחל רצתה והאחות סידרה ומאז מסעוד ורחל נשואים.

בשנת 1955, עם יוסי, הבכור, בן החצי שנה, עלו מסעוד ורחל לארץ. שש שנים גרו בחיפה. אחר־כך עברו לאזבסטונים בירושלים. לפני תשע שנים נסגרה המעברה. מרבית המפונים, ובתוכם אוחנה, הועברו לקריית־יובל, שם הם מתגוררים עד היום.

מסעוד, שהביא איתו מקזבלנקה את תורת הסנדלרות, עבד במשך 25 שנים כסנדלר בבתי־חרושת קטנים בתל־אביב. שם גם נפצע. שלוש מאצבעות ידו השמאלית קטומות. הביטוח הלאומי קבע לו 100% נכות. כבר חמש שנים הוא אינו עובד.

רחל, שתפרה במארוקו שמלות לערביות, גילתה עד מהרה כי בארץ, בה הערביות הן שתופרות שמלות ליהודיות, היא מחוסרת־עבודה. מייד מצאה לה עיסוקים אחרים, כמו מנקה ועוזרת־לטבח פה ושם. ובינתיים גם ילדה, בזה אחר זה, עוד שבעה בנים ובת אחת.

את אלי זוכרת אמא רחל כתינוק שמן ובכיין. כשגדל היה אלוף הגוולות ואהב, כמובן, לשחק כדורגל.

„להורים שלי לא היתה את המחשבה לשלוח אותי ללמוד פסנתר, אז מה נשאר לי לעשות? לשחק כדורגל," אומר אלי. „מאוד אהבתי לשחק, ותמיד חלמתי להיות שחקן כדורגל בבית"ר."

בית"ר, כמובן, בגלל הבית. „בית"ר והליכוד זה התחביב שלי," אומר מסעוד. „אני אוהב את המפלגה הזו מתוך ליבי."

ואלי: „הצבעתי לליכוד אבל, בעצם, אני יותר ימינה מהליכוד."

אבל לפני שהלך לקלפי להצביע עוד למד בבית־הספר, היה חבר של כולם, ואהב ללמוד, בעיקר חשבון והיסטוריה ותנ"ך. כשהגיע לתיכון, השתלט עליו משחק הכדורגל. מגיל 13 שיחק בבית"ר. בגיל 16 החלו כולם להכיר בכשרונו. „ואז כבר לא אהבתי ללמוד. רציתי רק לשחק." בכתה י"א עזב את בית־הספר האקסטרני מיכלל, בו למד במשך שנתיים, והתמכר כל־כולו לכדורגל ולבית"ר.

אמא ואבא לא שמחו. רק שניים מבין תשעת ילדיהם סיימו את לימודיהם בבית־ספר תיכון, והם רצו שאלי יהיה השלישי. „עשיתי טעות שהכנסתי אותו לבית־ספר דתי," מחפשת רחל את סיבות הנטישה. „תמיד ביקשנו ממנו שירדוף אחרי הבית־ספר, ולא רק אחרי הכדור. אבל הוא לא רצה. אז אנחנו, חס וחלילה, לא היינו נגרו. לא רוצה בית־ספר, לא צריך. אמרתי לו: מותק, תעשה מה שאתה רוצה. העיקר שתלך בדרך הישרה, בלי סיגריות, בלי יין ורק עם חברים טובים."

מצוייר בעצות אלה, הפך אלי לכוכב־הכדורגל המצולם והנערץ ביותר במדינה. „עכשיו אני שמחה שהוא בחר לו את העתיד שלו בעצמו," אומרת אמא רחל. „ואיזה כבוד עושים לי בגללו. ביום הרביעי, אחרי המשחק הגדול, הלכתי לשוק לקנות דגים. המוכר של הדגים מייד קרא לשני חברים שלו. אחד נישק לי את היד. האחר נישק לי את הראש, ופתחו בקבוק שמפניה ואמרו: כל הכבוד, הלוואי שכולם היו כמו אלי."

לא שחצן, סתם קר וסגור

ב חדר־האורחים שבדירתו השכורה של אלי אוחנה בשכונת גילה, מוצגים לראווה 11 גביעים, מטעם כל העיתונים וההתאחדויות האפשריים. לצידם שתי כריות בצורת לב, רקומות בחוטי זהב וכסף: לאלי באהבה מסיסי. לאלי באהבה מדליה ויפה.

על הקיר הסמוך לדלת־הכניסה, הכרזות־אהבה עלומות. „לאלי אוחנה, רציתי להתרים במיוחד פה כדי להתרים אותך ולא היית. התבעסנו. תצפה להפתעה בקרוב." „אלי, הייתי פה ולא היית. אבוא בפעם אחרת. מהשרופה עליך ואוהבת אותך."

הטלפון מצלצל בתדירות של צלצול לדקה. „חני? איזה חני? את התקשרת גם אתמול? לא זוכר. תתקשרי עוד חצי שעה. טלי? טלי כהן? אבל זה לא הקול שלך. תתקשרי עוד חצי שעה. מירי? מה שלומך? תתקשרי עוד חצי שעה."

כך בשנה האחרונה. לפני זה, במשך שנה, שרית שוורץ הייתה החברה הצמודה של אלי. ביום קיץ אחד, בשנה שעברה, נהרגה שרית בתאונת־דרכים. מה שהפך את אלי, באופן סופי ומוחלט, לג'ון טרבולטה של הספורט הישראלי.

אומר אלי: „היה לי קשה. בטח שהיה קשה. אבל מה לעשות, יש בחיים גם דברים טובים וגם דברים רעים. וצריך לדעת לקבל הכל. וחוץ מזה, אני באופי שלי משתדל להיות מציאותי והגיוני, להתנהג בצורה מחושבת ושקולה ולא לאבד פרופורציות."

אתה נשמע קר ומבוגר.

„כן, אני רק בן 21, אבל אני הרבה יותר מבוגר מהגיל שלי. ואני באמת טיפוס קר ואדיש. ובגלל זה הרבה אנשים חושבים שאני שחצן. אז שידעו. אני לא שחצן, אלא סתם קר וסגור. אני לא מסוגל לחייך ולהיפתח בפני מי שאני לא מכיר."

בפני מי אתה כן נפתח? למי אתה מספר את סודותיך?

„איזה סודות? אין לי שום סודות."

ציון, 20, שחקן־כדורגל בהפועל ירושלים ואחיו של אלי, מתערב: „אלי, מי הכותל המערבי שלך?" הוא שואל. אלי נבהל. למי שמצליח כל כך ומפורסם כל כך אין שום בעיות, וממילא הוא אינו זקוק לכותל מערבי.

עיניו של ציון ננעצות באלי. „ציון, ציון הכותל המערבי שלי," מודה אלי.

למי שיש כותל, יש, אולי, גם חלומות.

אתה זוכר חלומות שלך?

„לא. ואם הייתי זוכר, אז מה? מה זה שייך? איזו מין שאלה זו?"

מה היית עושה אם לא היית כדורגלן?

„לא חושב על זה. בטח הייתי עושה דברים אחרים. לא יודע מה."

מתי תפסיק לשחק?

„כשהגוף שלי יפסיק לסחוב אותי."

ומה תעשה אחר־כך?

„לא יודע. למה לשבור את הראש עכשיו?"

מה אתה עושה חוץ מכדורגל?

„קורא עיתונים. בעיקר ספורט ומוספי־עסקים. אני אוהב לקרוא על אנשי־עסקים מצליחים ועל מפעלים מצליחים. אני גם אוהב סרטים, בעיקר ג'מס בונד. אוהב לקנות בגדים, לשבת בבתי־קפה, לבלות."

ספרים אתה אוהב לקרוא?

„לא. ואולי, בעצם, אני לא מפסיד שום דבר. יכול להיות שבמילא לא כתוב בספרים משהו מעניין."

מה מעניין אותך חוץ מכדורגל?

„שום דבר."

שרה ליבוביץ

ספורט

מהר, גבוה ורחוק
שבוע של שניים

ליד הרשת ואל הסל

זה היה השבוע של שלמה גליקשטיין ודורון ג'מצ'י, אשר הלהיבו ב־אירופה בשני ענפי הייצוג העיקריים של הספורט הישראלי.

גליקשטיין הוכיח שלא נס ליחו ולמרות הירידה בדירוגו העולמי שב וכבש את הכותרות, יחד עם בן־הזוג השבדי, האנס סימונסן, כאשר השניים עלו לגמר טורניר רולאן־גארוס בפא־ריס, הנחשב לאחת מארבע האליפויות החשובות בעולם.

בדרך לגמר ניצחו השניים מספר צמדים הנחשבים לטובים יותר.

גליקשטיין וסימונסן שיחקו יחד, מכיוון ששחר פרקיס, בן־זוגו המיועד של גליקשטיין, חלה.

מחיקת החרפה. דורון ג'מצ'י כבש את אליפות אירופה בזכות קלי־עותיו המרהיבות לסל ממרחק, קלי־עות המקנות שלוש נקודות כל קלי־עה. מה שעוד מאוד במשחק הנצחון על המארחת, מערב־גרמניה (88:94), בו קלע ג'מצ'י 42 נקודות. גם מיקי ברקוביץ הוכיח שעריין הוא קליבר רציני, בנצחון על אלופת אי־רופה איטליה (89:92, לאחר הארכה), כשקלע 34 נקודות.

הצלחות אלה לא מנעו את ירידת נבחרת ישראל לדרג ב', בגלל ההפ־סדים לבולגריה, צ'כיה והולנד (ראה גם מסגרת מה הוא אומר).

ובכדורגל הצליחה מכבי חיפה למ־חוק את מה שהיה, מבחינתה, חרפת־הגביע, כאשר גמלה לביתר ירושלים בנצחון רב־שערים 2:5 במשחק על גביע אלוף־האלופים בין האלופה ומח־זיקת הגביע.

סקווש
השמינייה החובטת

מן הישיבה אל המכביה

נבחרת הסקווש, המתכוננת בימים אלה לתחרויות המכביה ה־12, מונה שמונה שחקנים, אשר שבעה מהם ממוצא דרום־אפריקאי ואחד הוא יליד הארץ.

אך הפרט המעניין יותר הוא ש־25 אחוז מהנבחרת הם תלמידי־ישיבות. זה אמנם רק שניים מתוך השמונה. אבל גם זה משהו.

המדובר ברייל גודמן בן ה־18 וב־גלעד מורביץ בן ה־17, שניהם תלמידי ישיבת כפר־הרואה שבעמק־חפר.

ואילו הסקוושן היחיד תוצרת־ה־ארץ, יצחק סמו, הוא בוגר מכון וינגייט והמדריך ראשי לסקווש בכפר המכ־ביה.

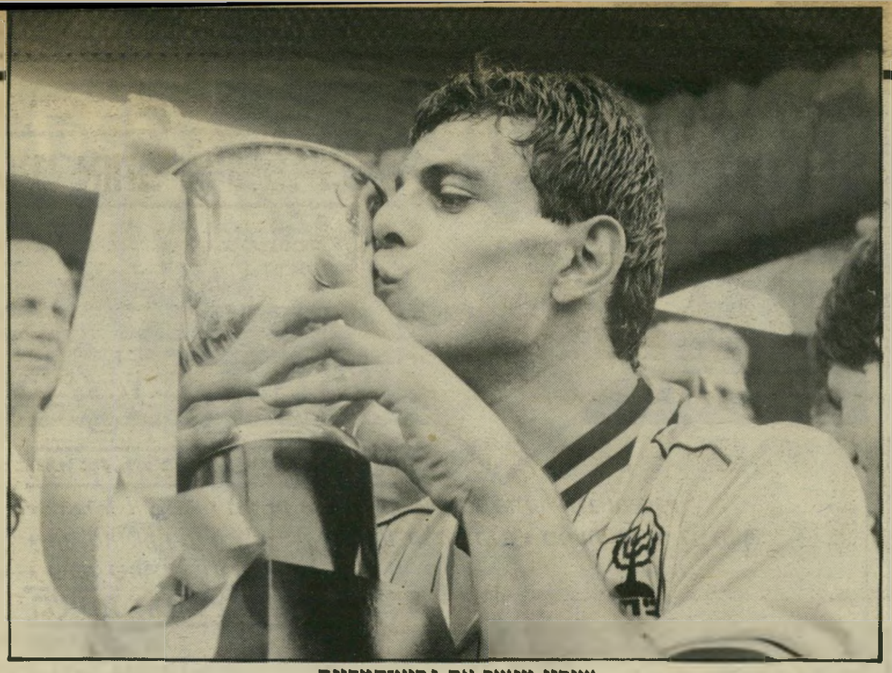

שירזי מנשק את גביע־המדינה
כספית על המיגרש

שירזי (משמאל) נגד מכבי חיפה
בדקה ה־120 כמו בדקה הראשונה

ספורט השבוע

שירזי: בולדוזר אמיתי

ד שוער יוסי מזרחי זכה לשב־חים על יכולתו המעולה. אורי מל־מיליאן כבודו במקומו מונח. אלי אוח־נה הוא האיש שהתהילה מלטפת את פניו בכל רגע (ראה כתבה סמוכה) וגם בגמר הגביע היה האיש שכבש את הגול המכריע. ושלמה שירזי הוא מה שנקרא פועל שחור. לביתר ירושלים הגיע כשחקן רכש, אבל בשבוע שעבר הוא היה, ללא ספק, אחת הדמויות הדומיננטיות בגמר הגביע, ששילהב עם סיומו את הבירה, לאחר שביתר ירושלים זכתה בגביע המדינה.

שירזי, המשחק בעת האחרונה דרך־קבע כמגן, תיפקד בקישור כשומרו של הכוכב החיפאי ברוך ממן, אך לא התמקד רק בשמירה על היריב. הוא נע ככספית על כל המגרש וכשהכדור היה ברגליו קשה היה לעצרו.

לפני כיבוש שער הנצחון הוא רהר עם הכדור ממרכז השדה עד לקו הרוחב והעביר ברייקנות מסירת־פז לאוחנה, שהבקיע.

במהלך המשחק היה שירזי מעורב בהרבה ויכוחים עם יריביו וגם עם השופט. זהו חלק מהאופי האגרסיבי שלו. הוא עצמו מורה בכך: „אני מאוד טמפרמנטי וגם מחוץ למגרש זה פוגע בי לפעמים."

מי שהיה מרוצה משירזי מאור היה אריק שרון, שישב ביציע המכובדים, ואמר לסובבים אותו: „תראו את שירזי הזה, הוא אגרסיבי ותוקפן, בולדוזר אמיתי. כך צריך לשחק." שירזי נהנה מהתשבוחות: „אני משחק חזק, עם הרבה כוח ומהירות. יש לי כושר טבעי ולמרות שאני מעשן קופסה ביום זה לא מפריע לי לרוץ לאורך כל המשחק."

ואכן, במשחק חציי־הגמר נגד מכבי פתח־תקווה היה שירזי היחיד שהצליח להחזיק מעמד בזמן ההארכה ושיחק בדקה ה־120 בדיוק כמו בדקה הראשונה.

אין החרמות. היום שירזי יכול להיות מרוצה שהריב שהיה לו עם אלי אוחנה לפני כחודשיים נסתיים בצורה טובה. או, בעידנא דריתחה, אמר אוחנה: „אני לא משחק בביתר, אם שירזי יימצא שם." שירזי כעס גם כן על אוחנה והכל בגלל תקרית שטותית באחד מן האימונים, כאשר אוחנה לא הסכים להעביר את הכדור לשירזי כדי שזה יתרגל עמו.

ההתפייסות היתה בלתי־נמנעת. כו־כבים בקנה־מידה שלהם. המשחקים ביחד בנבחרת הלאומית, לא יכולים להרשות לעצמם להחרים האחד את השני. שניהם גם יחד יכולים לברך על כך והחיבוקים והנשיקות שהרעיפו ה־אחד על השני לאחר הגמר הוכיחו זאת. כי אלמלא שיתוף הפעולה בין השניים אפשר שהגביע לא היה שוכן היום בירושלים אלא למרגלות הכרמל.

היו התנגלויות. שלמה שירזי החל את הקאריירה שלו כחלוץ במכבי נתניה. אך לפני חמש שנים, בהיותו בן 19, כאשר סיים את גיל הנוער ונאלץ לעבור לקבוצה הבוגרת, לא מצא לעצ־מו מקום בהרכב הראשון של נתניה, שם כיכבו עודד מכנס, דוד לביא ומשה גריאני. שירזי הושאל למכבי יפו כדי לעזור לה להחלץ מסבך התחתית.

שירזי, שהיה אלמוני בליגה הלאו־מית, גילה יכולת מעולה וסחף את מכבי יפו לנצחונות ולהישארות בלי־גה. בנתניה לא ויתרו עליו והחזירו אותו לכור־מחצבתו, שם הצליח לזכות פעמיים באליפות המדינה. מוטל'ה שפיגלר הפך אותו למגן מצליח, אך יכולתו הטובה לא הביאה לו הכנסה כיאה לשחקן כוכב. הפיצוץ היה בלתי־נמנע ושירזי נטל את מקל־הנדודים וחתם, בשנה שעברה, עם ביתר ירוש־לים.

עד היום הוא כועס על הנהלת מכבי נתניה, שלדעתו הרסה את האימפריה שנבנתה שם בעשור האחרון. הוא טוען שגם אם יחזרו לשם האחים מכנס וכל הכוכבים יישארו בקבוצה, הוא לא ישוב לשחק ולגור בנתניה.

הוא גם מרגיש שהוא „שרוף" בנ־תניה, אולי גם בגלל שקנה לעצמו שונאים ולא בקרב אוהדי־הכדורגל דווקא. בזמנו עבר ביחידה המרכזית של המשטרה ולא אחת נאלץ להפעיל את סמכותו ועצר עבריינים, שרצו אחר־כך להתנכל לו.

הוא בטוח שלא יחזור לעבוד במ־דור. זה לא שווה את המאמץ. עדיף להשקיע בכדורגל.

יש סוויטה. בירושלים זכה שירזי לא רק בגביע־המדינה אלא הכיר גם את אשתו לעתיד, אירית דניאל בת ה־20, שאיתה התארס בתחילת השבוע. החתונה מיועדת לחודש ספטמבר, לאחר שיסיים מספר גיחות עם ביתר והנבחרת הלאומית לאירופה. הנבחרת חשובה לו מאוד והעובדה שקנה לעצ־מו בה מקום של קבע כמגן הימני בעת האחרונה מתאימה לו מאוד.

בשנה הבאה הוא נשאר בירושלים, למרות שהוא חושש מאוד שעזיבתו של המאמן דוד שוויצר תשבור את מסגרת ההצלחה של ביתר שהיתה מנת־חלקה בשנתיים האחרונות. שירזי שואף למסגר את חוזהו תמורת רכישת דירה בירושלים. כעת הוא מתגורר עם אירית בסוויטה במלון שלום בבירה ומדי פעם יורד לשפלה להוריו ברע־ננה.

בן 24½ זכה שלמה שירזי באליפויות ובגביע, אבל האנרגיה העצורה בו אינה מאפשרת לו מנוח. הוא רוצה עוד ועוד. בירושלים מקווים לאליפות. הוא היחיד שוכה בה (במסגרת מכבי נתניה). אולי בשנה הבאה, גם במסגרת ירו־שלים.

מה הוא אומר

„זעקתי חמס!"

ושיחקנו שווה בשווה נגד השאר. אז פיספסנו משהו.

למה? יכול להיות שזו קומבינציה של כושר גופני לקוי והכנה לא טובה מבחינת משחקי־אימון, כי לשחק נגד בלגיה ויוון כהכנה לטורניר כל כך קשה, זה לא קנה־מידה.

יש האומרים שירידה לדרג ב' טובה, כי אפשר להיבנות מחדש.

אני לא חושב כך. זה כמו שקבוצה בליגה הלאומית בכדורגל תאמר שעדיף לרדת לליגה הארצית כדי להיבנות, אך שם היא נתקלת בקשיים ובאווירה שונה.

גם אינני חושב שיש שחקנים ברמה של דורון ג'מצ'י ומיקי בר־קוביץ בדרג ב' של אירופה, אבל גם אף אחד לא מבטיח לנו לעלות בחזרה לדרג א'.

יש לנו שחקנים עם עתיד?

וראי שיש. דורון ג'מצ'י צעיר, חן ליפין, עופר יעקבי, מוטי דניאל הם גם צעירים. יש שניים־שלושה שחד קנים בנבחרת־העתודה. בונים על לאבן מרסר ולדעתי, תהיה לנו נבחרת חזקה.

מה אתה אומר על דורון ג'מצ'י במשחק שראיתי בטלוויזיה נגד צ'כיה נוכחתי שהוא לוקח זריקות לעתים בפזיזות. זה מתאים למכבי רמת־גן, יש לו פוטנציאל עצום ועם עבודה טובה אפשר לשחרר אותו לקליעות קלות. אין ספק שמכבי תל־אביב זקוקה לו לא פחות מאשר הוא זקוק למכבי תל־אביב.

אווירת־הנכאים. בעקבות ה־הפסדים. מזכירה לך את המש־חקים הקדם־אולימפיים?

אנשים לא זוכרים אולי, אבל בטורניר הקדם־אולימפי ניצחנו קבו־צה, שאם היינו מנצחים הפעם היינו עולים לשחק על מקומות אחד עד ארבעה. ניצחנו את בולגריה, הולנד וגרמניה. לכן צריכים לעלות לרגל למאמן, אריה מליניאק, ולבקש סלי־חה, כי אז תלו אותו בכיכר־העיר בעקבות הכשלון.

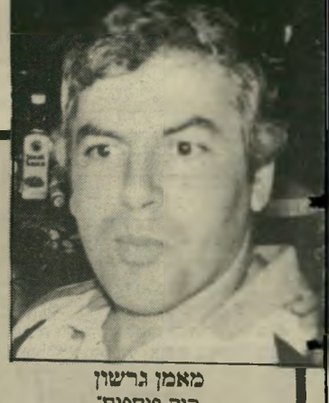

מאמן גרשון
„היה פיספוס"

ההפסדים האכזריים של נבח־רת הכדורסל נגד בולגריה, צ'כיה והולנד, באליפות אירופה, אשר גרמו לירידת ישראל לדרג ב', מציבים סימני־שאלה רבים לגבי ענף הייצוג מספר אחד בספורט הישראלי.

פיני גרשון, מי שהיה עוזר־המאמן, רק לפני שנה, בטורניר הקדם־אולימפי וכיום מאמן את נבחרת־העתודה אינו מרוצה מה־ירידה ויש לו מה לומר בנושא.

כבר לפני חורשיים זעקתי חמס ואמרתי שיפסיקו לדבר על ירידה לדרג ב'. דיברו כל כך הרבה וזה בא. אני חושב שהיה איזה שהוא פיספוס באליפות הזו. אם ניצחנו את הגרמנים

הכנס הראשון בישראל לחולי לב

9/7/85 מלון הילטון תל־אביב

מטרות הכנס ונושאי ההרצאות

★ *להבהיר את מהות מחלות הלב וגורמי סיכון* ★ *התקף הלב וסיבוכיו*
★ *החלמה מהתקף הלב* ★ *שיקום לאחר התקף הלב* ★ *מניעת התקף לב נוסף*
★ *טיפול שמרני וכירורגי.*

רשימת המרצים בכנס:

(עפ"י סדר א"ב)

★ *פרופ' גוטסמן — מנהל מכון הלב הדסה עין כרם ירושלים.*
★ *פרופ' מוריס לוי — מנהל מח' ניתוחי חזה ולב מרכז רפואי בלינסון.*
★ *פרופ' צבעוני — סגן מנהל מח' הלב בי"ח ביקור חולים ירושלים.*
★ *פרופ' קלרמן — מנהל המכון לשיקום הלב בי"ח תל־השומר.*
★ *פרופ' שלזינגר — מנהל מכון הלב והיחידה לטיפול נמרץ לב בי"ח אסף הרופא צריפין.*
★ *חיים יבין — מנחה הכנס.*

הכנס יתקיים במלון הילטון ת"א יום ג' 9.7.85 בין השעות 14.30 — 08.30

במסגרת הכנס יערך סימפוזיון בהשתתפות המרצים ושיתוף הקהל, אמצעי המחשה אורקוליים, כיבוד קל וארוחת צהריים.

שובר הרשמה לכנס הראשון בישראל לחולי לב 9/7/85 מלון הילטון ת"א

לכ' מחלקת כנסים מידיה בע"מ רח' הנטקה 5 ת.ד. 6448 מיקוד 31063 חיפה

נא לרשום את המועמד אשר פרטיו רשומים מטה:

שם משפחה _____ שם פרטי _____ כתובת פרטית _____

שם החברה/המפעל _____ כתובת _____

תפקיד _____ טלפון _____

רצ"ב המחאה לתשלום דמי השתתפות ע"ס 66,000 שקל

מארגנים: מחלקת כנסים מידיה בע"מ טל' 04-257470/1/4.

ע"ז — 12.6

זיוה תלם

מזמינה אותך
אופנת קיץ 1985

תמרה יובל – קולקציה איחודית בלבן
חוה לוי – דגמים מרהיבים אופנתיים
רפי יעקובזון – חליפות מכנסיים דגמים אופנתיים
M/N – שמלות קיציות, חצאיות, חולצות, מכנסיים, אוברולים
סריגים עבודת יד: עדנה רוס כפר תבור (פרסטיג')
חגורות, תיקים תואמים לבגדים

המכירה תתקיים ביום ששי 14.6.85
ביום שבת 15.6.85
בין השעות 14–10
17–19

בבית זיוה תלם. דוד המלך 10. הרצליה פיתוח ● טל. 052-72976

עיצוב: רזיאלה

תן טרמפ לחייל

„זה לא מה שהיה"

(המשך מעמוד 37)

בטח. אני בהנהלה של שנקר ונ־ותנת הרצאות וגם לימדתי את התופרת של דגניה ב'.

● **התופרת של דגניה ב' למ־דה אצלך?**

פעם קריש לוז, כשהיה יושב־ראש הכנסת, היה צריך לנסוע לאפריקה. אשתו עבדה במטבח בדגניה ב' ובאפ־ריקה, אם את לא באה אלגנטית, חוש־בים שאת משרתת, זה נורא. עשיתי לה מה שצריכה וכשהיא חזרה אמרה לי: את יודעת, דיברתי בקיבוץ שלנו, יש לנו תופרת עילית לא כל כך טובה כמוך, אז החלטנו שאם את מסכימה, היא תבוא אלייך ללמוד. אמרתי: למה לא והתופרת באה וישבה פה חודש ולמדה.

■ ■ ■

● **כמה שנים אתם גרים בבית ברחוב הירקון?**

42 שנים באותו בית. ב־1943 לקח־נו את הדירה. רחוב הירקון היה פעם

בר
אין מוסר־עבודה

הרחוב הכי יפה בתל־אביב. ממול לא היו בתים וראו את הים, היינו הולכים כל יום לשחות. זה היה הבית הכי אל גנטי, גרו פה אנשים אלגנטים. השכן שלי היה סגל האצ"לניק. יום אחד הבריטים באו ולקחו אותו לאריתריאה. אני אוהבת את הסביבה ואני שמרנית, הולכת לאותה מספרה, גרה באותו בית־מלון. אנחנו רגילים ואפילו שהבית ככה אנחנו לא יכולים לזוז. לקחנו עכשיו דירה בשביל לגור בדוד המלך, בעלי לא רוצה ללכת. כל הזמן הוא דוחה. 43 שנים זה זמן, אתה מתר־גל ואיפה בונים היום חדרים כאלה? יש פה שישה חדרים, כבר לא בונים כך היום.

● **והבית בקיסריה?**

זה רק לוויק־אנד. שם יש לי רי־לקסיישן, אני לובשת מכנסיים ופולו־ברים ועובדת הרבה בגינה.

כואב לי הלב על מה שקורה במדי־נה שלנו. איזה יפה היה פה לפני שהמדינה קמה ובהתחלה. עכשיו לאנ־שים אין סבלנות, רוצים הכל ומהר. כשבאנו הנה לא היה לנו איפה לגור, מה לאכול, עכשיו כולם רוצים בית.

את יודעת מה הצרה שלנו, שלא חינכנו את הנוער לציונות. חשבנו שזה שאנחנו גרים פה, זה כבר ציונות, אבל זה לא נכון.

הנוער לא יודע לעבוד. הנה, העו־זרת שלי, כבר שלושה ילדים שלה ב־ארצות־הברית והבת כותבת לה אמא, פה למדתי לעבוד. היא עובדת 14 שעות ביום. למה לא לעבוד כך גם פה? היום אין מוסר־עבודה. פעם היו בעלי־מקצוע, פעם היו אנשים ישרים. היום זה לא מה שהיה פעם. אני מתגעגעת לפעם, מתגעגעת לתרבות ולנימוסים הטובים, כשתל־אביב היתה קטנה והגברות לבשו כפפות וכובעים והלכו לפייב או־קלוק בגת־רימון. היום זה לא מה שהיה פעם.

דם, זרע וגעל

(המשך מעמוד 14)

לאמת את סיפורה במימצאים אובייק־טיביים. חשוב גם לברר מתי לאחרונה קיימה האשה יחסי־מין מרצון, כדי להבטיח כי הזרע שנמצא בגופה הוא אומנם זרעו של האנס.

גם מסרק

ב שנים האחרונות נוהגים לכ־דוק נפגעות־אונס במכון הפאתר־לוגי בתל־אביב. הד"ר בצלאל בלוך, לשעבר ראש המכון, היה ידוע כמומחה גדול בתחום זה. הוא אסף נתונים רבים על הנושא ונתן הרצאות לפני קציני־מישטרה וסטודנטים. הוא הדגיש תמיד כי רצוי שכל בדיקת מיקרה אונס תיעשה על־ידי אדם אחד, המומחה לרפואה משפטית. „לא די לבדוק רק את הנאנסת, יש צורך שאותו אדם שבדק אותה יבקר בזירת־העבירה, יטול משם את המימצאים ויתרשם מהשטח, והוא שיבדוק גם את החשוד באונס," נהג לומר ד"ר בלוך.

יש לשער, כי מיקרי האונס האחרו־נים אומנם טופלו על־פי שיטתו של הד"ר בלוך.

אחרי הבדיקה הגופנית, על הרופא לבדוק אם נותרו על גופה של האשה סימני־דם של האנס או שערות שלו. בדרך כלל נהוג לעבור במסרק על שיער־הבושת של הנאנסת, כדי למצוא את שרידי שיערו של האנס.

כל המימצאים הללו נשלחים לבדי־קה במעבדה. התוצאות נשמרות עד אשר יתפס חשוד. אז לוקחים ממנו, אם הוא מסכים, דגימות מדמו, רוקו וזרעו, ומשווים אותם לאלה שנמצאו אצל הנאנסות.

עוד אנס

ב דיקות אלה אינן יכולות לעולם להוכיח באופן פוזיטיבי מוחלט כי אדם מסויים הוא האנס. המימצאים יכולים רק לשלול את האפשרות כי חשוד מסוים הוא האנס. אם סוג הדם איננו מתאים לזה של החשוד, נפלה מייד האפשרות כי הוא המבצע.

כיום אפשר להגיע להתפלגות די גדולה של תתי סוג־דם, ואם סוג הדם שאליו משתייך החשוד הוא נדיר, יש בכך משום הוכחה לכאורה בזהותו.

הזרע איננו מתפלג לכל־כך הרבה תתי־סוגים. הוא יכול להעיד כי האדם שממנו נלקח הזרע הוא בעל סוג דם AB, BA או O, וכן PGM, שגם הוא תת־סוג של דם.

כאשר סוג הזרע איננו מתאים לדמו של החשוד, אפשר להוציא אותו מכלל חשד. אבל אם סוג־הזרע מתאים לדם, אין זו עדיין הוכחה חד־משמעית, מכי־וון שהוא יכול להתאים לאנשים רבים בעלי אותו סוג־דם.

בחינה נוספת הנעשית במעבדה היא בדיקת רוק וזרע. ברוק ניכרת תכונתו של האדם. אם הוא בגדר „מפריש" או לא (סקרטר בלעז). גם בדיקה זו מאפ־שרת רק לשלול את זהותו של האדם, אבל לא לקבוע אותה בצורה פוזי־טיבית.

נראה כי כל מימצאי הבדיקות הללו היו השבוע לפני השופט חיים אילת, כאשר אמר כי הראיות שהובאו לפניו הן משכנעות בצורה מדהימה.

שאלה אחת שורק הסניגור, עורך־הדין אניס ריאד, העלתה אפשרות שבה חשדו רבים. עורך־הדין שאל אם אומנם נכון כי היו מימצאי המעבדה בלתי־אחידים. אם אומנם נמצאו סוגי־זרע שונים אצל כמה מהנפגעות, ברור כי היה יותר מאנס אחד שפעל באותה עת.

יתכן מאוד כי יש מספיק ראיות נגד החשוד, אבל יש בידי המישטרה ראיות נוספות, המצביעות על כך שיש עוד אנס תל־אביבי המסתובב חופשי, וטרם הגיע המועד לפתוח את החלונות בקומות־הקרקע בעיר.

אילנה אלון

אורחים

מרפד הערשים

ממשכנות־העוני לאמבט של חלב־יורדים

אחד האורחים האמיצים ביותר של פסטיבל ירושלים היה שחקן בריטי גבה־קומה, בעל גיזרה דקה, תווי־פנים אנגלוסכסיים גזעיים ועור־פנים בהתאם. עם קצת חמה ירושלמית, הארים כתינוק שבושל באמבט־שמש.

הוא עלה לבמה בגפו, בלי תפאורה, ללא איפור, וללא כל מיצהלי־פירסומת, להגיש יצירה שאיש בארץ לא מכיר מבחינת־הבגרות באנג־ליה, פואמה מן המאה העשרים, המבוססת על מיתוס נורדי קדמון בשם באוולף.

באותו הלילה נדדה שנת מבקרי־התיאטרון. גם המכסחים הגדולים של הפסטיבל הודו — ג'וליאן גלובר, זה שמו של הג'נטלמן, עשה אותה. זה היה איש אחד שהיה בעצמו תיאטרון שלם. אבל הפסטיבליירים המושבעים לא התפנו לבדוק מדוע פניו מוכרות להם מאיזשהו מקום, כל כך מוכרות, שאי־אפשר לטעות.

כי גלובר, לבד מהיותו אמן־תיאטרון בחסד שייך לאותם שחקני־מישנה בקולנוע ובטל־וויזיה, המרפדים במהימנות את ערשו של הכוכב הראשי. אמנם את הנובלה שהסריט עם פיטר או'טול בהודו, קים, לא ראו בארץ, אבל, לעומת זאת, ראו גם ראו אותו כנבל האלגנטי והחלקלק בלעיניך בלבד. פחות בולטת הופעתו באבק לוהט של ג'יימס אייבורי (הוסרט גם כן בהודו).

גיהינום יוני. אבל נוסטלגיה אמיתית רוחש גלובר לישראל. הוא היה כאן בעבר, בהס־רטת יעקב ובניו של הבמאי מייקל קאקויאניס ועזב ביום ששי הארור, לפני השבת של מילחמת יום־כיפור.

„הצילומים הופסקו באמצע, כי רוב הצוות הישראלי גוייס למלחמה. ביום השני, כשהתופת בעיצומה, צלצל קאקויאניס לידידו הטוב, גנרל משה דיין: מוישה, אני חייב לגמור סרט! ‚מייקל,' ענה לו דיין, ‚אני חייב לנצח במלחמה.'

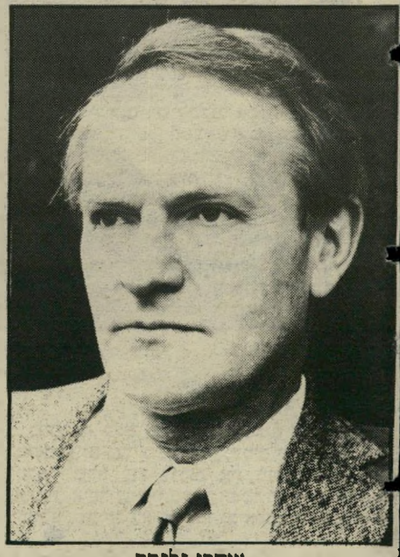

שחקן גלובר
זוכר את דיין

„אתה תנצח במלחמה שלך," ענה לו קאקויא־ניס. „אבל אם אתה רוצה שישראל תהפוך למרכז של תעשייה קולנועית עולמית, ואני מאמין שאכן תהיה כזו, אתה חייב להבין מה קודם למה."

למחרת, מספר גלובר, הגיע מטוס בריטי מלווה בשני מטוסי־סילון ישראליים, שליוו אותו לאמצע המידבר, ואיתו כל הציוד, המצלמות והתאורה — כל מה שהיה נחוץ כדי לחדש את הצילומים בזמן.

סיפור אחר, המלמד על הטירוף המוזר של אנשי הקולנוע שייך לפרשת לעיניך בלבד. הסאגה האחרונה של ג'יימס מור־בונד.

זה קרה בתקופה שבה היה גלובר מחוסר־עבודה של ממש. הוא פרש מן התיאטרון הלאומי האנגלי, כדי למצוא שממה יחסית בקולנוע. כשעמד לנסוע ליוון להסרטת סרט תנ"כי בוטלה ההסרטה והוא כמעט ומכר את ביתו כדי לקיים את מישפחתו. ואז הגיעה הצעה — לשחק בסרט בשם מחפשים את אלכסנדר. שהשתתפו בו שחקנים ידועי־שם, ביניהם ג'יימס מייסון המנוח, ושהופק בתנאים קשים, גם כן ביוון, בתשלום אפסי. „אבל בתשלום כלשהו".

„זה היה גיהינום. עבדנו 15 שעות ביום בחום נוראי, עם הפסקה של כרבע שעה, בתנאי־מגורים מחפירים, שורצים חיידקים למיניהם. ארבעה שבועות נוראים. באמצע כל זה אני מקבל מיברק מן הסוכן שלי: ‚רוצים אותך לסרט של ג'יימס בונד.' אמרתי — לא! אנחנו עובדים כאן ששה ימים בשבוע, יום ארוך ומפרך ואין לי כל אפש־רות לחשוב על משהו אחר.

„אבל, ככל זאת, התפניתי לבוקר אחד של שבת וטסתי ללונדון לכמה שעות כדי לראות את המפיקים. הסיבה שקיבלתי את התפקיד של הנבל בסרט היתה דווקא הדמות החיובית ביותר שגילמתי אי־פעם לטלוויזיה, אלכסנדר דובצ'ק, בסידרה המופלאה פלישה, דמות שהיו בה כל האצילות, העדינות והאנושיות, המהופכים בדיוק לדמות שצריך הייתי לגלם בבונד, ובדיוק משום כך רצו אותי לתפקיד.

„ולפתע־פתאום אני טס לי עם אשתי לקורפו, ישר ממשכנות־העוני ומתקציב־הלחץ של ההסר־טה הקודמת, כדי שלימוזינה תקבל אותי בנמל־התעופה, מעטפה חומה ושמנה עם מזומנים נדחפת לידי, ואני מוטל לאמבט של חלב־יורדים, בפיסגה הזוהרת של עולם־הקולנוע. ואם שואלים אותי מה המרתק ביותר במיקצוע שלי — הנה התשובה: האפשרות להמריא מתחתית הביצה למרומי השמיים."

הניצול בעיקבות משה רבנו

ממחנות־ההשמדה להוליווד, ניו־יורק וירושלים

כובעים רבים החליף ג'ק גרפיין בחייו. ולא כולם עטורי־נוצות. כשניצל מארבעה מחנות־השמדה שונים השתקע בארץ־המשחררים, אר־צות־הברית, ועסק לסירוגין בתיאטרון ובקולנוע. במיסגרת הפרק ההוליוודי שלו עשה שני סרטים יוצאי־דופן, נשא לאשה את השחקנית קרול בייקר, ואחר־כך התגרש ממנה ומהוליווד גם יחד.

לארץ הוא הגיע מניו־יורק, שם הוא מנהל את אחד מתיאטראות האוונגארד החדשים יחסית (1978), תיאטרון קלורמן, ונחשב לאחד המו־רים המעולים לתיאטרון בעולם כולו.

„אילו סיפר לי מישהו לפני ארבעים שנה, כשיצאתי מברגן־בלזן, שיבוא יום ואבוא לירוש־לים עם התיאטרון האהוב עליי, להעלות את המחזאי החשוב ביותר בעידן המודרני, סמואל בקט, הייתי אומר לו מה שאמר משה רבנו — די לי להאמין בכך."

אבל הנס התרחש וגרפיין, עם בנו, השחקן בלהקתו, הרשל, הגיעו לירושלים ולא בגפם. הם נשאו את זכרו של במאי התיאטרון אלן שניידר, שניספח בתאונת־דרכים לפני כמה חודשים ושתלו, בשם צוות התיאטרון כולו, עצים לזכרו.

מחווה בפאריס. דבר אחר שהביא עמו גרפיין הוא סרט תעודי, שעשתה עליו הטלוויזיה הקנדית, בכוונה לתתו כשי ליד ושם. אך ירוש־לים הרי מרכז העולם היא, ובאותו ערב עצמו כשליאה ואן־ליר, מנהלת סינמטק ירושלים, ער־כה קבלת־פנים לאורחים חשובים מאוד, הופגשו במקום ג'ק גרפיין ומנהל סינמטק פאריס. המבקר בארץ, אלן מארשן, המחפש את גרפיין מזה כמה חודשים, כדי לספר לו על מחווה שערך הסינמטק הפאריסי לגרפיין ולשני סרטיו, הזר (בן גאזארה) ומשהו פראי.

גרפיין היה מאושר כל כך מפגישה זאת עד שמיהר להבטיח לסינמטק ירושלים את שני הסרטים הנ"ל, ובעוד כמה חודשים. משתישכח תרועת־הפסטיבלים, צפוי בסינמטק ערב מיוחד במינו — שני סרטי גרפיין המעולים והסרט

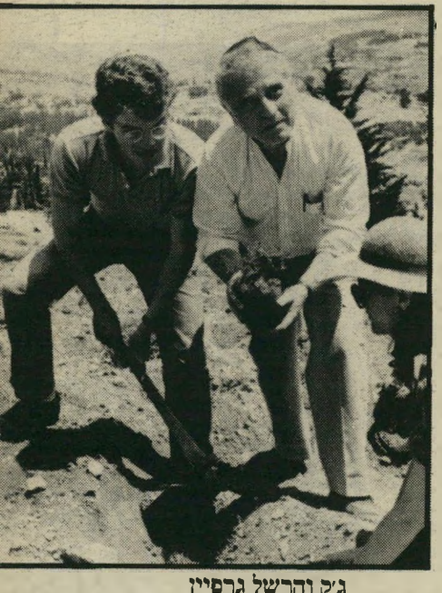

ג'ק והרשל גרפיין
זוכר את שניידר

התעודי, שיילמד פרק חשוב בתולדות ניצול־השואה המופלא.

עדנה פיינרו

המצלמה המתעמלת

מט דילון: פירחח מתמחה

ראסטי ג'יימס (בית־ליסין, תל־אביב, ארצות־הברית) – **אין כמו מבקרי־קולנוע האחוזים בדיבוק שפת־הקולנוע להעריץ ולהוקיר את פראנסיס פורד קופולה. אם היה בעידן משמים זה בקולנוע מין אליעזר בן־יהודה של האמנות השביעית, הרי קופולה הוא האיש. מחייה, מעורר ומחדש, שגם בכישלונותיו אפשר לאלף דור שלם של תלמידים. אך עם כל הרצון להתחשב בשני סנדקים אוכלי־להבות וסרט אינטימי גאוני כמו השיחה, כל מה שאפשר לשבח בטרילוגיה שלו, אחד מן הלב, נערי הכרך ועתה ראסטי ג'יימס (במקור: ראמבלפיש) שייך למראה החיצוני בלבד.**

ספק אם הקהל הרחב, המשלם בכרטיס מלא עבור שעתיים קופולאיות, מוכן להתמסר לחקר האסתטיקה הקולנועית בל־בד מבלי שתוגש לו המנה העיקרית, סיפור הגון, דמויות של ממש, ועלילה בשרית. אבל קופולה מעדיף לעסוק בשעשועים צורניים: אחד מן הלב היתה הדגמת האולפן הקולנועי כתחליף לעולם הממשי, נערי הכרך השתעשע בתחקירי־צבע ומשחקי־פילטרים ועתה עורך קופולה אורגיית־מצלמה עצבנית בשחור־לבן מסביב לעלילה דמויית אידרתו הדקה של דג מלוח.

אמנם יש כאן איזה סיפור קלוש על אהבת־נעורים, הטובעת בסחי מילחמת כנופיות־נוער בעיר־שדה קטנה. אבל הגיבורה האמיתית היא המצלמה. המשרטטת זוויות מעניינות בחוסר־מנוחה מוחלט, במקביל לחרדה ולחוסר היציבות של השח־קנים. בראשם מט דילון, פירחח מתמחה. אבל לרדידות אין סליחה, גם אם קופולה שולט בה בשפה יפה.

בשר טרי מגזע ציוני

קרולין לנגפורד וענת טופול: שיפשוף נעים

בנות (מוגרבי, תל־אביב, ישראל) – **חוות־דעת זאת, אם מותר לבי־קורת־קולנוע לחטוא לפעמים ב־נבואה, תעמוד בסתירה מוחלטת לצילצול־המרשרשין בקופה. ואם אפילו תישמע נלעגת בשל כך, הרי די שתגרום לבמאי נדב לויתן הרהור שני במה שעשה.**

ומה שעשה אינו בעצם חטא כל כך גדול. הוא אפילו מקובל ולגיטימי בתעשיית־הקולנוע: קומדיה מדברת עברית, על יצורי־אנוש מתוצרת הארץ עם בדיחות כחול־לבן. לא גס נורא, לא כאסח, לא מרגיז או מעליב, להיפך. משהו הנותן הרגשה, כי גם אם הילד קצת מפגר, הרי זה הילד שלנו.

זהו שיפשוף נעים, שעבר לבה"ד 12, שיש בו יותר עליצות קלאב־מדיטראנאית מאשר הלם־טירוניות. כי הרי אף קצי־נת־חן לא כללה בסידרת־שדה שלה תרגיל כגון זה של חילוץ חיילת מבית נטוש על־ידי חוליה לוחמת של טירוניות, כפי שזה נראה בסרט. אבל אסור לקחת את הכל כל כך ברצינות – גם הבמאי לא עשה זאת וכך נראים הסקצ'ים הקצרים שמהם מורכב התסריט (אסי דיין) כאוסף בדיחונים מודבק ברישול וללא עריכה קולנועית כל שהיא. אשר לבדיחות – ייאמר ברוח הכותרת הרדיופונית – „אותי זה לא מצחיק!"

מאת
שולמית יריב

אלמה מאהלר הישראלית

אלמה מאהלר
וגם קוקושקה. גרופיוס. ורפל

שיידעו להם האירופאים ש„אוורי תינג די קן דו, ווי קן דו בטר".

ער היום הם מדברים שם, באירופה הקרה, על האשה המהממת, **אלמה מאהלר**, שנולדה ב־1879 ונפטרה בגיל 85 בשנת 1964, ובין השנים האלה היא שיגעה את כל הגברים הכי מבוקשים. היו לה רומאנים אין־ספור ועם אחד מהם, המלחין **גוסטב מאהלר**, היא התחתנה וחיה. כשנפטר מאהלר, היא ניהלה רומאן ממושך עם הצייר **אוסקר קוקושקה**, ואחרי־כן עם האדריכל הידוע **וולטר גרופיוס** ועם הסופר **פראנץ ורפל**, שגם לו נאותה להינשא. כל אלה היו ראשי מיקצועותיהם באירופה.

סודה של אלמה מאהלר היה יופיה, ואולי יותר מכך, כושרה להקשיב לגברים ולתת להם הרגשה שכל אחד מהם הוא הכי־חכם, הכי־מוכשר, הכי־מושך וכך הלאה.

את הסיפור הזה סיפרתי לכם כדי שתנשמו עמוק ותגידו: אוי, אין נשים כאלה היום!

או תדעו לכם — יש! כאן בתל־אביב!

שמה **ריבה אלטשולר**, והיא ליידי במובן העמוק של המילה. היא לא מוכנה שיצלמו אותה, היא לא מוכנה שיראיינו אותה, היא לא נפגשת עם אנשים שאינה מכירה, היא לא מסתובבת ברחובות סתם, היא לא יושבת בבתי־קפה. היא מבינה שחלק מהיותה ליידי אמיתית קשור לכך שלא ידעו עליה, שלא ירכלו עליה.

כל זה עובד על כולם, אבל לא עליי. לי הסיפור הזה עשה אתגר אמיתי, ואני החלטתי לברר מי היא הגברת המסתורית, נושא־הערצתם של כמה מהגברים הכי־נערצים בארץ ובעולם.

הנה, תקראו את הקטע הזה בשקט־בשקט־בשקט, כדי לא לעורר גלים.

ריבה היא בתו של קבלן, שגדלה עם שני אחיה התאומים בתוך צמר־גפן ורוד. למדה בלט כמו כל ילדה, למדה לנגן על פסנתר, קראה שירה וספרות קלאסית, ובאותה הזדמנות גם גדלה והתפתחה ויפתה.

לפני 14 שנה היא נישאה ל**אבי עזריאלנט**, וביחד הם בנו את הבורסה לתכשיטים, שאבי הוא כיום המנכ"ל שלה. אחרי שראה אבי כי הכסף זורם לכיסיהם, הוא החליט שאשתו היפה יכולה כבר להרשות לעצמה לשבת בבית, ולהיות ליידי לא־עובדת. ריבה סירבה. מכאן התחילו הצרות ואחרי 12 שנות נשואין הם התגרשו. היא קנתה דירה בתוכנית ל', צבעה אותה בלבן, והיא מסתובבת בתוכה לבושה בגדים שחורים. היא לא יוצאת מהבית למטרות גשמיות. כמו סופרמרקט ובנק. בשביל זה יש לה שליח במישרה מלאה. השליח נוהג באוטו שלה, עושה קניות, דואג לאינסטלטור ולחשבון החשמל. אחד הדברים היחידים שריבה מוכנה לעשות בעצמה הוא לחייג לאחד מהקטרינגים הרבים, הרשומים בפינקס־הטלפונים שלה, ולהגיד להם מה להביא ומתי.

הרכילות עליה התחילה לפני כמה שנים, כשהחלה להראות עם המנצח **זובין מהטה**, שבאותה תקופה היה לו משברון בחיי־הנישואין שלו. ביררתי מה קרה בדיוק, והסתבר שלא היה שם שום דבר ששווה רכילות אצל שני אלה. היחסים הם על רמה קלאסית גבוהה.

אחרי זמן קצר ראו אותה עם פרופסור **מוטי ריביד**, שהוא אלמן, אבל רפואה זה, כנראה, לא השטח של ריבה, ומהר מאוד היא שלחה אותו בחזרה לחולים שלו, שיטפל בהם.

מה היא עשתה אחר־כך לא ידוע, כי לא ראו אותה די הרבה זמן. והנה, בזמן האחרון, פיתאום ראו אותה עם הצייר, הפסל והאלמן, **יעקב אגם**. רואים אותם עוד ביחד אבל סיפרו לי שזאת לא יותר מידידות.

ריבה אלטשולר
רק באמצעות שליח

ריבה זובין מהטה
משברון בחיי־הנשואין

יעקב אגם
אלמן

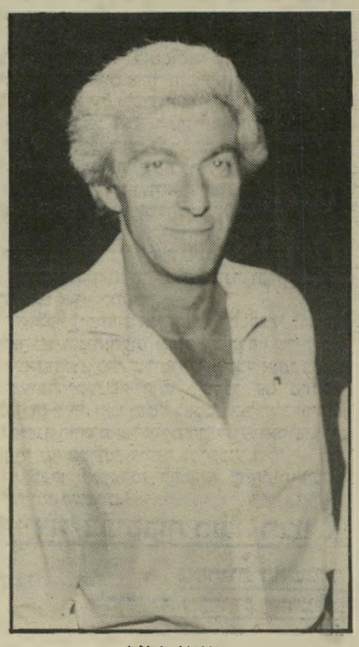

מוטי ריביד
אלמן

ברגע זה, כשכולכם יודעים שאגם פינה את המקום, אתם כבר מטלפנים ומנסים למצוא את הטלפון שלה כדי לנסות את מזלכם. עזבו שטויות. איפה שזובין מהטה, מוטי ריביד ויעקב אגם לא הצליחו, לא תצליחו גם אתם.

למה? כי ליבה של הגברת לא פנוי להובלה. כל היציאות האלה הן רק כדי שבינתיים לא יהיה לה לגמרי משעמם. בינתיים, עד שהיא תראה שוב את הגבר שהיא אוהבת באמת.

קוראים לו **הרוזן אוף־בריל דה־בורבון**. בן־דודו הוא **קרלוס**, מלך ספרד. הוא גרוש, בן 43, גבוה וייפה, בעל נימוסים אירופיים, והוא גר באחוזתו הפרטית בצרפת.

כל יום הוא מטלפן אליה, וכמה פעמים בשנה הוא מגיע הנה אינקוגניטו, והיא נוסעת לשם אינקוגניטו, וכאילו הכל נהדר ביניהם. אבל, כידוע, קשה להיות יהודי, ועוד יותר מזה קשה להיות יהודיה מבית מסורתי. הגברת פשוט לא יכולה להשלים עם העובדה שיהיה לה בעל שדם לא־יהודי זורם בעורקיו, ולכן הרומאן מתנהל כבר הרבה זמן, אבל כנראה תוצאות לא תהיינה.

כמה מידידיה, סופרים ואנשי־אמנות, שבאו לבקר אותה כשהיתה חולה מאוד לאחרונה, ושכבה בבית־החולים, מוכנים להישבע שהיא הבריאה כל־כך מהר, כי היא התפללה לאלוהי־ישראל, אז שתיקה גויי?

ריבה בחתונתה עם אבי עזריאלנט
עצמאית מדי

אסורים ברבנות

אלכסנדר קוסטין
איך להשיג גט –

גברים נכבדים. הקטע הזה שווה לכם כמה אלפי דולארים ירוקים, ואפילו שחורים, שאי־לולא אני, הייתם מפזרים אותם בין שניים־שלושה עורכי־דין, שלא היו עוזרים לכם בכלל.

אני דווקא מבינה את זה שפיתאום בא לכם להתגרש. הנערה היפה שאיתה התחתנתם כבר לא כל־כך צעירה ויפה, ובמשך השנים היא גם תפסה ביטחון ועצמאות וטיפה פמיניזם ובכלל היא די מנרנרת ומבלבלת את המוח, ואין לכם כוח. לעומת זאת, אתם, שפעם נראיתם ילדים מטופשים, קיבלתם כמה קילוגרמים וכמה אלפי דולארים בחשבון־הבנק וקצת שערות־שיבה, שרק עושות אתכם יותר מרשימים. וחוץ מזה, וזה הכי חשוב, פיתאום הארץ הזאת מלאה בחתיכות צעירות ויפהפיות, העושות לכם עיניים נהדרות, עטורות רימייל כחול־כהה.

נו, אני באמת מבינה שאתם ממש מתים להתגרש. אבל — היא לא רוצה. היא אמרה את המישפט הנוראי הזה: על גופתי המתה!

לא עוזר כלום. לא הבטחת הדירה ולא הרבה כסף בבנק, ולא הילדים. הגברת פשוט רוצה להישאר בסטטוס של נשואה.

אז אתם רצים מעורך־דין לעורך־דין, מבלש פרטי לבלש פרטי, ושום דבר לא עוזר.

דקה לפני שאתם מתייאשים ואומרים לעצמכם: אין ברירה, כבר נגמור את החיים עם הנודניקית הזאת — בואו, שבו לרגע וקחו בחינם שיעור באיך־להשיג־גט קצר וחלק.

שני המורים לשיעור הנ"ל הם שני גברים יפים ומרשימים. אחד מורה לאנגלית והשני עורך־דין. הנה הצעותיהם לגט טוח:

עורך־הדין **אלכסנדר קוסטין** מציע: כדי לקבל גט מאשתך, כל מה שאדם צריך זה להיות מואשם במירמה ובסחיטה ובניאוף עם אשת חברך הטוב, ובהחזקת תמונות־עירום במגירה שלך, ולבסוף להיות המרכז של מישפט סנסציוני. וכבר האשה החוקית רוצה גט.

לעומתו, המורה לאנגלית **אריה ניב** עבד פחות קשה כדי להשיג את הגט. כל מה שהוא עשה זה להתעסק עם איזה 10־15 ילדות בנות 16, ואפילו להתאהב בחלקן. עבודה נקיה ונעימה, כנראה. גם אשתו מבקשת גט דחוף.

תלמדו, רבותי, תלמדו!

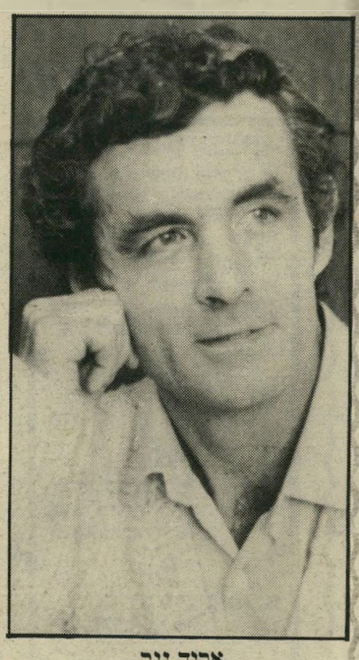

אריה ניב
– כמעט בלי מאמץ

איזה מין עוזרת?

אם אי־פעם אצביע למפא"י, זה יהיה רק בגלל **סוניה פרס**, שאני חושבת עליה את הדברים הכי טובים שאשה יכולה לחשוב על אשה.

הנה, תשמעו סיפור קצר מהשבוע שעבר, ותשפטו בעצמכם:

ביום השני בבית ראש־הממשלה נערכה מכירת תמונות של עולי־גרוזיה, כשכל ההכנסות היו לטובת אחינו בני עדת אתיופיה. קבלת־פנים כזאת צריך להכין. ואכן, סוניה פרס קמה מוקדם בבוקר והתחילה לעבוד. סידרה את הכסאות, תלתה תמונות, דאגה לכיבוד וכל שאר הדברים שעושה עקרת־בית טובה ביום שהיא מחכה להרבה אורחים.

ב־5 אחר־הצהריים התחילו להגיע המוזמנים. לא יודעת כמה מהם הגיעו בעניין אמנות ותמונות.

סוניה פרס מגישה בביתה
גברת אלגנטית

מה שברור הוא שכל אחד רצה ללחוץ את ידו של ראש־הממשלה ואת יד רעייתו, כדי שיוכל לרוץ מהר ולספר לחברים. **שימעון פרס** עמד וחייך את חיוכו מלא־השיניים, אבל סוניה לא נראתה בשטח. למה? כי סוניה עמדה במיטבח בלא איפור בשימלת־בית רגילה, ושטפה כוסות. כשהיה לה מגש מלא כוסות נקיות, היא הביאה אותו לחדר. באותו רגע ניגשה אל סוניה גברת אחת, מאותן שיש להן בגדים אלגנטיים אבל נשמה לא־כל־כך, ואמרה לה בקול צעקני, תוך כדי נזיפה: „כמה פעמים אני צריכה לבקש ממך כוס מים? איזה שרות זה?" סוניה פרס רק השפילה את מבטה. היא פשוט לא זכרה שהגברת ביקשה ממנה מים, אחרת לבטח היתה מביאה לה מייד.

מישהי אחרת ניגשה לגברת האלגנטית ושאלה אותה למה היא מדברת בגסות אל אשת ראש־הממשלה. אבל קשה מאוד היה לשכנע אותה שסוניה אינה העוזרת בבית הזה.

חדשות מהבריכה

הכל התחיל בבריכת־השחייה של צהלה. לשם באים כל מי שאוהבים מים, וגם קצת מי שאוהבים אוויר. וכשהם באים לשם, הם מביאים את נשו־תיהם החוקיות, ולפעמים גם הלא־חוקיות, ואז מהמים שנכנסים להם לעיניים הם לא רואים טוב, והם לוקחים ביד איזה אשה ומביאים אותה הביתה, ואז מסתבר להם שזו לא האשה שלהם, אבל זה כבר מאוחר, וכל הבריכה של צהלה מדברת עליהם.

אז עכשיו הם כולם שוכבים שם, בבריכה, מרוחים בשמן, מור ולבונה, משתזפים קצת על הבטן וקצת על הגב, ומדברים על **מיים** אחר מפורסם (ואפילו יותר מזה) שתפס את **אשתו** מזה הרבה מאוד שנים בפוזת השתזפות־בטן, אבל לא בבריכה אלא במיטה שלו, עם **מלח** ידוע (ואפילו יותר מזה).

יש איזה מזל בהורוסקופ, שאצלו מים ואוויר הולכים ביחד. נראה שזה המזל של הגברת הנ"ל.

שולה חן ואבי קורן
יחד עם מירב בגין

חברת אפריקה ישראל

המישפחה הזאת היא מעוז הרכילות בארץ. שבוע **דני מעוז**, שבוע **ניצה מעוז**, ובשבוע־הבא אולי **לורין מעוז**.

את ההיסטוריה של ניצה מעוז אין צורך לספר, כי היא רשומה בכל ספרי דברי־הימים של ארץ־ישראל הזוהרת. קודם היה לה המון כסף ישראלי, שאותו עשה דני מעוז. אחר־כך, כשהכסף הישראלי התחיל לאבד מערכו בשוק העולמי, היא עברה לכסף תורכי, שאותו עשה אדון **תותח**. לאט־לאט נדמו התותחים, וכנראה שהכסף התורכי התחיל גם הוא לאבד את ערכו, וניצה ישבה לחשוב מה הלאה. אמרו לה שבעניינים־כספים הכי טוב לשאול בבנק. ניצה רצה לבנק, ושם אמרו לה שהיום אפריקה מתחילה להתעורר. ניצה חזרה הביתה, ארזה מיזוודה ועלתה למטוס בכיוון בוטצואנה, כדי להיות שם בדיוק ברגע שאפריקה תתעורר לגמרי, ואולי תציע לה משהו.

מה היא עשתה שם לא ברור. אבל היום מסתובבת ניצה ברחובות תל־אביב, כשאחריה הולך משהו הנראה פחות כמו תותח, אבל יותר כמו מרגמה מפוייחת אחרי שימוש.

כולם אומרים שזה האוצר האחרון שניצה מצ־אה לעצמה. איזה סוג של אוצר זה, אני משאירה לדמיונכם.

ניצה מעוז
ועכשיו מרגמה

אחרי הצהריים, בבקשה!

יום שני, שמונה ורבע בבוקר.

דרינג, דרינג.

„את רחל המרחלת?"

„מדברת."

„את מכירה אחד בשם **אבי קורן** או קרן?"

„כן, אני מכירה."

„את שמעת שהוא ניסה להתאבד?"

„מה את מבלבלת את המוח?" סגרתי את הטלפון.

עשר וחצי בבוקר.

דרינג, דרינג.

„את רחל המרחלת?"

„מדברת."

„את מכירה אחד בשם אבי? שיש לו אשה זמרת?"

„שמעת שהוא שוכב בבית־החולים. אחרי שהוא התעלף ברחוב?"

אחרי הטלפון השלישי צילצלתי ל**שולה חן**.

דרינג, דרינג.

„מדברת שולה. אפשר לדבר עם שולה?"

„מדברת."

„איפה אבי?"

„הוא בבית־חולים."

„מה קרה לו?"

„גם לך מבלבלים את המוח?"

„ועוד איך!"

„זה נכון שאבי שוכב בבית־החולים בביתן של **מירב בגין**, אבל הוא לא התאבד. סתם ניתוח של דיסקוס. אני מצטערת לקלקל לך את הסי־פור."

מהיום, מי שרוצה לספר לי סיפורים — אנא, צלצלו אחר־הצהריים!

השולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גיליון מס' 5 ● עורכים אלכס פז ובנצי לופו

צה"ל הציל חיי רגן

קרא בגיליון יום שישי של „העולם הבא"! „העולם הבאבא מייסעס": ארלוזורוב – יומן אישי מי באמת רצח אותו? כתבתו של פ"נ (לשעבר כ"נ – כתב נוער) אפ־בצל ז"ל

אזהרה: אל תקראו שורות אלה לפני השעה שש עשרים וחמש (6:25).

בעת מותר לגלות

לא רק חייו של חוסיין ניצלו על־ידי צה"ל, אשר נמנע מלהפגיז את ארמונו במילחמת יום־הכיפורים, אלא גם צ'רנייננקו, מנהיגה של ברית־המועצות, שנאלץ לפרוש במיסגרת משחקי רוטציה רוסית, היה חב, משך 36 שנה עד ליום מותו, את חייו לצבא הגנה לישראל, אשר משיקולים הומניטריים נעלים נמנע מלהפגיז את הקרמלין.

חייב נוסף הינו הנישום, עוסק מורשה מס. 12346571 (רב"ט), אשר ניתנה לו ארכה עד סוף חודש יולי.

איך תזהה דולרים מזוייפים

לפניך שני שטרות בני דולר אחד כל אחד. אחד מהם מזוייף. כיצד תדע?

שים לב: הסיפרה השלישית מימין בדולר התחתון (המזוייף) היא 0 ואילו בשטר האמיתי (העליון) הסיפרה השלישית היא 1.

בעל בית־הדפוס שזייף את השטרות בני דולר אחד נשאל מדוע לא זייף שטרות בערך גבוה יותר, למשל של 100 דולר, והשיב: „יש לי בית־דפוס קטן וחסר־אמצעים. לכן לא הייתי יכול להרשות לעצמי לזייף שטר גדול כל־כך."

מסביב לעולם

רבנים מאמריקה מתנגדים ל„מילחמת הכוכבים"

נתיבות. מאות מ־חסידיו של הבאבא סא־לי נתכנסו אמש בנתי־בות, והאזינו לשידור ישיר באידיש מחצרו של הרבי מלובביץ. הרב קרא לממשלת־ישראל להימנע מלהשתתף ב־מילחמת־הכוכבים, מח־שש פן יאכלו מאכלי־בשר בשביל־החלב.

מיספר נהגי המוניות בניו־יורק – יגדל!

ניו־יורק. בכדך ה־גדול מקווים שהמחסור החמור בנהגי־מוניות, ה־מעיק על התושבים, יוקל במעט עם סגירתו של מיפעל אתא.

בתמורה לשיחרור 11 הפינים דורש צד"ל 200 פיניות ושבדיות

17 מילים עם שמיר

„שאלה: בעיתונות התפרסם שאתה אמור להכשיר את הקר־קע בבריטניה לקראת ביקורו של פרס, אולם לנו נראה שאתה שורף את הקרקע מתחת לרגליו של ראש־הממשלה.

תשובה: ברוק: ברוק: הלא אני מצווה לפעול על פי הרוק־טרינה של ממשלת־האחדות וזו. כירוע לכם, דוגלת בארמה חדר־כה.

בע"ה

מודעה חשובה לחסידינו!

בעיקבות המעשה הנורא שאי־רע לחסיד מחצרנו, אשר נשך ונגס בידיו של שוטר בהפגנה הק־דושה מול הבימה. הריני פוסק בזאת שחל איסור חמור בהחלט לאכול מאכלי־חלב במשך שש השעות שלפני ההפגנות הבאות!

האדמו"ר מזוגלובק שליט"א

בס"ד (בסיעתא דרנוור)

דבר המייסדים

תעצרו רגע ותקראו בעיון, אבל אל תחנו – תיכף תבינו למה. האקדמיה תגייר את סנדלי דנוור. ממחר לא ינעלו אתכם יותר בסנדלים אלא בסד־חניה.

מה מקור המונח?

סד – על שם ממציא סנדלי אילת, הלא הוא המרקיז דה־דנוור (מקודם דה־סד), מגדולי יהדות פולין ומייסד מיסדר המסתגרים (בירושלים 1983). לדוגמה: סדנא דארעא חד הוא – ובארמית – שנה מאסר למשחרר בעצמו.

חניה – אין. מהשורש א.ס.ר. לדוגמה: החנייה אסורה! אין חניה! ויסעו ויחנו ויחטפו קנס (שמות, סעיף 22 לפקודת־התעבורה).

עכשיו כשהבנתם, שימו לב, חברה. השינוי ייכנס לתוקף אוטוטו בשבוע הבא. אז רוצו מהר לכל הגיליונות הקודמים של העולם הבא ושנו מהר בעט או בעיפרון בכל מקום שבו מופיע המונח נעלי דנוור. מהרו פן תינעלו!

סקופ

אסד החמוטט ומת!

העולם הבא שובר את קשר־השתיקה, את מחסום הקול ואת מחסום הזמן, ומגלה: אמש בתאריך / / מת אסד אחרי שהתמוטט ומת.

(גזור את הידיעה ובבוא היום מלא את התאריך וקרא אותה בסיפוק).

שיחת השבוע

„אדוני דובר המישטרה, האם אתה מוכן לספר כיצד הגיב הח־שוד, האנס מצפון תל־אביב, כא־שר לקחתם ממנו דגימות־זרע? הדובר: „אההההה...אההההה..."

הבית"רים חגגו את זיכויו של ארלוזורוב

כל הלילה חגגו אלפי אוהדי בית"ר את זכייתם. בשורת־הניצחון הוציאה רבבות חוגגים, שהפכו את מרכז הבירה לקריית־שימחה ענקית. אוהדי בית"ר סכבו ברחובות כשהם מנופפים בדג־לים, רוקדים, שולפים בקבוקי־שמ־פניה ושואגים: ארלוזורוב! ארלוזורוב!

חיים ארלוזורוב, אחרי שהבקיע את שער הניצחון

המוניות יושוו ל„אגד"

התקבלה דרישתם של נהגי־המוניות לקבלת מעמד זהה לאגד. והחל בשבוע הבא יורשו לקחת נוס־עים בעמידה. במחאה יחלו באגד להי־סיע בישיבה.

במרכז הגליון

חברות פושעים מהעולם ה־תחתון מנצלת לאחרונה את העובדה כי אזרח הנחשד בה־סרת סנדלי־דנוור בעצמו, צפוי לשנת־מאסר. עבריינים אלה מאיימים על בעל הרכב הנעול שאם לא ישלם סכום בסוזל, ישחררו את ריכבו מהסנדל.

■

שוטר שהיכה אזרח הוזהר, התעלם — והועלה בדרגה.

■

יצחק נבון מאיים: אם ה־מצב בחינוך יחמיר, אתחיל לאיים באיומי־התפטרות.

■

ריצת־הקשישים מכלא תל־מונד: אני אופטימי. סכו של הקורבן האחרון שלי היה ערבי.

■

סרס: איני מבין להטיל אח־ריות על איש, בכל נושא ש־הוא, ובוודאי שלא על עצמי.

■

הוסקו לקחים מאסון ברימל: התאחדות הכדורגל בישראל תמשיך להקפיד על כך שרמת הכדורגל בארץ לא תהיה אנגלית, ותאסור על אבי כהן (שחקנה לשעבר של ליברפול) לשחק בארץ.

■

ישראל תענה בחיוב ליוזמת שולץ ותפתח במשא־ומתן על הסכם־שלום עם ארצות־הברית של אמריקה.

■

המסקנה המזדקרת לעין מדו"ח ועדת ארלוזורוב היא ששלושת חברי הוועדה עדיין בחיים.

דייק בלשונך

פינת הלשון העברית

בעריכת אבי לקקני

לאחרונה נשאלתי על־ידי ידיד ותיק, איך יש לאמר „גימטריה" (מ"ם קמוצה) או שמא „גימטריה" (מ"ם סגולה). ובכן גם זה נכון וגם השני נכון שהרי בגימטריה שווים המה.

משרד החינוך והתרבות

בחינת מועמדים לשיחות־השלום

הבחינה מיועדת לכל הפלסטינים הרוצים להשתתף בשלב המוקדם של שיחות־השלום, ומיועדת לברוק את התאמתם כשותפים למו"מ. משך הבחינה שלוש שעות. יש לכתוב בעט, ולא בעפרונות־חבלה. הבחינה בסיגנון אמריקאי.

שאלה ראשונה (25 נקודות):

1. האם אתה תומך בהפעלת הרכבל החיפאי בשבת?
   (א) רק בשבת
   (ב) בשבת שהיא ראש־חודש
   (ג) תלוי כמה ישלמו לרב

שאלה שניה (25 שנה מאסר):

2. האם אתה בעד שיחרור עצורי המחתרת?
   (א) עכשיו
   (ב) אחרי המישפט
   (ג) אחרי הצהריים
3. **שאלת ראש־הממשלה:**
   (א) כן
   (ב) לא
   (ג) כן ולא

השלם את הסיסמה: ערבי טוב הוא ערבי...

צרף תעודת־פטירה בשלושה העתקים, ושלח תיכף ומייד.

שוופס - טעם מיוחד לאנשים מיוחדים

ל' סיון תשמ"ה, 19.6.1985 מיספר 2494 שנה 49 המחיר 1500 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

רות רוידוב ז"ל

כאן!

הסיפור האישי של נהגת האוטובוס